Biblioteca de artă

295

Arte și civilizații

arhitectura rusă veche

Cartea de față, rod al colaborării istoricilor de artă Hubert Faensen și Vladimir Ivanov prezintă o imagine completă a arhitecturii ruse vechi în dezvoltarea și legăturile sale, de la preluarea **moștenirii bizantine** și îmbogățirea ei prin valorificarea **tradițiilor arhitectonice rusești,** trecînd prin **epocile istorice** ce au determinat principalele perioade stilistice ca și **tipurile de construcție** derivate din acestea, pînă la perioada secolului al XVII-lea cunoscută sub semnul **culturii de tranziție,** cînd arhitectura rusă veche se deschide influențelor occidentale pe care reușește să le topească într-o sinteză unică, măsură a capacității creatoare și a talentului constructiv al poporului rus.

Vol. I și II lei 35

Hubert Faensen
Vladimir Ivanov
arhitectura rusă veche

2

Hubert Faensen
Vladimir Ivanov

arhitectura rusă veche

Editura Meridiane

Arhitectura rusă veche

Biblioteca de artă
Arte şi civilizaţii

Hubert Faensen
Vladimir Ivanov

arhitectura rusă veche

Volumul II

Traducere de
H. R. RADIAN

EDITURA MERIDIANE
BUCUREȘTI, 1981

Pe copertă:
Moscova, *catedrala Vasile Blajennîi*, 1555—1560, vedere dinspre sud-vest

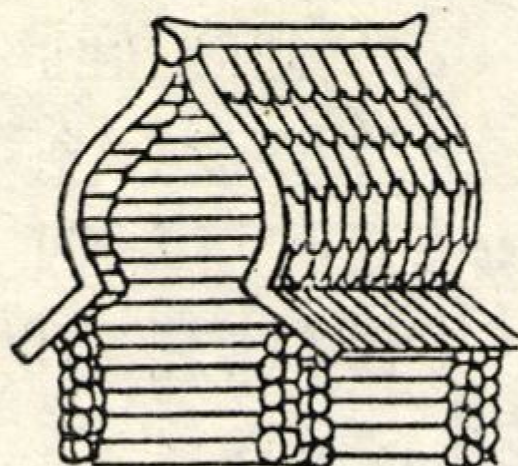
ANEXE

EXPLICAREA TERMENILOR TEHNICI

Absidă: încheiere semicirculară sau poligonală a bemei și a pastoforiilor.

Acoperișuri:

— *bocika:* acoperiș în formă de semicilindru, cu o supraînălțare în acoladă a părții superioare. (O intersecție de două *bociki* dă o „*bocika* încrucișată": *kubovatoe pokritie*).

— *în cruce:* acoperiș în opt ape, rezultat din încrucișarea a două acoperișuri în cîte două ape, pe plan în general pătrat.

— *în formă de cort:* acoperiș piramidal. (V. *șatior.*)

— *în trei ape:* acoperiș trilobat, care urmează pe fiecare latură a bisericii cilindrii de deasupra brațelor crucii și arcele în sfert de cerc de deasupra celulelor de colț.

— *ondulat:* acoperiș care urmează șirul de *sakomari* (timpane rotunde).

— *piramidal* sau *în formă de cort:* acoperiș fără coamă orizontală.

Acroteră: element decorativ, așezat pe vîrful și pe colțurile de capăt ale frontonului clasic.

Aheiropoietos: tipul iconografic al „Mîntuitorului zugrăvit fără ajutorul mîinii", asemănător cu năframa sfintei Veronica (grecește: *mandylion*).

Ambo: în biserica cu turlă pe plan în cruce, locul de la mijlocul soleei (în fața ușilor împărătești), destinat prelegerilor, predicilor și intonării imnurilor de către cor în timpul slujbelor.

Arc triumfal sau *arc de triumf:* arcul dintre stîlpii estici ai careului, care indică limita dintre naos și *bema.*

Arcadă: arc susținut de stîlpi sau coloane, sau șir de asemenea arce (arcatură).

— *acustică:* arcadă situată la nivelul stativului clopotelor.

— *oarbă:* arcada care subîmparte suprafața unui perete, fără goluri.

Arc-dublou: arc de consolidare, dispus transversal față de axa longitudinală a unei bolți (îndeosebi cilindrice).

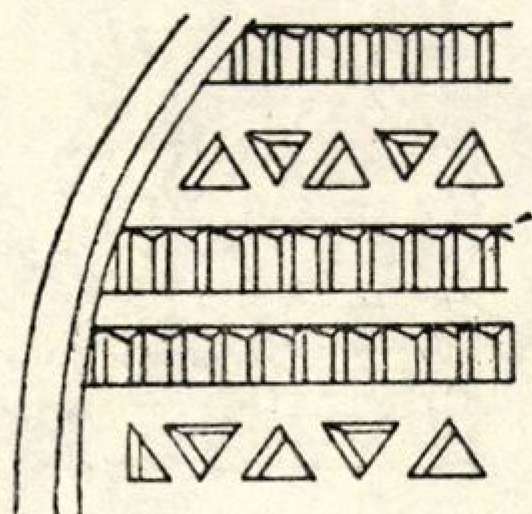
Arcosoliu: mormînt mural, înglobat în zid sub formă de casetă, acoperită cu o placă, peste care se boltește o firidă.

Arhivoltă: arcul unui portal sau al unei ferestre cu șpaleți, sau frontul retras al unui arc.

Balcon [*interior*]*:* (v.: *Emporă*).

Bazileu: titlul împăratului bizantin.

Beguneț: decorație realizată din zidărie de cărămidă (la Pskov din piatră de carieră), de obicei în formă de brîu, care formează pe suprafața zidului un rînd de adîncituri triunghiulare, cu vîrfurile îndreptate alternativ în sus și în jos (la ornamentul pskovian din piatră de carieră: și adîncituri dreptunghiulare alternînd cu bosaje).

Bema: Sfînta Sfintelor (sanctuarul), adică spațiul, de obicei supraînălțat, în care se află altarul și stranele clerului (presbiteriul), la capătul estic al navei centrale.

Biblia Piscator: culegere de gravuri în cupru, datorate mai multor artiști, cu teme biblice, editată la mijlocul secolului al XVII-lea în Olanda de către Jan de Vischer (=Ioan Pescaru'), numit pe latinește *Piscator.*

Blahernitisa: (v.: *Vlahernitisa*).

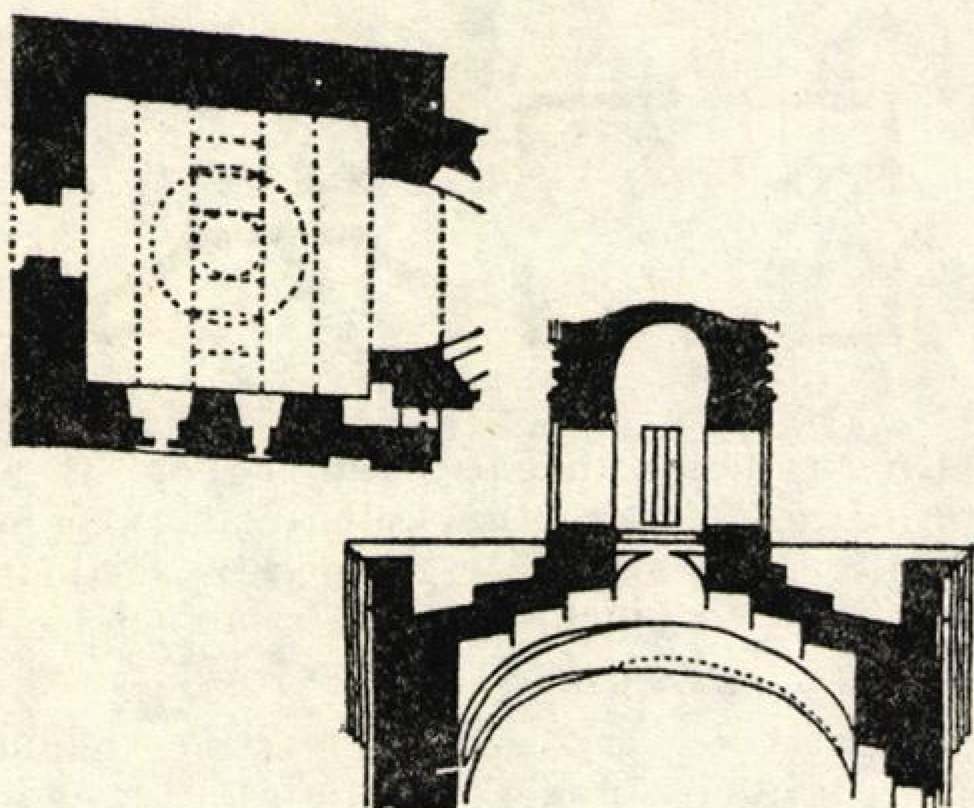
Boltă:

— *cilindrică:* boltă cu secțiune semicirculară, sau în sfert de cerc, sau în segment de cerc.

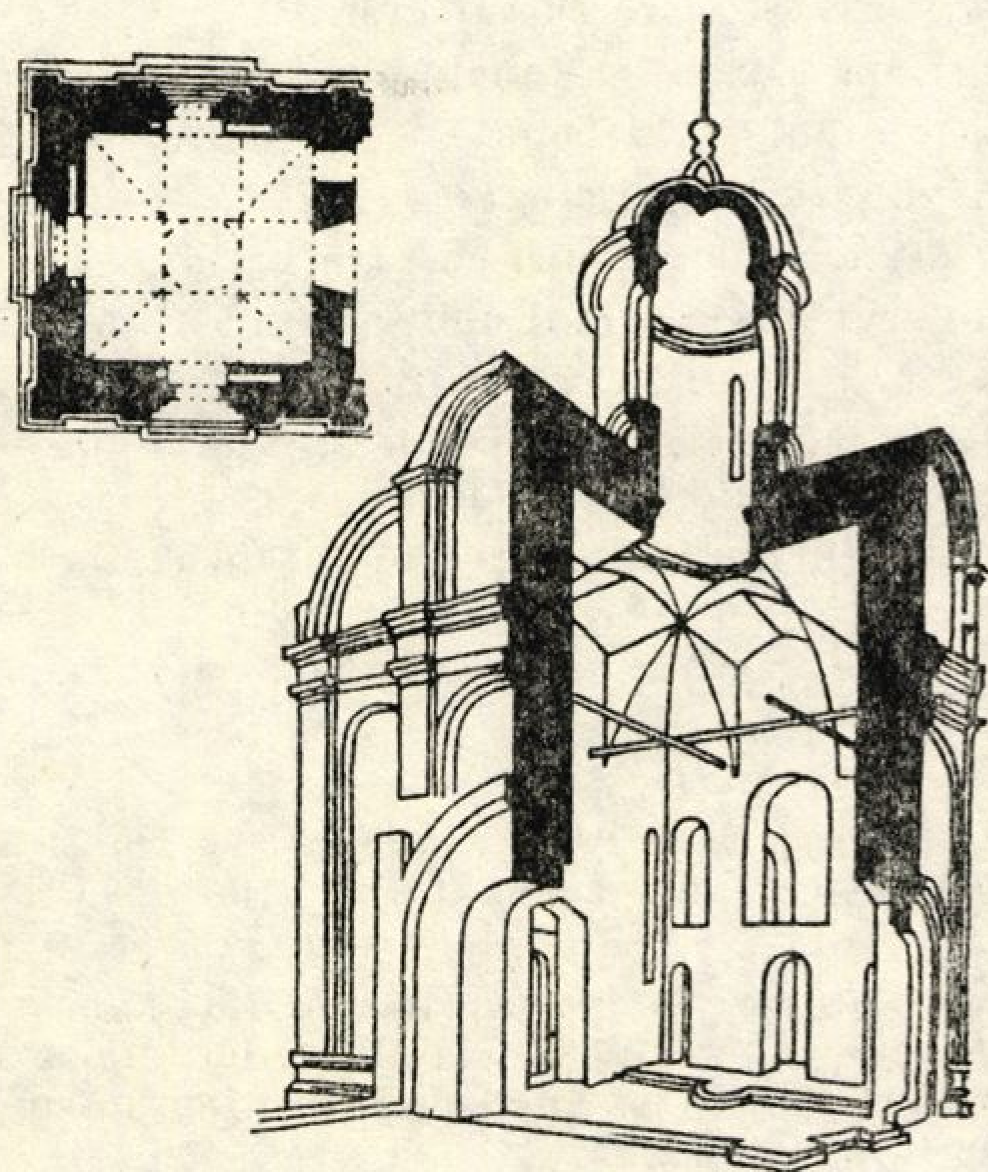
— *cu muchii ieșinde:* acoperire a unui plan pătrat sau dreptunghiular cu ajutorul a două bolți cilindrice de egală înălțime, cilindrii avînd generatoarele perpendiculare pe pereții adiacenți și formînd deci patru pînze.

— *în leagăn:* boltă cu muchii intrînde, pe plan dreptunghiular, deci cu o linie de creştet .

— *în trepte:* boltire a încăperilor mici printr-un sistem de patru arce diagonale, dispuse în trepte, pe care sînt aşezate alte arce în trepte, dispuse longitudinal. La biserici, centrul formează un pătrat deschis, care constituie tranziţia spre tamburul turlei.

— *kreşciatii:* boltire fără stîlpi a unei biserici, realizată prin acoperirea braţelor crucii cu bolţi cilindrice turtite şi a celulelor de colţ cu fragmente de bolţi mănăstireşti.

— *mănăstirească* sau *cu muchii intrînde:* boltă cu patru pînze, de obicei pe plan pătrat, pînzele fiind prelungiri cilindrice ale fețelor interioare ale pereților, iar intersecțiile pînzelor fiind prelungirile curbe ale muchiilor intrînde dintre pereți. (V. și: *boltă somknutii*).

— *plană:* boltă *somknutii*, a cărei parte superioară este secționată de un plan orizontal sau de o boltă foarte turtită.

— *somknutii:* boltă cu patru sau mai multe pînze, pe plan pătrat, sau dreptunghiular, sau chiar poligonal, sarcinile fiind suportate de pereții susținători (nu, ca la bolta cu muchii ieșinde, numai de colțuri).

Brîu nemțesc: (v.: *Porebrik*).

Cancel: parapet care, în bisericile creștine timpurii și în bisericile catolice actuale, separă altarul de naos. În bisericile răsăritene a fost înlocuit prin tîmplă.

Careu: spațiul din centrul bisericii, format de încrucișarea dintre nava centrală și transept. În majoritatea cazurilor are plan pătrat. Se confundă uneori cu naosul.

Catapeteasmă: tîmplă de zid.

Catedrală: biserică mare cu catedră.

Catedră: strană a unei înalte fețe bisericești, în altar.

Catehumen: candidat la botez.

Catolicon: biserică mănăstirească.

Cetverik: parte a unei clădiri cu plan pătrat.

Cheie: bolțarul din creștetul unui arc sau al unei bolți.

Cheotoare: (v.: *Îmbinare de colț*).

Concă: boltă parțială, în formă de scoică. Se întîlnește de obicei deasupra absidei altarului.

Consolă: element portant, încastrat în zidărie la un singur capăt.

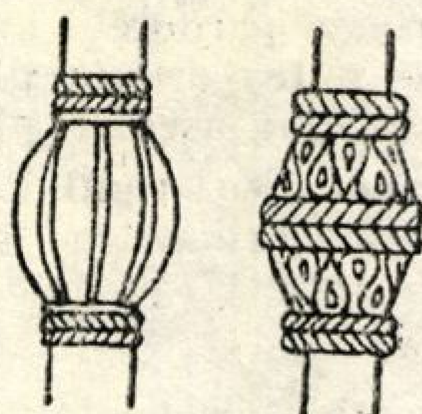
Curtină: zid de apărare, zid de incintă (al unei mănăstiri, al unei așezări).

Cuzinet: (v.: *Impostă*).

Deisis sau *Deisus:* reprezentarea centrală a tîmplei: Cristos tronînd între Maica Domnului și sfîntul Ioan Botezătorul.

Diaconicon: încăpere la sudul altarului (în limba rusă: *riznița*), destinată păstrării odăjdiilor, obiectelor liturgice și cărților, precum și înbrăcării preoților (asemănătoare cu *sacristia* catolică).

Dinka: inel ornamental, în formă de pepene, în jurul fusului unei coloane sau unui stîlp, îndeosebi la portaluri și la ancadramente de ferestre. (Pl.: *dinki.*)

Emporă sau *Tribună* sau *Balcon* [*interior*] sau *Galerie:* etaj parțial al unei biserici, de obicei susținut de stîlpi, deschis spre interior, asemenea unui balcon de teatru.

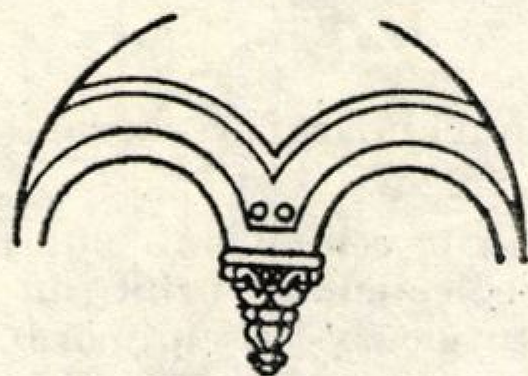
Frescă: pictură murală executată pe tencuiala proaspătă (ital.: *a fresco* = pe proaspăt), combinată în practică, de cele mai multe ori, cu tehnica *a secco* (= pe uscat), executată pe peretele uscat.

Friză de arce semicirculare: șir neîntrerupt de mici arce semicirculare, aplicate pe fațadă, care pot fi bogat decorate și așezate pe consolete.

Friză zimțată sau *Brîu nemțesc:* (v.: *Porebrik*).

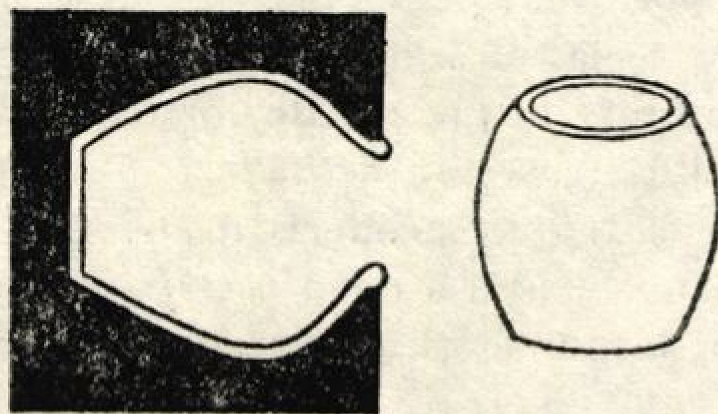
Galerie: 1. Emporă; 2. Portic.

Ghirka: consoletă ornamentală, așezată între două ferestre gemene, sub nașterea arcelor. (Pl.: *ghirki.*)

Glava: partea exterioară a acoperișului cupolei turlei.

Golozniki: oale de lut sau cutii mici de lut, îngropate în zona superioară a pereților, deschise spre interior, servind la îmbunătățirea rezonanței.

Gont sau *Lomeh:* șindrilă.

Gulbișce: terasă exterioară, care înconjoară o clădire pe mai multe laturi. Prispă; cerdac.

Gură de aruncare sau *Mașiculiu:* gol practicat în partea ieșită în consolă în exterior a pardoselii unui drum de rondă. Servea pentru a se putea arunca pietre, apă clocotită sau păcură încinsă asupra asediatorilor.

Hodighitria sau *Îndrumătoarea:* tipul iconografic al Maicii Domnului, care susține Pruncul pe brațul stîng și arată spre El cu mîna dreaptă.

Iconostas: (v.: *Tîmplă*).

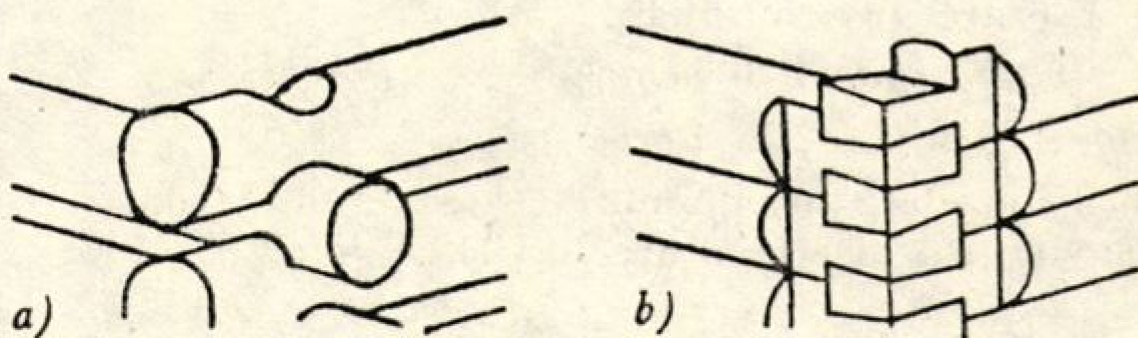
Imanuel sau *Emanuel:* tipul iconografic al lui Iisus tînăr, care întruchipează Cuvîntul veșnic al lui Dumnezeu-Tatăl.

Impostă: placă de reazim a arcului sau a bolții, situată la naștere. Cuzinet.

Israzeț: Cahlă smălțuită.

Izba: locuință unifamilială de lemn.

Îmbinare de colț: în construcția din bîrne, îmbucarea prin dinți (a) sau în jumătate de lemn (b). Cheotoare.

Klet: unitate dreptunghiulară de suprafață, în arhitectura de lemn. Celulă.

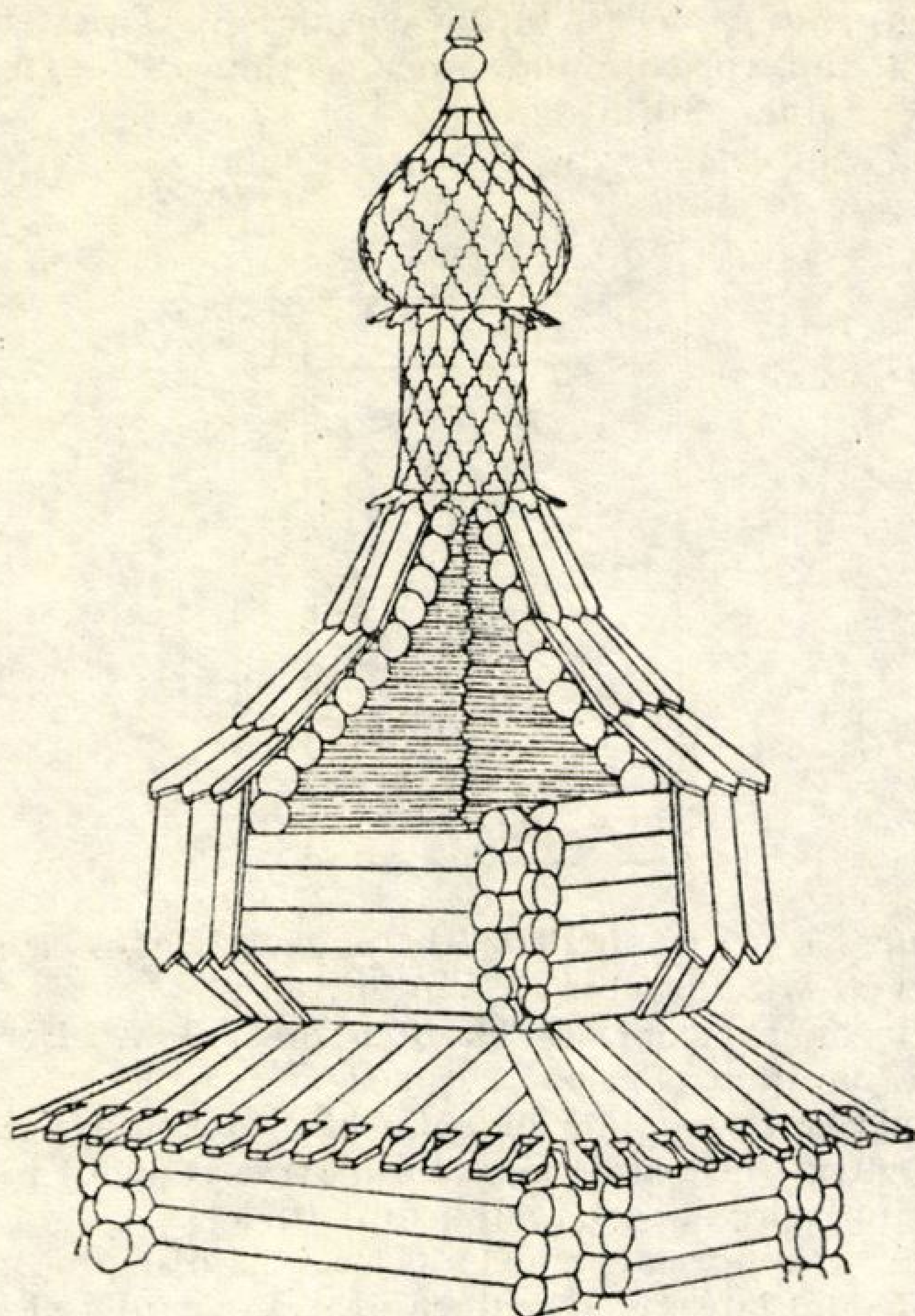
Koinobion: viața dusă în comun, într-un așezămînt monahal ortodox, strict reglementată printr-un *tipicon* (culegere de prescripții liturgice și disciplinare), sub conducerea unui stareț, — spre deosebire de viața în sihăstrie. Sin.: *Cenobion.*

Kokoșnik: timpan orb sau decorativ, semicircular sau în acoladă, dispus de obicei pe două sau trei rînduri în jurul tamburului unei turle, dar și ca îmbrăcăminte exterioară a unei bolți sau ca friză sub cornișă.

Kolokolnea: clopotniță.

Kremlin: centru social și administrativ al unei așezări ruse vechi, înconjurat de un zid de fortificație. Prin extensiune: cetățuie (rusește: *detineț*).

Kub (Kubovatoe pokrîtie): acoperiș de lemn pe plan pătrat, rezultat din penetrația a două *bociki.* Conferă aceeași siluetă tuturor fațadelor și amintește de o cupolă în formă de bulb.

Lapa: îmbinare de colţ a buştenilor, în care capetele acestora sînt retezate chiar la faţa exterioară a pereţilor.

Lemeh: (v.: *Gont*).

Lesenă sau *Lizenă:* pilastru angajat, fără înălţime determinată, lipsit de bază şi de capitel.

Leşcead: lespede subţire de piatră, folosită la pardoseli, uneori şi la elementele decorative ale faţadelor.

Lizenă: (v.: *Lesenă*).

Lopatka: lizenă cu impostă, adeseori cu funcţie constructivă, sau pilastru fără capitel.

Lucarnă: fereastră de pod, de cele mai multe ori cu ancadrament bogat şi cu timpan decorativ.

Lukoviţa: acoperiş în formă de bulb al cupolei unei turle.

Maica Domnului a Încarnării: (v.: *Vlahernitisa*).

Maica Domnului Îndrumătoarea: (v.: *Hodighitria*).

Maica Domnului Îndurătoarea: tipul iconografic al Maicii Domnului cu Pruncul, în cadrul unei compoziţii de tandră îmbrăţişare, cu feţele alipite.

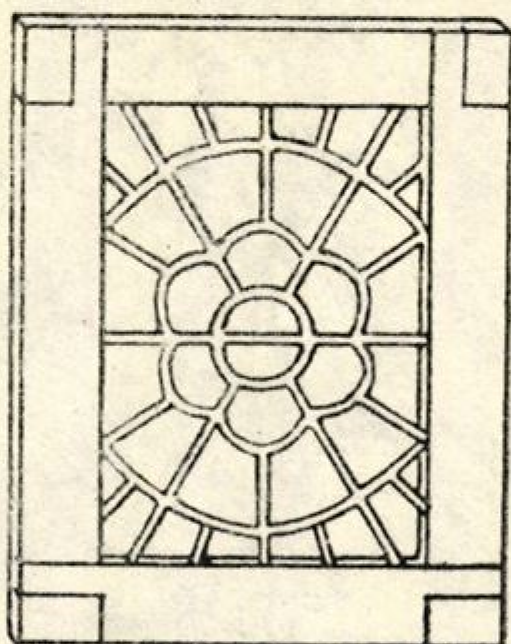
Maşiculiu: (v.: *Gură de aruncare*).

Nalicinik: ancadrament decorativ de uşă sau fereastră, adeseori cu colonete şi fronton, ca un fel de edicul.

Naos: spaţiul principal al bisericii, în faţa tîmplei.

 Nartex: tindă.

Naştere: nivelul de la care începe curbura arcului sau a bolţii.
Oglindă: tavan aproape plan, care secţionează partea superioară a unei bolţi.
Okoncina: ochi de fereastră, în care se montează bucăţele de mică sau de sticlă.

Pantocrator: tipul iconografic al lui Iisus Cristos ca suveran universal şi Judecător al lumilor.
Papert: încăpere acoperită înaintea intrării în biserică; un fel de pavilion. Prispă; cerdac.
Pandantiv: boltă parţială de colţ, în formă de triunghi sferic, pentru trecerea de la planul pătrat al părţii inferioare la planul circular al tamburului turlei.
Pastoforii: denumirea comună a celor două nişe (sau încăperi, sau abside) laterale ale altarului, proscomidia şi diaconiconul.
Peciura: firidă într-un perete de piatră.
Pilastru: stîlp angajat, împărţit (ca o coloană) în bază, fus şi capitel. Are de obicei funcţie constructivă. Ca *lopatka* apare şi fără bază şi capitel, dar cu impostă.
Pinaclu: coloană decorativă.
Piscator: (v.: *Biblia Piscator*).
Pînză: porţiune din intradosul unei bolţi, limitată de arcdublouri, nervuri sau muchii (intrînde sau ieşinde).
Podest: odihnă (de scară); platformă între două rampe (de scară). Nu trebuie confundat cu *palierul*, care este podestul final.
Podklet: nivelul inferior al unei clădiri, destinat de obicei nevoilor gospodăreşti. Demisol.
Podsor: decoraţie pe acoperiş, deasupra cornişei. Se realizează din scînduri sculptate, iar la clădirile de zid, în formă de brîu de fier, întrerupt de elemente decorative.
Pogost: piaţă comercială, situată în afara unei aşezări.
Poliţa: partea inferioară, înclinată, a unui acoperiş abrupt în două ape în trepte, sau a unui acoperiş piramidal sprijinit de *poval*.
Porebrik: friză zimţată, realizată din cărămizi (uneori şi din blocuri de piatră) zidite ornamental, pe muche sau pe lat, aşa ca să formeze un unghi cu faţa exterioară a zidului. Friză în dinţi de ferăstrău.

Posad: suburbană. Mică așezare comercială în afara Kremlinului.

Poval: partea superioară a clădirii din bîrne, ieșită treptat în consolă, așa ca să formeze un fel de streașină.

Pridel: altar secundar, instalat într-un rezalit special al bisericii sau într-un spațiu din interiorul bisericii, destinat anume acestui scop. Capelă.

Pronaos: într-o biserică, spațiul dintre naos și tindă.

Proscomidie sau *Protesis:* spațiu situat la nordul altarului (în limba rusă: *jertvennik*) și destinat adăpostirii mesei pe care se prepară și se păstrează cuminecătura.

Protesis: (v.: *Proscomidie*).

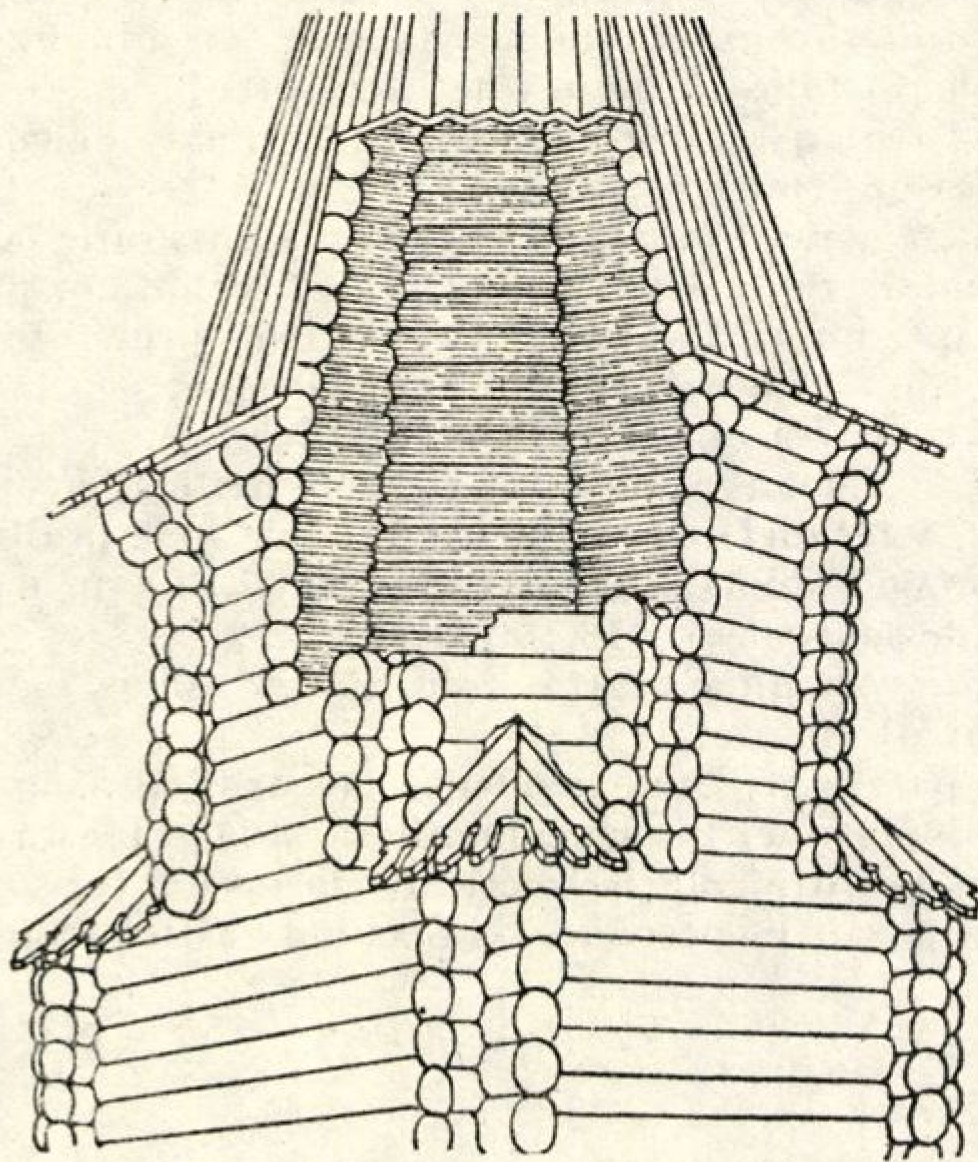
Registru: subîmpărțire orizontală a fațadei, corespunzînd de cele mai multe ori caturilor, dar și pur decorativă (în limba rusă: *iarus*). Prin analogie: subîmpărțire orizontală a tîmplei sau a picturii interioare de pe pereți.

Riznița: (v.: *Diaconicon*).

Salom: trecere de la apa curbă la cea plană a acoperișului, apărută în arhitectura de lemn ucraineană din secolul al XVII-lea sub influența barocului.

Solea: treapta altarului, sau podiumul cu mai multe trepte din fața tîmplei, ocupînd toată lățimea acesteia, și destinată corului (la capete) și predicilor (în mijlocul numit *ambo*).

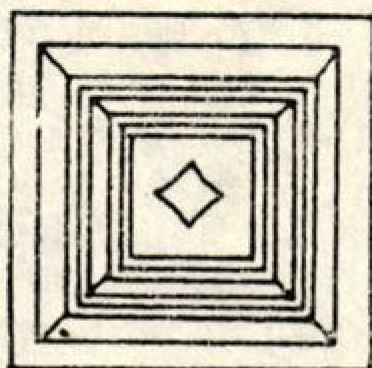
Șatior (Șatrovoe pokritie): acoperiș în formă de piramidă înaltă, cu patru sau mai multe ape.

Șeia: tambur orb (fără nici un gol pentru lumină) al unei turle.

Șirinka: mică adîncitură pătrată sau dreptunghiulară pe peretele sau pe parapetul unei clădiri de zid. Are un mic

ancadrament profilat, iar în interior este încastrată uneori o cahlă sau o decorație sculptată din cărămidă sau calcar.

Șpalet: fața laterală a golului unei uși sau al unei ferestre (corespunzătoare grosimii zidului), sau (impropriu) intradosul unui arc.

Tambur: partea inferioară cilindrică sau prismatică a turlei, de cele mai multe ori cu ferestre pentru luminarea naosului (în limba rusă: *baraban*).

Terem: mansardă în formă de turn.

Tiabla: grindă de lemn orizontală, cu un nut, pe care sînt așezate icoanele tîmplei.

Tîmplă sau *Iconostas:* catapeteasmă de lemn.

Trapeză: sala de mese a unei mănăstiri.

Tribună: (v.: *Emporă*).

Trompă: boltă (sferică, cilindrică sau conică) parțială, care face, ca și pandantivul, trecerea de la planul pătrat sau dreptunghiular la rotundul tamburului sau cupolei.

Uși împărătești: ușă în două canaturi, situată în mijlocul tîmplei și folosită numai de către preoți.

Veneț: buștean așezat orizontal și cu îmbinare de colț, într-o clădire de lemn.

Vlahernitisa sau *Blahernitisa:* tipul iconografic al Maicii Domnului reprezentată ca Oranta, avînd pe piept, înscris într-un medalion, chipul lui Iisus prunc, binecuvîntînd. Sin.: *Maica Domnului a Încarnării.*

Vosmerik: parte a unei clădiri cu plan octogonal.

Zakomara: încheiere superioară semicirculară (timpan rotund) a fațadei unei biserici, de cele mai multe ori corespunzînd unei bolți, dar putînd fi și pur decorativă (pseudo-*sakomara*). (Pl.: *Zakomari.*)

Zemeanka: cărămidă pisată, folosită ca adaos în mortarul de var al zidăriei.

Zvoniță: perete gros independent, construit deasupra sau în apropierea unei biserici, menit să adăpostească, în unul sau mai multe goluri practicate în partea lui superioară, clopotul sau clopotele, — înlocuind astfel clopotnița.

BIBLIOGRAFIE

Lucrări cu caracter general

Всеобщая история архитектуры. Под ред. Н. Я. Колли. ТТ. 5 и 6. М. 1968.
(Istoria generală a arhitecturii. Red. N.I. Kollea. Vol. 5 şi 6. Moscova 1968).

Всеобщая история искусств. Т. II. Искусство средневековья. Под ред. А. Д. Чегодаева. М. 1956.
(Istoria generală a artei. Vol. 2: Arta Evului Mediu. Red. A.D. Cegodaev. Moscova 1956. – Ed. germ.: red. U. Kuhirt. Leipzig 1963).

Памятники древнерусского искусства. Вып. 1—4. СПБ. 1908—1912.
(Monumente ale artei ruse vechi. Fasc. 1–4. St. Pietersburg 1908–1912).

История русской архитектуры. Краткий курс. Издание 1. М. 1951. Издание 2. М. 1956.
(Istoria arhitecturii ruse. Curs scurt. Ed. I, Moscova 1951. Ed. II, Moscova 1956).

История русского искусства. Под ред. И. Э. Грабаря. Т. I—VI. М. 1909—1915.
(Istoria artei ruse. Red. I. E. Grabar. Vol. I–VI. Moscova, 1909–1915).

История русского искусства. Под ред. И. Э. Грабаря, В. Н. Лазарева и В. С. Кеменова. Т. I—IV. М. 1954—1959.
(Istoria artei ruse. Red. I. E. Grabar, V.N. Lazarev şi V.S. Kemenov. Vol. I–IV. Moscova 1954–1959 – Ed. germ.: Dresda 1957–1965).

Очерки истории СССР. Период феодализма IX до XV вв. Под ред. Б. Д. Грекова, Л. В. Черепнина и В. Т. Пашуто. Ч. I—II. М.
(Studii de istorie a URSS. Perioada feudalismului sec. IX–XV. Red. B. D. Grekov, L. V. Cerepnin şi V. T.

Pașuto. Partea I—II. Moscova — Ed. germ.: vol. I, 1 și I, 2, vol. II. Berlin 1957—1958).
Историческая выставка архитектуры. 1911. СПБ. 1912. (Expoziția istorică de arhitectură, 1911. St. Pietersburg 1912).
O Bojan, du Nachtigall der alten Zeit — Sieben Jahrhunderte altrussischer Literatur. Berlin 1967 (O, Boian, tu, privighetoare a vremii vechi — Șapte secole de literatură rusă veche. Berlin 1967).
Русская архитектура. Доклады, прочитанные в связи с декадником по русской архитектуре в Москве в апреле 1939 г. М. 1940.
(Arhitectura rusă. Conferințe ținute la Moscova în cadrul Decadei de arhitectură rusă din aprilie 1939. Moscova 1940).
Русское зодчество. Вып. 1—6. М. 1953.
(Arhitectura rusă. Fasc. 1—6. Moscova 1953).
Ainalov, D.: Geschichte der russischen Monumentalkunst der vormoskovitischen Zeit. Berlin, Leipzig 1932 (Istoria artei monumentale ruse din epoca premoscovită. Berlin, Leipzig 1932).
Ainalov, D.: Geschichte der russischen Monumentalkunst zur Zeit des Grossfürstentums Moskau. Berlin, Leipzig 1933 (Istoria artei monumentale ruse în epoca marelui cnezat al Moscovei. Berlin, Leipzig 1933).
Алпатов, М. В.: Всеобщая история искусств. Т. III. Русское искусство с древнейших времен до начала XVIII в. М. 1955.
(Alpatov, M. V.: Istoria generală a artei. Vol. III. Arta rusă din cele mai vechi timpuri pînă la începutul secolului al XVIII-lea. Moscova 1955).
Alpatow, M. & Brunov, N.: Geschichte altrussischer Kunst. Augsburg 1932 (Istoria artei ruse vechi. Augsburg 1932).
Bandmann, G.: Mittelalterliche Architektur als Bedeutungsträger. Berlin 1951 (Arhitectura medievală ca artă semnificativă. Berlin 1951).
Behrens, E.: Kunst in Russland. Ein Reiseführer zu russischen Kunststätten. Köln 1969 (Arta în Rusia. Ghid al obiectivelor artistice ruse. Köln 1969).
Benz, E.: Geist und Leben der Ostkirche. Hamburg 1957 (Spiritul și viața Bisericii răsăritene. Hamburg 1957).
Benz, E.: Das Buch der heiligen Gesänge der Ostkirche. Hamburg, 1962 (Cartea cîntecelor sacre ale Bisericii răsăritene. Hamburg 1962).
Бунин, А. В.: История градостроительного искусства. Т. I. М. 1953.
(Bunin, A. V.: Istoria urbanismului. Vol. I. Moscova 1953).
Bunin, A. W.: Geschichte des russischen Städtebaues bis zum 19. Jahrhundert. Berlin 1961 (Istoria urbanismului rus pînă în secolul al XIX-lea. Berlin 1961).
Buxton, D. R.: Russian Mediaeval Architecture. Cambridge 1934 (Arhitectura rusă medievală. Cambridge 1934).

Demus, O.: Byzantine Mosaic Decoration. London 1947 (Decoraţia bizantină în mozaic. Londra 1947).
Dittmar, H.: Der Kampf der Kathedralen. Düsseldorf 1964 (Lupta catedralelor. Düsseldorf 1964).
Дмитриев, Ю.: Теория искусства и взгляды на искусство в письменности древней Руси. — В кн.: Труды Отдела древнерусской литературы Института русской литературы Академии наук СССР. Т. IX. М. — Л. 1953, с. 97—116.
(Dmitriev, I.: Teoria artei şi concepţia despre artă în literatura Rusiei Kievene. — În: Lucrările Secţiei de literatură rusă veche a Institutului pentru literatură rusă de pe lîngă Academia de ştiinţe a URSS. Vol. IX. Moscova—Leningrad 1953, p. 97—116).
Döpmann, H.-D.: Der Einfluss der Kirche auf die moskovitische Staatsidee. Berlin 1967 (Influenţa Bisericii asupra ideii moscovite despre stat. Berlin 1967).
Donnert, E.: Russland an der Schwelle der Neuzeit. Berlin 1972 [Einsicht in das Manuskript] (Rusia în pragul epocii moderne. Berlin 1972 [Consultarea manuscrisului]).
Eliasberg, A.: Russische Kunst. München 1915 (Arta rusă, München 1915).
Grabar, A.: Byzanz. Baden-Baden 1964 (Bizanţul. Baden-Baden 1964).
Gudzij, N. K.: Geschichte der russischen Literatur. 11.—17.Jahrhundert. Halle 1959 (Istoria literaturii ruse. Secolele XI—XVII. Halle 1959).
Hamilton, G. H.: The Art and Architecture of Russia. Penguin Books 1954 (Arta şi arhitectura Rusiei. Colecţia Pinguin 1954).
Kitschelt, L.: Die frühchristliche Basilika als Darstellung des himmlischen Jerusalem. München 1938 (Bazilica creştină timpurie ca reprezentare a Ierusalimului ceresc. München 1938).
Косточкин, В.В.: Русское оборонное зодчество конца XIII — начала XVI вв. М. 1962.
(Kostocikin, V. V.: Arhitectura militară rusă de la sfîrşitul secolului al XIII-lea pînă la începutul secolului al XVI-lea. Moscova 1962).
Лавров, В.: Монастыри и крепости XVI—XVII вв. — Форпосты Московского государства. — В кн.: Русская архитектура. М. 1940, с. 36—39.
(Lavrov, V.: Mănăstiri şi fortăreţe din secolele al XVI-lea şi al XVII-lea — Avanposturile statului moscovit. În: Arhitectura rusă. Moscova 1940, p. 36—39).
Lichatschow, D. S.: Die Kultur Russlands während der osteuropäischen Frührenaissance vom 14, bis zum Beginn des 15. Jahrhunderts. Dresden 1962 (Cultura Rusiei în timpul Renaşterii est-europene timpurii din secolul al XIV-lea pînă la începutul secolului al XV-lea. Dresda 1962).
Lukomski, G. K.: Alt-Russland. Architektur und Kunstgewerbe. München 1923 (Rusia veche. Arhitectura şi artele aplicate. München 1923).

Lukomski, G. K.: L'architecture religieuse russe du XIe au XVIIe siècle. Paris 1929 (Arhitectura religioasă rusă din secolul al XI-lea pînă în secolul al XVII-lea. Paris 1929).

Мартынов, А. А. и Снегирев, І. М.: Русская старина в памятниках церковного и гражданского зодчества. Т. 1—6. М. 1848—1860.
(Martînov, A. A. și Sneghirev, I. M.: Antichitatea rusă în monumentele de arhitectură religioasă și profană. Vol. 1—6. Moscova 1848—1860).

Мартынов, А.: Русские достопамятности. Т. I—IV. М. 1877—1883 .
(Martînov, A.: Monumente ruse. Vol. I—IV. Moscova 1877—1883).

Максимов, П.: Опыт исследования пропорций в древнерусской архитектуре. В кн.: Архитектура СССР. М. 1940. №. 1, с. 68—73.
(Maximov. P.: Studiu referitor la cercetarea proporțiilor în arhitectura rusă veche. În: Arhitectura URSS. Moscova 1940, nr. 1, p. 68—73).

Некрасов, А. И.: Очерки по истории древнерусского зодчества XI—XVII веков. М. 1936.
(Nekrasov, A. I.: Studii referitoare la istoria arhitecturii ruse vechi din secolul al XI-lea pînă în secolul al XVII-lea. Moscova 1936).

Nemitz, F.: Die Kunst Russlands. Baukunst, Malerei, Plastik vom 11. bis 19. Jahrhundert. Berlin 1940 (Arta Rusiei. Arhitectura, pictura, sculptura din secolul al XI-lea pînă în secolul al XIX-lea. Berlin 1940).

Norberg-Schulz, Chr.: Logik der Baukunst. Berlin, Frankfurt / M., Wien 1965 (Logica arhitecturii. Berlin, Frankfurt / Main, Viena 1965).

Onasch, K.: Ikonen. Berlin 1961 (Icoane. Berlin 1961).

Onasch, K.: Grundzüge der russischen Kirchengeschichte. Göttingen 1967 (Elementele fundamentale ale istoriei bisericești ruse. Göttingen 1967).

Ouspensky, L.: Symbolik des orthodoxen Kirchengebäudes und der Ikone. Stuttgart 1962 (Simbolismul clădirii bisericești ortodoxe și al icoanei. Stuttgart 1962).

Потапов, А. А.: Очерк древне русской гражданской архитектуры. Вып. 1—2. М. 1902—1903.
(Potapov, A. A.: Compendiu de arhitectură rusă veche profană. Fasc. 1—2. Moscova 1902—1903).

Réau, L.: L'art russe des origines à Pierre le Grand. Paris 1921 (Arta rusă de la origini pînă la Petru cel Mare. Paris 1921).

Рихтер, Ф. Ф.: Памятники древне русского зодчества. Тетр. 1—5. М. 1851—1856.
(Rihter, F. F.: Monumente de arhitectură rusă veche. Caietele 1—5. Moscova 1851—1856).

Рыбаков, Б. А.: Ремесло древней Руси. М. 1948.
(Rîbakov, B. A.: Artizanatul Rusiei Kievene. Moscova 1948).

Забелин, И. Е.: Русское искусство. Черты самобытности в древнерусском зодчестве. М. 1900.
(Zabelin, I. E.: Arta rusă. Trăsături de originalitate în arhitectura rusă veche. Moscova 1900).

Sauer, J.: Symbolik des Kirchengebäudes. Freiburg i.Br. 1924 (Simbolismul clădirii bisericii. Freiburg i.Br.).

Шквариков, В. А.: Очерк истории планировки и застройки русских городов. М. 1954.
(Şkvarikov, V. A.: Compendiu de istorie a proiectării şi construirii oraşelor ruse. Moscova 1954).

Schubert, O.: Gesetz der Baukunst. 2 Bde. Leipzig 1954 (Legea arhitecturii, 2. volume. Leipzig 1954).

Schweinfurth, Ph.: Die byzantinische Form. Berlin 1943 (Forma bizantină, Berlin 1943).

Sedlmayr, H.: Epochen und Werke. Bd. 1. Wien 1959, S. 80—140 (Epoci şi opere, Vol. 1. Viena 1959, p. 80—140)

Сперанский, А. Н.: Очерки по истории Приказа каменных дел Московского государства. М. 1930.
(Speranski, A. N.: Studii referitoare la istoria Oficiului pentru construcţii de zid al statului moscovit. Moscova 1930).

Strzygowski, J.: Kleinasien, ein Neuland der Kunstgeschichte. Leipzig 1903 (Asia Mică, un nou teritoriu al istoriei artei, Leipzig 1903).

Strzygowski, J.: Die Baukunst der Armenier und Europa. Wien 1918 (Arhitectura armenilor şi Europa. Viena 1918).

Суслов, В. В.: Очерки по истории древнерусского зодчества. СПБ. 1889.
(Suslov, V. V.: Studii referitoare la istoria arhitecturii ruse vechi. St.Pietersburg 1889).

Суслов, В. В.: Памятники древне русского зодчества. Вып. 1—7. СПБ. 1895—1901.
(Suslov, V. V.: Monumente de arhitectură rusă veche. Fasc. 1—7. St. Pietersburg 1895—1901).

Суслов, В. В.: Памятники древнерусского искусства. Вып. 1—4. СПБ. 1908—1912.
(Suslov, V. V.: Monumente de artă rusă veche. Fasc. 1—4. St. Pietersburg 1908—1912).

Talbot Rice, D.: Byzantine Art. Melbourne, London, Baltimore, 1954 (Arta bizantină. Melbourne, Londra, Baltimore 1954).

Talbot Rice, D.: Byzantinische Kunst. München 1964 [Deutsche Ausgabe] (Arta bizantină. München 1964 [Ediţia germană]).

Talbot Rice, T.: Russian Art. London 1949 (Arta rusă. Londra 1949).

Talbot Rice, T.: A concise history of russian art. London 1963 (Scurtă istorie a artei ruse. Londra 1963).

Talbot Rice, T.: Die Kunst Russlands. Zürich 1965 [Deutsche Ausgabe] (Arta Rusiei. Zürich 1965 [Ediţia germană]).

Толстой, И. и Кондаков, Н.: Русские древности в памятниках искусства. Вып. 1—6. СПБ. 1889 до 1899. (Tolstoi, I. & Kondakov, N.: Antichitatea rusă în monumentele de artă. Fasc. 1—6. St. Pietersburg 1889—1899).
Тверской, Л. М.: Русское градостроительство до конца XVII в. [Планировка и застройка русских городов]. Л. — М. 1953.
(Tverskoi, L.M.: Urbanismul rus pînă la sfîrşitul secolului al XVII-lea [Proiectarea şi construirea oraşelor ruse]. Leningrad—Moscova 1953).
Weidhaas, H.: Einiges Grundsätzliche zur Formenwandlung in der russischen Baukunst. Dresden 1935 (Cîteva chestiuni de principiu în legătură cu mutaţia formelor în arhitectura rusă. Dresda 1935).
Воронин, Н. Н.: Древнерусские города. М. — Л. 1945. (Voronin, N. N.: Oraşe ruse vechi. Moscova—Leningrad 1945).
Alte indicaţii bibliografice pot fi extrase din Geschichte der russischen Kunst (Istoria artei ruse), vol. I—V, Dresda 1957—1970.

Kiev şi Vladimir-Suzdal. Rusia Kieveană înainte de năvălirea tătarilor

Архитектурні пам'ятникі. Київ. 1950.
(Monumente de arhitectură, Kiev 1950).
История культуры древней Руси. Домонгольский период. I. Материальная культура. Под ред. Н. Н. Воронина, М. К. Каргера и М. А. Тихановой. II. Общественный строй и духовная культура. Под ред. Н. Н. Воронина и М. К. Каргера. М. — Л. 1948—1951.
(Istoria culturii Rusiei Kievene. Perioada premongolă. I. Cultura materială. Red. N. N. Voronin, M. K. Kargher şi M. A. Tihanova. II. Orînduirea socială şi cultura spirituală. Red. N. N. Voronin şi M. K. Kargher. Moscova—Leningrad 1948—1951) — Ed. Germană: Geschichte der Kultur der alten Rus (Istoria culturii Rusiei Kievene). Red. N. N. Woronin, M. K. Karger & M. A. Tichanowa. Bd. (vol.) 1. Berlin 1959. Bd. (vol.) 2. Berlin 1962.
Орнамент Софії Київськоі. Киев. 1949.
(Decoraţia catedralei Sfînta Sofia din Kiev. Kiev 1949).
Айналов, Д. и Редин, Е.: Древние памятники искусства Киева. Софийский собор, Златоверхо-Михайловский и Кирилловский монастыри. Харьков, 1899.
(Ainalov, D. şi Redin, E.: Vechi monumente de artă din Kiev. Catedrala Sfînta Sofia, mănăstirea Arhanghelul Mihail cu acoperişurile de aur şi mănăstirea Kirill. Harkov, 1899).

Айналов, Д.: Архитектура черниговских церквей. В кн.: Труды XIV Археологического съезда. III. М. 1909, с. 67.

(Ainalov, D.: Arhitectura bisericilor din Cernigov. În: Lucrările celui de-al XIV-lea Congres de arheologie. III. Moscova 1909, p. 67).

Ainalow, D.: Die Mosaiken des Michael-Klosters in Kiew. Belvedere 1926 (9—10), S. 201—216 (Mozaicurile mănăstirii Arhanghelul Mihail din Kiev. Belvedere 1926 [9—10], p. 201—216).

Асеев, Ю. С.: Спасский собор в Чернигове. Киев 1959. (Aseev, I. S.: Catedrala Mîntuitorului din Cernigov. Kiev 1959).

Асеев, Ю.: Новые данные о соборе Дмитровского монастыря в Киеве. В кн.: Советская археология. М. 1961. III, с. 291—296.

(Aseev, I.: Date noi despre catedrala mănăstirii Sfîntul Dumitru din Kiev. În: Arheologia sovietică. Moscova 1961, III, p. 291—296).

Барановский, П. Д.: Собор Пятницкого монастыря в Чернигове. В кн.: Памятники искусства, разрушенные немецкими захватчиками в СССР. М. — Л. 1948, с. 13—34.

(Baranovski, P. D.: Catedrala mănăstirii Peatnița din Cernigov. În: Monumente de artă distruse în URSS de către ocupanții germani. Moscova—Leningrad 1948, p. 13—34).

Бережков, Д. Н.: О храмах Владимиро-Суздальского княжества [XII—XIII вв.]. Владимир на Клязьме. 1903.

(Berejkov, D. N.: Clădirile religioase ale cnezatului Vladimir-Suzdalian [secolele al XII-lea și al XIII-lea]. Vladimir pe Kleazma 1903).

Безсонов, С. В.: Архитектура Западной Украины. М. 1946.

(Bezsonov, S. V.: Arhitectura Ucrainei de Vest. Moscova 1946).

Бобринский, А. А.: Резной камень в России. Вып. 1: Соборы Владимиро-Суздальской области XII до XIII ст. М. 1916.

(Bobrinski, A. A.: Piatra de talie în Rusia. Fasc. 1: Catedralele din regiunea vladimir-suzdaliană în secolele al XII-lea și al XIII-lea. Moscova 1916).

Брунов, Н. И.: К вопросу о первоначальном виде древнейшей части Киевской Софии. В кн.: Известия Государственной Академии истории материальной культуры. Т. V. Л. 1927.

(Brunov, N. I.: În legătură cu problema înfățișării originare a părții celei mai vechi a catedralei Sfînta Sofia din Kiev. În: Comunicările Academiei de stat pentru istoria culturii materiale. Vol. V. Leningrad 1927).

Брунов, Н.: О хорах в древнерусском зодчестве. В кн.: Труды секции теории РАНИОН. М. 1928. II, с. с. 93—97.

(Brunov, N.: Emporele în arhitectura rusă veche. În: Lucrările Secției de teorie a RANION. Moscova 1928. II, p. 93—97).

Брунов, Н. И.: Белорусская архитектура XI до XII вв. Сборник Артык — белорусской культуры. 1928.

(Brunov, N. I.: Arhitectura bielorusă în secolele al XI-lea și al XII-lea. Culegere de articole în legătură cu cultura bielorusă. 1928).

Брунов, Н.: К вопросу о самостоятельных чертах русской архитектуры X—XII вв. В кн.: Русская архитектура. М. 1940, с. 106—126.

(Brunov, N.: În legătură cu problema trăsăturilor autonome în arhitectura rusă din secolele X—XII. În: Arhitectura rusă. Moscova 1940, p. 106—126).

Брунов, Н. И.: Киевская София—древнейший памятник русской каменной архитектуры. Византийский временник. III. М. — Л. 1950.

(Brunov, N. I.: Catedrala Sfînta Sofia din Kiev — cel mai vechi monument de arhitectură rusă de zid. Revista bizantină, III. Moscova—Leningrad 1950).

Холостенко, Н.: Неизвестные памятники монументальной скульптуры древней Руси. [Рельефы Борисоглебского собора в Чернигове]. В. кн.: Искусство. 1951. № 3, с. 84—91.

(Holostenko, N.: Monumente necunoscute ale sculpturii monumentale din Rusia Kieveană [Reliefurile catedralei Sfinții Boris și Gleb din Cernigov]. În: Arta, 1951, nr.3, p. 84—91).

Холостенко, Н. В.: Исследования Пятницкой церкви в Чернигове. В. кн.: Советская археология. М. 1956. XXVI.

(Holostenko, N. V.: Cercetarea bisericii Peatnița din Cernigov. În: Arheologia sovietică. Moscova 1956, XXVI

Холостенко, Н.: Архитектурно-археологическое исследование Успенского собора Елецкого монастыря в Чернигове. В. кн.: Памятники культуры. 1961, с. 56.

(Holostenko, N.: Cercetarea arhitectural-arheologică a catedralei Adormirea Maicii Domnului din mănăstirea Elețki din Cernigov. În: Monumente de cultură. 1961, p. 56).

Хозеров, И. М.: К исследованию конструкции Спасского храма в Полоцке. Смоленск. 1928.

(Hozerov, I. M.: În legătură cu cercetarea construcției catedralei Mîntuitorului din Poloțk. Smolensk 1928).

Durczewski, Z.: Stary Zamek w Grodnie w swietle wykopanisk dokananych w latach 1937—1938. Grodno 1939

(Castelul vechi din Grodno în lumina săpăturilor efectuate în 1937—1938. Grodno 1939).

Грабовский, С. Я. и Ассев, Ю. С.: Дослідження Софії Київсько. Сборник Архітектурні пам'ятникі. Киев. 1950.
(Grabovski, S. I. & Aseev, I. S.: Cercetarea suplimentară a catedralei Sfînta Sofia din Kiev. Culegere de monumente de arhitectură. Kiev. 1950).
Grekow, B. D.: Die russische Kultur der Kiewer Periode. Moskau 1947 (Cultura rusă a perioadei kievene. Moscova 1947).
Halle, F.: Die Bauplastik von Wladimir-Susdal. Russische Romanik. Berlin 1929 (Sculptura arhitecturală din Vladimir-Suzdal. Romanicul rus. Berlin 1929).
Каргер, М.: Зодчество Галицо-Волынской земли XII—XIII вв. В кн.: Краткие сообщения о докладах и полевых исследованиях Института истории материальной культуры Акад. наук СССР. М. 1940. Вып. III, с. 14—21 .
(Kargher, M.: Arhitectura Galiţo-Volîniei în secolele XII—XIII. În: Scurte comunicări despre referatele şi cercetările Institutului pentru istoria culturii materiale de pe lîngă Academia de ştiinţe a URSS. Moscova 1940. Fasc. III, p. 14—21).
Каргер, М.: К вопросу об убранстве интерьера в русском зодчестве домонгольского периода. В кн.: Труды Всерос. Акад. художеств. Т. I. Л. 1947, с. 17—20. (Kargher, M.: În legătură cu problema amenajării interioare în arhitectura rusă din perioada premongolă. În: Lucrările Academiei panruse a artelor. Vol. I. Leningrad 1947, p. 17—20).
Каргер, М.: Археологические исследования древнего Киева. Киев 1950.
(Kargher, M.: Cercetarea arheologică a vechiului Kiev. Kiev 1950).
Каргер, М.: Памятники переяславского зодчества XI—XII вв. в свете археологических исследований. В кн.: Советская археология. М. 1951. XV, с. 44—63. (Kergher, M.: Monumentele de arhitectură din Pereiaslavl din secolele XI—XII în lumina cercetărilor arheologice. În: Arheologia sovietică. Moscova 1951. XV, p. 44—63).
Каргер, М.: К истории киевского зодчества XI в. Храм-мавзолей Бориса и Глеба в Вышгороде. В кн.: Советская археология. М. 1952. XVI, с. 77—99. (Kargher, M.: În legătură cu istoria arhitecturii kievene din secolul al XI-lea. Biserica funerară Sfinţii Boris şi Gleb din Vîşgorod. În: Arheologia sovietică. Moscova 1952. XVI, p. 77—99).
Каргер, М.: К истории киевского зодчества конца XI — начала XII вв. Церковь Спаса на Берестове. В кн.: Советская археология. М. 1953. XVII, с. 223—247. (Kargher, M.: În legătură cu istoria arhitecturii kievene de la sfîrşitul secolului al XI-lea şi de la începutul secolului al XII-lea. Biserica Mîntuitorului din Berestovo. În: Arheologia sovietică. Moscova 1953. XVII, p. 223 — 247).

Каргер, М. К.: Древний Киев. Т. II. М. — Л. 1961. (Vechiul Kiev. Vol. II. Moscova—Leningrad 1961).

Казаринова, В. И.: Архитектура Дмитровского собора во Владимире. Памятники русской архитектуры. М. 1959.
(Kazarinova, V. I.: Arhitectura catedralei Sfîntul Dumitru din Vladimir. Monumente de arhitectură rusă. Moscova 1959).

Касаткин, В.: Дмитриевский собор в г. Владимире. Владимир 1914.
(Kasatkin, V.: Catedrala Sfîntul Dumitru din Vladimir. Vladimir 1914).

Котов, Г.: Очертание арок во владимиро-суздальском зодчестве. В кн.: Сообщения Гос. Академии истории материальной культуры. М. 1929. II, с. 450—479.
(Kotov, G.: Contururile arcelor în arhitectura vladimir-suzdaliană. În: Comunicările Academiei de Stat pentru istoria culturii materiale. Moscova 1929. II, p. 450—479).

Кресальний, М. И.: Софiиський заповiдник у Киiвi. Киев 1960.
(Kresalni, M. I.: Zona protejată a catedralei Sfînta Sofia din Kiev. Kiev 1960).

Лазарев, В. Н.: Новые данные о мозаиках Софии Киевской. Византийский Временник. Т. X. М. 1956
(Lazarev, V. N.: Date noi despre mozaicurile catedralei Sfînta Sofia din Kiev. Revista bizantină. Vol. X. Moscova 1956).

Лазарев, В. Н.: Мозаика Софии Киевской. М. 1960.
(Lazarev, V. N.: Mozaicurile catedralei Sfînta Sofia din Kiev. Moscova 1960).

Лазарев, В. Н.: Михайловские мозаики. М. 1966.
(Lazarev, V. N.: Mozaicurile mănăstirii Arhanghelul Mihail. Moscova 1966).

Логвин, Г. Н.: Киево-Печерская Лавра. М. 1958.
(Logvin, G. N.: Mănăstirea Peșterilor din Kiev. Moscova 1958).

Логвин, Г. Н.: Чернигов. Новгород-Северский. Глухов. Путивль. М. 1965.
(Logvin, G. N.: Cernigov. Novgorod-Severski. Gluhov. Putivl. Moscova 1965).

Логвин, Г.: Киев. М. 1967.
(Kiev. Moscova 1967).

Макаренко, М.: Чернигiвський Спас. Киев 1929.
(Makarenko, M.: Biserica Mîntuitorului din Cernigov. Kiev 1929).

Моргилевский, И. В.: Изучение собора св. Софии в Киеве [об обмерах Софии Киевской]. Киiвська Софiя в Свiти нових спостережень. Киiв та його околиця в iсторii i пам'ятках. Киiв. 1926.
(Morghilevski, I. V.: Studiul catedralei Sfînta Sofia din Kiev [dimensiunile catedralei Sfînta Sofia din Kiev]. Catedrala Sfînta Sofia din Kiev în lumina unor date noi. Kievul și împrejurimile sale în istorie și monumente. Kiev 1926).

Новицкий, Олекса: Спроби реконструкції Київськоі Софіі. Киев 1932.
(Noviţki, Olexa: Încercări de reconstituire a catedralei Sfînta Sofia din Kiev. Kiev 1932).

Огнев, Б.: О позакомарных покрытиях [К вопросу реставрации позакомарных храмов северо-восточной Руси XII—XV вв.]. В кн.: Архитектурное наследство. Сб. 10. М. 1958, с. 43—58.
(Ognev, B.: Acoperişurile corespunzătoare timpanelor rotunde [Cu privire la problema restaurării clădirilor religioase ale Rusiei Kievene din secolele XII—XV cu acoperişuri corespunzătoare timpanelor rotunde]. În: Moştenirea arhitecturală. Nr. 10. Moscova 1958, p. 43—58).

Романов, К. К.: Вновь открытые рельефы Суздальского собора. В кн.: Сообщения Гос. Академии истории материальной культуры. М. 1931. III.
(Romanov, K. K.: Reliefurile redescoperite ale catedralei din Suzdal. În: Comunicările Academiei de Stat pentru istoria culturii materiale. Moscova 1931. III).

Rose, K.: Grund und Quellort des russischen Geisteslebens. Berlin 1956 (Baza şi izvorul vieţii spirituale ruse. Berlin 1956).

Рзянин, М. И.: Покров на Нерли. Памятники русской архитектуры. Вып. III. М. 1941.
(Rzeanin, M. I.: Biserica Acoperămîntul Maicii Domnului de pe Nerl. Monumente de arhitectură rusă. Fasc. III. Moscova 1941).

Рыбаков, Б.: Іменні написи XII ст. в Київському Софиіському соборі. Археологія. Т. І. Киев 1947.
(Rîbakov, B.: Inscripţiile nominale din secolul al XII-lea în catedrala Sfînta Sofia din Kiev. Arheologia. Vol. I. Kiev 1947).

Рыбаков, Б. А.: Древности Чернигова. В кн.: Материалы и исследования по археологии СССР. Вып. XI. М. — Л. 1949, с. 7—93.
(Rîbakov, B. A.: Antichităţile din Cernigov. În: Materiale şi cercetări privitoare la arheologia URSS. Fasc. XI. Moscova—Leningrad 1949, p. 7—93).

Шероцкий, К.: София Полоцкая. Сборник в честь Айналова.
(Şeroţki, K.: Catedrala Sfînta Sofia din Poloţk. Scriere festivă în onoarea lui Ainalov).

Шмит, Ф.: Заметки о поздневизантийских храмовых росписях. I. Киевский Михайловский Златоверхий собор. В кн.: Византийский временник 1915—1916. XXII, с. 71.
(Şmit, F.: Însemnări despre picturile murale bizantine tîrzii din biserici. I. Catedrala Arhanghelul Mihail cu acoperişurile de aur din Kiev. În: Revista bizantină. 1915—1916. XXII, p. 71).

Столетов, А. В.: Инженерные укрепления и реставрация Дмитровского собора во Владимире. В кн.: Практика реставрационных работ. Сб. 2. М. 1958, с. 33—62.
(Stoletov, A. V.: Fortificaţiile inginereşti şi restaurarea catedralei Sfîntul Dumitru din Vladimir. În: Practica lucrărilor de restaurare. Nr. 2. Moscova 1958, p. 33—62).

Чиняков, А. Г.: Архитектурный памятник времени Юрия Долгорукого. В кн.: Архитектурное наследство. Сб. 2. М. 1952, с. 43—66.
(Cineakov, A. G.: Un monument arhitectural din epoca lui Iuri Dolgoruki. În: Moştenirea arhitecturală. Nr. 2. Moscova 1952, p. 43—66).

Вагнер, Г. К.: Скульптура Владимиро-Суздальской Руси. Г. Юрьев-Польский. М. 1964.
(Vagner, G. K.: Sculptura în Rusia Vladimir-Suzdaliană. Oraşul Iuriev-Polski. Moscova 1964).

Вагнер, Г. К.: Мастера древнерусской скульптуры. М. 1966.
(Vagner, G. K.: Maeştri ai sculpturii ruse vechi. Moscova 1966).

Вагнер, Г. К.: Скульптура Древней Руси XII в. Владимир-Боголюбово. М. 1969.
(Vagner, G. K.: Sculptura Rusiei Kievene în secolul al XII-lea. Vladimir-Bogoliubovo. Moscova 1969).

Варганов, А. Д.: Фрески XI—XIII вв. в Суздальском соборе. В кн.: Краткие сообщения о докладах и полевых исследованиях Института истории материальной культуры Акад. наук СССР. М. 1940. Вып. V, с. 38—40.
(Varganov, A. D.: Frescele din secolele XI—XIII din catedrala din Suzdal. În: Scurte comunicări despre referatele şi cercetările Institutului pentru istoria culturii materiale de pe lîngă Academia de ştiinţe a URSS. Moscova 1940. Fasc. V, p. 38—40).

Варганов, А.: Суздаль. М. 1944.
(Varganov, A.: Suzdal. Moscova 1944).

Варганов, А.: К архитектурной истории Суздальского собора. В кн.: Краткие сообщения о докладах и полевых исследованиях Института истории материальной культуры Акад. наук СССР. М. 1945. Вып. XI, с. 99—106.
(Varganov, A.: Cu privire la istoria arhitecturii catedralei din Suzdal. În: Scurte comunicări despre referatele şi cercetările Institutului pentru istoria culturii materiale de pe lîngă Academia de ştiinţe a URSS. Moscova 1945. Fasc. XI, p. 99—106).

Виноградов, А.: История владимирского кафедрального Успенского собора. Владимир 1905.
(Vinogradov, A.: Istoria catedralei Adormirea Maicii Domnului din Vladimir. Vladimir 1905).

Власюк, А.: Первоначальная форма купола церкви Покрова на Нерли. В кн.: Архитектурное наследство. Сб. 2. М. 1952, с. 67—69.
(Vlasiuk, A.: Forma iniţială a cupolei bisericii Acoperămîntul Maicii Domnului de pe Nerl. În: Moştenirea arhitecturală. Nr. 2. Moscova 1952, p. 67—69).

Воронин, Н. Н.: К вопросу о взаимоотношении галицо-волынской и владимиро-суздальской архитектуры XII—XIII вв. В кн.: Краткие сообщения о докладах и полевых исследованиях Института истории материальной культуры Акад. наук СССР. М. 1940. Вып. III, с. 22—27.
(Voronin, N. N.: Cu privire la problema raporturilor dintre arhitectura galiţo-volîniană şi cea vladimir-suzdaliană din secolele XII—XIII. În: Scurte comunicări despre referatele şi cercetările Institutului pentru istoria culturii materiale de pe lîngă Academia de ştiinţe a URSS. Moscova 1940. Fasc. III, p. 22—27).

Воронин, Н. Н.: Памятники владимиро-суздальского зодчества XI—XII вв. М. — Л. 1945 .
(Voronin, N. N.: Monumente de arhitectură vladimir-suzdaliană din secolele XI—XII. Moscova—Leningrad 1945).

Воронин, Н .Н.: Владимир. М. 1945.
(Voronin, N. N.: Vladimir. Moscova 1945).

Воронин, Н. Н.: Основные вопросы реконструкции Боголюбского дворца. В кн.: Краткие сообщения о докладах и полевых исследованиях Института истории материальной культуры Акад. Наук СССР. М. 1945. Вып. XI, с. 78—86.
(Voronin, N. N.: Cele mai importante probleme în legătură cu restaurarea palatului din Bogoliubovo. În: Scurte comunicări despre referatele şi cercetările Institutului pentru istoria culturii materiale de pe lîngă Academia de ştiinţe a URSS. Moscova 1945. Fasc. XI, p. 78—86).

Воронин, Н. Н.: Раскопки в Гродно. В кн.: Краткие сообщения о докладах и полевых исследованиях Института истории материальной культуры Акад. наук СССР. М. 1949. Вып. XXVII, с. 138—148; там-же М. 1951. Вып. XXXVIII, с. 25—33.
(Voronin, N. N.: Săpăturile din Grodno. În: Scurte comunicări despre referatele şi cercetările Institutului pentru istoria culturii materiale de pe lîngă Academia de ştiinţe a URSS. Moscova 1949. Fasc. XXVII, p. 138—148; ibid. Moscova 1951. Fasc. XXXVIII, p. 25—33).

Воронин, Н. Н.: У истоков русского национального зодчества. [Из истории зодчества периода феодальной раздробленности XI—XV вв.] В кн.: Ежегодник Института истории искусств. 1952. М. 1952, с. 257—316.
(Voronin, N. N.: În localitatea natală a arhitecturii naţionale ruse. [Din istoria arhitecturii perioadei fărîmi-

țării feudale în secolele XI–XV.] În: Anuarul Institutului de istoria artei pe 1952. Moscova 1952, p. 257–316).

Воронин, Н. Н.: Древнее Гродно. М. 1954.
(Voronin, N. N.: Vechiul Grodno. Moscova 1954).

Воронин, Н. Н.: Зодчество Северо-восточной Руси XII—XV вв. Т. I. XII стол. М. 1961. Т. II. XIII—XV стол. М. 1962.
(Woronin, N. N.: Arhitectura Rusiei de nord-est din secolul al XII-lea pînă în secolul al XV-lea. Vol. I. Secolul al XII-lea. Moscova 1961. Vol. II. Secolele XIII–XV. Moscova 1962).

Woronin, N. N.: Wladimir, Bogoljubowo, Susdal, Jurjew-Polskoi. Leipzig 1962
(Vladimir, Bogoliubovo, Suzdal, Iuriev-Polskoi. Leipzig 1962).

Republicile orășenești Novgorod și Pskov

Архитектура Софийского собора в Новгороде. Новейшие исследования. Сообщения Института истории и теории архитектуры Академии архитектуры СССР. Вып. 7. М. 1947.
(Arhitectura catedralei Sfînta Sofia din Novgorod. Cele mai noi cercetări. Comunicările Institutului pentru istoria și teoria arhitecturii de pe lîngă Academia de arhitectură a URSS. Fasc. 7. Moscova 1947).

История культуры древней Руси. Домонгольский период. I. Материальная культура. Под ред. Н. Н. Воронина, М. К. Каргера и М. А. Тихановой. II. Общественный строй и духовная культура. Под ред. Н. Н. Воронина и М. К. Каргера. М. — Л. 1948—1951.
(Istoria culturii vechii Rusii. Perioada pre-mongolă. I. Cultura materială. Red. N. N. Voronin, M. K.Kargher și M. A. Tihanova. II. Orînduirea socială și cultura spirituală. Red. N. N. Voronin și M. K. Kargher. Moscova – Leningrad 1948–1951. – Ediția germană: Geschichte der Kultur der alten Rus. Red. N. N. Woronin, M. K. Karger und M. A. Tichanowa. Vol. I Berlin 1959; vol. II Berlin 1962).

Афанасьев, К. Н.: Новый вариант реконструкции храма Софии в Новгороде. В кн.: Сообщения института истории искусств Акад. Наук СССР. Вып. 2. М. 1953, с. 91—111.
(Afanasiev, K. N.: O nouă variantă a reconstituirii catedralei Sfînta Sofia din Novgorod. În: Comunicările Institutului pentru istoria artei de pe lîngă Academia de științe a URSS. Fasc. 2, Moscova 1953, p. 91–111).

Алферова, Г.: Собор Спасо-Мирожского монастыря. В кн.: Архитектурное наследство. Сб. 10. М. 1958, с. 3—32.
(Alferova, G.: Catedrala mănăstirii Mîntuitorului din Miroj. În: Moștenirea arhitecturală, Nr. 10, p. 3—32).

Бранденбург, Н. ...: Старая Ладога [Рисунки и техническое описание акад. В. В. Суслова]. СПБ. 1896.
(Brandenburg, N. E.: Staraia Ladoga [Desene și descriere tehnică de acad. V. V. Suslov]. St. Pietersburg 1896).

Дмитриев, Ю.: К истории Новогородской архитектуры. В кн.: Новгородский исторический сборник. Вып. 2. Новгород 1937, с. 116—123 .
(Dmitriev, I.: În legătură cu arhitectura novgorodiană. În: Culegerea istorică novgorodiană. Fasc. 2. Novgorod 1937).

Дмитриев, Ю.: Церковь Николы на Липне в Новгороде. В кн.: Памятники искусства, разрушенные немецкими захватчиками в СССР. М. — Л. 1948, с. 57—76.
(Dmitriev, I.: Biserica Sfîntul Nicolae de pe Lipna din Novgorod. În: Monumente de artă care au fost distruse în URSS de ocupanții germani. Moscova—Leningrad 1948, p. 57—76).

Дмитриев, Ю.: Стенные росписи Новгорода, их реставрация и исследование [работы 1945—1948 гг.]. В кн.: Практика реставрационных работ. Сб. I. М. 1950, с. 135—154.
(Dmitriev, I.: Picturile murale din Novgorod, restaurarea și cercetarea lor [Lucrărilor anilor 1945—1948]. În: Practica lucrărilor de restaurare. Nr. 1, p. 135—154).

Гладенко, Т. В., Красноречьев, Л. Е., Штендер, Г. М. и Шуляк, Л. И.: Архитектура Новгорода в свете последних исследований. Церковь Параскевы Пятницы. В кн.: Сборник Новгород к 1100-летию города. М. 1964, с. 201—214.
(Gladenko, T. V., Krasnorecev, L. E., Ștender, G.M. și Șuliak, L. I.: Arhitectura Novgorodului în lumina ultimelor cercetări. Biserica Peatnița [Sfînta Paraschiva.] În: Culegere de scrieri prilejuite de aniversarea de 1100 ani de existență a orașului Novgorod. Moscova 1964, pp. 201. 214).

Гладенко, Т. В., Красноречьев, Л. Е., Штендер, Г. М.и Шуляк, Л. И.: Архитектура Новгорода в свете последних исследований. Церковь Благовещения на торгу. В кн.: Сборник Новгород к 1100-летию города. М. 1964.
(Gladenko, T. V., Krasnorecev, L. E., Ștender, G. M. și Șuliak, L. I.: Arhitectura Novgorodului în lumina ultimelor cercetări. Biserica Buna Vestire din Piață. În: Culegere de scrieri prilejuite de aniversarea de 1100 ani de existență a orașului Novgorod. Moscova 1964).

Каргер, М.: Новгород Великий. М. 1946.
(Kargher, M.: Marele Novgorod. Moscova 1946).

Каргер, М.: Раскопки и реставрационные работы в Георгиевском соборе Юрьева монастыря [1933 до 1935]. В кн.: Советская археология. М. 1946. VIII, с. 175—244.
(Kargher, M.: Săpăturile și lucrările de restaurare din catedrala Sfîntul Gheorghe a mănăstirii Iuriev [1933—1935]. În: Arheologia sovietică. Moscova 1946. VIII, p. 175—244).

Каргер, М.: Основные итоги археологического изучения Новгорода. В кн.: Советская археология. М. 1947. IX, с. 137—168.
(Kargher, M.: Principalele rezultate ale cercetărilor arheologice de la Novgorod. În: Arheologia sovietică. Moscova 1947, IX, p. 137—168).

Кацнельсон, Р. А.: Древняя церковь в Перынском скиту близ Новгорода. В кн.: Архитектурное наследство. Сб. 2. Н. 1952, с. 69—85.
(Kaţnelson, R. A.: Vechea biserică de pe locul lui Perun de lîngă Novgorod. În: Moștenirea arhitecturală. Nr. 2. Moscova 1952, p. 69—85).

Krause, H.-J, & Schubert, E.: Die Bronzetür der Sophienkathedrale in Nowgorod. Leipzig 1968 (Ușa de bronz a catedralei Sfînta Sofia din Novgorod. Leipzig 1968).

Лазарев, В.: Искусство Новгорода. М. 1947.
(Lazarev, V.: Arta Novgorodului. Moscova 1947).

Лазарев, В.: Васильевские врата. В кн.: Советская археология. М. 1953. XVIII, с. 386—442.
(Lazarev, V.: Ușa Sfîntului Vasile. În: Arheologia sovietică. Moscova 1953, XVIII, p. 386—442).

Lazarev, V. N.: Theophanes der Grieche und seine Schule. Dresden 1968 (Teofan Grecul și școala lui. Dresda 1968).

Лавров, В. и Максимов, П.: Псков. М. 1950
(Lavrov, V. și Maximov, P.: Pskov. Moscova 1950).

Максимов. П.: Церковь Николы на Липне близ Новгорода. В кн.: Архитектурное наследство. Сб. 2. М. 1952, с. 86—104.
(Maximov, P.: Biserica Sfîntul Nicolae de pe Lipna de lîngă Novgorod. În: Moștenirea arhitecturală. Nr. 2. Moscova 1952, p. 86—104).

Максимов, П. Н.: Церковь Дмитрия Солунского в Новгороде. В кн.: Архитектурное наследство. Сб. 14. М. 1962, с. 35—46.
(Maximov, P. N.: Biserica Sfîntul Dumitru din Salonic din Novgorod. În: Moștenirea arhitecturală. Nr. 14. Moscova 1962, p. 35—46).

Монгайт, А.: Софийский собор в Новгороде в связи с новейшими исследованиями. В кн.: Архитектура СССР. М. 1947. № 16, с. 34—39.
(Mongait, A.: Catedrala Sfînta Sofia din Novgorod în contextul ultimelor cercetări. În: Arhitectura URSS. Moscova 1947. Nr. 16, p. 34—39).

Некрасов, А.: Древний Псков и его художественная жизнь. М. 1923.

(Nekrasov, A.: Vechiul Pskov şi viaţa sa artistică. Moscova 1923).

Окулич-Казарин, Н. Ф.: Спутник по древнему Пскову. Изд. 2. Псков 1913.

(Okulici-Kazarin, N.F.: Ghid prin vechiul Pskov. Ed. II. Pskov 1913).

Onasch, K.: Gross-Novgorod und das Reich der heiligen Sophia. Leipzig und Wien 1969 (Marele Novgorod şi imperiul Sfintei Sofia. Leipzig şi Viena 1969).

Покрышкин, П. П.: Отчет о капитальном ремонте Спасо-Нередицкой церкив в 1903 и 1904 гг. СПБ. 1906

(Pokrîşkin, P. P.: Raport asupra restaurării generale a bisericii Mîntuitorului de pe Nerediţa din anii 1903 şi 1904. St. Pietersburg 1906).

Романов, К.: Мелётово как источник истории Псковской земли, I. Проблема истории докапиталистических обществ. 1934. № 9—10, с. 143—156.

(Romanov, K.: Meliotovo ca izvor istoric al ţării Pskovului. I. Problema istoriei orînduirilor sociale precapitaliste, 1934. Nr. 9—10, p. 143—156)

Рыльский, И.: Гражданское зодчество Пскова. В кн.: Древности. Труды комиссии по сохранению древних памятников. Т. VI. М. 1915, с. XXXVII—LIII.

(Rîlski, I.: Arhitectura profană a Pskovului. În: Antichităţi. Lucrările comisiei pentru conservarea monumentelor vechi. Vol. VI. Moscova 1915, p. XXXVII—LIII)

Штендер, Г. М.: Восстановление Нередицы. В кн.: Новгородский исторический сборник. Вып. 10. Новгород 1962, с. 169—205.

(Ştender, G.M.: Colecţia novgorodiană de scrieri istorice. Fasc. 10. Novgorod 1962, p. 169—205)

Седов, В.: Древнерусское языческое святилище в Перыни В кн.: Краткие сообщения о докладах и полевых исследованиях Института истории материальной культуры Акад. наук СССР. М. 1953. Вып. 50, с. 92—102.

(Sedov, V.: Sanctuarul păgîn paleo-rus de pe locul lui Perun. În: Scurte comunicări despre referatele şi cercetările Institutului pentru istoria culturii materiale de pe lîngă Academia de ştiinţe a URSS. Moscova 1953. Fasc. 50, p. 92—102)

Строков, А. и Богусевич, В.: Новгород Великий [пособие для экскурсантов и туристов]. Под общей ред. Б. Д. Грекова. Л. 1939.

(Strokov, A. şi Bogusevici, V.: Marele Novgorod [manual pentru excursionişti şi turişti]. Red. princ. B.D. Grekov. Leningrad 1939)

Суслов, В.: Материалы к истории древней новгородско-псковской архитектуры. В кн.: Записки Русского археологического общества. III. Вып. I. 1887, с. 238—273.
(Suslov, V.: Materiale pentru istoria vechii arhitecturi novgorodo-pskoviene. În: Scrierile societăţii arheologice ruse. II. Fasc. 1. 1887, p. 238—273)

Moscova ca centru al imperiului ţarist unitar

Успенский собор Московского кремля. М. 1971.
(Catedrala Adormirea Maicii Domnului din Kremlinul din Moscova 1971)

Александровский, М.: Указатель Московских церквей. М. 1925.
(Alexandrovski, M.: Indicatorul bisericilor din Moscova. Moscova 1925)

Аренкова, Ю. И. и Мехова, Г. И.: Донской монастырь. М. 1970.
(Arenkova, I.I. şi Mehova, G.I.: Mănăstirea Donului. Moscova 1970)

Балдин, В.: Троице-Сергиева Лавра. М. 1958.
(Baldin, V.: Mănăstirea Sfînta Treime [Sfîntul Sergiu]. Moscova 1958)

Бартенев, И. и Федоров, Б.: Архитектурные памятники русского севера. Л. 1967.
(Bartenev, I. şi Fedorov, B.: Monumente de arhitectură din nordul Rusiei. Leningrad 1967)

Бартенев, С. П.: Московский Кремль в старину и теперь. Кн. 1—2. М. 1912—1916.
(Bartenev, S.P.: Kremlinul din Moscova în vremea veche şi acum. Cărţile 1-2. Moscova 1912—1916)

Безсонов, С. В.: Крепостные архитекторы. I. Опыт исторического исследования. II. Словарь крепостных архитекторов. М. 1938.
(Bezsonov, S.V.: Arhitecţi de fortificaţii. I. Încercare de cercetare istorică. II. Lexiconul arhitecţilor de fortificaţii. Moscova 1938)

Безсонов, С.: Архитектура Московского Государства. В кн.: Русская архитектура. М. 1940, 27—35.
(Bezsonov, S.: Arhitectura statului moscovit. În: Arhitectura rusă. Moscova 1940, p. 27—35)

Безсонов, С.: Из истории переделок и реставрации храма Василия Блаженного в Москве. В кн.: Русская архитектура. М. 1940, с. 50—53.
(Bezsonov, S.: Din istoria restaurărilor şi transformărilor catedralei Sfîntul Vasile Blajennîi din Moscova. În: Arhitectura rusă. Moscova 1940, p. 50—53)

Богусевич, В.: Новый архитектурный тип в русском зодчестве XVI и XVII столетий. В кн.: Сборник бюро по делам аспирантов. Гос. Акад. истории материальной культуры. Вып. I. Л. 1929, с. 93—100.
(Un nou tip arhitectural în arhitectura rusă din secolele al XVI-lea și al XVII-lea. În: Culegerea publicată de biroul pentru problemele aspiranților. Academia de stat pentru istoria culturii materiale. Fasc. 1. Leningrad 1929, p. 93–100)

Бочаров, Г. и Выголов, В.: Вологда. Кириллов. Ферапонтово. Белоозерск. М. 1966.
(Bocearov, G. și Vîgolov, V.: Vologda. Kirillov. Ferapontovo. Beloozersk. Moscova 1966)

Brunoff, N.: Due cattedrali del Kremlino costruite da italiani. Architettura e arti decorative, 1926, Nr. 6, p.97–100 (Două catedrale din Kremlin construite de italieni. Arhitectura și artele decorative, 1926, nr. 6, p. 97–100)

Брунов, Н. И.: К вопросу о раннемосковском зодчестве. В кн.: Труды Секции археологии Института археологии и искусствознания РАНИОН. М. 1928. IV, с. 93—106.
(Brunov, N.I.: Cu privire la arhitectura moscovită timpurie. În: Lucrările Secției de arheologie a Institutului pentru arheologie și știința artei RANION. Moscova 1928. IV, p. 93–106)

Брунов, Н. И.: Московский Кремль. М. 1948.
(Brunov, N.I.: Kremlinul din Moscova. Moscova 1948(

Danilowa, I.J.: Dionissi. Dresden und Wien 1970 (Dionisie. Dresda și Viena 1970)

Давид, Л. А.: Церковь Трифона в Напрудное. В кн.: Архитектурные памятники Москвы XV до XVII вв. Новые исследования. М. 1947, с. 33—54.
(David, L.A.: Biserica Trifon din Naprudnoe. În: Monumente de arhitectură ale Moscovei în secolele XV–XVII. Cercetări noi. Moscova 1947, p. 33–54)

Фуфаев, А. С.: Собор Московского Рождественского монастыря. В кн.: Архитектурные памятники Москвы XV—XVII вв. Новые исследования. М. 1947, с. 55—75.
(Fufaev, A.S.: Catedrala mănăstirii Nașterea Maicii Domnului din Moscova. În: Monumente de arhitectură ale Moscovei în secolele XV–XVII. Cercetări noi. Moscova 1947, p. 55–75)

Горностаев, Ф. Ф.: Очерк древнего зодчества Москвы. В кн.: Путеводитель по Москве. Под ред. И. П. Машкова. М. 1913, с. III—CCI.
(Gornostaev, F.F.: Compendiul arhitecturii vechi a Moscovei. În: Ghidul Moscovei. Red. I.P. Mașkov. Moscova 1913, p. III–CCI)

Грабарь, И.: Андрей Рублев. Сборник Вопросы реставрации. М. 1926.
(Grabar, I.: Andrei Rubliov. Culegere de scrieri referitoare la problemele restaurării. Moscova 1926)

Ильин, М.: Монастыри Московской Руси XVI века, как оборонительные сооружения. В кн.: Исторический журнал. 1944. № 7—8, с. 75—81.
(Ilin, M.: Mănăstirile Rusiei moscovite din secolul al XVI-lea ca dispozitive de apărare. În: Revista istorică. 1944. Nr. 7–8, p. 75–81)

Ильин, М.: Русское зодчество XVI столетия. В кн.: Краткие сообщения о докладах и полевых исследованиях Института истории материальной культуры Акад. наук СССР. М. — Л. 1946. Вып. XIII, с. 167—170.
(Ilin, M.: Arhitectura rusă în secolul al XVI-lea. În: Scurte comunicări despre referatele și cercetările Institutului pentru istoria culturii materiale de pe lîngă Academia de științe a URSS. Moscova–Leningrad 1946. Fasc. XIII, p. 167–170)

Ильин, М. А.: Собор Василия Блаженного и градостроительство XVI в. В кн.: Ежегодник Института истории искусств Акад. наук СССР. М. 1952, с. 217—256.
(Ilin, M.A.: Catedrala Sfîntul Vasile Blajennîi și urbanismul din secolul al XVI-lea. În: Anuarul Institutului de istorie a artei de pe lîngă Academia de științe a URSS. Moscova 1952, p. 217–256)

Ильин, М. А.: Подмосковье. М. 1966.
(Ilin, M.A.: Împrejurimile Moscovei. Moscova 1966)

Ильин, М.: Москва. М. 1969.
(Ilin, M.: Moscova. Moscova 1969)

Евдокимов, И.: Север в истории русcково искусства. Вологда 1920.
(Evdokimov, I.: Nordul în istoria artei ruse. Vologda 1920)

Караваева, Е. М.: Собор Спасского монастыря в Ярославле [исследование и реставрация]. В кн.: Архитектурное наследство. Сб. 15. М. 1963, с. 39—50.
(Karavaeva, E.M.: Catedrala mănăstirii Mîntuitorului din Iaroslavl [cercetare și restaurare]. În: Moștenirea arhitecturală. Nr. 15. Moscova 1963, p. 39–50)

Красовский, М.: Очерк истории Московского периода древнерусского церковного зодчества [от основания Москвы до конца I-й четверти XVIII в.]. М. 1911.
(Krasovski, M.: Compendiu de istorie a perioadei moscovite a arhitecturii religioase ruse vechi [de la întemeierea Moscovei pînă la sfîrșitul primului sfert al secolului al XVIII-lea]. Moscova 1911)

Лазарев, В. Н.: Андрей Рублев и его школа. М. 1966.
(Lazarev, V.N.: Andrei Rubliov și școala sa. Moscova 1966)

Lazarev, V.N.: Theophanes der Grieche und seine Schule. Dresden 1968 (Teofan Grecul și școala sa. Dresda 1968)

Lebedewa, J.A.: Andrei Rubljow und seine Zeitgenossen. Dresden und Wien 1962 (Andrei Rubliov și contemporanii săi. Dresda și Viena 1962)

Маковецкий, И.: Коломенское. [Автореферат диссертации]. М. 1951.
(Makoveţki, I.: Kolomenskoe [Autoreferat asupra disertaţiei] Moscova 1951)

Машков, И. П.: Архитектура Новодевичьего монастыря в Москве. М. 1949.
(Maşkov, I.P.: Arhitectura mănăstirii noi Sfînta Fecioară din Moscova. Moscova 1949)

Максимов, П. Н.: Собор Спасо-Андроникова монастыря в Москве. В кн.: Архитектурные памятники Москвы XV—XVII вв. Новые исследования. М. 1947, с. 8—32
(Maximov, P.N.: Catedrala mănăstirii Mîntuitorului [Andronikov] din Moscova. În: Monumente de arhitectură ale Moscovei în secolele XV—XVII. Cercetări noi. Moscova 1947, p. 8—32)

Максимов, П. Н.: К характеристике памятников Московского зодчества XIV—XV вв. В кн.: Материалы и исследования по археологии СССР. Вып. 12. М. — Л. 1949, с. 209—216.
(Maximov, P.N.: Cu privire la caracteristica monumentelor de arhitectură moscovite din secolele al XIV-lea şi al XV-lea. În: Materiale şi cercetări privitoare la arheologia URSS. Fasc. 12. Moscova—Leningrad 1949, p. 209—216)

Мордвинов, А. Г.: Колокольня Ивана Великого. Журнал «Академия архитектуры». 1935. № 5, с. 32—37.
(Mordvinov, A.G.: Clopotniţa lui Ivan cel Mare. În: Revista „Academia de arhitectură". 1935. Nr. 5, p. 32—37)

Некрасов, А.: Возникновение московского искусства. М. 1929.
(Nekrasov, A.: Geneza artei moscovite. Moscova 1929)

Некрасов, А.: Проблема происхождения древнерусских столпообразных храмов. В кн.: Труды Кабинета истории материальной культуры. V. Первый Московский государственный университет. М. 1930, с. 17—50.
Nekrasov, A.: Problema genezei bisericilor ruse vechi în formă de stîlp. În: Lucrările Cabinetului pentru istoria culturii materiale. V. Prima universitate de stat din Moscova. Moscova 1930, p. 17—50)

Никольский, Н.: Кирилло-Белозерский монастырь и его устройство до 2-й четверти XVII в. [1397—1625]. Т.I Вып. I. СПБ. 1897.
(Nikolski, N.: Mănăstirea Kirill-Belozersk şi înzestrarea ei pînă în al doilea sfert al secolului al XVII-lea (1397—1625]. Vol. I. Fasc. 1. St. Pietersburg 1897)

Овсянников, Ю.: Ново-девичий монастырь. М. 1968.
(Ovseannikov, I.: Mănăstirea nouă Sfînta Fecioară. Moscova 1968)

Покрышкин, П. П. и Романов, К. К.: Древние здания в Ферапонтовом монастыре Новгородской губ. В кн.: Известия археологической комиссии. Вып. 28. СПБ. 1908, с. 107—155.
(Pokrîşkin, P.P. şi Romanov, K.K.: Clădiri vechi în mănăstirea Ferapont din gubernia Novgorod. În: Comunicările comisiei arheologice. Fasc. 28. St. Pietersburg 1908, p. 107—155)

Покрышкин, П. П.: Смоленская крепостная стена. В кн.: Известия археологической комиссии. Вып. 32. СПБ. 1909, с. 17—29.
(Pokrîşkin, P.P.: Zidul fortificaţiei din Smolensk. În: Comunicările comisiei arheologice. Fasc. 32. St. Pietersburg 1909, p. 17—29)

Раппопорт, П. А.: Русское шатровое зодчество конца XVI в. В кн.: Материалы и исследования по археологии СССР. Вып. 12. М. — Л.1949. с. 238—301.
(Rappoport, P.A.: Arhitectura rusă cu acoperişuri piramidale la sfîrşitul secolului al XVI-lea. În: Materiale şi cercetări privitoare la arheologia URSS. Fasc. 12. Moscova—Leningrad 1949, c. 238—301)

Раппопорт, П.: Очерки хронологии русского шатрового зодчества. В кн.: Краткие сообщения о докладах и полевых исследованиях Института истории материальной культуры Акад. наук СССР. М. — Л. 1949. Вып. XXX, с. 82—92.
(Rappoport, P.: Studii privitoare la cronologia arhitecturii ruse cu acoperişuri piramidale. În: Scurte comunicări despre conferinţele şi cercetările Institutului pentru storia culturii materiale de pe lîngă Academia de ştiinţe a URSS. Moscova—Leningrad 1949. Fasc. XXX, p. 82—92)

Роговин, Н. Е.: Церковь Вознесения в Коломенском (XVI в.). М. 1942.
(Rogovin, H.E.: Biserica Înălţarea Domnului din Kolomenskoe [Secolul al XVI-lea]. Moscova 1942)

Рзянин, М. И.: Иван Великий. М. 1946.
(Rzeanin, M.I.: Ivan cel Mare. Moscova 1946)

Забелин, И. Е.: История города Москвы. Ч. I. М. 1902.
(Zabelin, I.E.: Istoria oraşului Moscova. Partea I. Moscova 1902)

Сергеева-Козина, Т.: Коломенский кремль [Опыт реконструкции]. В кн.: Архитектурное наследство. Сб. 2. М. 1952, с. 133—163.
(Sergheeva-Kozina, T.: Kremlinul din Kolomenskoe [Încercare de reconstituire]. În: Moştenirea arhitecturală. Nr. 2. Moscova 1952, p. 133—163).

Згура, В.: Коломенское. М. 1928.
(Zgura, V.: Kolomenskoe. Moscova 1928)

Снегирев, В. Л.: Аристотель Фиораванти и перестройка Московского Кремля. М. 1935.
(Sneghirev, V. L.: Aristotele Fioravanti şi transformarea Kremlinului din Moscova. Moscova 1935).

Снегирев, В. Л.: Памятник архитектуры храм Василия Блаженного. М. 1953.
(Sneghirev, V. L.: Catedrala Sfîntul Vasile Blajennîi, un monument de arhitectură. Moscova 1953)

Соболев, Н.: Русский зодчий XV века Василий Дмитриевич Ермолин. В кн.: Старая Москва. Вып. 2. М. 1914, с. 16—23.
(Sobolev, N.: Arhitectul rus din secolul al XV-lea Vasile Dmitrievici Ermolin. În: Moscova veche. Fasc. 2. Moscova 1914, p. 16—23)

Соболев, Н. Н.: Василий Блаженный [Покровский собор]. Под ред. Д. П. Сухова. М. 1949.
(Sobolev, N. N.: Catedrala Sfîntul Vasile Blajennîi [Acoperămîntul Maicii Domnului]. Red. D. P. Suhov. Moscova 1949)

Сухов, Д. П.: Новое в архитектуре Василия Блаженного. В кн.: Вопросы реставрации. Т. I. М. 1926, с. 179—185.
(Suhov, D. P.: Noutăţi în arhitectura catedralei Sfîntul Vasile Blajennîi. În: Problemele restaurării. Vol. I. Moscova 1926, p. 179—185)

Тихомиров, Н.: Звенигород. М. 1948.
(Tihomirov, N.: Zvenigorod. Moscova 1948)

Тихомиров, Н. Я. и Иванов, В. Н.: Московский Кремль [Архитектура]. М. 1967.
(Tihomirov, N. şi Ivanov, V. N.: Kremlinul din Moscova [Arhitectura]. Moscova 1967)

Чиняков, А.: Каменное зодчество в русском централизованном государстве. [Автореферат диссертации.] М. 1954.
(Cineakov, A.: Arhitectura de zid în statul rus centralizat. [Autoreferat la disertaţie]. Moscova 1954)

Виноградов, Н. Д.: Троице-Сергиева лавра. М. 1944.
(Vinogradov, N. D.: Mănăstirea Sfînta Treime [Sfîntul Sergiu]. Moscova 1944)

Виноградов, Н. Д.: Новые материалы по архитектуре древней Москвы. В кн.: Сообщения Института истории искусств Акад. наук СССР. Вып. I. М. — Л. 1951, с. 69—78.
(Vinogradov, N. D.: Materiale noi privitoare la arhitectura Moscovei vechi. În: Comunicatele Institutului pentru istoria artei de pe lîngă Academia de ştiinţe a U.R.S.S. Fasc. I. Moscova-Leningrad 1951, p. 69—78).

Власюк, А.: Новые исследования архитектуры Архангельского собора в Московском Кремле. В кн.: Архитектурное наследство. Сб. 2. М. 1952, с. 105—132.
(Vlasiuk, A.: Noua cercetare a arhitecturii catedralei Arhanghelul Mihail din Kremlinul din Moscova. În: Moştenirea arhitecturală. Nr. 2. Moscova 1952, p. 105—132)

Воронин, Н. Н.: Очерки по истории русского зодчества XVI—XVII вв. М. 1934.
(Voronin, N. N.: Studii privitoare la istoria arhitecturii ruse din secolele al XVI-lea și al XVII-lea. Moscova 1934)

Cultura epocii de tranziție: secolul al XVII-lea

Агафонов, С.: Горький. Балахна. Макарьев. М. 1969.
(Agafonov, S.: Gorki. Balahna. Makariev. Moscova 1969)

Бахромеев, И. А.: Церковь во имя святого и славного пророка божьего Ильи в Ярославле. Ярославль 1906.
(Bahromeev, I. A.: Biserica sfîntului și prea-slăvitului prooroc dumnezeesc Ilie din Iaroslavl. Iaroslavl 1906)

Баниге, В.: Покрытия ростовских архитектурных памятников XVI—XVII вв. В кн.: Материалы по изучению и реставрации памятников архитектуры Ярославской области. I. Древний Ростов. Ярославль 1958, с. 47—70.
(Banighe, V.: Acoperișurile monumentelor de arhitectură din Rostov din secolele al XVI-lea și al XVII-lea. În: Materiale pentru studiul și restaurarea monumentelor de arhitectură din regiunea Iaroslavl. I. Vechiul Rostov. Iaroslavl 1958, p. 47–70)

Брюсова, В. Г.: Фрески Ярославля. М. 1969.
(Briusova, V. G.: Frescele din Iaroslavl. Moscova 1969)

Брунов, Н.: К вопросу о так называемом «русском барокко». В кн.: Барокко в России. М. 1926, с. 43—55.
(Brunov, N.: Cu privire la problema așa-numitului „baroc rus“. În: Barocul în Rusia. Moscova 1926, p. 43–55)

Давыдов, С. Н.: Реставрационные работы 1951—1953 гг. по церкви Богоявления в Ярославле. В кн.: Практика реставрационных работ. Сб. 2. М. 1958, с. 75—92.
(Davîdov, S. N.: Lucrările din 1951–1953 pentru restaurarea bisericii Arătarea Treimii din Iaroslavl. În: Practica lucrărilor de restaurare, Nr. 2. Moscova 1958, p. 75–92)

Добровольская, Э.: Новые материалы по истории Ростовского кремля. В кн.: Материалы по изучению и реставрации памятников архитектуры Ярославской области. I. Древний Ростов. Ярославль 1958, с. 26—46.
(Dobrovolskaia, E.: Materiale noi pentru istoria Kremlinului din Rostov. În: Materiale pentru studiul și restaurarea monumentelor de arhitectură din regiunea Iaroslavl. I. Vechiul Rostov. Iaroslavl 1958, p. 26–46)

Добровольская, Э.: Ярославль. Москва 1968.
(Dobrovolskaia, E.: Iaroslavl. Moscova 1968)

Эдинг, Б.: Ростов Великий. Углич. Памятники художественной старины. М. 1913.
(Eding, B.: Rostov Veliki. Uglici. Monumente de artă veche. Moscova 1913)

Грог, А.: Дубровицы. В кн.: Подмосковные музеи. Вып. 4. М. — Л. 1925, с. 70—87.
(Grog, A.: Dubroviţi. În: Muzeele din jurul Moscovei. Fasc. 4. Moscova-Leningrad 1925, p. 70—87)

Ильин, М. А.: Рязань. Историко-архитектурный очерк. Ч. I. XI — начала XX вв. М. 1954.
(Ilin, M. A.: Reazan, Compendiu istorico-arhitectural. Partea I. Secolul al XI-lea pînă la începutul secolului al XX-lea. Moscova 1954)

Ильин, М. А.: Зодчий Яков Бухвостов. М. 1959.
(Ilin, M. A.: Arhitectul Iakov Buhvostov. Moscova 1959)

Иванов, В.: Ярославль. М. 1950.
(Ivanov, V.: Iaroslavl. Moscova 1950)

Иванов, В. Н.: Ростов Великий. Углич. М. 1964.
(Ivanov, V. N.: Rostov Veliki. Uglici. Moscova 1964)

Иванов, В.: Кострома. М. 1970.
(Ivanov, V.: Kostroma. Moscova 1970)

Машков, И. П.: Архитектура Новодевичьего монастыря в Москве. М. 1949.
(Maşkov, I. P.: Arhitectura mănăstirii noi Sfînta Fecioară din Moscova. Moscova 1949)

Михайловский, Е.: О национальных особенностях московской архитектуры конца XVII в. [автореферат диссертации]. М. 1949.
(Mihailovski, E.: Despre particularităţile naţionale ale arhitecturii moscovite de la sfîrşitul secolului al XVII-lea [autoreferat la disertaţie]. Moscova 1949)

Некрасов, А.: О стиле русской архитектуры XVII в. В кн.: Труды секции истории искусств Института археологии и искусствознания РАНИОН. Т. IV. М. 1930, с. 138—149.
(Nekrasov, A.: Despre stilul arhitectural rus din secolul al XVII-lea. În: Lucrările secţiei de istoria artei din Institutul pentru arheologie şi ştiinţa artei al RANION. Vol. IV. Moscova 1930, p. 138—149)

Овсянников, Ю.: Ново-Девичий монастырь. М. 1968.
(Ovseannikov, I.: Mănăstirea nouă Sfînta Fecioară. Moscova 1968)

Овчинникова, Е. С.: Церковь Троицы в Никитниках. М. 1970.
(Ovcinikova, E. S.: Biserica Sfînta Treime din Nikitniki. Moscova 1970)

Павлинов, А. М.: Древности ярославские и ростовские. М. 1892.
(Pavlinov, A. M.: Antichităţi iaroslavliene şi rostoviene. Moscova 1892)

Первухин, Н. Г.: Церковь Иоанна Предтечи в Ярославле. М. 1913.
(Pervuhin, N. G.: Biserica Sfîntul Ioan Botezătorul din Iaroslavl. Moscova 1913)
Первухин, Н.: Церковь Богоявления в Ярославле. Ярославль 1916.
(Pervuhin, N.: Biserica Arătarea Treimii din Iaroslavl. Iaroslavl 1916)
Подключников, В. Н.: Три памятника XVII столетия. Церковь в Филях. Церковь в Уборах. Церковь в Троицком Лыкове. М. 1945.
(Podkliucinikov, V. N.: Trei monumente din secolul al XVII-lea. Biserica din Fili. Biserica din Uborî. Biserica din Troiţki-Lîkov. Moscova 1945)
Подольский, Р.: Новый Иерусалим на Истре. В кн.: Архитектура СССР. М. 1942. № I, с. 9—16.
(Podolski, R.: Noul Ierusalim de pe Istra. În: Arhitectura U.R.S.S. Moscova 1942. Nr. I, p. 9—16)
Подольский, Р.: Государев Хамовный двор в Кадашевской слободе в Москве. В кн.: Сообщения Института истории искусств Акад. наук СССР. Вып. I. М. 1951, с. 84—111.
(Podolski, R.: Postăvăria imperială din mahalaua Kadaşevskaia din Moscova. În: Comunicările Institutului de istoria artei de pe lîngă Academia de ştiinţe a U.R.S.S. Fasc. I. Moscova-Leningrad 1951, p. 84—111)
Ширяев, С.: Памятники барокко и влияние зодчества Москвы в архитектуре Смоленска XVII—XVIII вв. В кн.: Труды смоленских государственных музеев. Вып. I. Смоленск 1924, с. 1—45.
(Şireaev, S.: Monumentele de arhitectură ale barocului şi influenţa arhitecturii moscovite în arhitectura Smolenskului în secolele al XVII-lea şi al XVIII-lea. În: Lucrările muzeelor de stat din Smolensk. Fasc. I. Smolensk 1924, p. 1—45)
Згура, В.: Проблема возникновения барокко в России. В кн.: Барокко в России. М. 1926, с. 13—42.
(Zgura, V.: Problema genezei barocului în Rusia. În: Barocul în Rusia. Moscova 1926, p. 13—42)
Суслов, А. И. и Чураков, С. С.: Ярославль. М. 1960.
(Suslov, A. I. şi Ciurakov, S. S.: Iaroslavl. Moscova 1960)
Тельтевский, П.: Архитектурные памятники конца XVII века, связанные с Бухвостовым. М. 1954.
(Teltevski, P.: Monumente de arhitectură de la sfîrşitul secolului al XVII-lea care se află în legătură cu Buhvostov. Moscova 1954)
Торопов, С.: Ново-Иерусалимский монастырь. В кн.: Памятники зодчества, разрушенные или поврежденные немецкими захватчиками. Вып. II. М. 1944, с. 3—23.
(Toropov, S.: Mănăstirea Noul Ierusalim. În: Monumente de arhitectură care au fost distruse sau avariate de către ocupanţii germani. Fasc. II. Moscova 1944, p. 3—23)

Торопов, С. и Щепетов, К.: Иосифо-Волоколамский монастырь. М. 1946.
(Toropov, S. și Șcepetov, K.: Mănăstirea Iosif din Volokolamsk. Moscova 1946)

Чиняков, А.: Архитектурные памятники Измайлова. В кн.: Архитектурное наследство. Сб. 2. М. 1952, с. 193—220.
(Cineakov, A.: Monumente de arhitectură din Izmailov. În: Moștenirea arhitecturală. Nr. 2. Moscova 1952, p. 193—220)

Воронин, Н. Н.: Очерки по истории русского зодчества XVI—XVII вв. М. 1934.
(Voronin, N. N.: Studii privitoare la arhitectura rusă din secolele al XVI-lea și al XVII-lea. Moscova 1934-

Воронов, Н. В. и Блохина, Н. Б.: Ярославские изразцы. Краеведческие записки. Вып. I. Ярославль 1956.
(Voronov, N. V. și Blohina, N. B.: Cahle iaroslavliene. Scrieri etnografice. Fasc. I. Iaroslavl (1956)

Arhitectura de lemn

Holzbaukunst. Eine Geschichte der abendländischen Holz) architektur und ihrer Konstruktionselemente. Hrsg. von H.-J. Hansen. Oldenb., Hamburg 1969 (Arhitectura de lemn. O istorie a arhitecturii de lemn occidentale și a elementelor ei constructive. Ed. de H.-J. Hansen. Oldenburg Hamburg 1969)

Остров Кижи. Под ред. Смирновой. Петрозаводск 1968.
(Insula Kiji. Red. Smirnova, Petrozavodsk 1968)

Красовский, М.: Курс истории русской архитектуры. Ч. I. Деревянное зодчество. СПБ. 1916.
(Krasovski, M.: Curs de istoria arhitecturii ruse. Partea I. Arhitectura de lemn. St. Pietersburg 1916)

Ополовников, А. В.: Памятники деревянного зодчества Карело-Финской СССР. М. 1955.
(Opolovnikov, A. V.: Monumentele arhitecturii de lemn din RSS Carelo-Fină. Moscova 1955)

Ополовников, А. В.: Лазаревская церковь Муромского монастыря. В кн.: Архитектурное наследство. Сб. 18. М. 1969, с. 106—111.
(Opolovnikov, A. V.: Biserica Învierea lui Lazăr din mănăstirea din Murom. În: Moștenirea arhitecturală. Nr. 18. Moscova 1969, p. 106—111)

Забелло, С. Я., Иванов, В. Н. и Максимов, П. Н.: Русское деревянное зодчество. М. 1942.
(Zabello, C. I., Ivanov, V. N. și Maximov, P. N.: Arhitectura rusă de lemn, Moscova 1942)

Соболев, Н.: Русская народная резьба по дереву. Гл. II—IV. М. 1934.
(Sobolev, N.: Arta populară rusă a cioplirii în lemn. Cap. II—IV. Moscova 1934)

INDICE DE NUME*

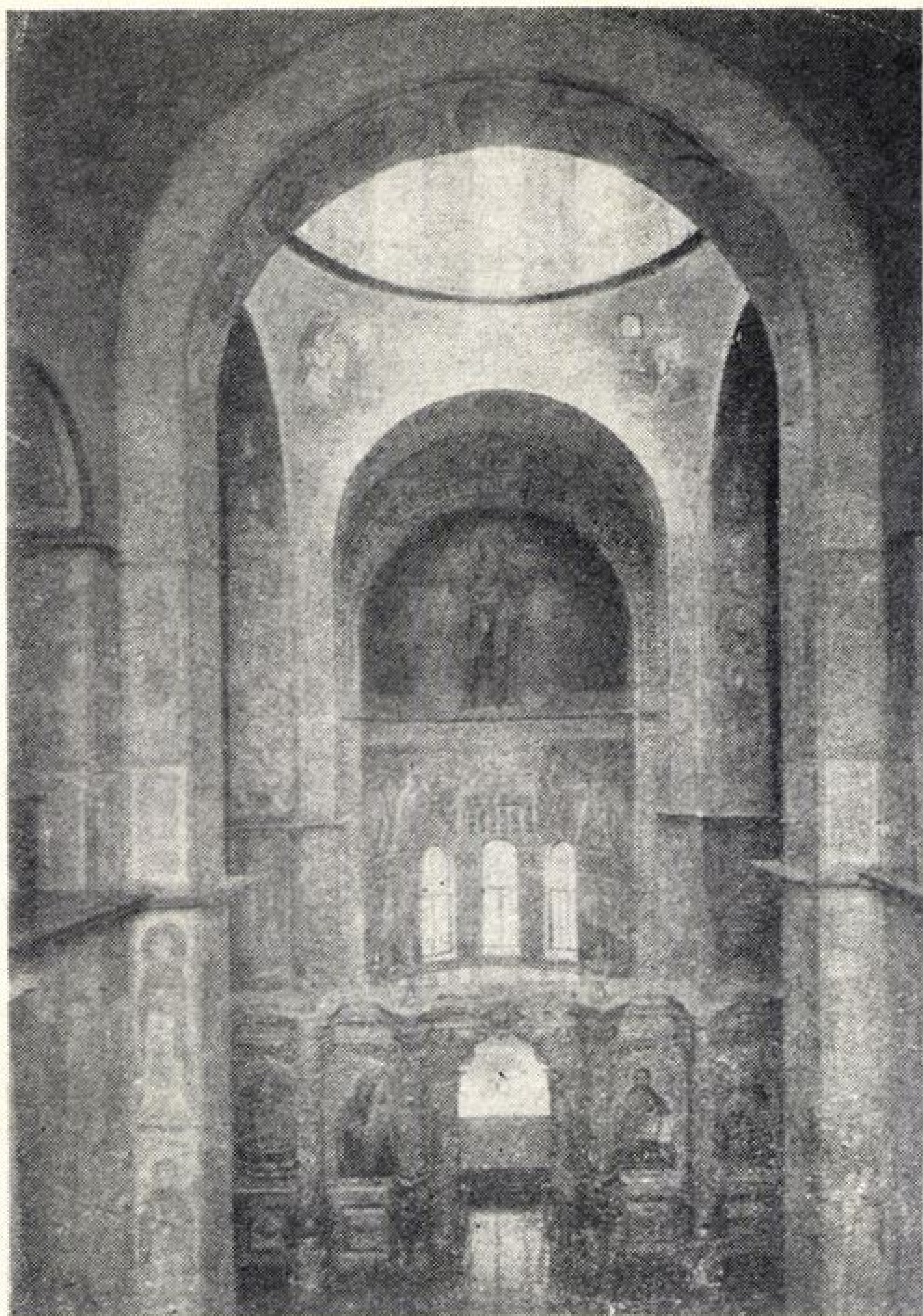
---

* Trimiterile pentru text se referă numai la vol. I. iar cele pentru ilustrații numai la vol. II.

INDICE TOPONIMIC

MAREA ALBĂ
Insulele Solovetki
DVINA DE NORD
Veliki Ustjug
MAREA BALTICA
Kondopoga
Kiji
L. ONEGA
L. LADOGA
Staraia Ladoga
VOLHOV
L. ALB
Kirillov
Vologda
L. PEIPUS
NOVGOROD
L. ILMEN
Peciori
Pskov
Izborsk
Tutaev
Kostroma
Uglici
IAROSLAVL
Borisoglebsk
Rostov
VOLGA
Pereslavl-Zalesski
Iuriev-Polski
Zagorsk
Suzdal
Gorki
Volokolamsk
Istra
Alexandrov
Bogoliubovo
VLADIMIR
Zvenigorod
MOSCOVA
OKA
DVINA DE VEST
Polotk
NEMAN
Mojaisk
MOSKVA
Kolomna
Smolensk
Reazan
Grodno
Cernigov
Vladimir-Volinski
KIEV
NIPRUL
DONUL
Galici
NISTRUL
DONEȚUL
MAREA NEAGRĂ
DUNĂREA

1. Kiev, catedrala Sfînta Sofia, vedere dinspre empora de la vest, prin nava centrală, spre naos și altar, secolul al XI-lea, tîmpla mijlocul secolului al XVIII-lea.

2. Kiev, catedrala Sfînta Sofia, Pantocratorul (mozaic în cupola principală), mijlocul secolului al XI-lea.

3. Novgorod, catedrala Sfînta Sofia din Kremlin, 1045—1052, fațada sud cu turnul scării adosat la vest.

4. Novgorod, biserica Sfîntul Nicolae de pe Lipna, 1292, vedere dinspre sud-est.

5. Suzdal, catedrala Naşterea Maicii Domnului din Kremlin, patru panouri ale ușii vestice decorate cu icoane (gravate și suflate cu aur), aproximativ 1227–1237; sus stînga „Învierea lui Lazăr“, sus dreapta „Intrarea lui Iisus Cristos în Ierusalim“, jos stînga „Pogorîrea lui Iisus Cristos în iad“, jos dreapta „Minunea Rusaliilor“.

6. Moscova, Kremlinul, vedere dinspre sud-est, peste rîul Moscova, spre fortăreață, spre marele palat al Kremlinului, spre catedrale și spre clopotniță, secolele XV–XIX.

7. Moscova, catedrala Bunavestire din Kremlin, icoana Maicii Domnului din Deisisul lui Teofan Grecul, 1405.

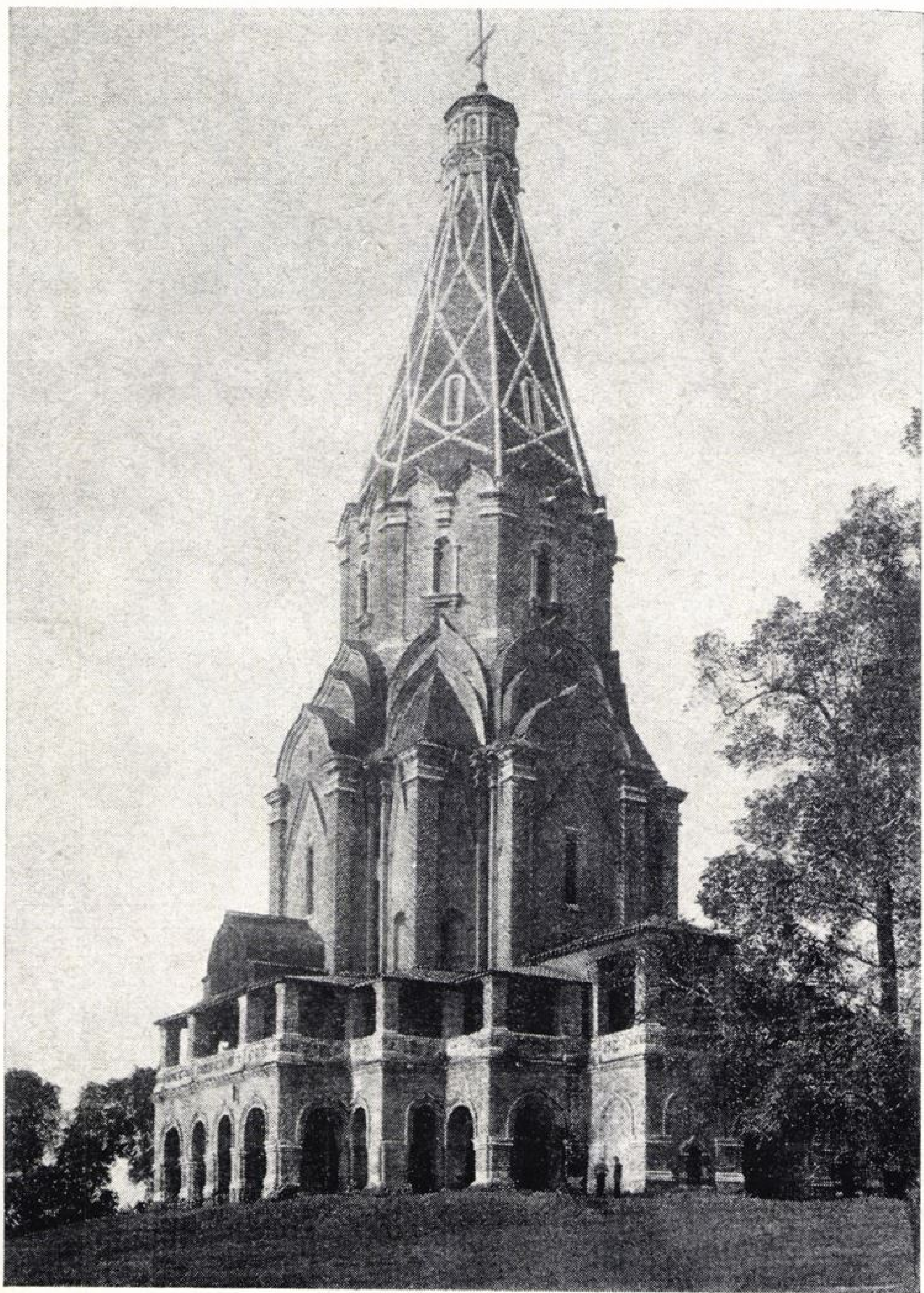

8. Moscova, catedrala Adormirea Maicii Domnului din Kremlin, 1475—1479, arhitect Aristotele Fioravanti, vedere prin partea de nord spre est; frescele 1642—1644, icoanele (în majoritate) sînt din secolele XIV-XVII, cande-labrele de bronz din secolele al XVII-lea și al XIX-lea.

9. Zagorsk, biserica Sfîntul Duh din mănăstirea Sfînta Treime și Sfîntul Sergiu, 1476—1477, fațada vest.

10. Moscova, biserica Înălțarea Domnului din Kolomenskoe, 1530–1532, vedere dinspre nord-est.

11. Moscova, catedrala veche Icoana Maicii Domnului de la Don din mănăstirea Donului, 1591—1593, trapeza și clopotnița (în stînga) 1678—1679, vedere dinspre sud-vest.

12. Rostov, biserica-poartă Învierea Domnului din Kremlin, pe la 1670, fațada sud.

13. Pskov, Kremlinul, vedere peste rîul Pskova spre fortificațiile de la nord-vest și spre catedrala Sfînta Treime, turnul Plat (în față) și turnul Kutekrom, secolele XV–XVII.

14. Insula Kiji din lacul Onega, biserica Acoperămîntul Maicii Domnului, 1764, vedere din clopotniță spre turle.

15—33. Kiev, catedrala Sfînta Sofia, 1037—1061.

15. Maica Domnului în rugăciune *(Oranta)*, mozaic în absida principală, mijlocul secolului al XI-lea.

16, 17. Faţada est cu zidăria originară curăţată de tencuială.

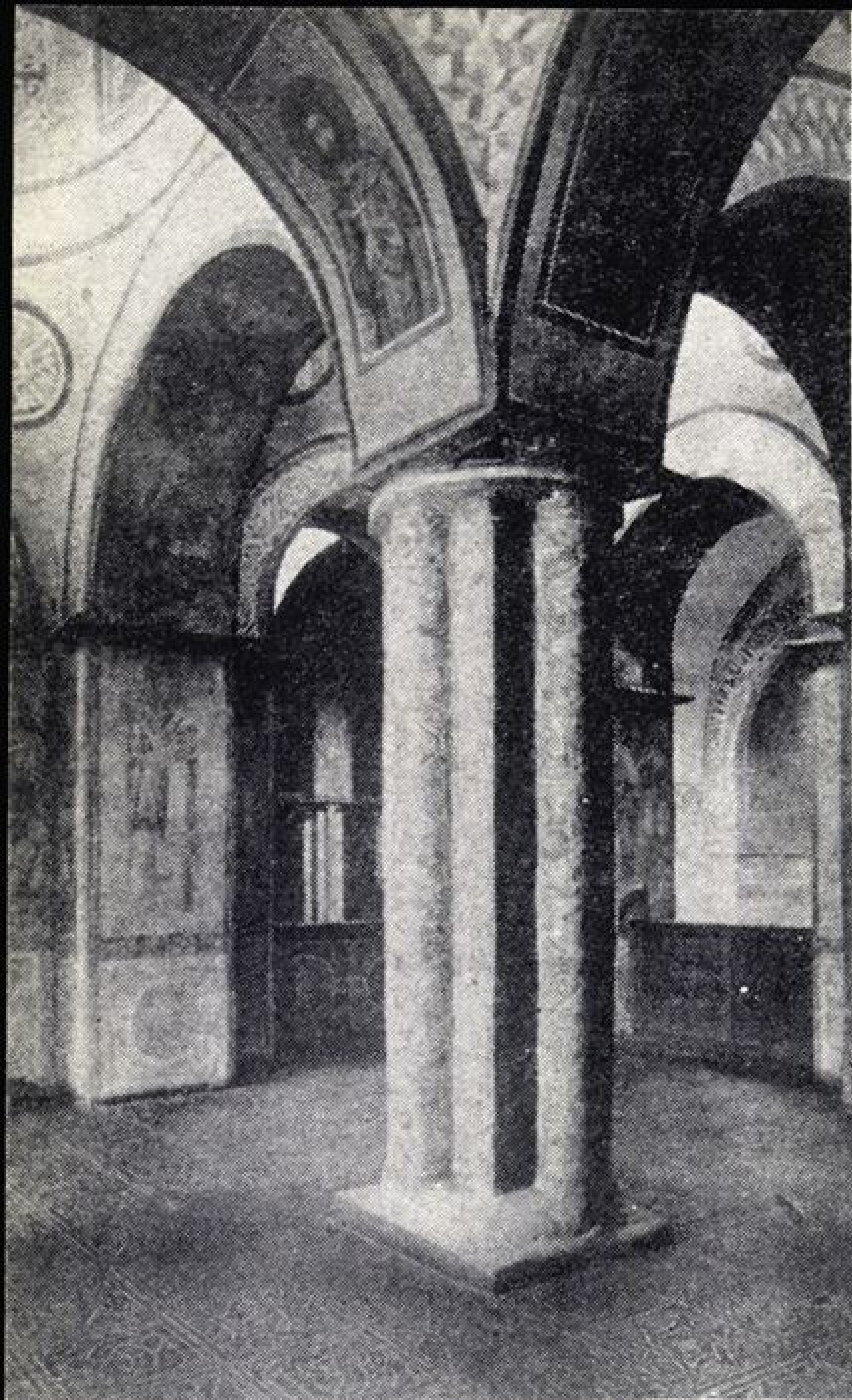
18. Evanghelistul Marcu, mozaic în naos, mijlocul secolului al XI-lea.

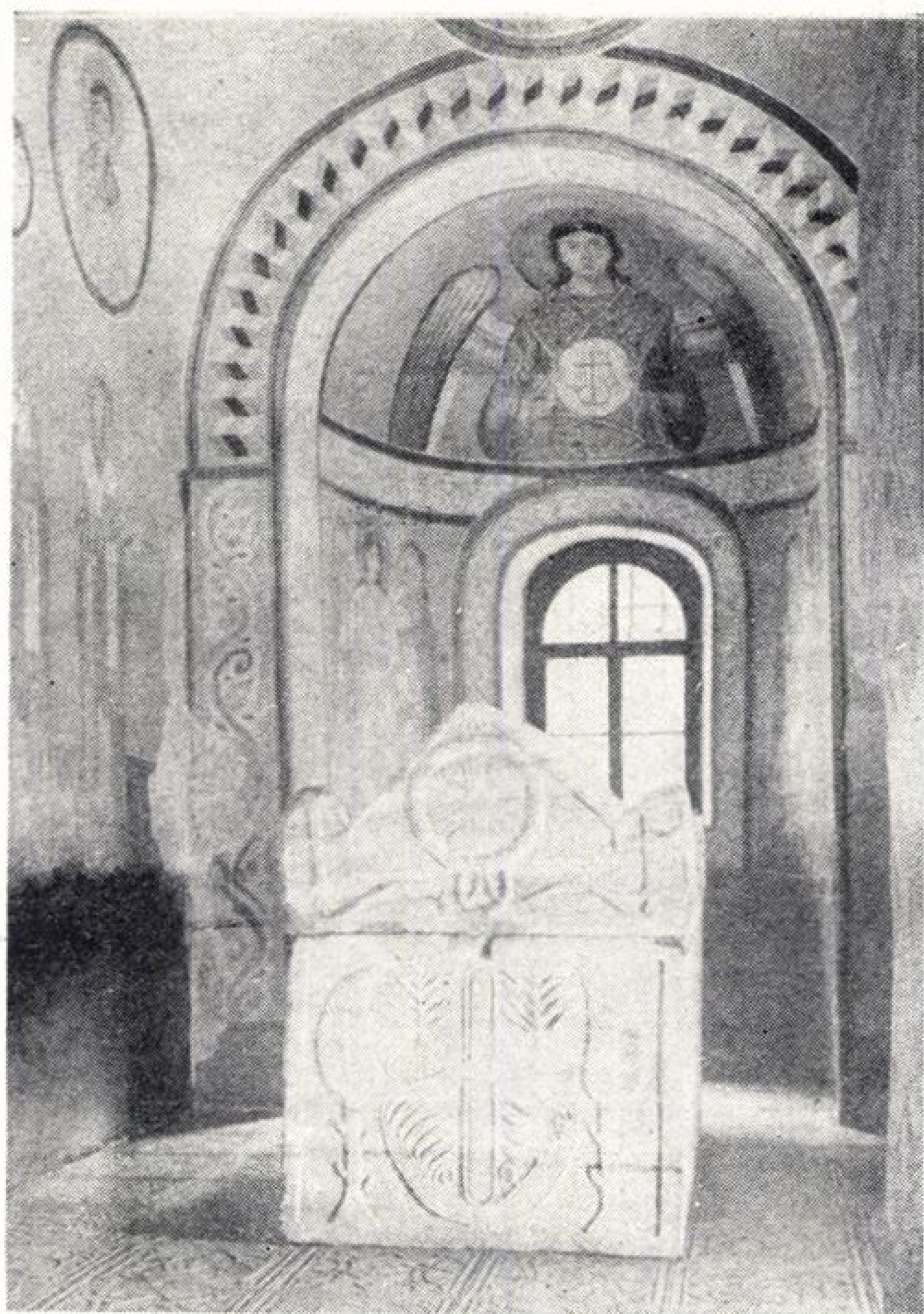
19–20. Bunavestire: arhanghelul Gavriil și Maica Domnului, mozaicuri pe cei doi stîlpi ai arcului triumfal, mijlocul secolului al XI-lea.

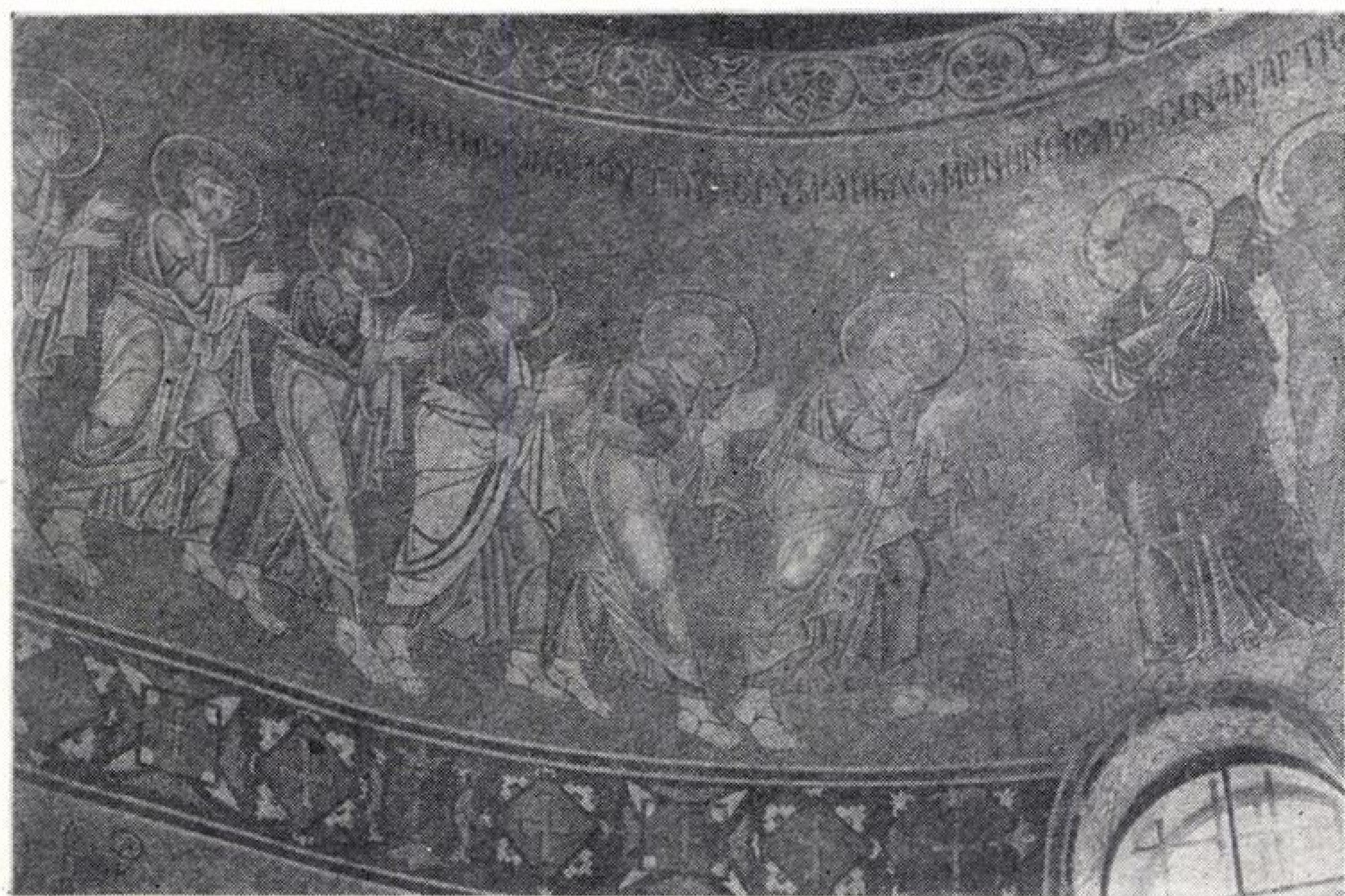

21. Colțul vestic al emporei laterale sudice cu stîlp fasciculat.

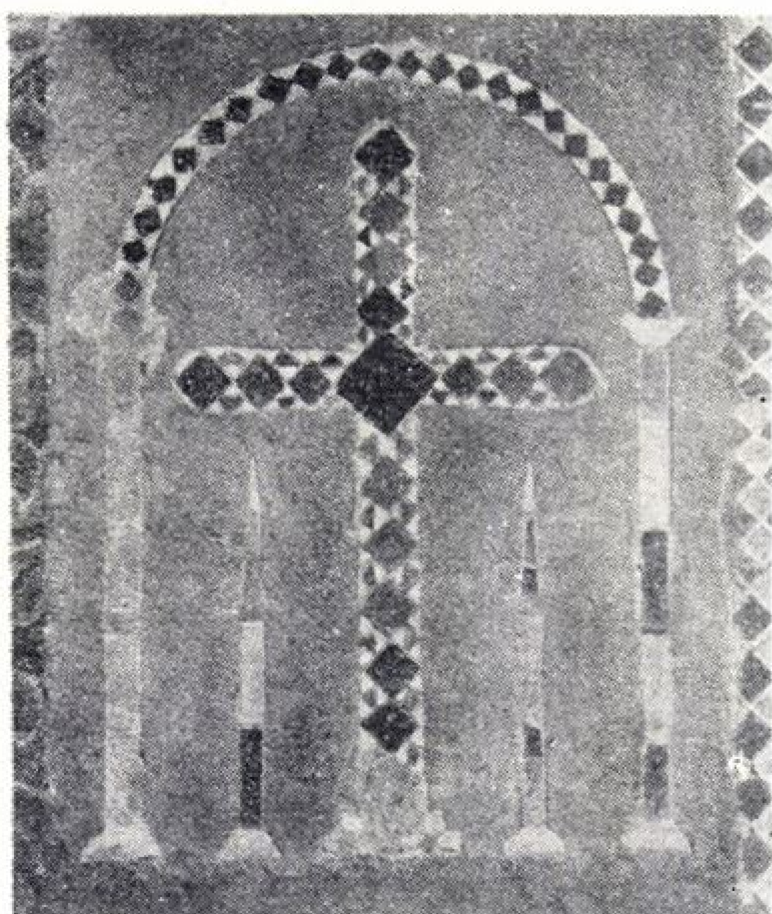
22 Vedere prin galeria interioară nordică spre mormîntul lui Iaroslav cel Înțelept.

23. Sarcofagul de marmură al lui Iaroslav cel Înțelept cu decorație în relief, 1125.

24. Împărtășania, mozaic în absida principală, detaliu al părții nordice, mijlocul secolului al XI-lea.

25. Cruce incrustată pe spătarul băncii clerului, partea nordică a absidei principale, mijlocul secolului al XI-lea.

26. Medalionul muceniculuì Lisimah, mozaic pe stîlpul sudic al arcului triumfal, mijlocul secolului al XI-lea.

27. Sfîntul Ioan Gură-de-aur și sfîntul Grigore din Niceea, mozaic din șirul episcopilor din partea sudică a absidei principale, mijlocul secolului al XI-lea.

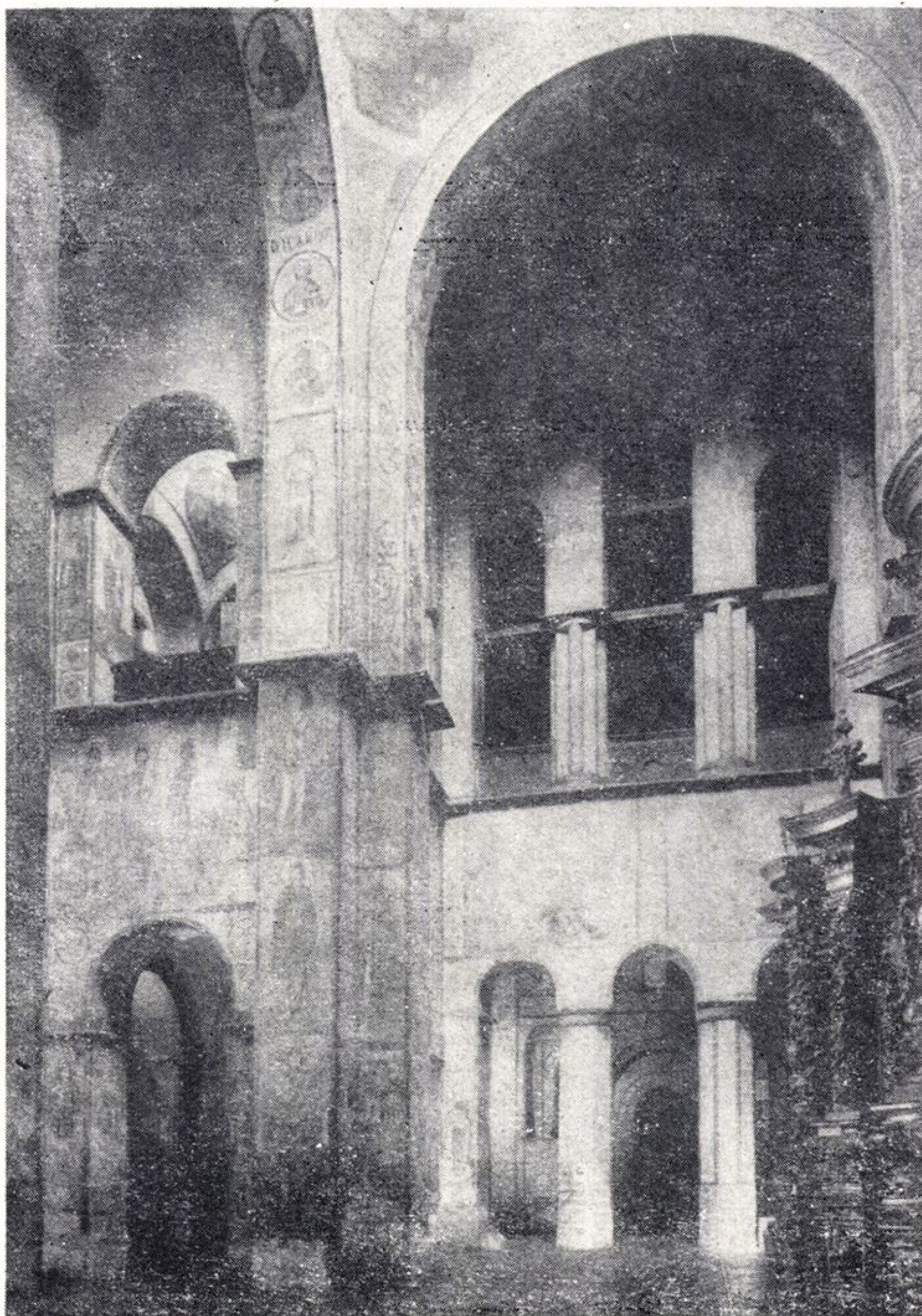

28. Mucenică, frescă în capela Sfinţii Ioachim şi Ana, secolul al XI-lea.

29. Muzicanţi şi jongleri la hipodrom, frescă în casa scării de la sud-vest.

30. Vedere spre braţul nordic al crucii cu arcatura lui cu trei deschideri pe două niveluri.

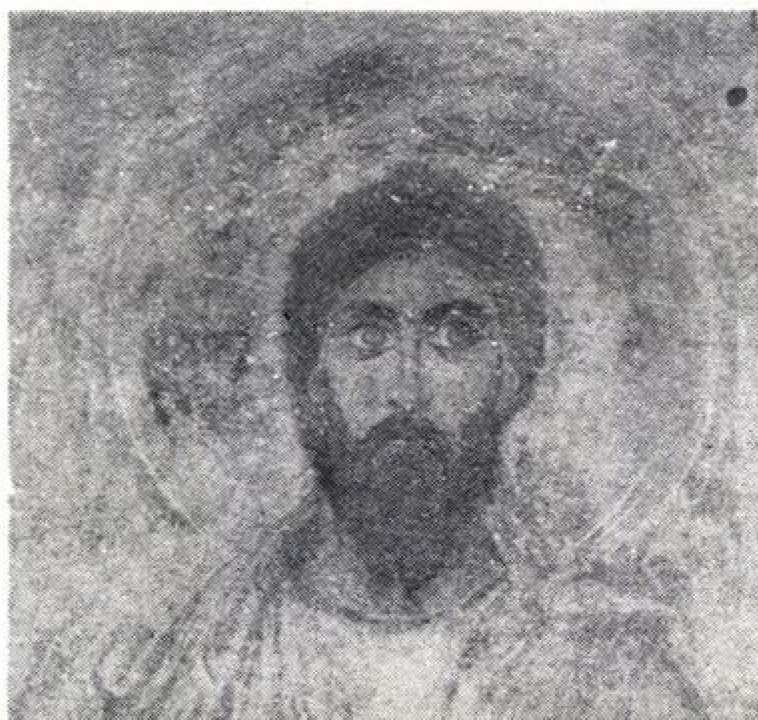

31. Sfîntul Nicolae, frescă în nava centrală, la sud.

32. Vizitaţiunea: sfînta Maria o îmbrăţişează pe sfînta Elisabeta în timpul vizitei, frescă în capela Sfinţii Ioachim şi Ana.

33. Sfînt neidentificat, frescă în capela Sfîntul Gheorghe.

34—36. Kiev, mănăstirea Sfîntul Dumitru, pe la 1062; mai tîrziu i s-a schimbat numele în mănăstirea Arhanghelul Mihail cu acoperișurile de aur.

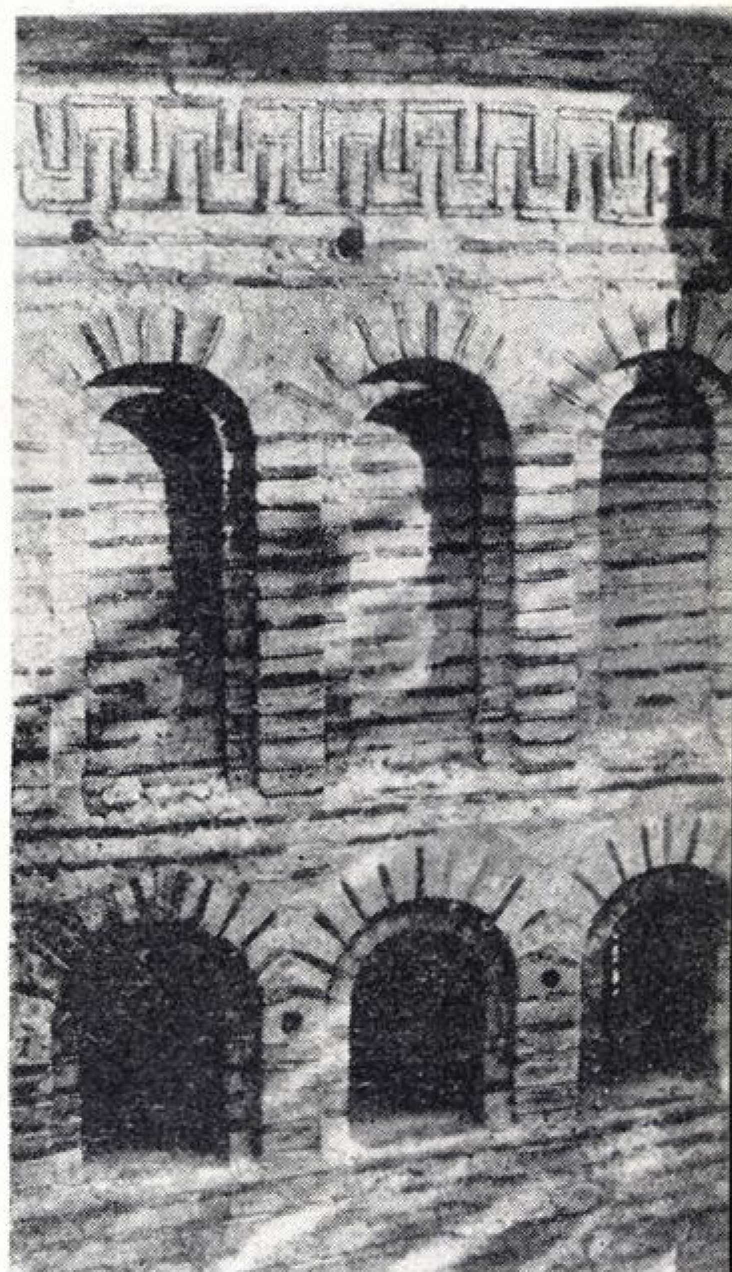

34, 35. Sfîntul Gheorghe din Capadocia și sfîntul Teodor Stratilat, partea stîngă și cea dreaptă a unui basorelief de ardezie roșie, pe la 1062 (azi în Muzeul catedralei Sfînta Sofia).

36. Arhidiaconul Ștefan, mozaic, pe la 1113 (azi în Muzeul catedralei Sfînta Sofia).

37. Kiev, biserica Mîntuitorului din Berestovo, începutul secolului al XII-lea, vedere parțială a fațadei nord.

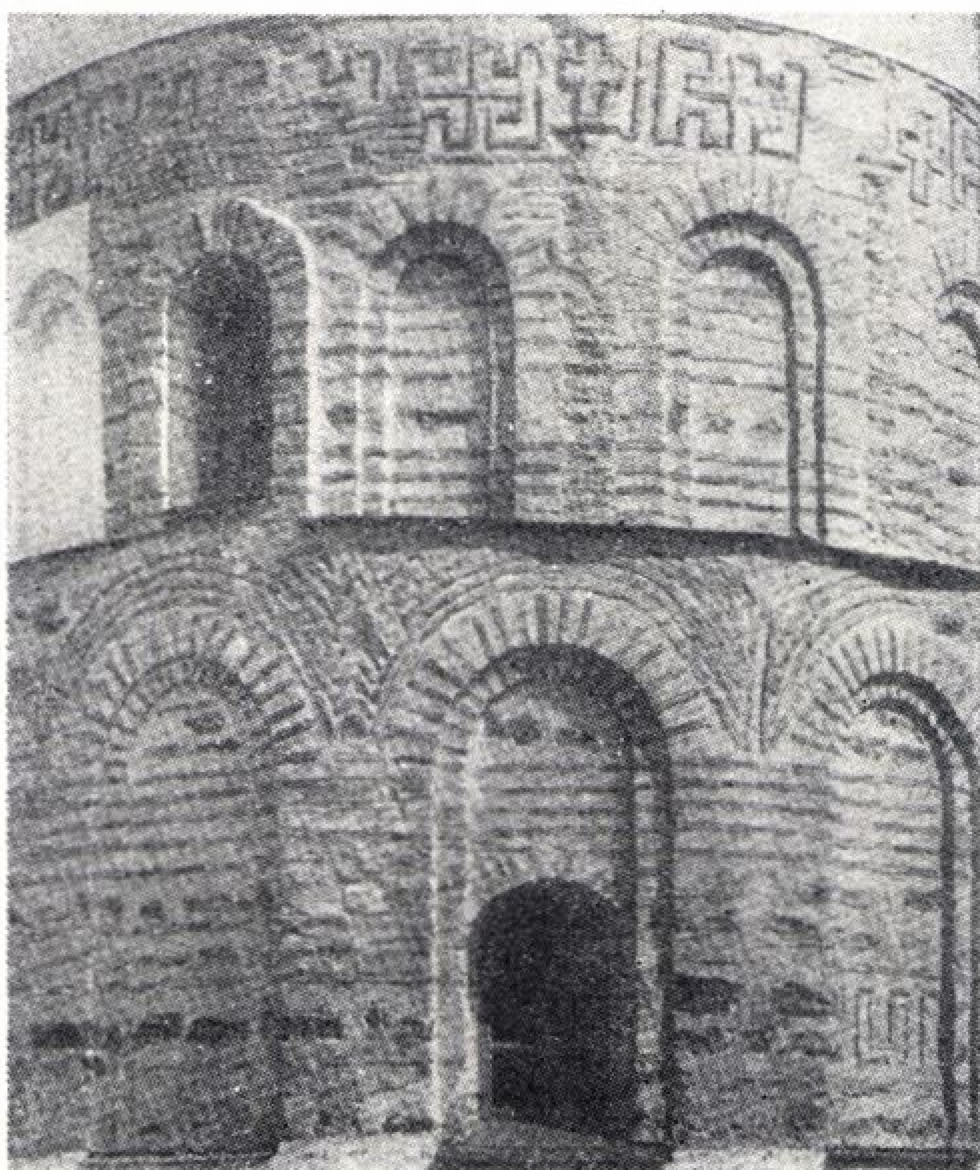

38. Kiev, biserica-poartă Sfînta Treime a mănăstirii Peșterilor, 1106—1108, parament baroc de pe la 1700, fațada est.

39–41. Cernigov, catedrala Schimbarea la față a lui Iisus Cristos, pe la 1036.

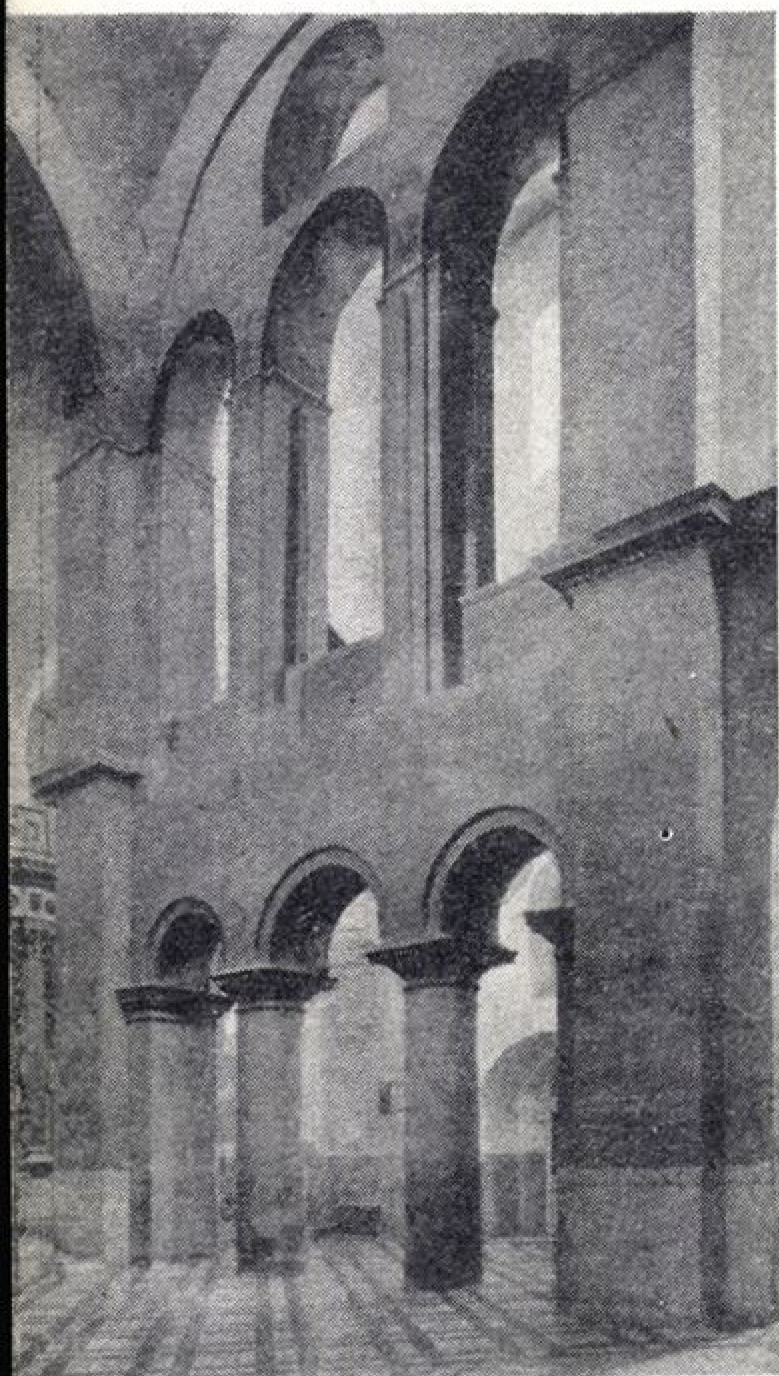
39. Fațada vest, partea superioară a turnului de la nord-vest și turnul de la sud-vest, secolul al XVIII-lea.

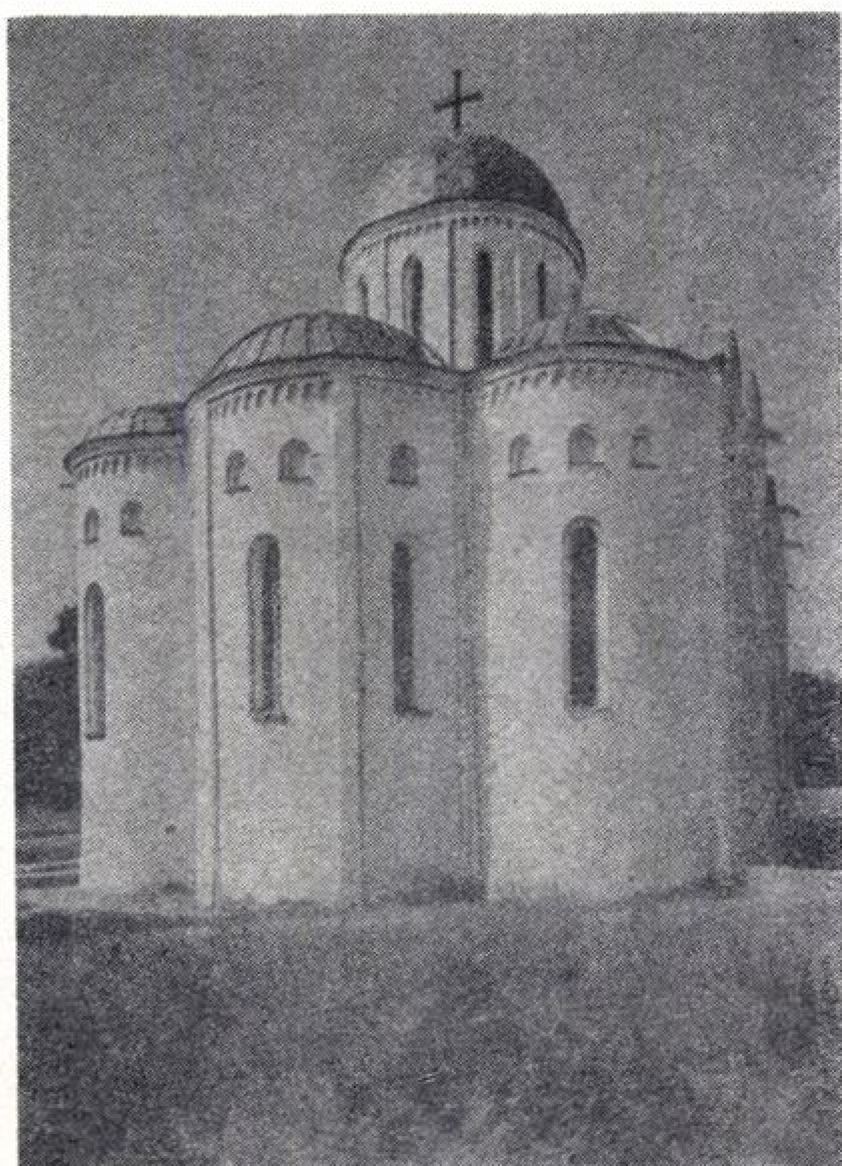

40. Detaliu al turnului de la nord-vest.

42—44. Cernigov, catedrala Sfinţii Boris şi Gleb, secolul al XII-lea.

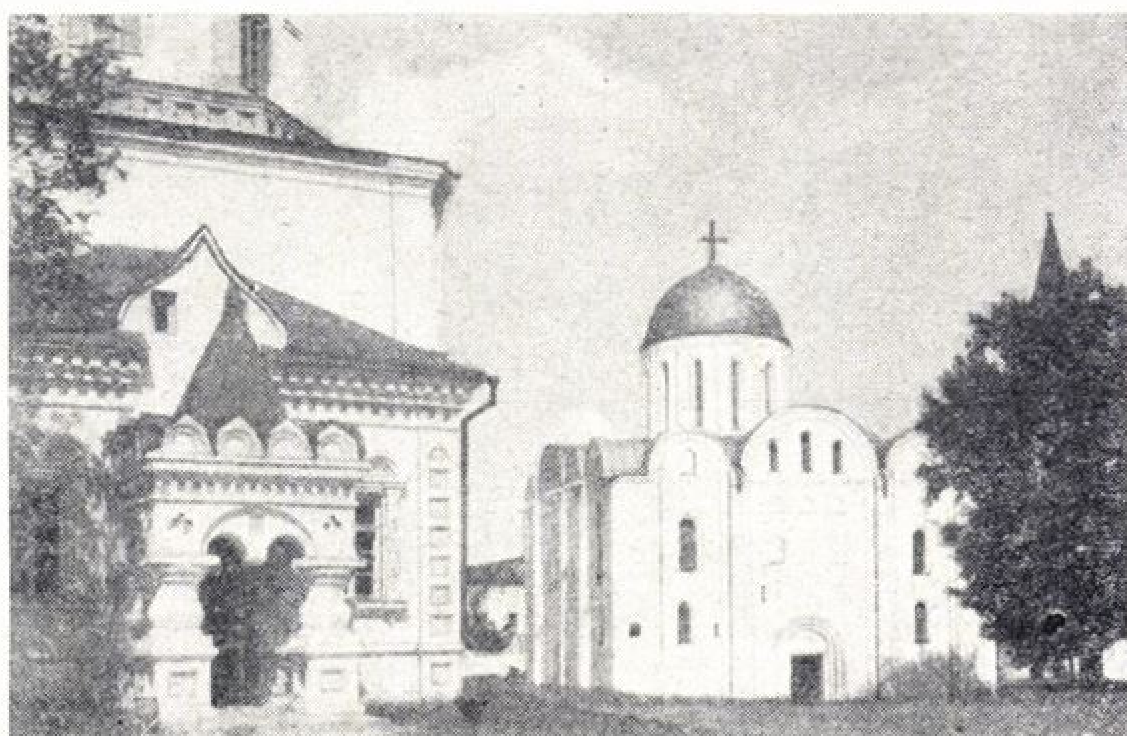
41. Vedere din nava centrală spre arcatura de la sud.

42. Faţada est.

43. Vedere spre faţada vest, în stînga faţă colegiul, secolul al XVIII-lea.

44. Garguie și capitel istoriat cu pantere pe fațada sud.

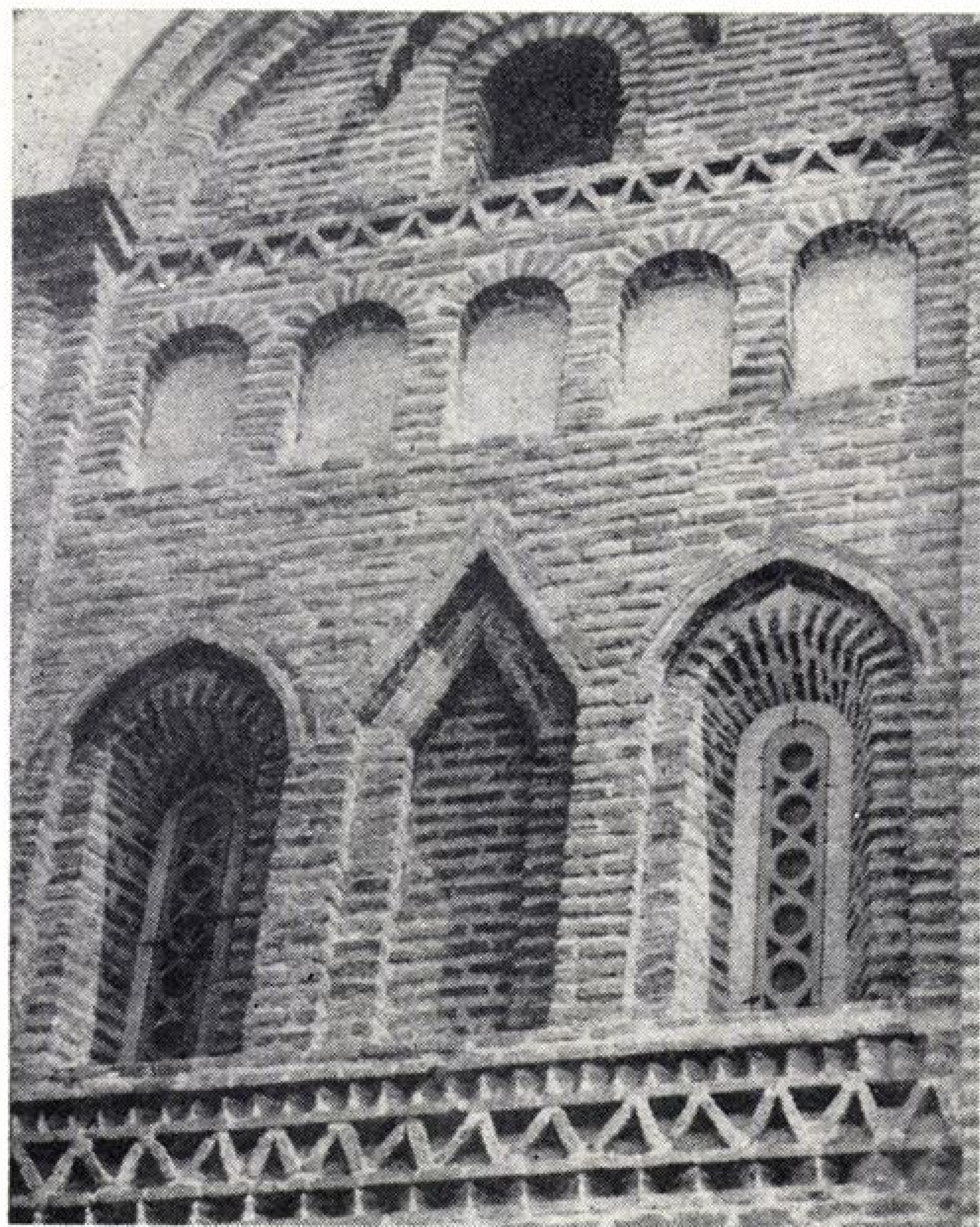

45. Cernigov, catedrala Adormirea Maicii Domnului din mănăstirea Elețki, vedere din transept spre spațiul de colț de la sud-vest cu absida baptisteriului, mijlocul secolului al XII-lea.

46—47. Cernigov, biserica Peatnița, a doua jumătate a secolului al XII-lea.

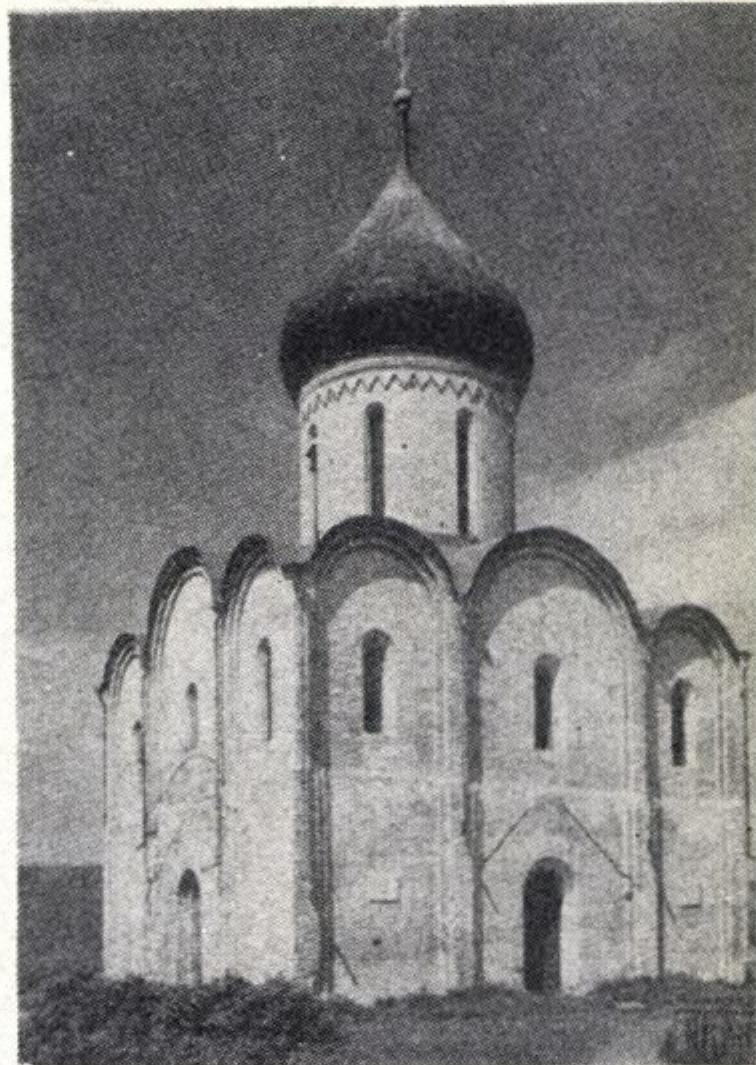

46. Vedere dinspre sud-est.

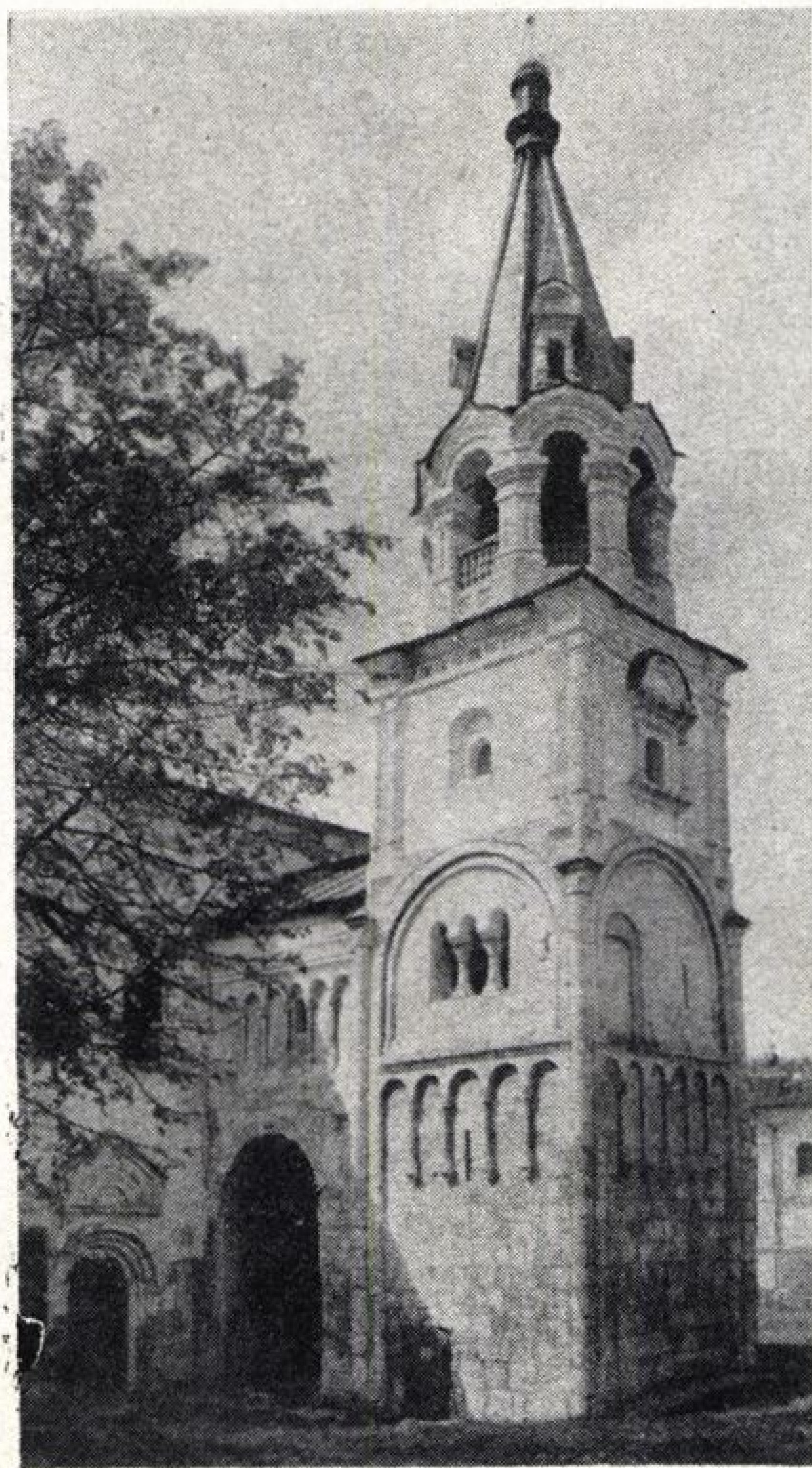

47. Decorație pe fațada vest cu friză zimțată și fîșii *begunet.*

48. Bogoliubovo, palatul lui Andrei Bogoliubski, casa scării de la nord, cu pasarela spre empora paraclisului, 1158—1165, vedere dinspre nord-est.

50. Pereslavl-Zaleski, catedrala Schimbarea la față a lui Iisus Cristos, 1152—1157, vedere dinspre sud-vest.

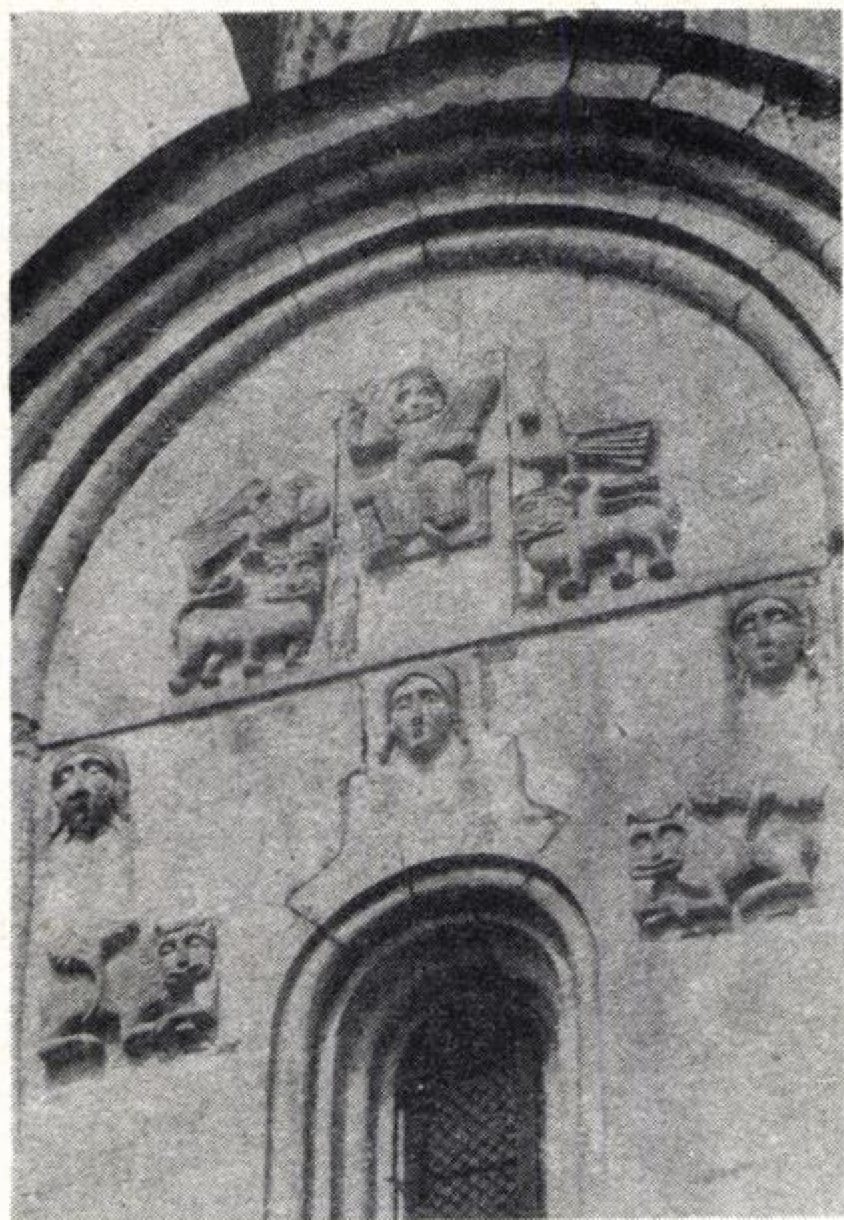

49. Vladimir, Poarta de aur, 1164, fațada est, deasupra porții biserica Așezarea veșmîntului Maicii Domnului, secolele XV—XVII.

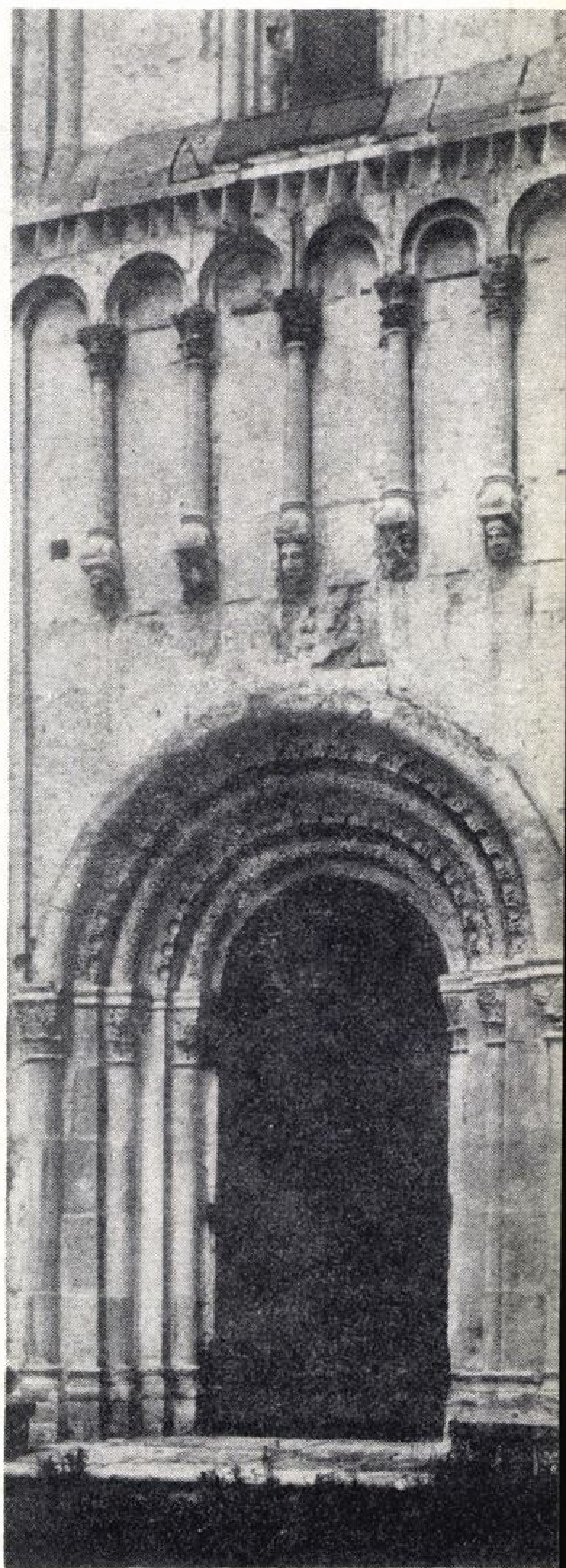
51—55. Bogoliubovo, biserica Acoperămîntul Maicii Domnului de pe Nerl, 1165.

51. Vedere dinspre sud-est.

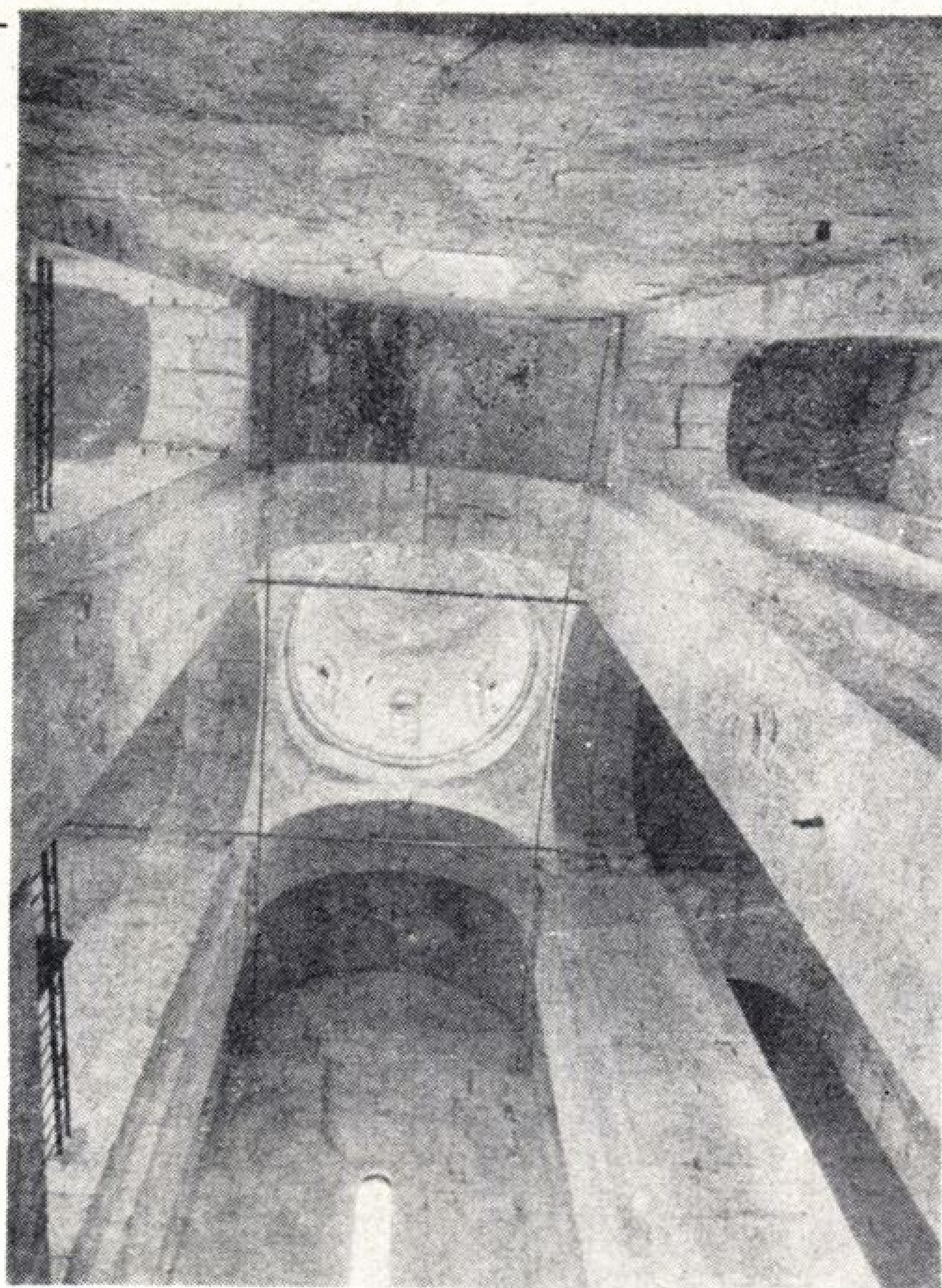

52. Reliefuri pe traveea centrală a fațadei sud: regele David printre animale, capete de femei ca simboluri ale Maicii Domnului și lei ca „paznici neobosiți".

53. Portalul de pe fațada sud.

54. Vedere spre intradosul cupolei.

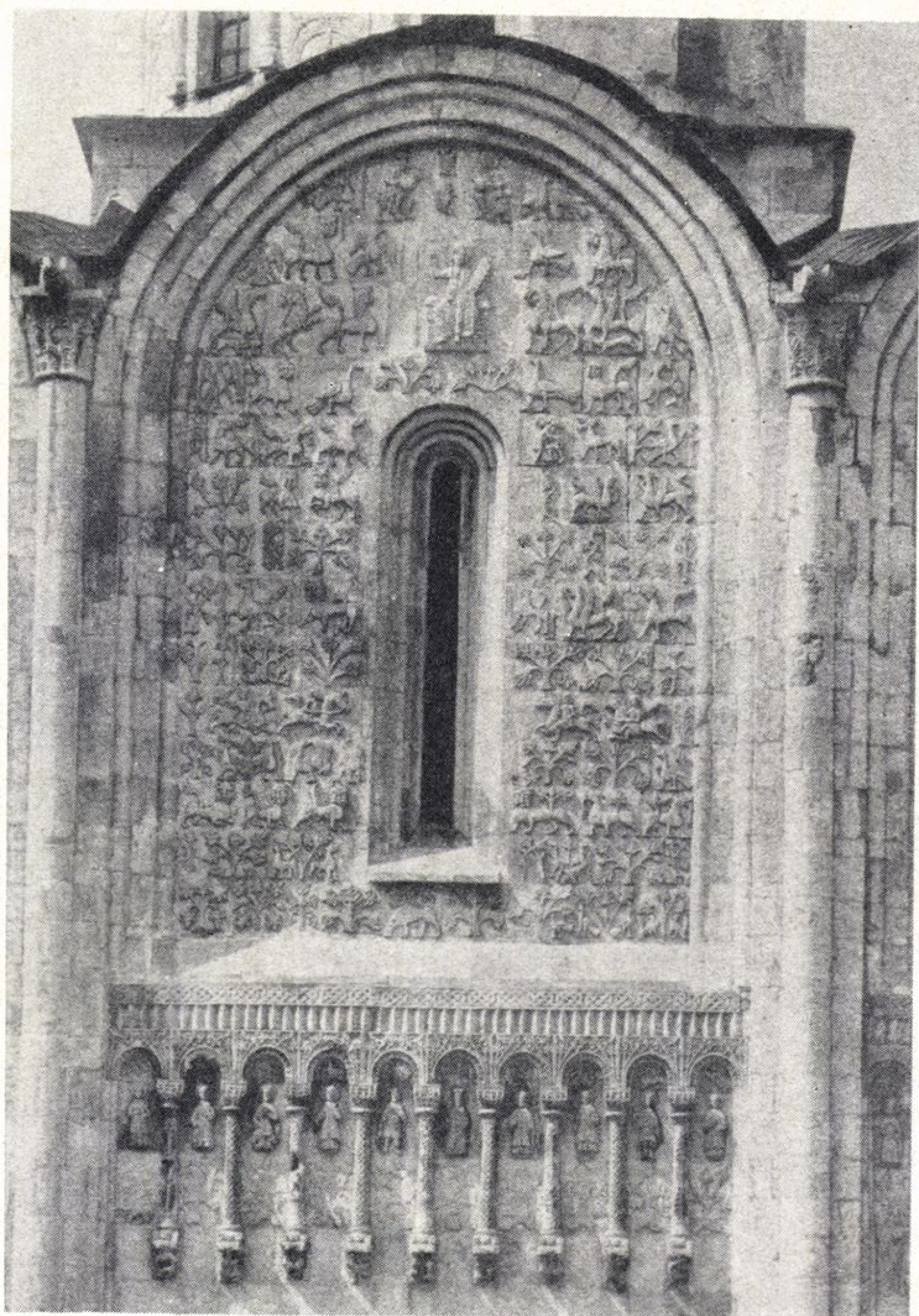

55. Vedere dinspre nord-vest.

56–63. Vladimir, catedrala Sfîntul Dumitru, 1194–1197.

56. Vedere dinspre nord-est.

57. Traveea centrală a fațadei sud.

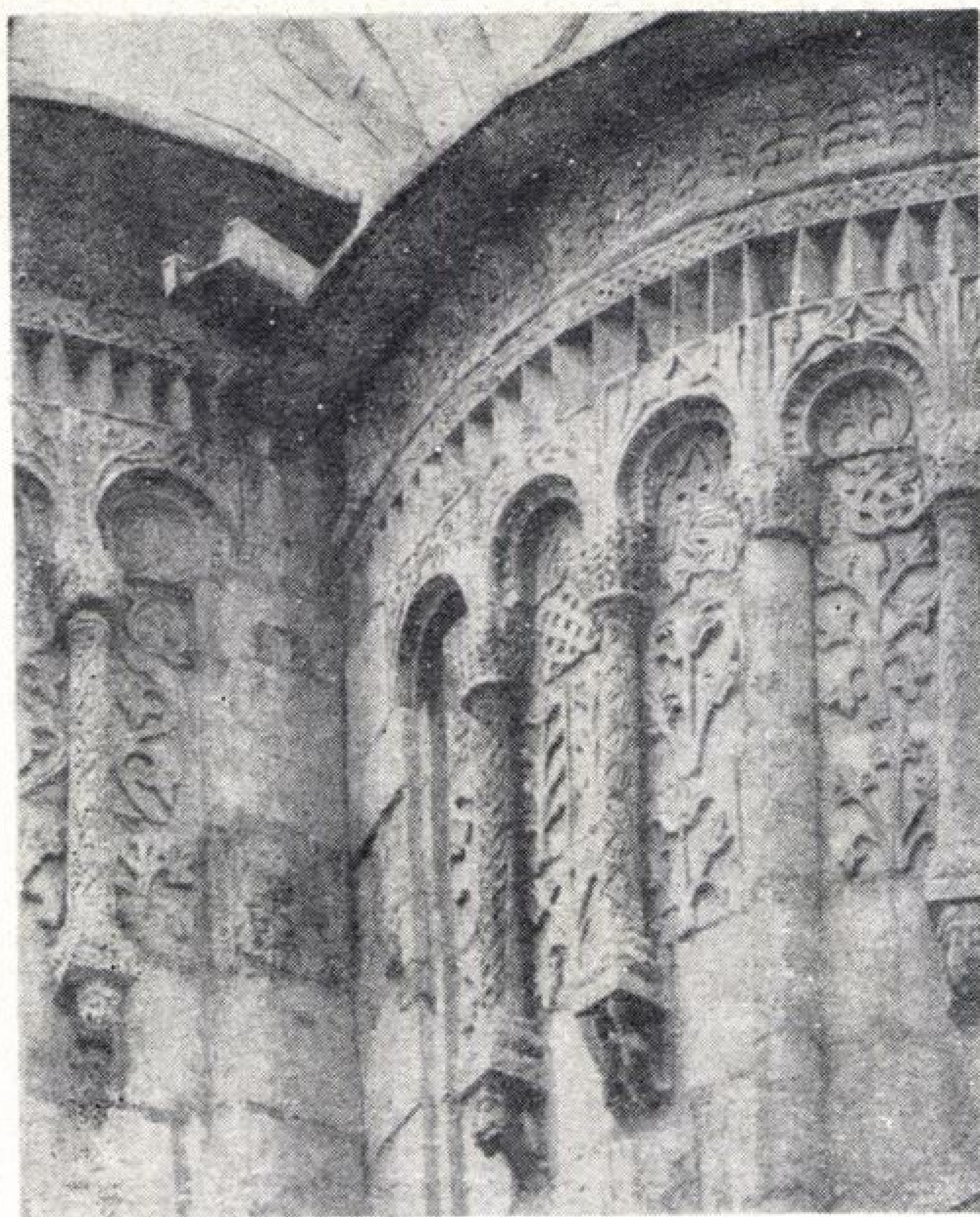

58. Regele David sau regele Solomon printre animale, reliefuri în timpanul traveii centrale a fațadei vest.

59. Porumbel ca simbol al Sfîntului Duh, Cristos cu coroană și evangheliști între colonetele arcadelor oarbe ale fațadei vest.

60. Decorație de piatră sculptată pe arhivoltele portalului de pe fațada vest.

61. Friza și arcadele oarbe ale absidelor.

62. Leu (basorelief) pe o impostă de arc, din interior.

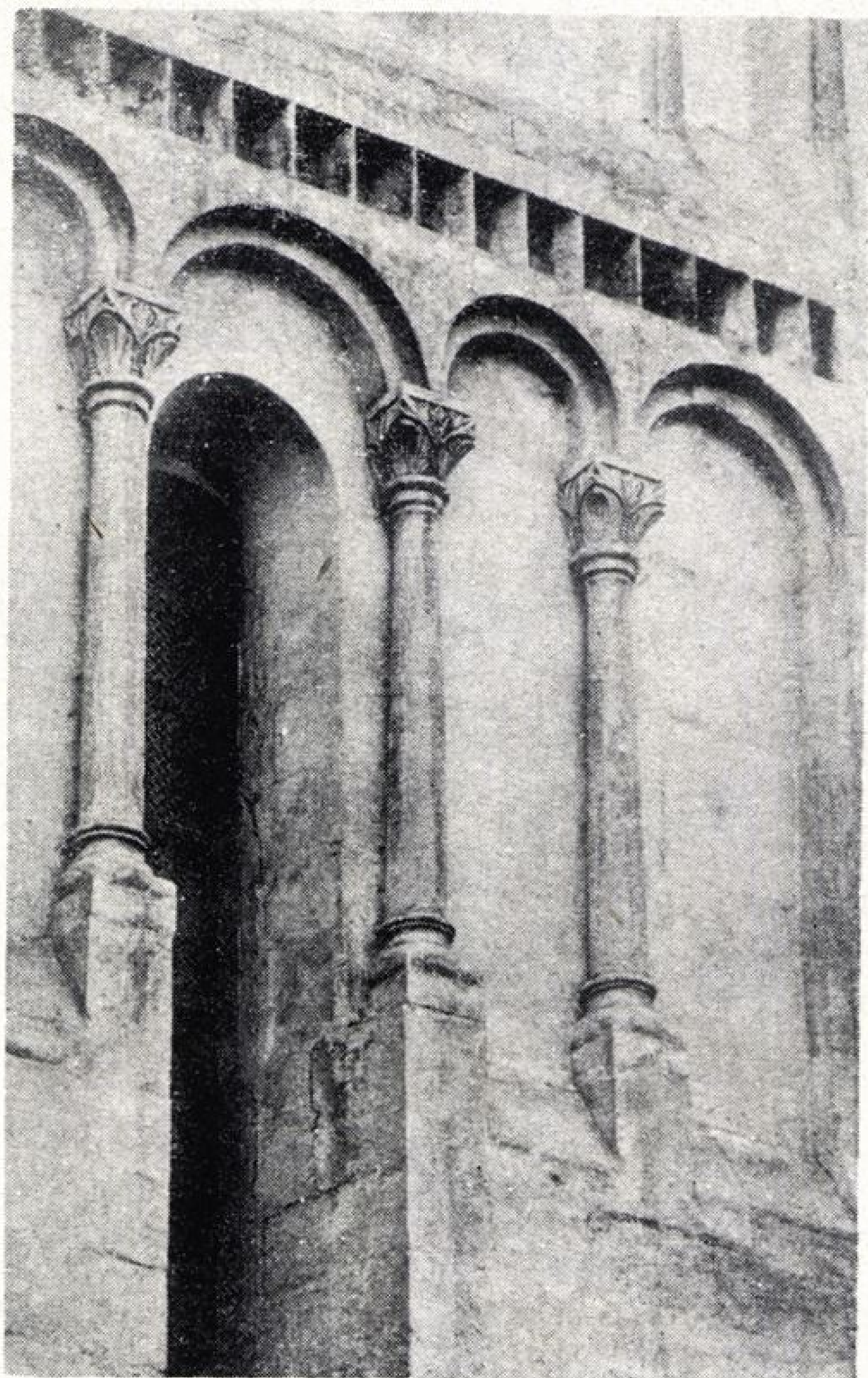

63. Animale, sfinți militari și plante, reliefuri în traveea centrală a fațadei vest.

64—66. Vladimir, catedrala Adormirea Maicii Domnului, 1185—1189 (construcţia iniţială 1158—1160)

64. Vedere dinspre nord-est.

65. Arcade oarbe şi friză zimţată pe faţada sud.

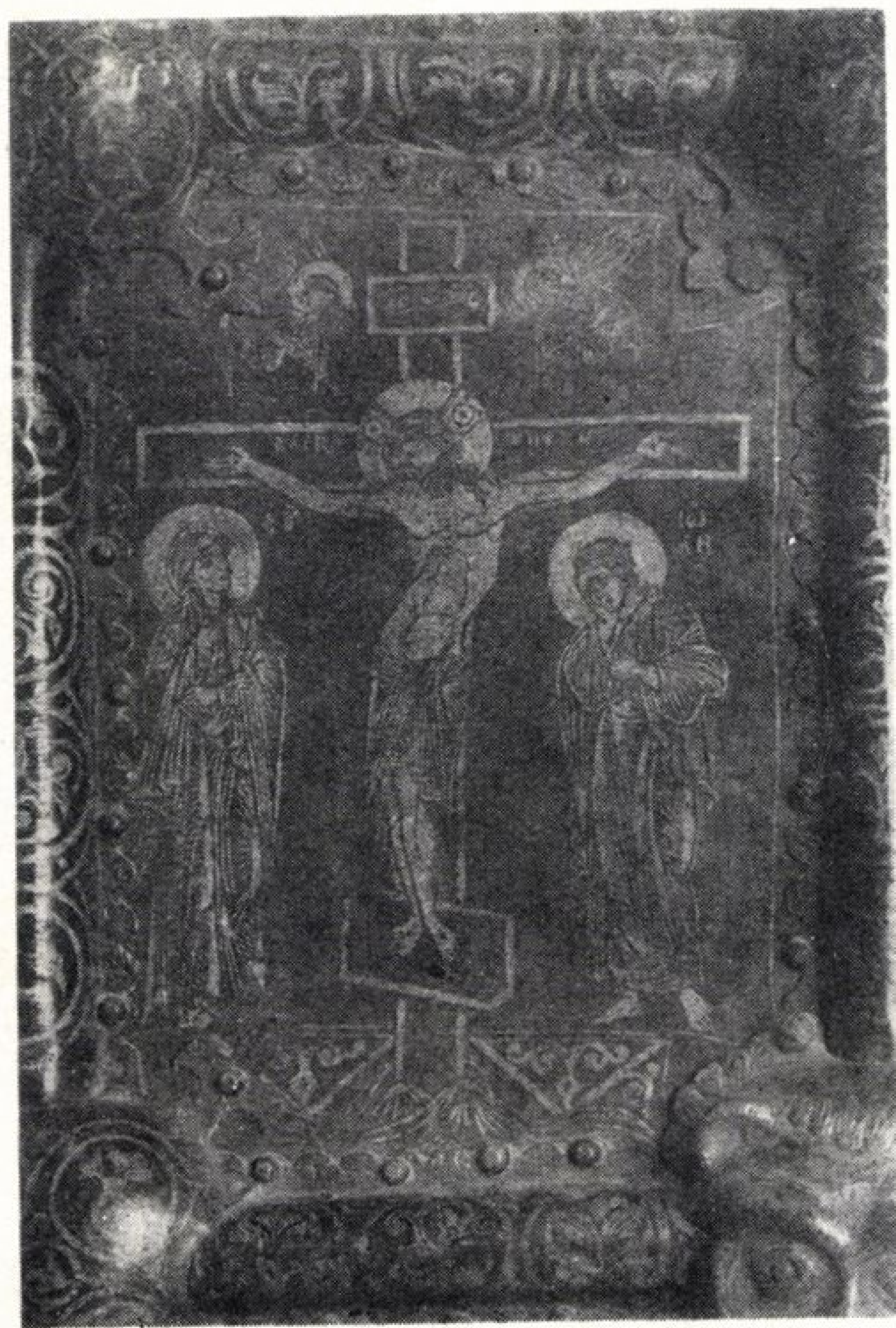
66. Vedere spre fațadele vest și sud.

67–69. Suzdal, catedrala Nașterea Maicii Domnului din Kremlin, 1222–1225/1528–1530

67. Fațada sud.

68, 69. Scene pe ușile istoriate (gravate și poleite prin ardere), aproximativ 1227—1237: două panouri de pe portalul sudic (Cei trei tineri în cuptorul de foc, Lot îi primește pe îngeri) și un panou de pe portalul vestic (Răstignirea lui Iisus Cristos).

70—79. Iuriev-Polski, catedrala Sfîntul Gheorghe, 1230—1234/1471.

70. Vedere dinspre sud-est.

71. Fațada sud.

72. Porțiune a frizei cu măști de ostași și de lei, reliefuri pe fațada sud.

73. Măști și figuri de sfinți pe un capitel din colțul de sud-vest.

74. Sfîntul Gheorghe cu scutul, relief deasupra portalului de pe fațada nord.

75. Arcade oarbe cu figuri de sfinţi în colţul de nord-vest.

76. Maica Domnului orantă, relief deasupra portalului de pe faţada sud.

77. Arcade oarbe cu figuri de sfinţi în colţul de nord-vest.

78. Unul din cei şapte tineri adormiţi din Efes, relief pe faţada sud.

79. Reliefuri de sfinți, măști și animale pe fațada sud.

80—86, 88. Novgorod, catedrala Sfînta Sofia din Kremlin, 1045—1052.

80. Faţada vest.

81—84. Panouri cu reliefuri pe ușa de bronz a portalului de pe fațada vest, executată de turnătoria din Magdeburg, 1152—1154.

81. Bărbat cu veșmîntul pregătit; Intrarea lui Iisus Cristos în Ierusalim; Cavaler luptînd împotriva unui monstru.

82. Prinderea lui Iisus.

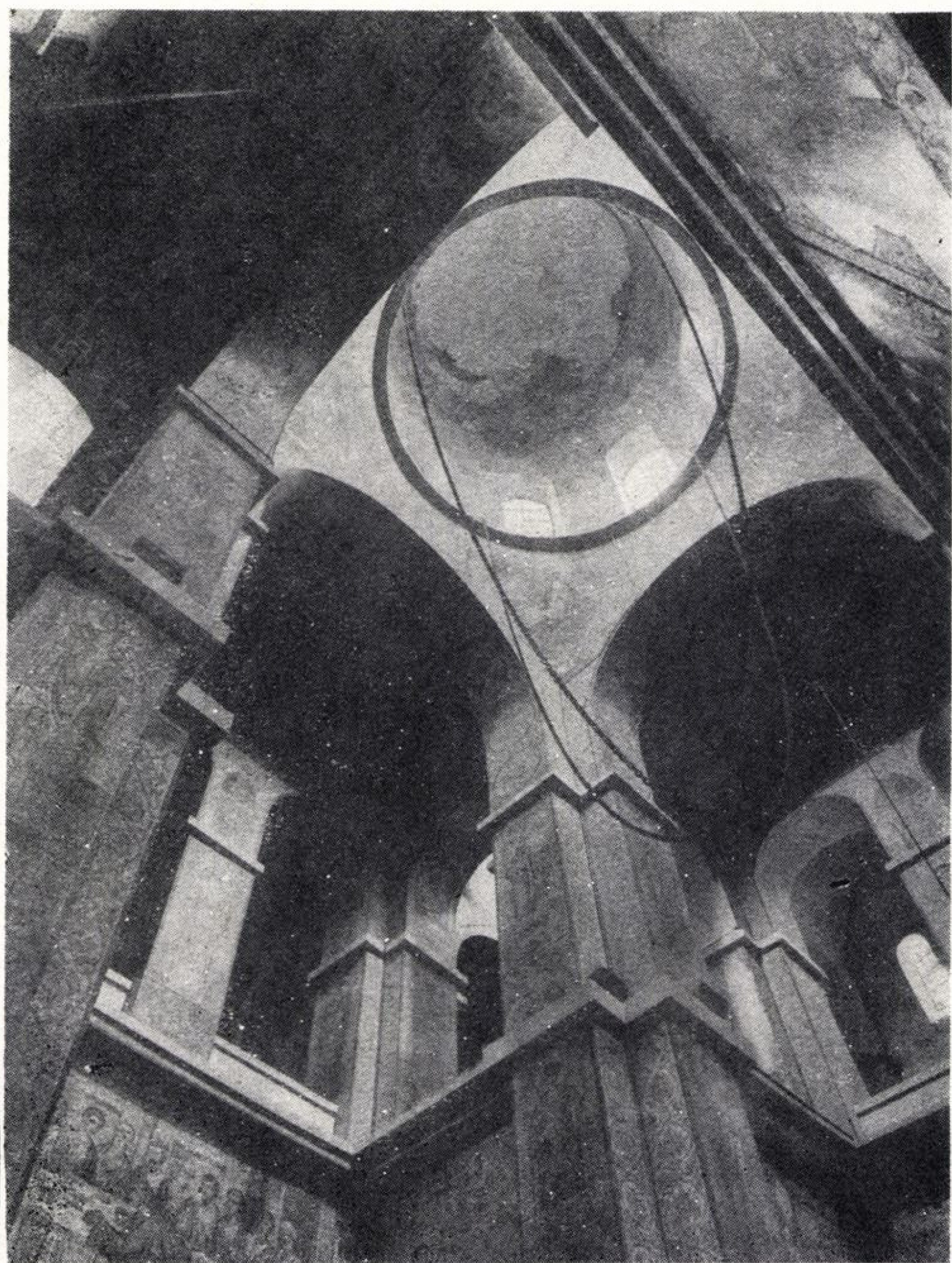
83. Turnătorul în bronz Avram, completare rusă veche.

84. Șase panouri cu reliefuri ale ușii de bronz — panourile de sus: Bărbat cu carte; Cei trei crai de la răsărit (stînga) își aduc darurile Pruncului Iisus care (în panoul din dreapta) este ținut în poală de Maica Domnului avînd alături un înger; Rahela își plînge copiii — panourile din mijloc: Înfățișarea lui Iisus în templu; Diacon cu cădelniță; Cap de leu cu capete de oameni în gură (iadul îi înghite pe păcătoși) — panourile de jos: Vizitațiunea; Fuga în Egipt; Diacon cu carte; Episcopul Alexandru din Ploțk între doi diaconi.

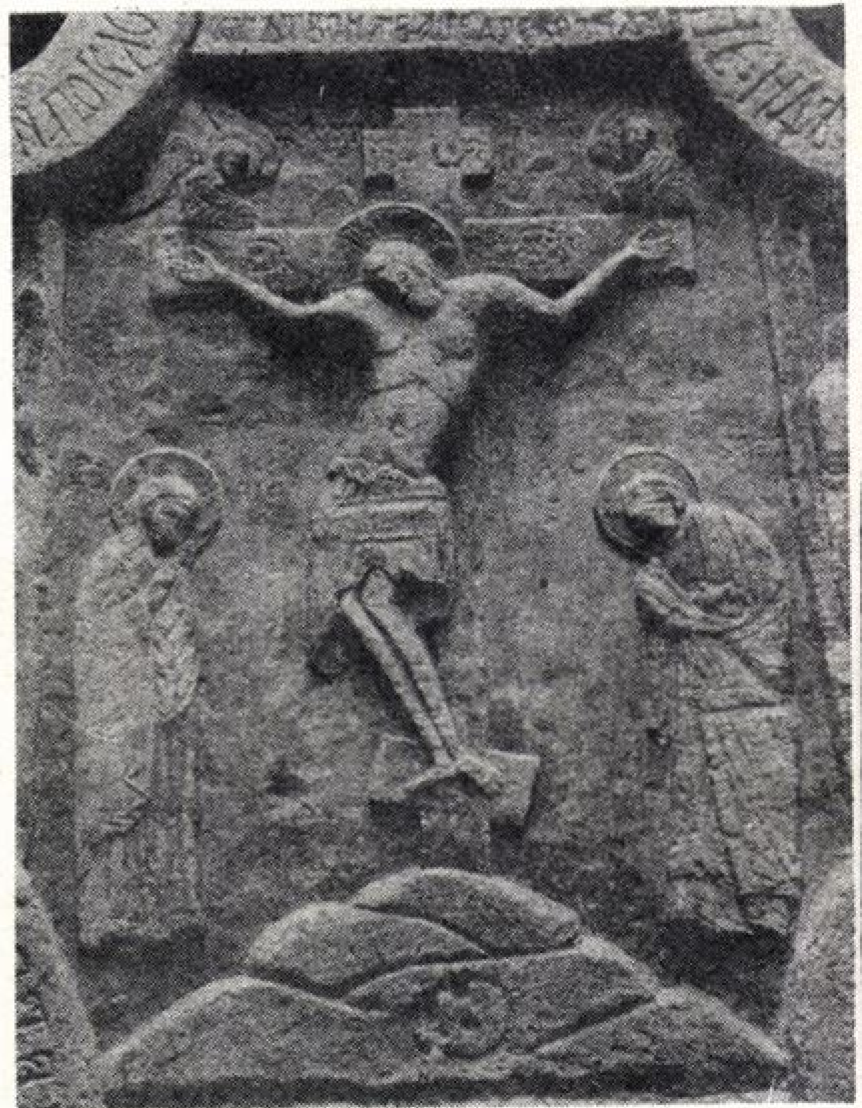
85. Vedere spre intradosul cupolei principale și spre emporele din partea de nord-vest.

86. Capul sfintei Elena, pictură murală în capela Marturi, secolul al XI-lea.

87. Novgorod, Palatul cu fațete (Granovitaia Palata) din Kremlin, Pantocratorul, frescă în dreapta intrării în sala de festivități, secolul al XV-lea.

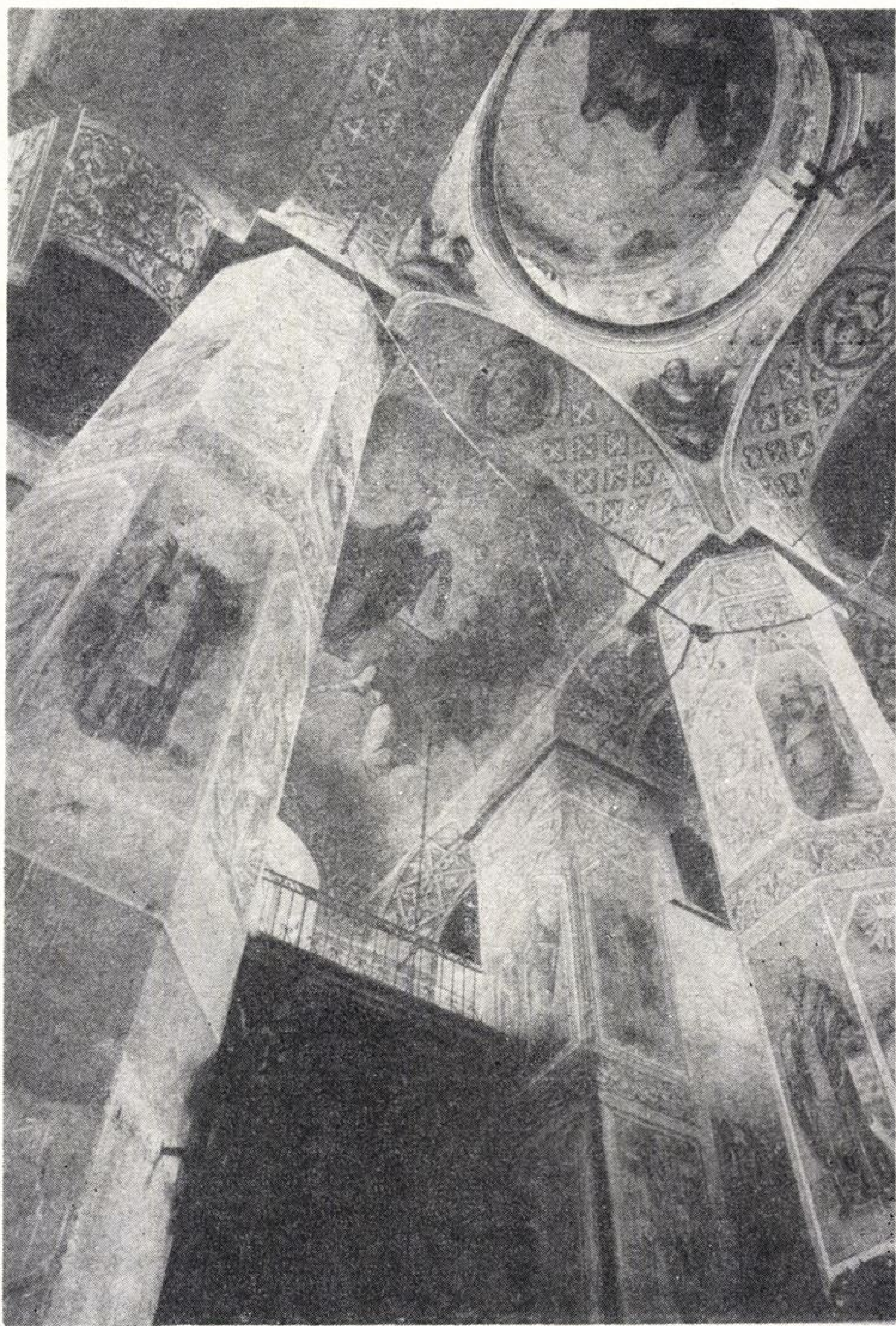
88. Răstignirea, relief, partea din mijloc a crucii arhiepiscopului Alexei, mijlocul secolului al XIV-lea.

89. Novgorod, zvonița din Kremlin, 1439, (secolul al XVI-lea, al XVII-lea și al XVIII-lea.

90. Novgorod, Kremlinul, fortificația de la sud-est cu turnul Mîntuitorului (stînga) și turnul Castelului, secolul al XV-lea.

91—92. Novgorod, catedrala Naşterea Maicii Domnului din mănăstirea lui Antonie, 1117—1119.

91. Vedere spre intradosul cupolei principale și spre empora din partea de vest.

92. Fațada est și casa scării de la nord-vest.

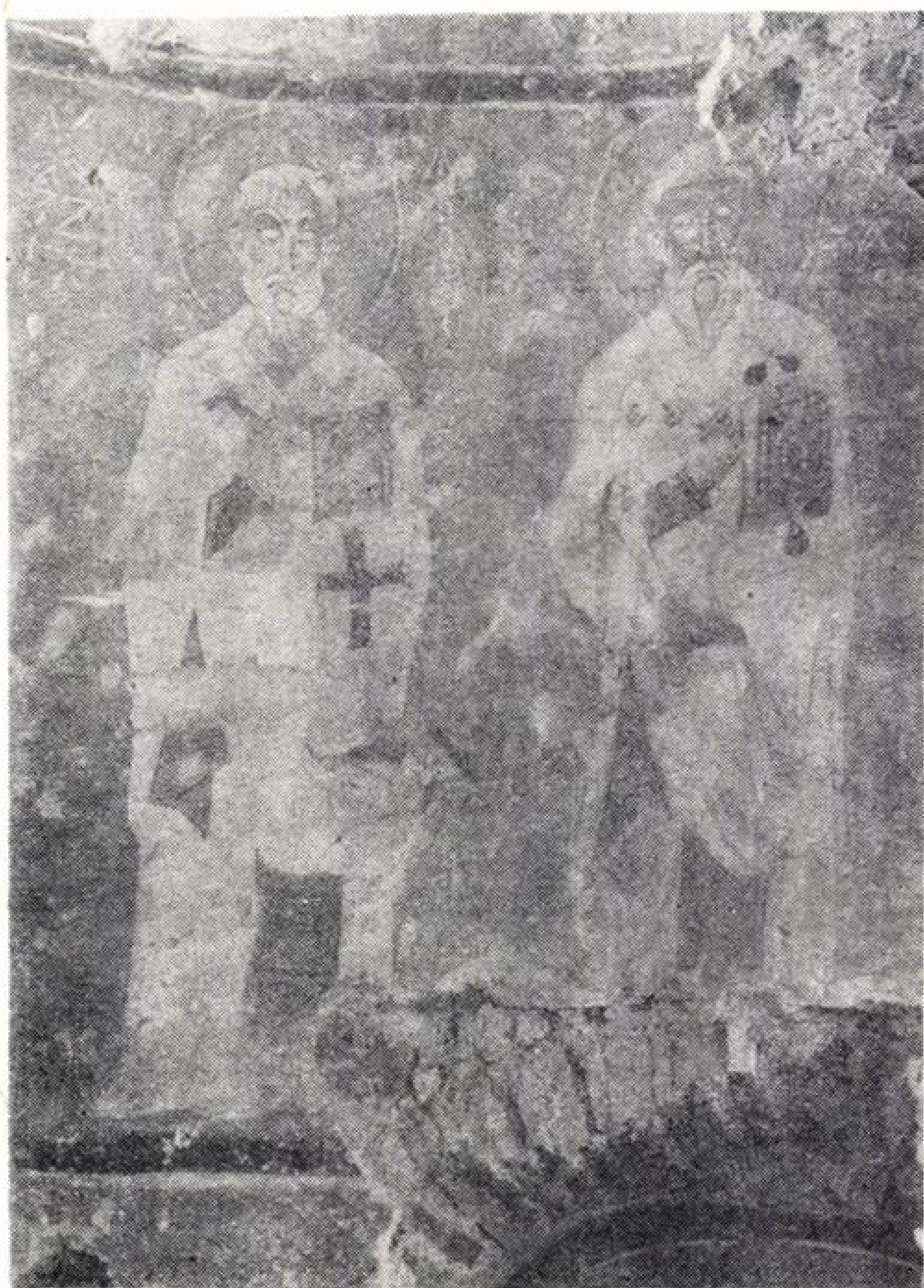

93. Novgorod, catedrala Sfîntul Nicolae din curtea lui Iaroslav, 1113–1136, vedere dinspre nord-est, în fund stînga biserica Sfîntul Procopie, 1529.

94. Novgorod, catedrala Sfîntul Gheorghe din mănăstirea Iuriev, 1119—1130, arhitect Petru, vedere dinspre sud-vest.

95—98. Novgorod, biserica Mîntuitorului de pe Nerediţa, 1198.

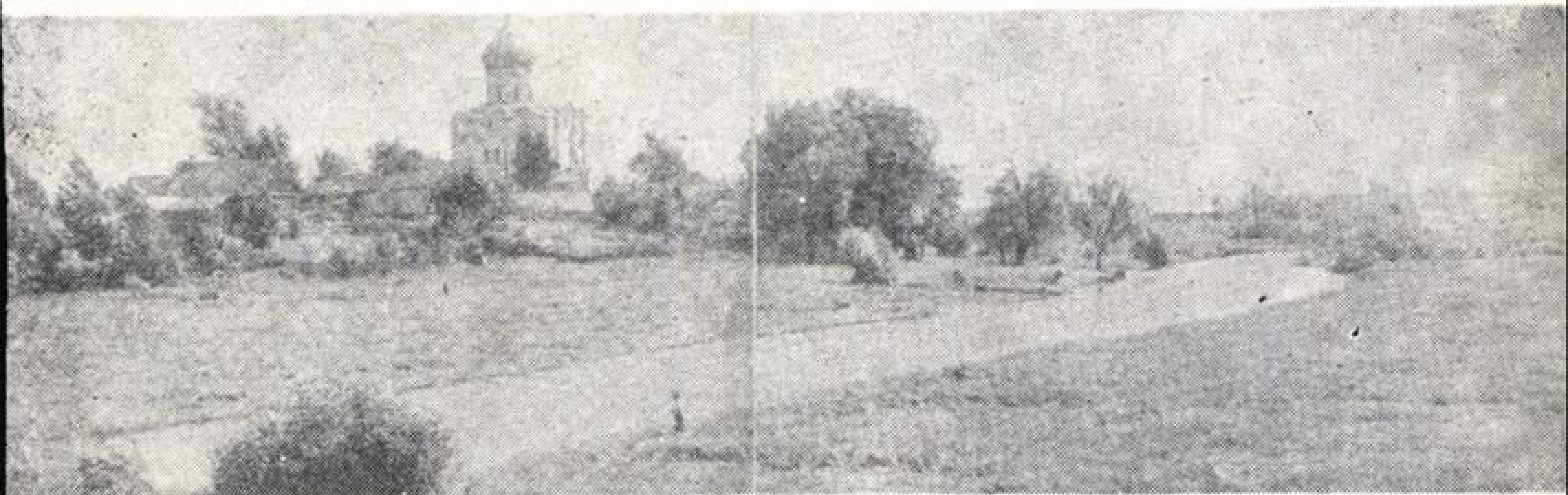

95. Sfinţii Iacov şi Foca, fresce în absida principală, 1199.

96. Vedere dinspre sud-est.

97. Vedere peste Nerediţa spre biserică.

98. Episcopul Petru din Alexandria, frescă în firida din dreapta a absidei principale, 1199.

99—100 Novgorod, biserica Peatnița (Sfînta Paraschiva) din piață, 1207, secolul al XIV-lea, secolul al XVI-lea.

99. Detaliu al rezalitului de la vest.

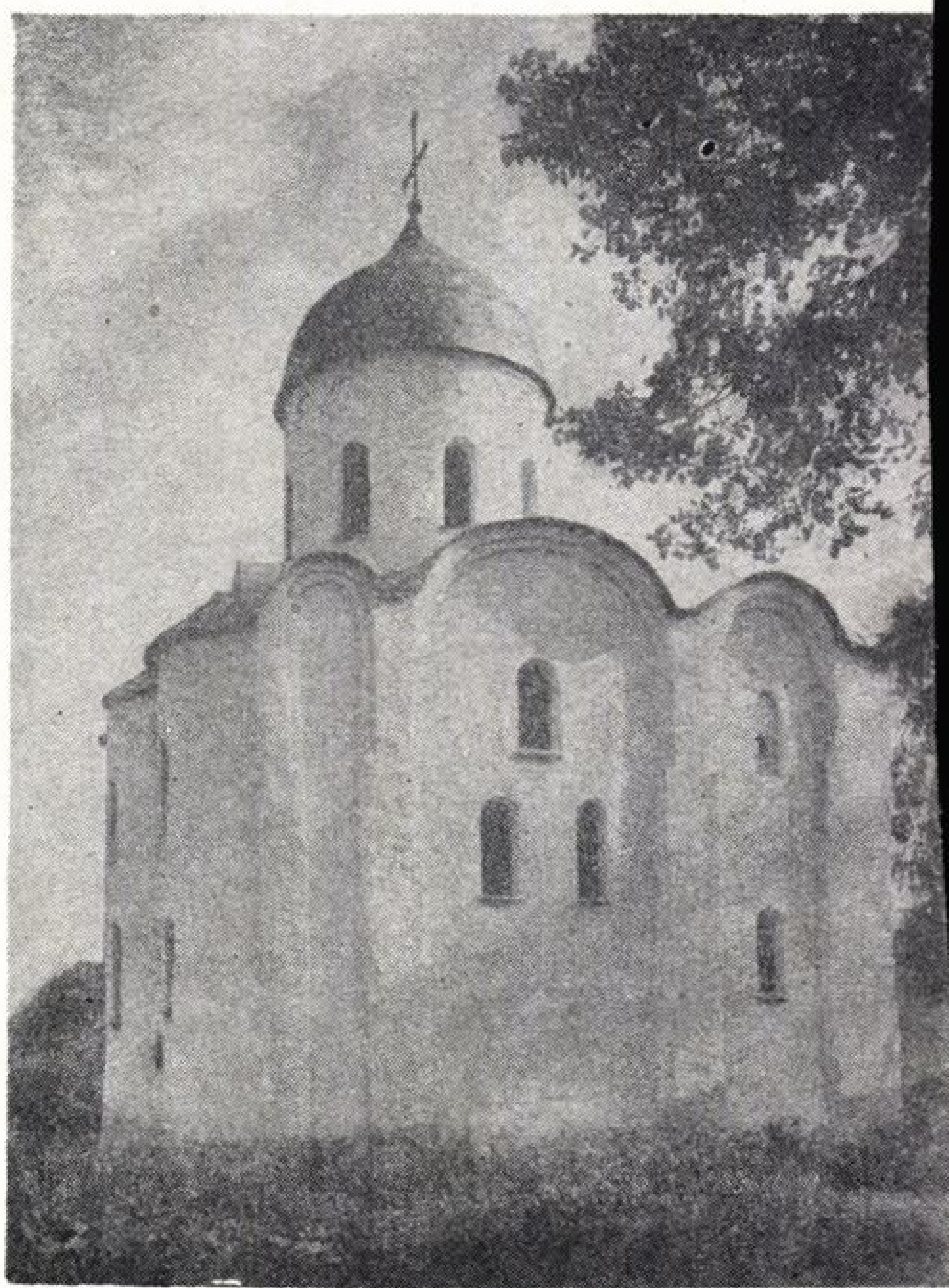

100. Vedere dinspre nord-vest.

101—103. Staraia Ladoga, biserica Sfîntul Gheorghe, a doua jumătate a secolului al XII-lea.

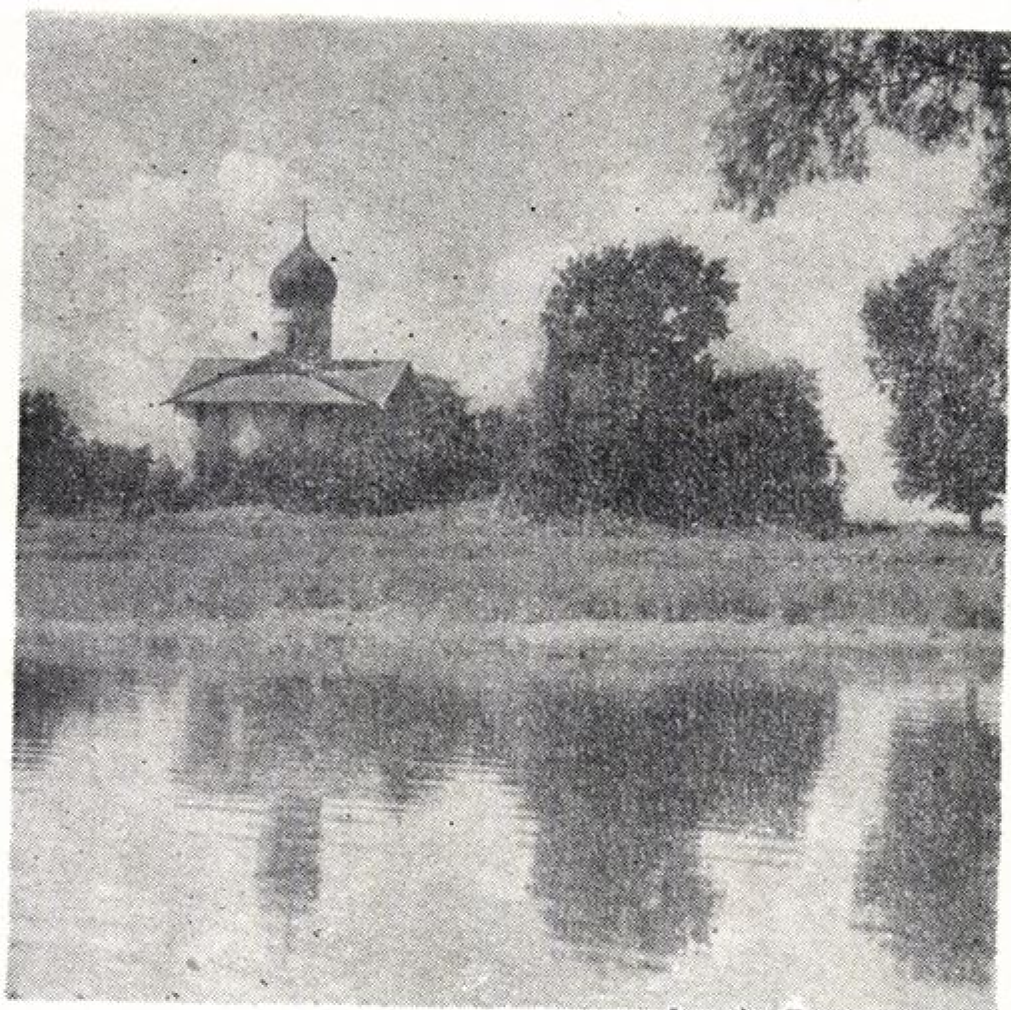
101. Proroc, pictură murală în tambur, pe la 1180.

102. Abside și fațada nord.

103. Sfîntul Gheorghe răpunînd balaurul, pictură murală, pe la 1180.

104. Novgorod, biserica Bunavestire de lîngă Arkaj, 1179, secolul al XVII-lea, vedere peste lacul Meacino spre fațada est.

105. Novgorod, biserica Naşterea Maicii Domnului din fosta mănăstire Naşterea Maicii Domnului de pe locul lui Perun, 1221, fațada sud.

106, 108–111. Novgorod, biserica Sfîntul Teodor Stratilat, 1360–1361.

106. Vedere dinspre sudvest, clopotnița și adaosul din secolul al XVII-lea.

107. Novgorod, biserica Sfîntul Nicolae de pe Lipna, 1292, vedere dinspre sud-est.

108. Capul unui prooroc (Iezechiel?), frescă de Teofan Grecul (?) în tambur, a doua jumătate a secolului al XIV-lea.

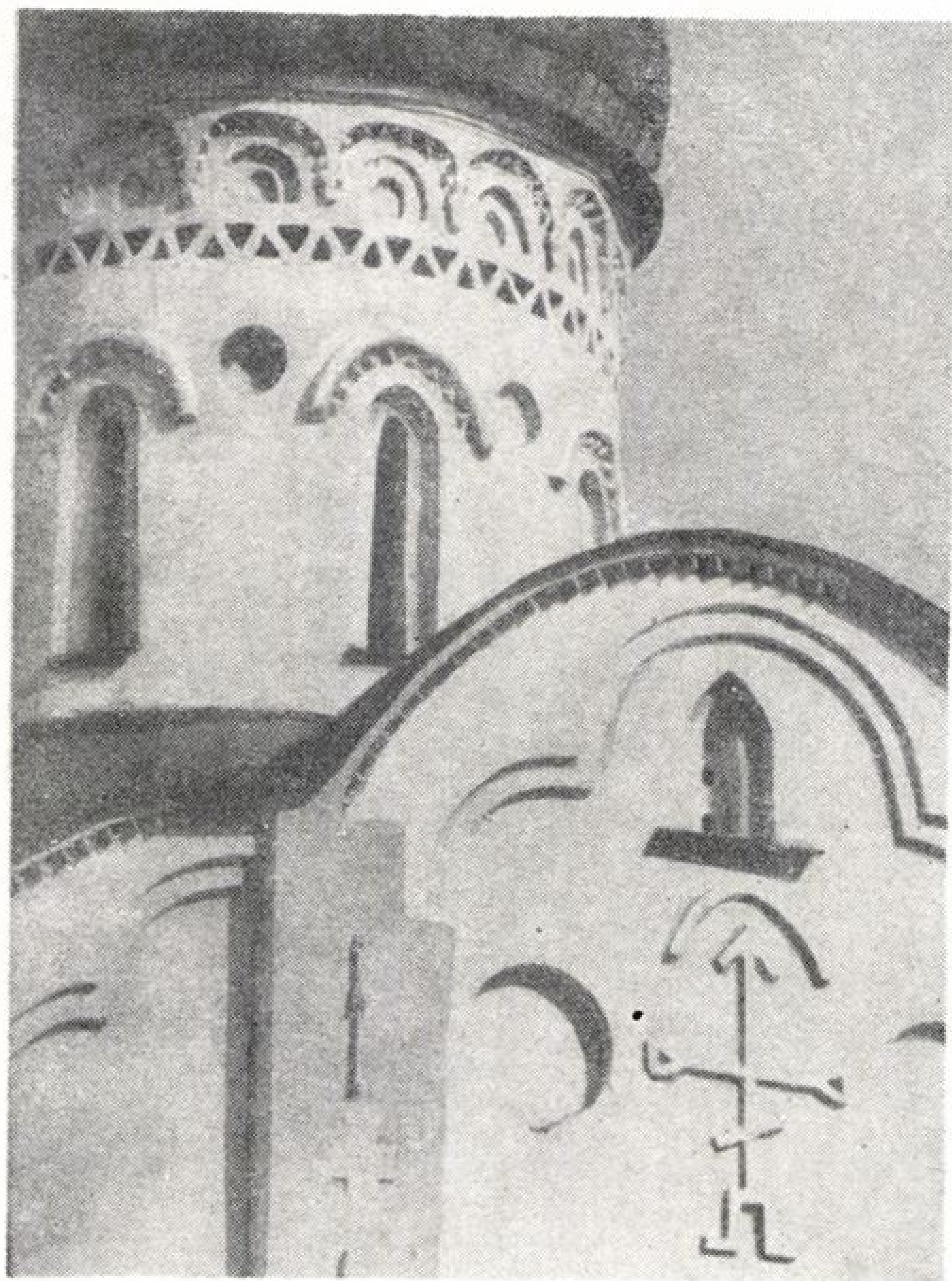

109. Arhanghel, frescă de Teofan Grecul (?) în tambur, a doua jumătate a secolului al XIV-lea.

110. Vedere dinspre nord-est, clopotnița secolul al XVII-lea.

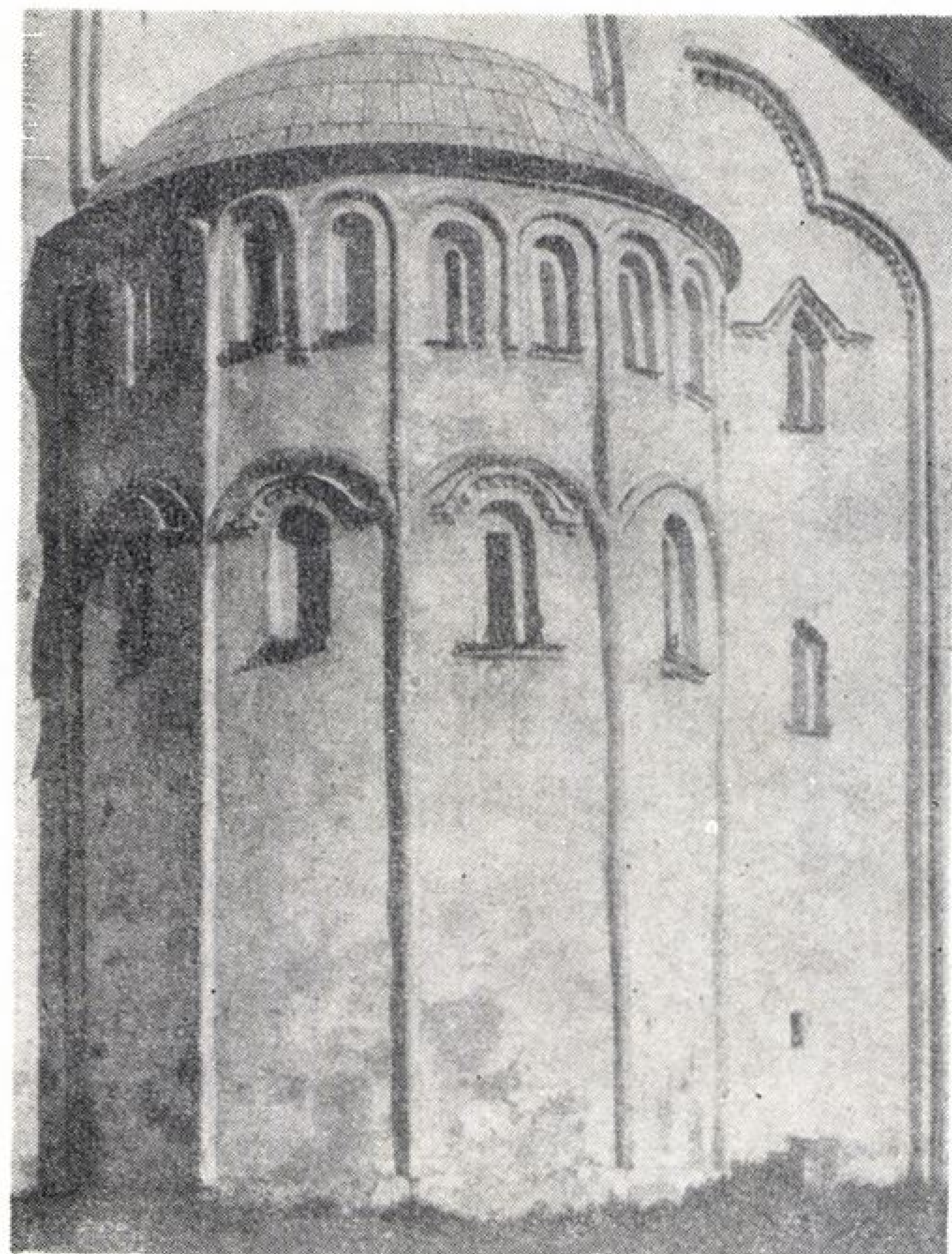

111. Decorație pe fațada vest și pe tambur.

112—114. Novgorod, biserica Schimbarea la față a lui Iisus Cristos de pe strada Sfîntul Ilie.

112. Vedere dinspre sud-est.

113. Absidă.

114. Pantocratorul, frescă de Teofan Grecul în cupolă, 1378.

115. Novgorod, biserica Bunavestire de pe malul Tîrgului (dreapta), 1362 /secolul al XVI-lea, clopotnița secolul al XVII-lea și (în stînga) biserica Arhanghelul Mihail, 1300 – 1302 / 1454 / 1812, vedere dinspre sud-est.

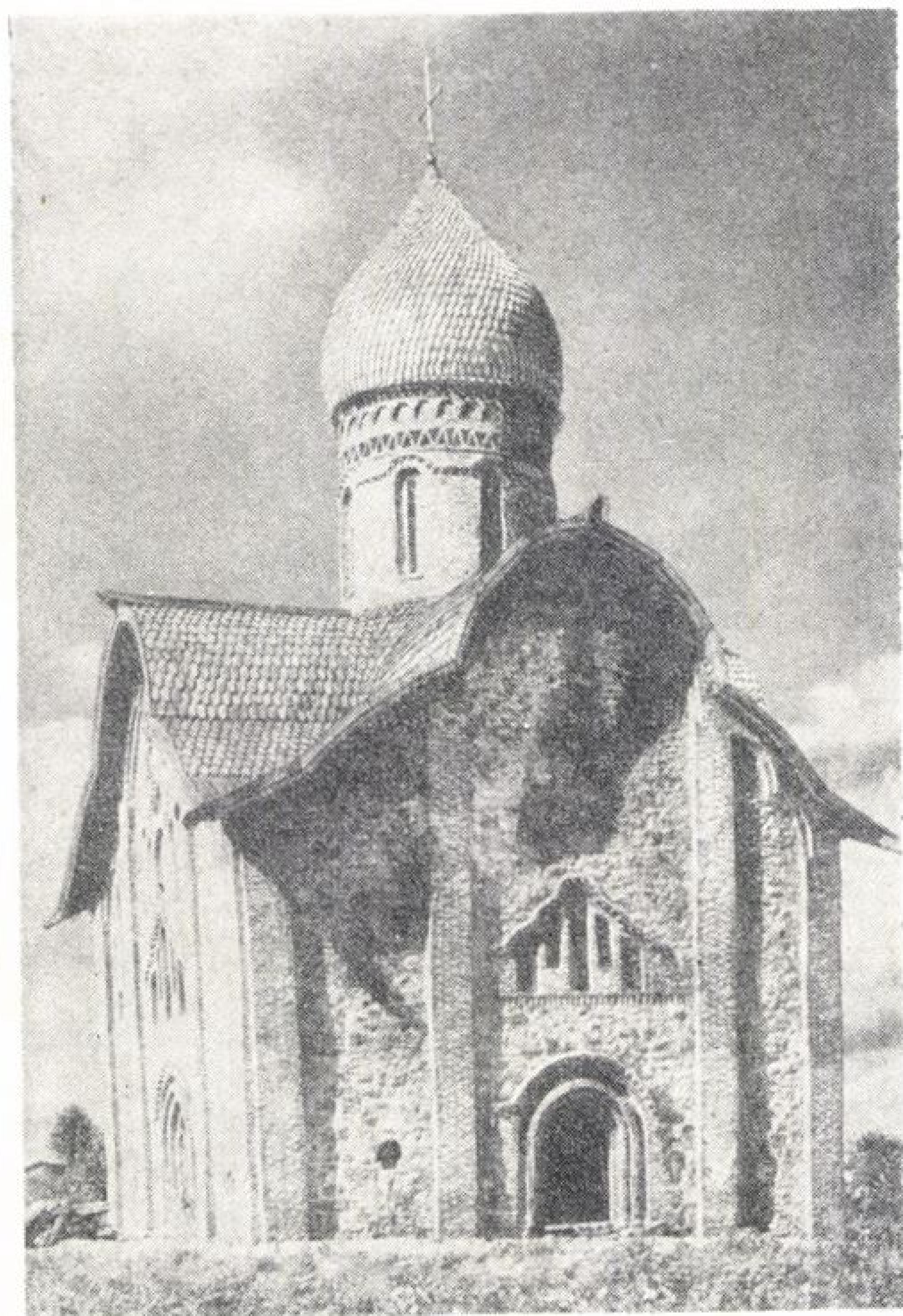

116. Novgorod, biserica Sfîntul Dumitru din Salonic, 1381–1383 / 1463 și clopotnița 1691, vedere dinspre nord-est.

117. Novgorod, biserica Sfîntul Ioan Evanghelistul din Vitko, 1383–1384, vedere dinspre sud-est.

118. Novgorod, biserica Sfinții Petru și Pavel din Kojevniki, 1406, fațada sud.

119. Novgorod, biserica Sfîntul Ioan cel Milostiv din Meacino, 1422, fațada est.

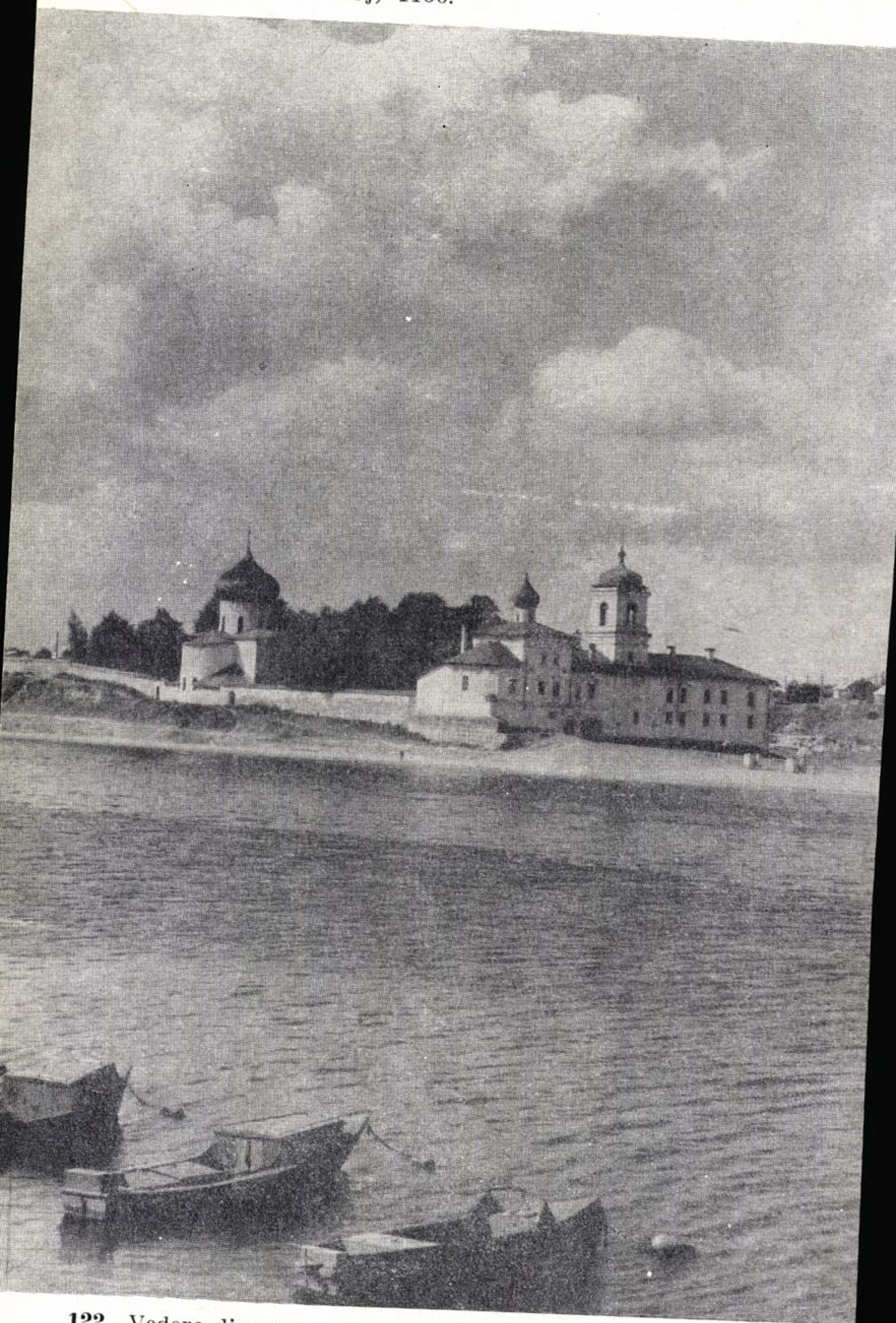

120. Novgorod, biserica Sfîntul Procopie (stînga), 1529, și biserica Mironosițelor (dreapta), 1510, în curtea lui Iaroslav, vedere dinspre est.

121. Novgorod, biserica Sfînta Treime din mănăstirea Sfîntul Duh, 1557, vedere spre turlele de la sud.

122—127. Psokv, catedrala Schimbarea la față a lui Iisus Cristos din mănăstirea Miroj, 1156.

122. Vedere dinspre sud-est peste Velikaia spre catedrală (stînga), biserica-poartă Sfîntul Ștefan, secolul al XVII-lea, trapeza secolul al XVIII-lea, și clopotnița secolul al XIX-lea.

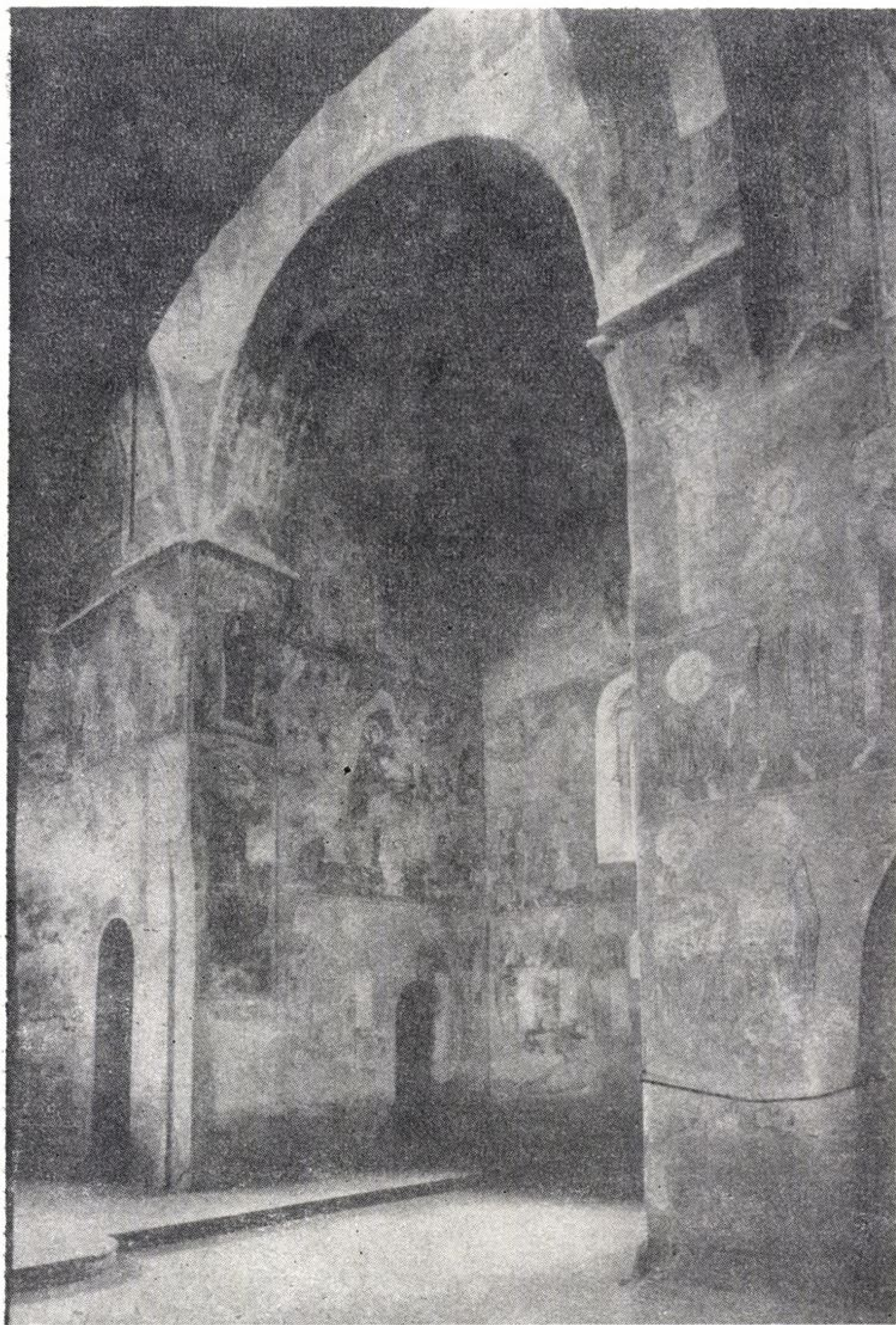
123. Stîlpnic (sfîntul Simion?), frescă în brațul sudic al crucii, mijlocul secolului al XII-lea.

124. Nașterea Domnului, frescă în brațul sudic al crucii, mijlocul secolului al XII-lea.

125. Vedere din nava centrală spre brațul sudic al crucii.

126. Scenă din ciclul apocrifelor despre copilăria Maicii Domnului, frescă în spațiul de colț de la sud-vest.

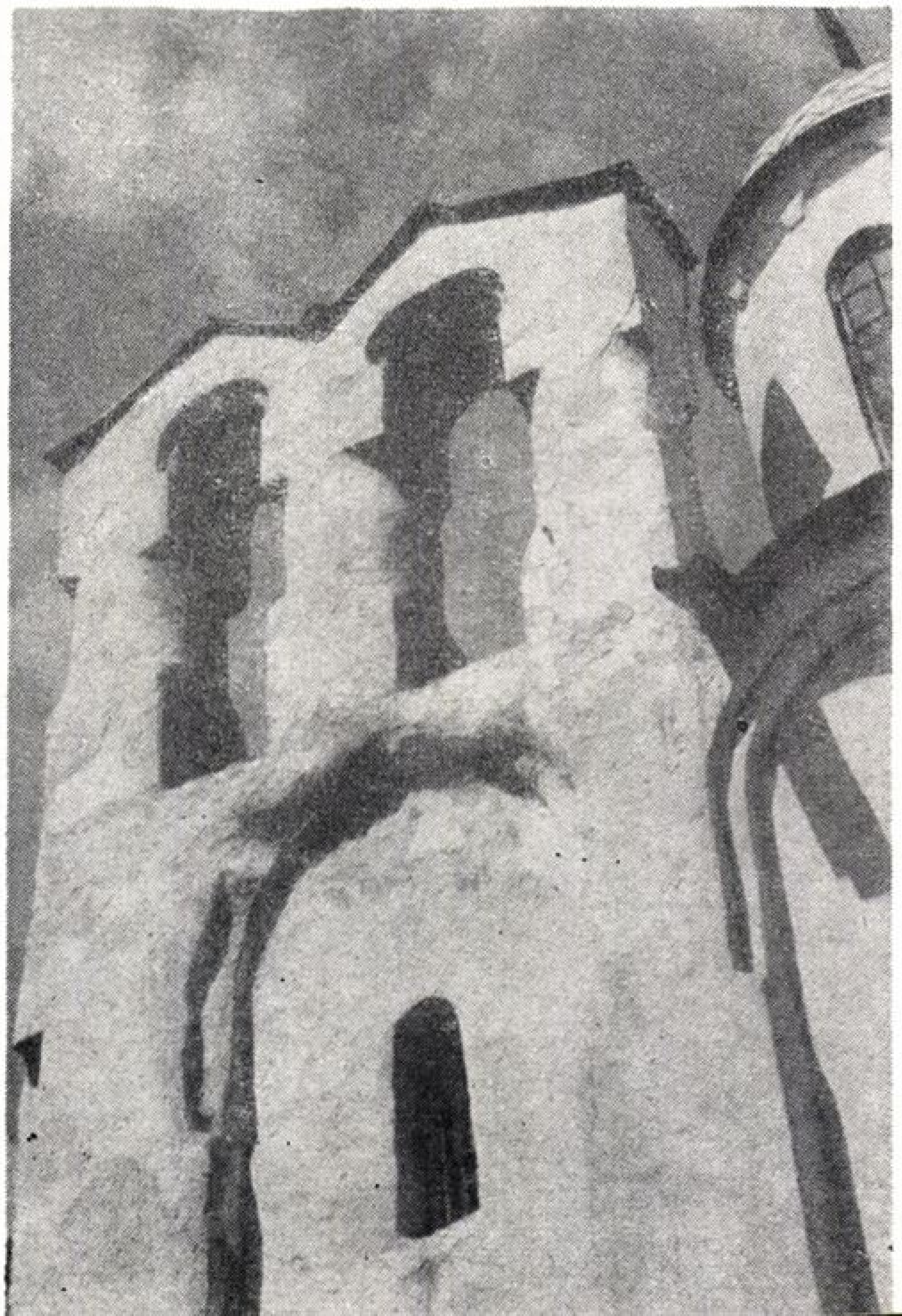

127. Doi apostoli (?), frescă în brațul sudic al crucii.

128—129. Pskov, catedrala Sfîntul Ioan Botezătorul din mănăstirea Sfîntul Ioan, pe la 1240.

128. Vedere dinspre sud, zvonița și construcții adosate, secolele al XV-lea și al XVI-lea.

129. Detaliu al zvoniței.

130—131. Pskov, catedrala Naşterea Maicii Domnului din mănăstirea Snetogorski, 1310—1311.

130. Pogorîrea Sfîntului Duh, frescă în transept, 1313.

131. Vedere dinspre partea sud-vestică a tindei înspre interior.

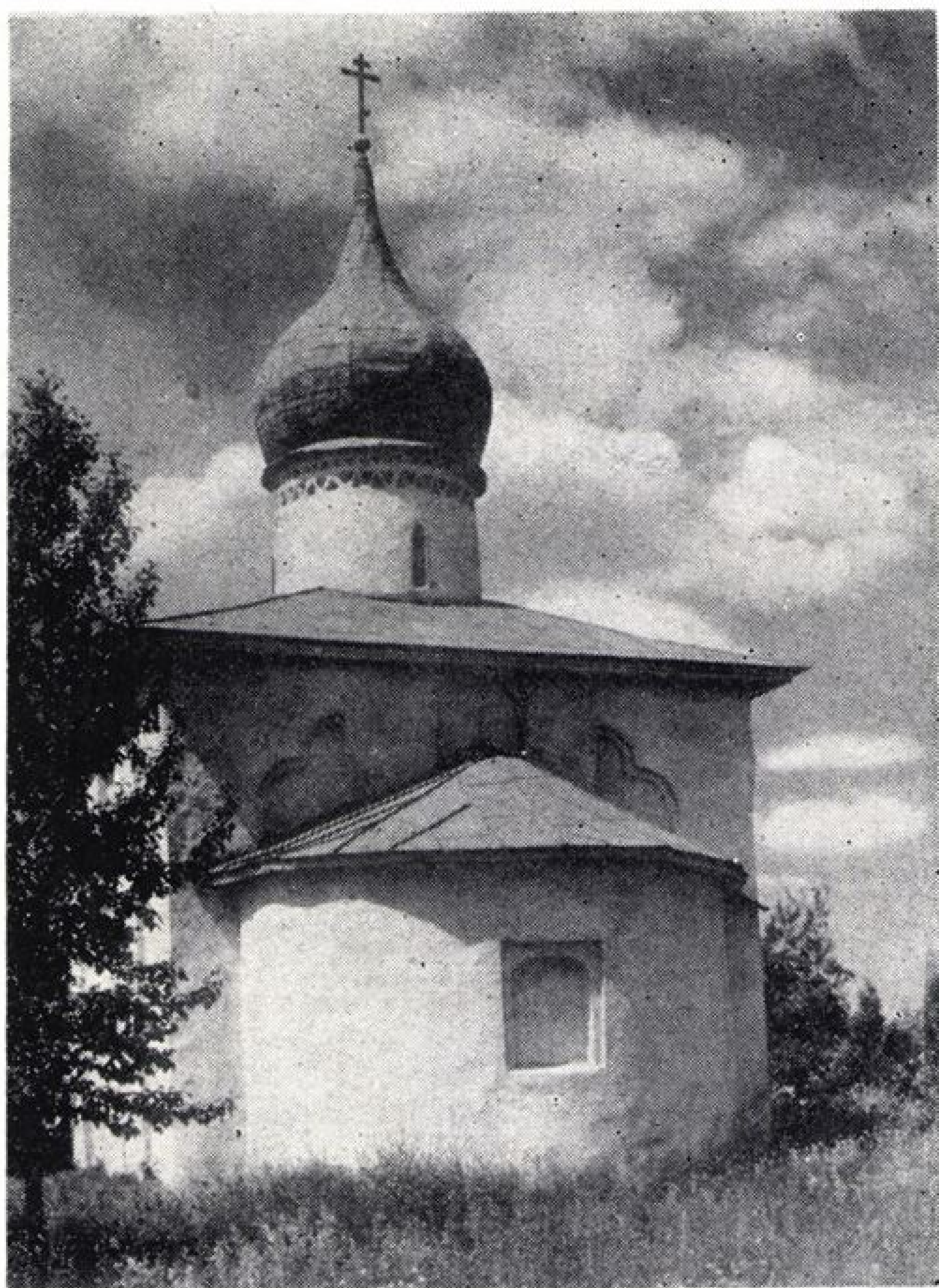
132. Pskov, biserica Adormirea Maicii Domnului din Meliotovo, 1462–1463, vedere dinspre sud-vest.

133. Pskov, biserica Sfîntul Vasile „de pe deal", 1413, vedere dinspre nord-est, acoperişul şi capelele secolele al XVII-lea şi al XIX-lea.

134. Pskov, biserica Sfîntul Nicolae „de la zidul de piatră", secolele al XV-lea și al XVI-lea, fațada est.

135. Pskov, biserica Arătarea Treimii din Zapskovie, 1496, vedere dinspre vest.

137. Pskov, turnul Tunetelor din zidul de incintă al orașului, 1525.

136. Pskov, biserica lui Clement din Zavelice, secolul al XVI-lea, capela de la sud, acoperișul și tamburul turlei din secolul al XVIII-lea, vedere dinspre nord-est.

138. Pskov, biserica Adormirea Maicii Domnului „de la brudină", zvonița, 1521.

139, 141. Pskov, biserica veche Înălţarea Domnului, secolul al XVI-lea.

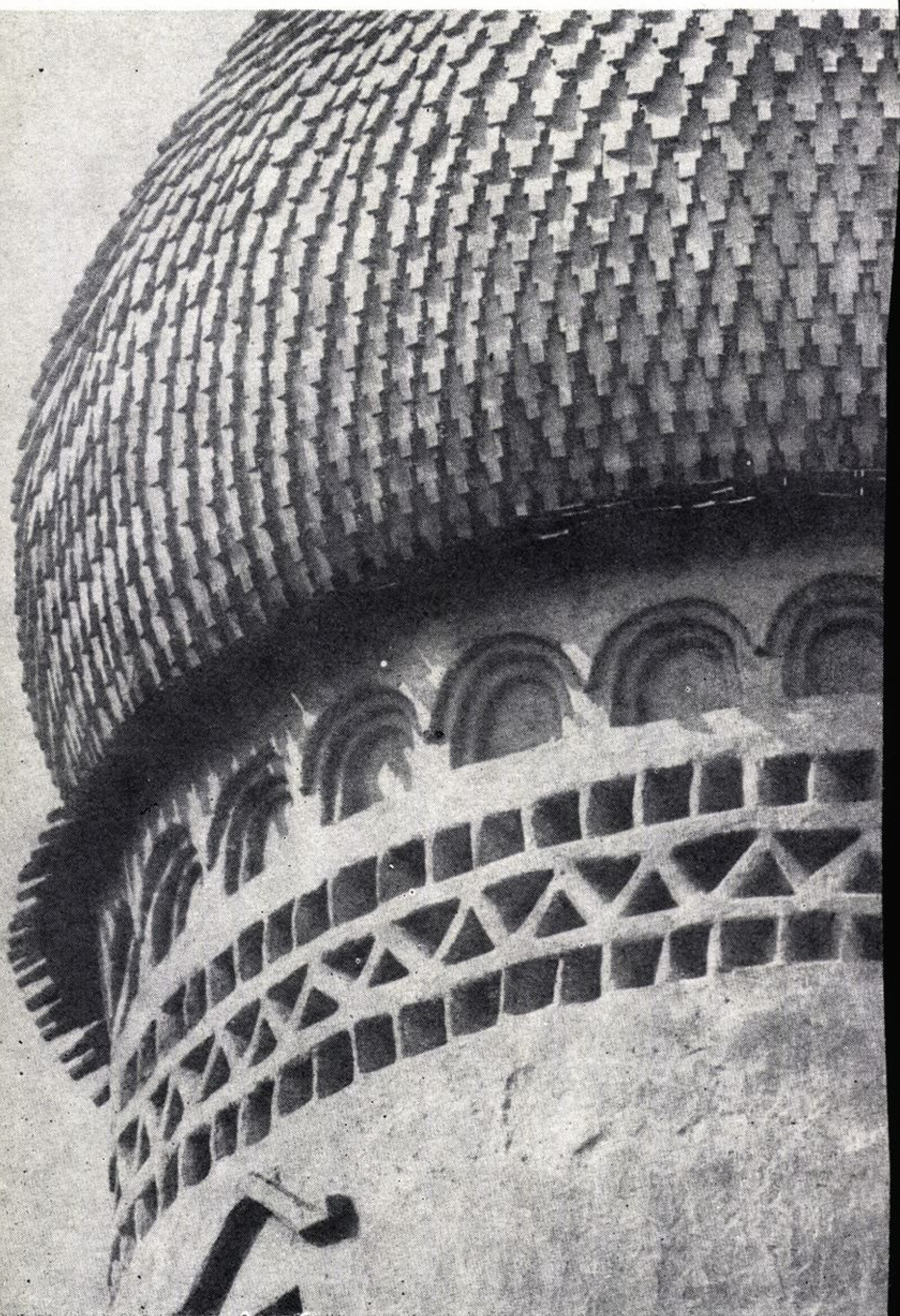
139. Vedere dinspre nord-est, clopotniţa secolul al XVII-lea.

140. Pskov, biserica Sfinţii Petru şi Pavel „de pe malul de sus", 1540, faţada est.

141. Decorație pe tambur.

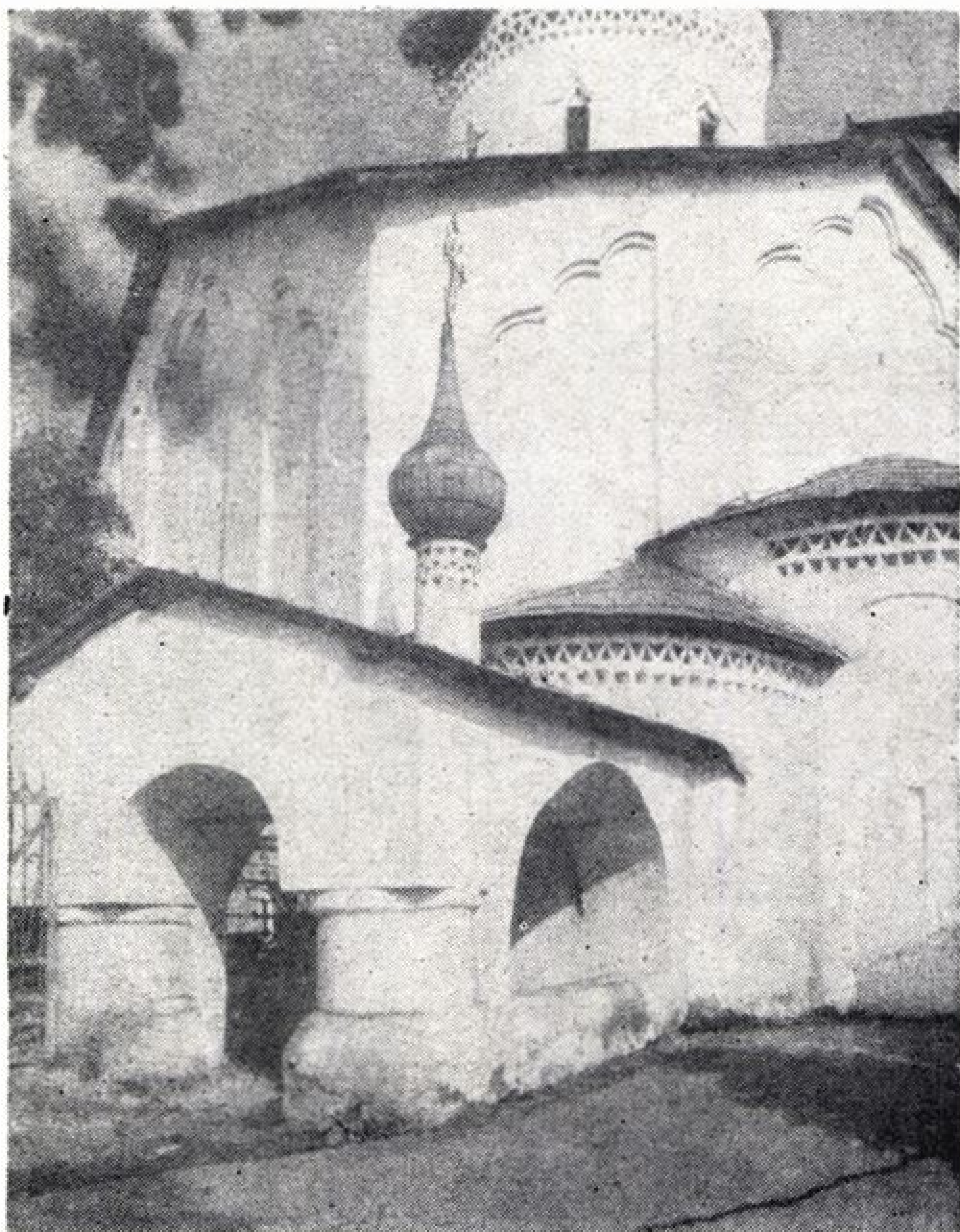

142–143. Pskov, biserica Sfîntul Nicolae „de pe uscat", 1535–1537.

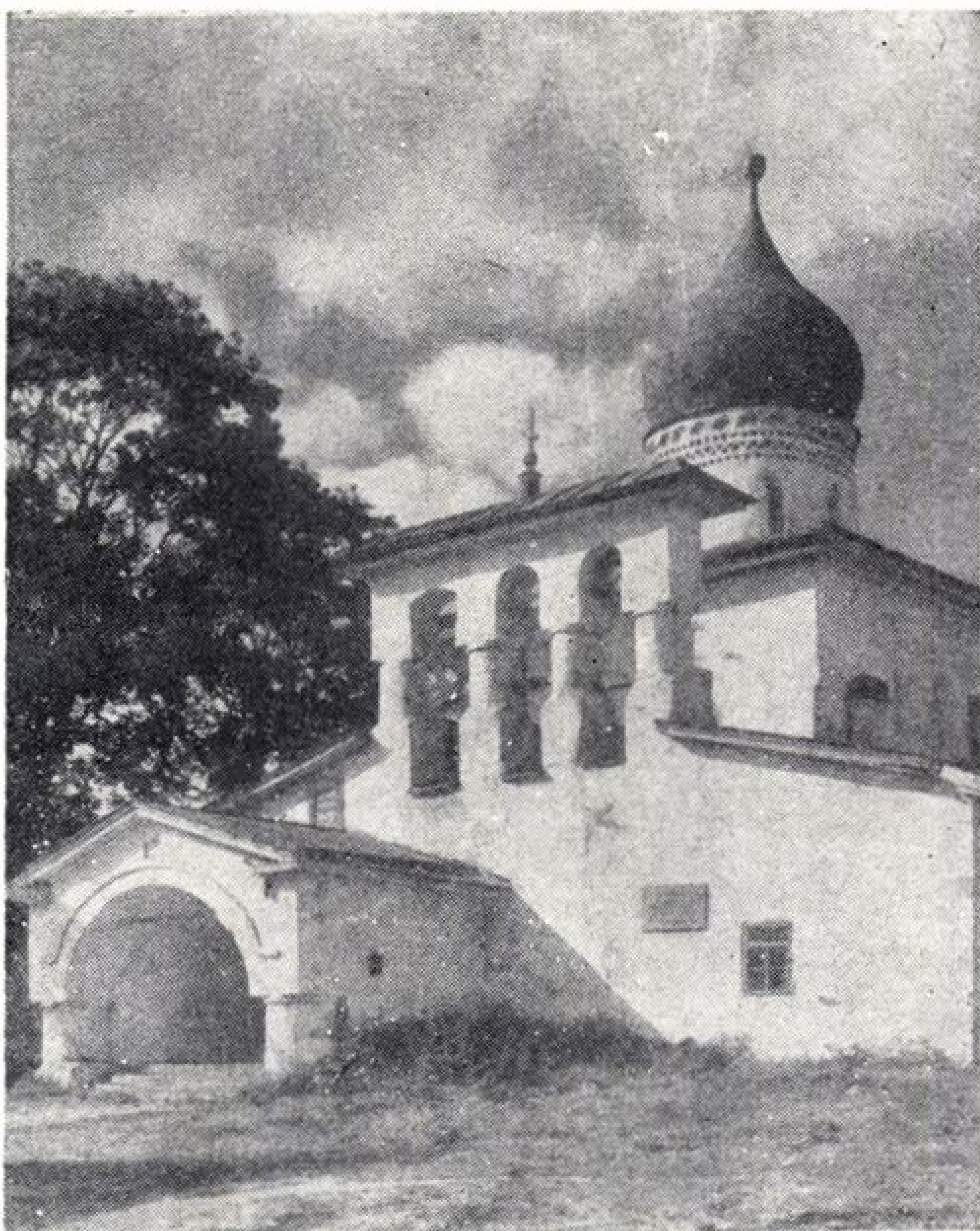

142. Vedere dinspre nord-est.

143. Gropniţa de la sud-est şi vedere parţială dinspre est.

144. Pskov, biserica Învierea Domnului din Stadişce, 1532, adaosurile și zvonița secolul al XVII-lea, vedere dinspre sud-vest.

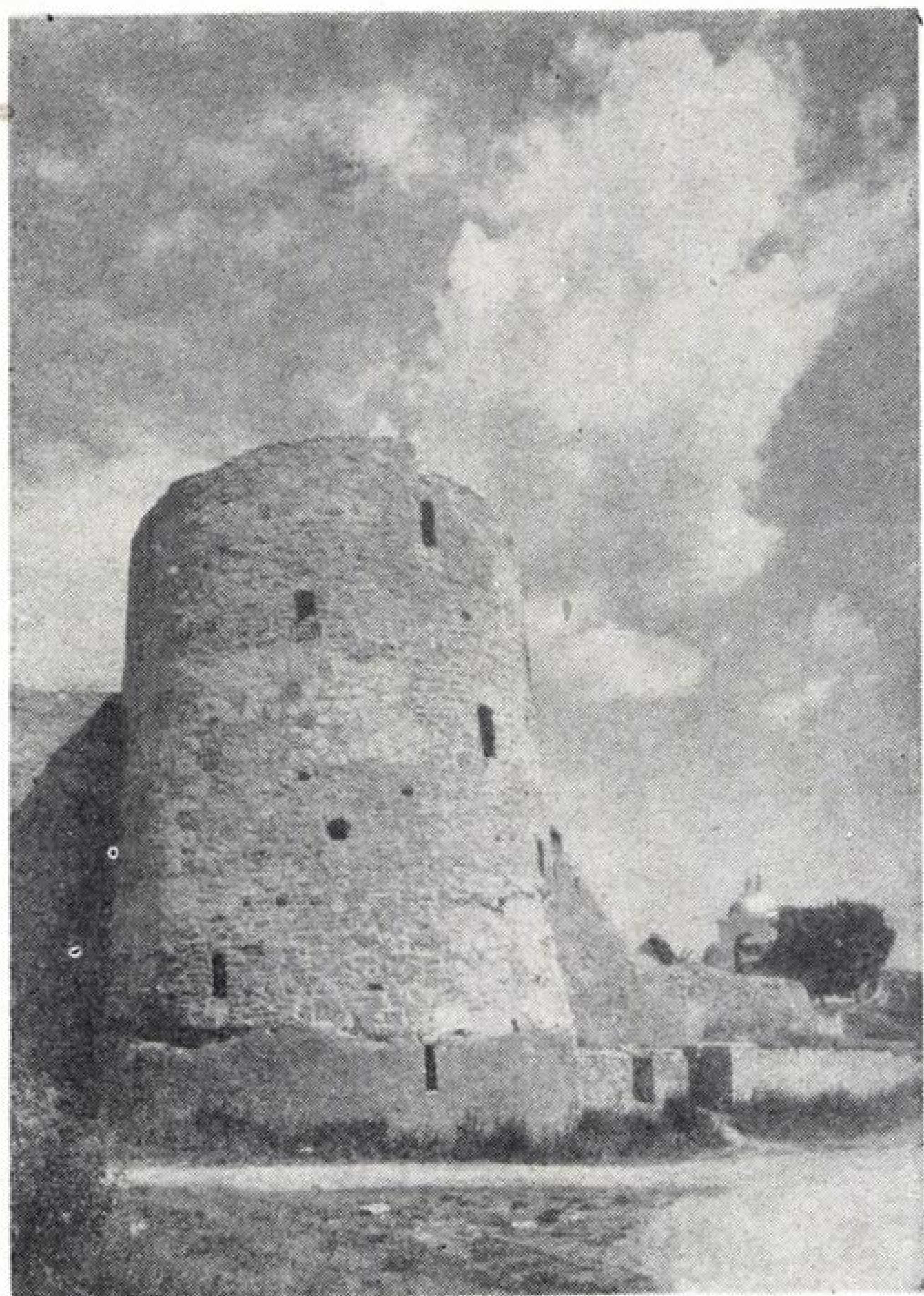

145. Pskov, biserica dublă Acoperămîntul Maicii Domnului și Nașterea Maicii Domnului „de la breșă“, secolul al XVI-lea, fațada vest.

146. Pskov, turnul Acoperămîntul Maicii Domnului din zidul de incintă al oraşului, prima jumătate a secolului al XVI-lea.

147. Izborsk, turnul Temnuşka, secolul al XIV-lea.

148–154. Peciori, mănăstirea Peşterilor din Pskov.

148. Fortificaţia de la vest cu turnul Zăbrelelor de sus (în faţă) şi turnul Tararîghin, mijlocul secolului al XVI-lea.

149. Zvonița bisericii-poartă Sfîntul Nicolae, 1581.

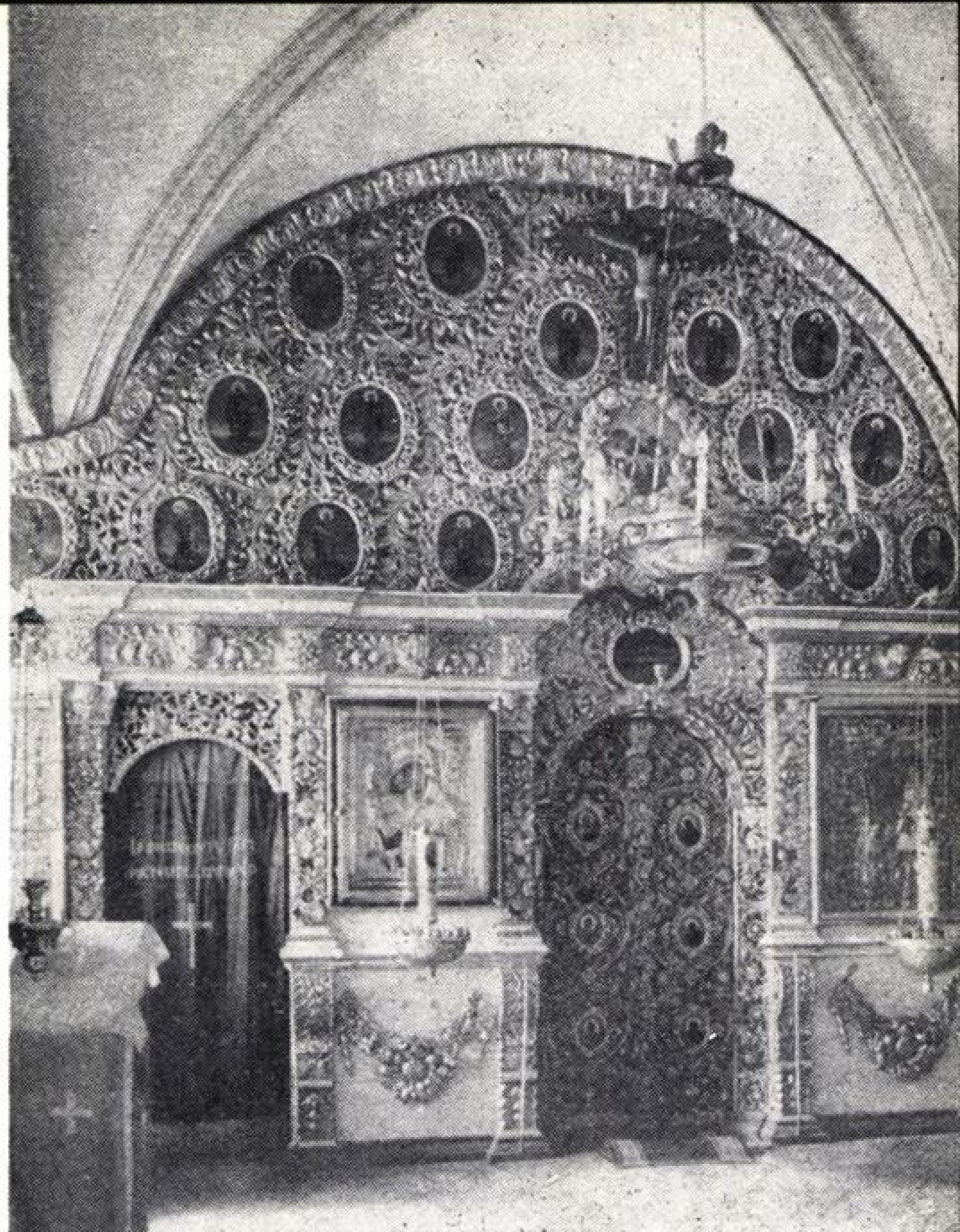
150. Reprezentarea mănăstirii Peșterilor din Pskov, cu Maica Domnului, icoană în biserica poartă Sfîntul Nicolae, secolul al XVI-lea (?).

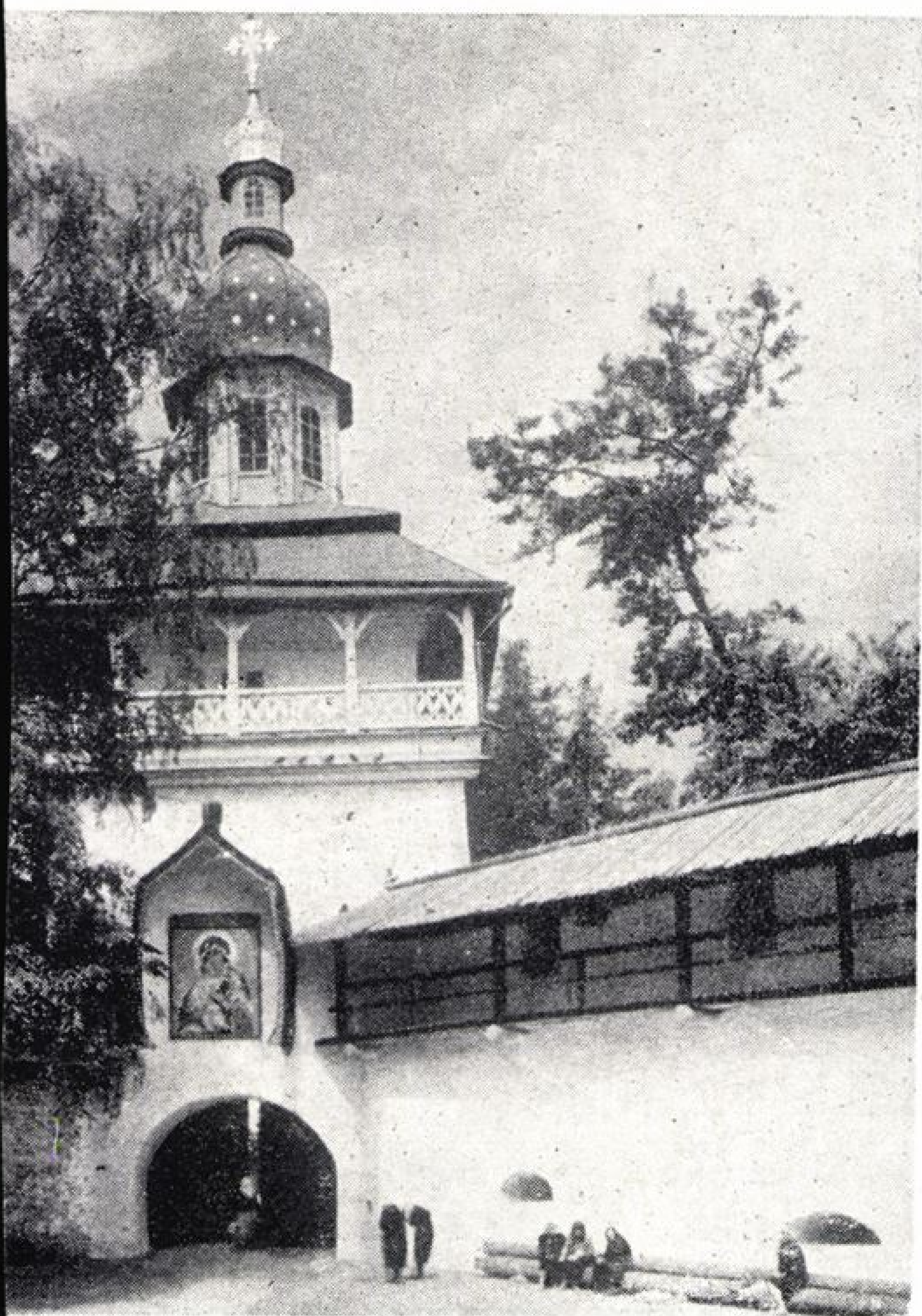
151. Biserica-poartă Sfîntul Nicolae, 1565, vedere dinspre sud-vest.

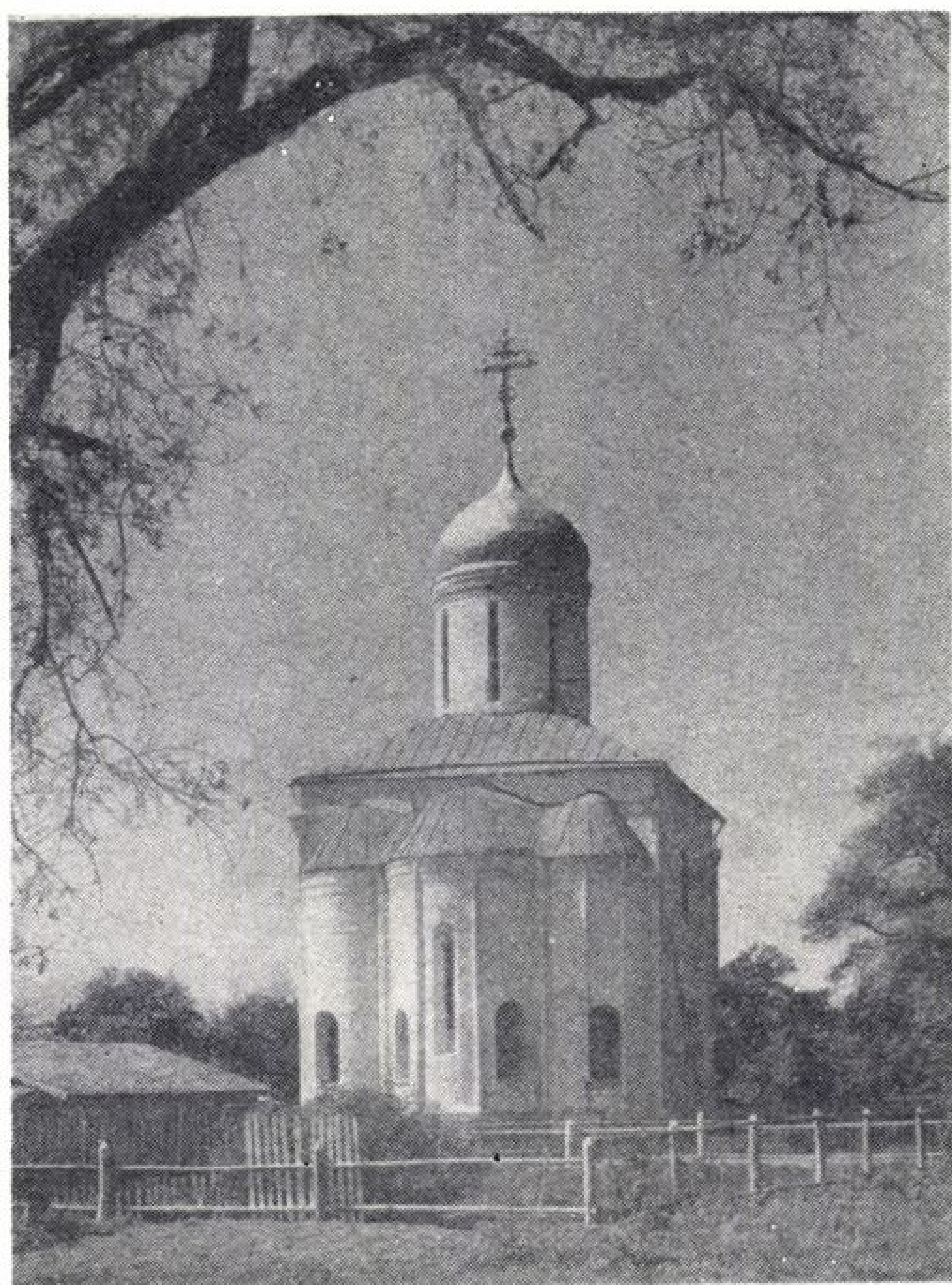
152. Clădirea sacristiei și biblioteca (în stînga), secolul al XVII-lea) zvonița principală 1523, clădirea (în dreapta pe fotografie) cu biserica Adormirea Maicii Domnului (parterul) 1473, secolul al XVIII-lea și biserica Acoperămîntul Maicii Domnului (etajul) secolul al XVIII-lea.

153. Tìmpla bisericii Adormirea Maicii Domnului, secolul al XVIII-lea.

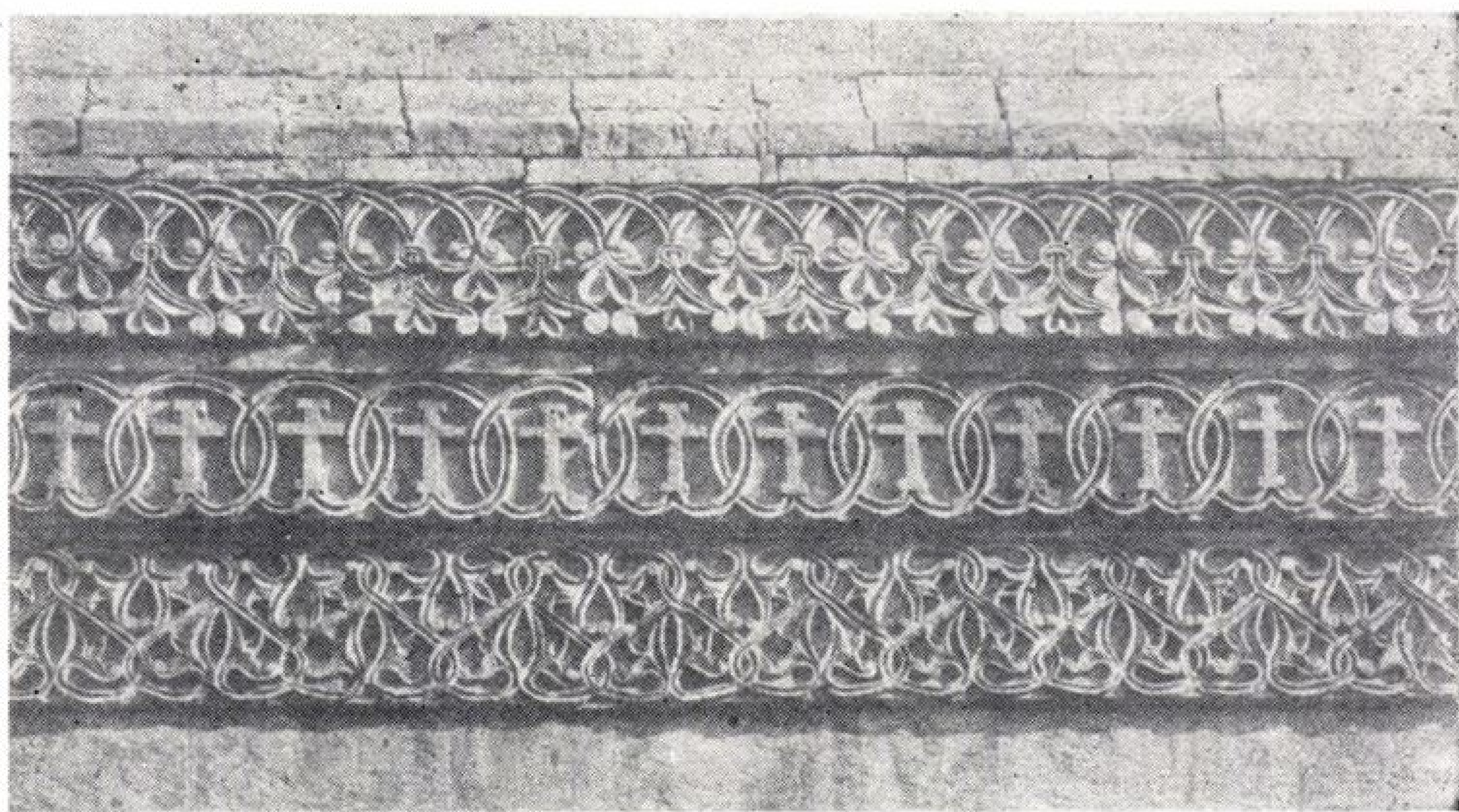

154. Vedere din interiorul mănăstirii spre Poarta sfîntă, secolele XVI–XVIII.

155. Svenigorod, catedrala Adormirea Maicii domnului „din Tîrgşor", 1399, faţada est.

156—158. Zagorsk, catedrala Sfînta Treime din mănăstirea Sfînta Treime (Sfîntul Sergiu), 1422—1423.

156. Friză ornamentală pe faţada nord.

157. Faţada nord.

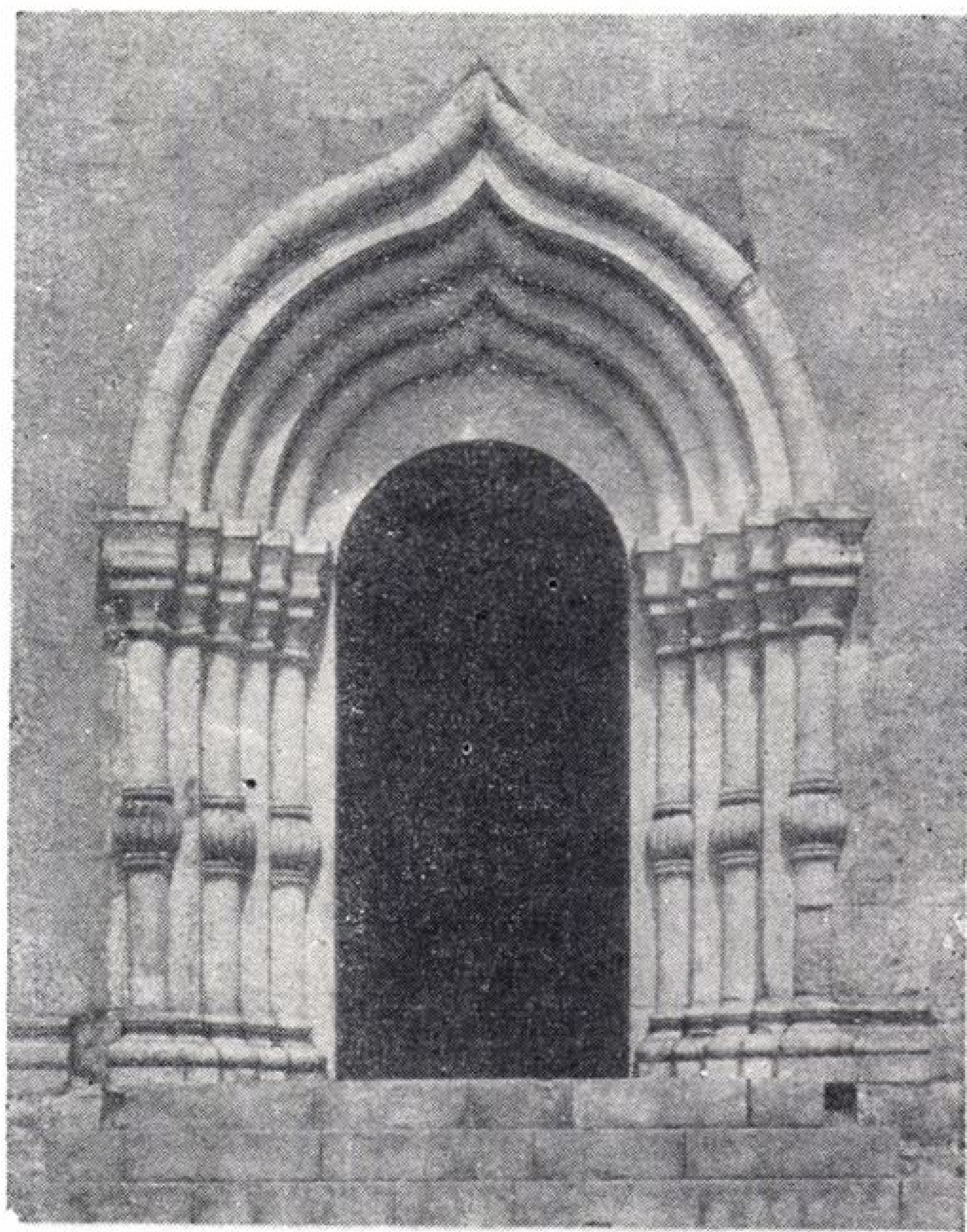

158. Vedere dinspre est spre catedrala Sfînta Treime şi spre biserica anexă a lui Nikon, 1548.

159—161. Moscova, mănăstirea Mîntuitorului (Andronikov), înființată în anul 1360.

159. Vedere spre partea de vest a fortificației, secolul al XVII-lea, trapeza (stînga) 1496—1508 și (în spatele ei) biserica Arhanghelul Mihail 1691—1739.

160. Catedrala Mîntuitorului 1422-1423, portalul sudic.

161. Catedrala Mîntuitorului 1422-1423, vedere spre fațada sud prin poarta zidului mănăstirii.

162—171. Moscova, catedrala Adormirea Maicii Domnului din Kremlin, 1475—1479, arhitect Aristotele Fioravanti.

162. Portalul sudic.

163. Vedere dinspre sud-est.

164. Vedere prin piaţa catedralelor înspre faţada sud şi (în dreapta) biserica Sfinţii Apostoli, 1653—1656 / 1680.

165. Vedere dinspre nord-est.

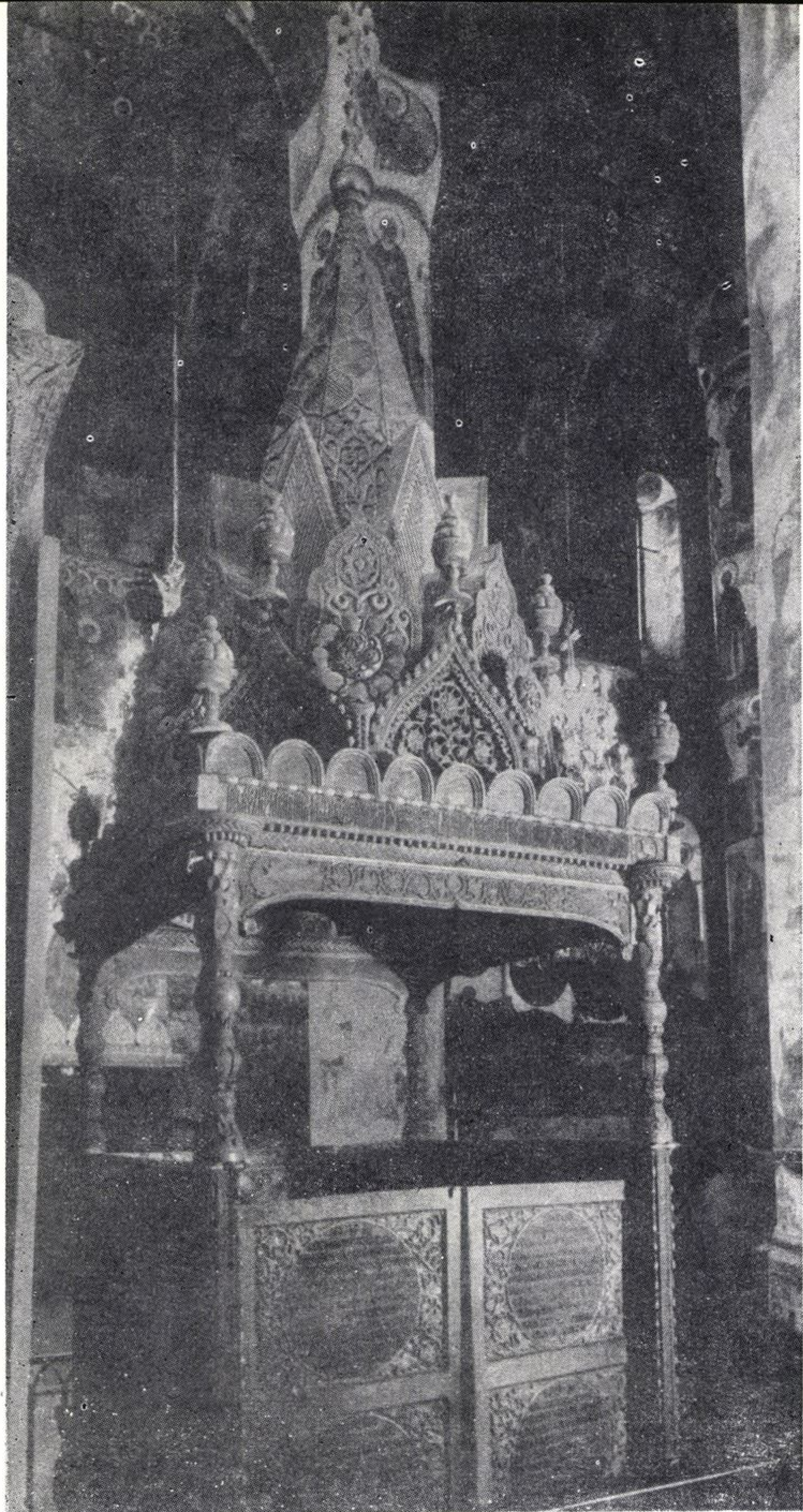
166, 167. Fresce din școala lui Dionisie, 1482 (?), în abside: (stînga) sinaxisul Maicii Domnului, frescă în capela Preamăririi; (dreapta) Cei patruzeci de mucenici din Sevastia, frescă în capela Sfinții Petru și Pavel.

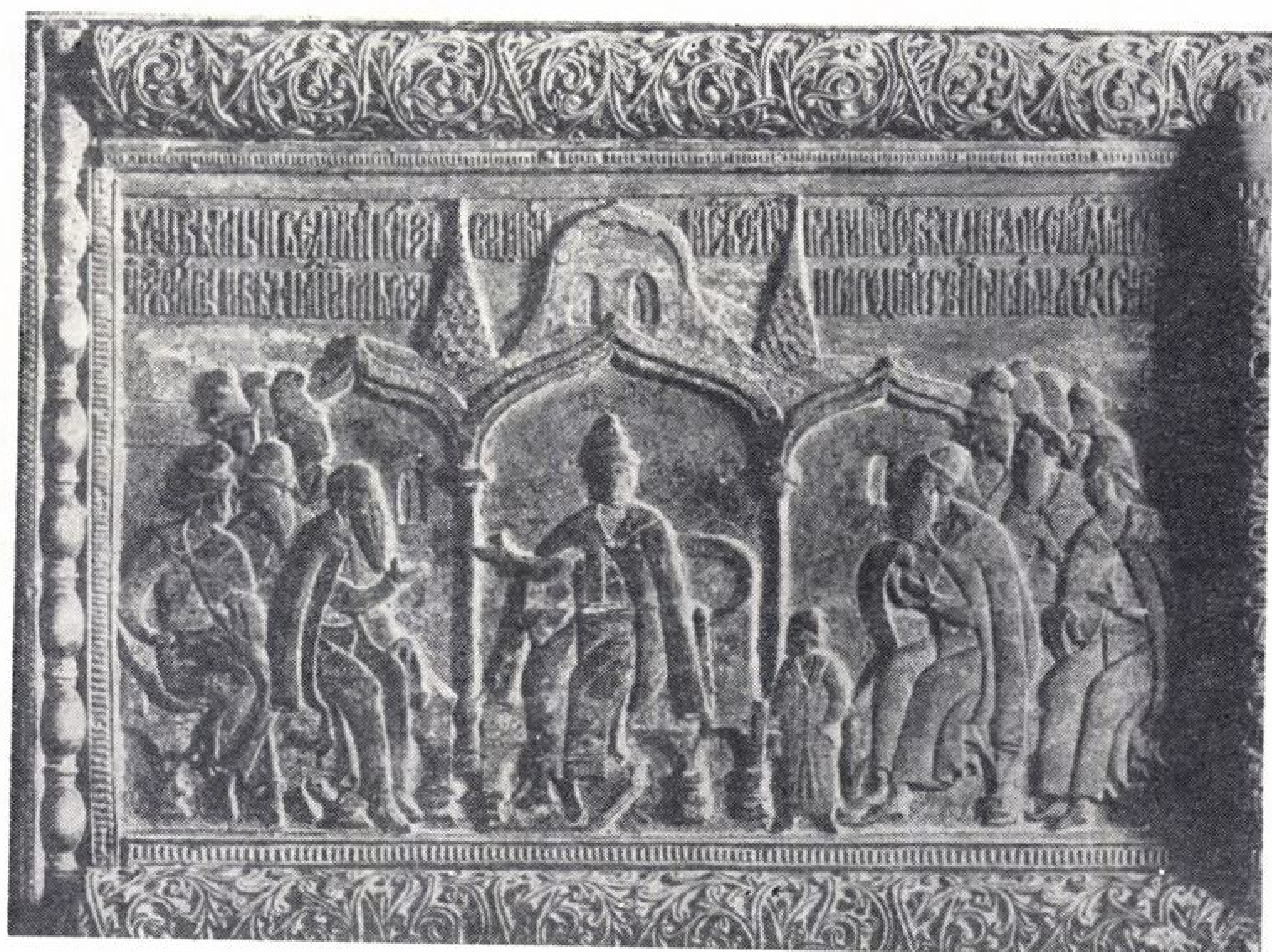

168. Vedere înspre intradosul cupolei secundare de la nord-vest, cu Aheiropoietos, fresce 1642—1644.

169. „Pristolul lui Monomah", strana țarului Ivan al IV-lea, sculptură în lemn, 1551.

170—171. Reliefuri cioplite în lemn pe pereţii laterali ai „Pristolului lui Monomah": (sus) Sfatul boierilor, (jos) Bătăliile lui Vladimir Monomah, scene din legenda conferirii însemnelor imperiale cneazului kievean Vladimir Monomah de către împăratul bizantin Constantin Monomahos.

172–173. Moscova, clopotnița „Ivan cel Mare“ din Kremlin, 1505–1624.

172. Vedere dinspre nord-vest spre camera clopotelor și spre turn.

173. Fațada est: turnul din stînga 1505–1508 de Bon Friazin, supraetajat și încununat cu turlă 1600, clopotnița din mijloc 1532–1539 (1543) de Petrok Malii, „anexa lui Filaret“ cu acoperiș piramidal (dreapta) 1624.

174. Turnul-poartă al Mîntuitorului, 1491, partea superioară 1625.

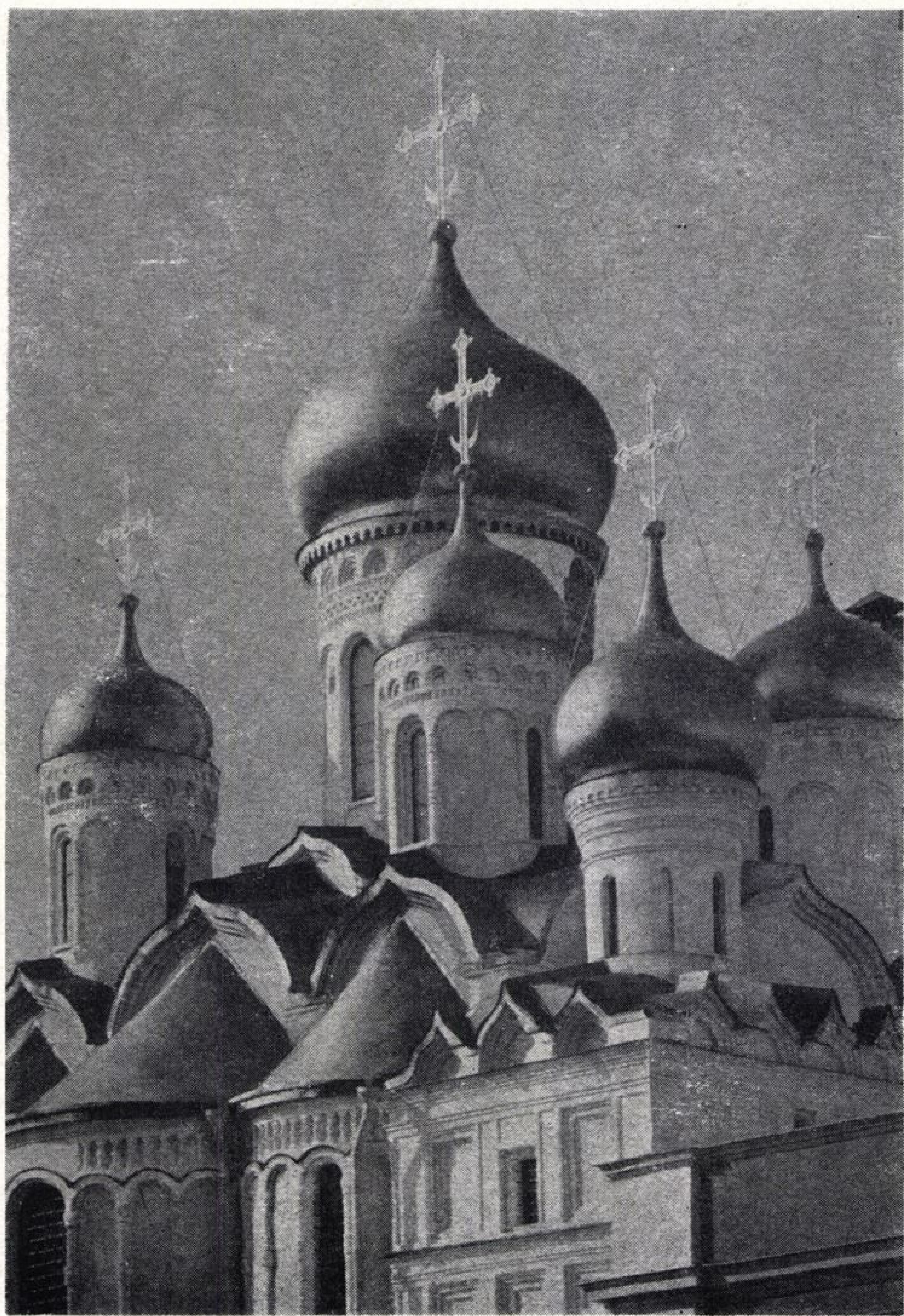

175. Turnul-poartă Sfînta Treime, 1495, partea superioară 1685.

176—190. Moscova, catedrala Bunavestire din Kremlin, 1484—1489.

176. Vedere dinspre nord-est spre turle.

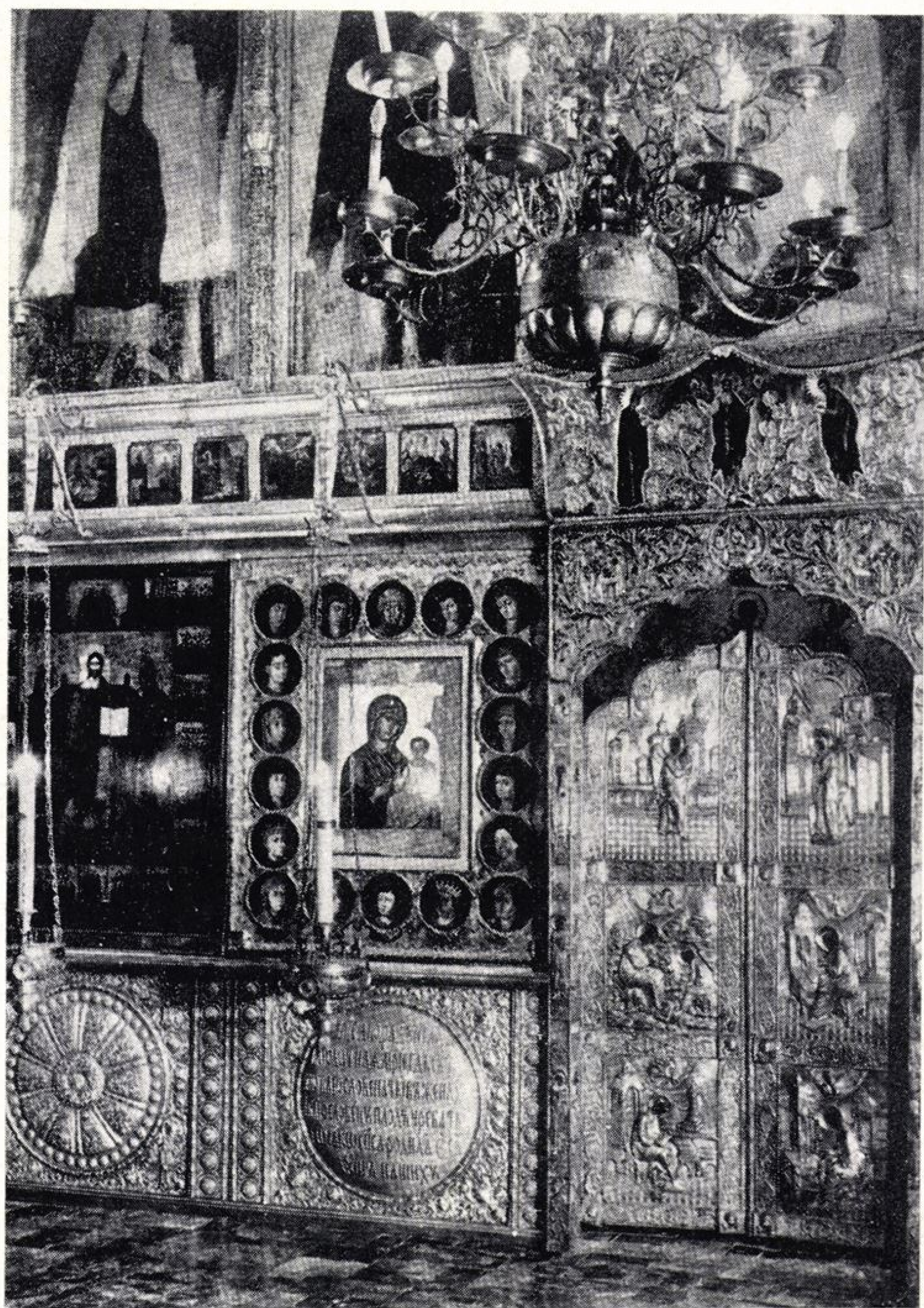
177. Vedere în turla principală și spre arcele în trepte ale absidei principale.

178. Vedere dinspre nord-est.

179–180. Icoane din registrul prăznicarelor de pe tîmplă, pictate pe la 1405 și preluate ulterior în catedrala reconstruită: (sus) schimbarea la față a lui Iisus Cristos și Învierea lui Lazăr, de Andrei Rubliov (jos), Cina cea de taină și Răstignirea de Prohor „cel Bătrîn“ din Gorodeț.

181. Vedere spre ușile împărătești, relief în argint, secolul al XIX-lea, iar pe tîmplă îmbrăcăminte din relief de bronz aurit, secolul al XIX-lea; icoanele din primul registru: Mîntuitorul pe tron, secolul al XVII-lea, Maica Domnului Hodighitria cu medalioane ale matriarhelor, secolele al XVI-lea și al XVIII-lea.

182. Vedere dinspre emporă înspre tîmplă, pe stîlpul de la nord-vest; (stînga) Minunea arhanghelului Mihail la Cone, frescă de Feodosie, pe la 1508.

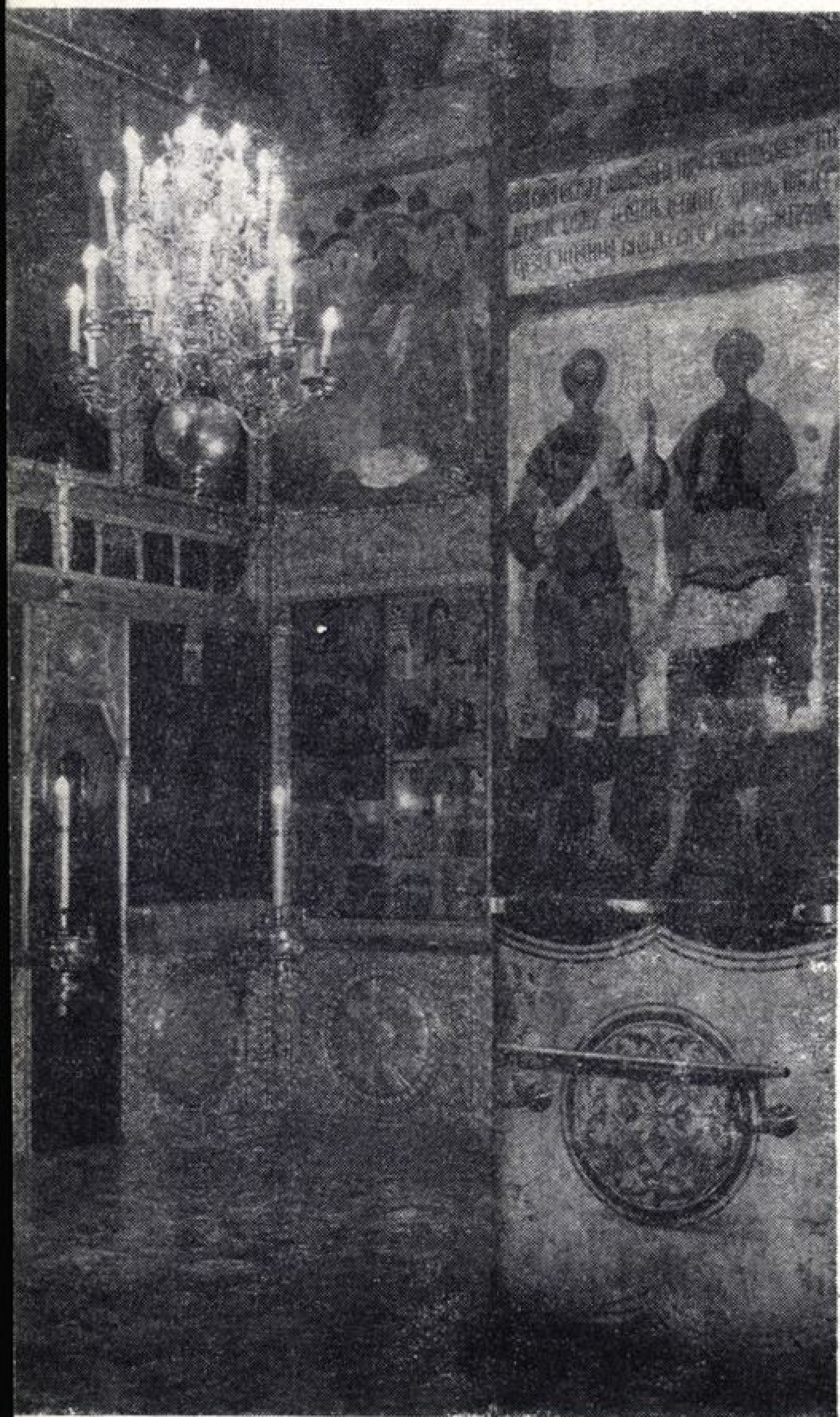

183. Naşterea Domnului, icoană de Andrei Rubliov, pe la 1405, din registrul prăznicarelor de pe tîmplă.

184. Cneazul Alexandru Nevski și marele-cneaz Ivan Kalita, fresce pe stîlpul de la nord-vest, pe la 1508.

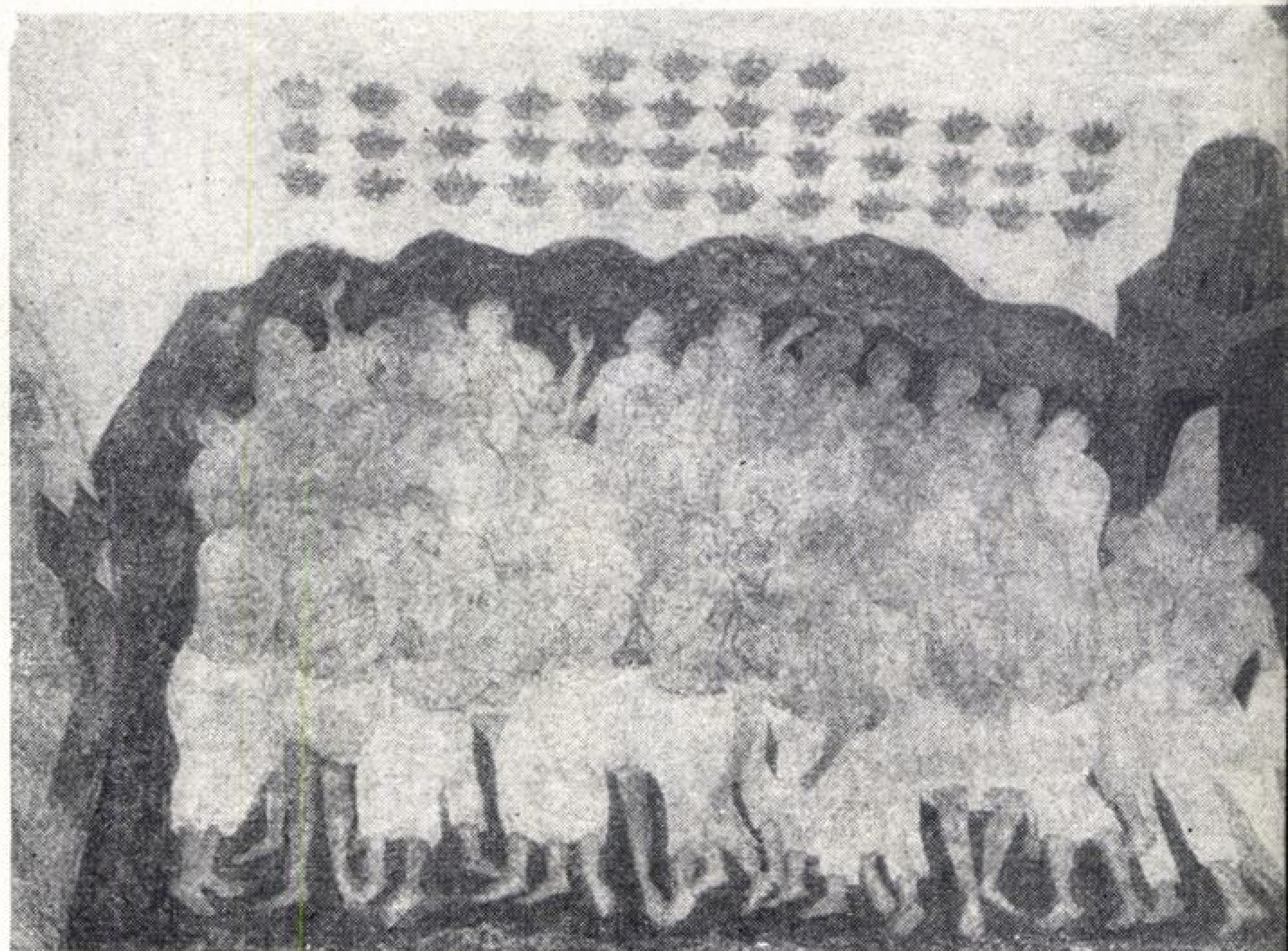
185. Vedere spre colțul sud-estic în fața tîmplei; pe stîlpul de la sud-est (dreapta) sfinții Gheorghe și Dumitru, fresce, pe la 1508, pardoseala din dale de jasp șlefuite, secolul al XVI-lea.

186. Cristos călăreț — „Un cal alb, iar cel ce șade pe el se numește Credincios și Adevărat", scenă din Apocalipsă, frescă pe bolta din colțul de sud-vest sub emporă, începutul secolului al XVI-lea.

187. Cei patruzeci de mucenici din Sevastia, frescă de Feodosie pe bolta colțului de nord-vest sub emporă, pe la 1508.

188. Portal din galeria de la nord, sculptură în piatră, mijlocul secolului al XVI-lea, uşă cu icoane gravate, secolul al XV-lea sau al XVI-lea (?)

189. Sibila și Cristos (regina din Saba și Solomon), panou al ușii istoriate din galeria de la nord, secolul al XV-lea sau al XVI-lea (?).

190. Arborele lui Iesei, portretele patriarhilor, înțelepților greci și cnejilor moscoviți în medalioane, fresce pe bolta galeriei de la vest, mijlocul secolului al XVI-lea.

191. Moscova, Palatul cu fațete (Granovitaia Palata) din Kremlin, 1487—1491, arhitecți Mark Friazin (Marco Ruffo) și Pietro Antonio Solario.

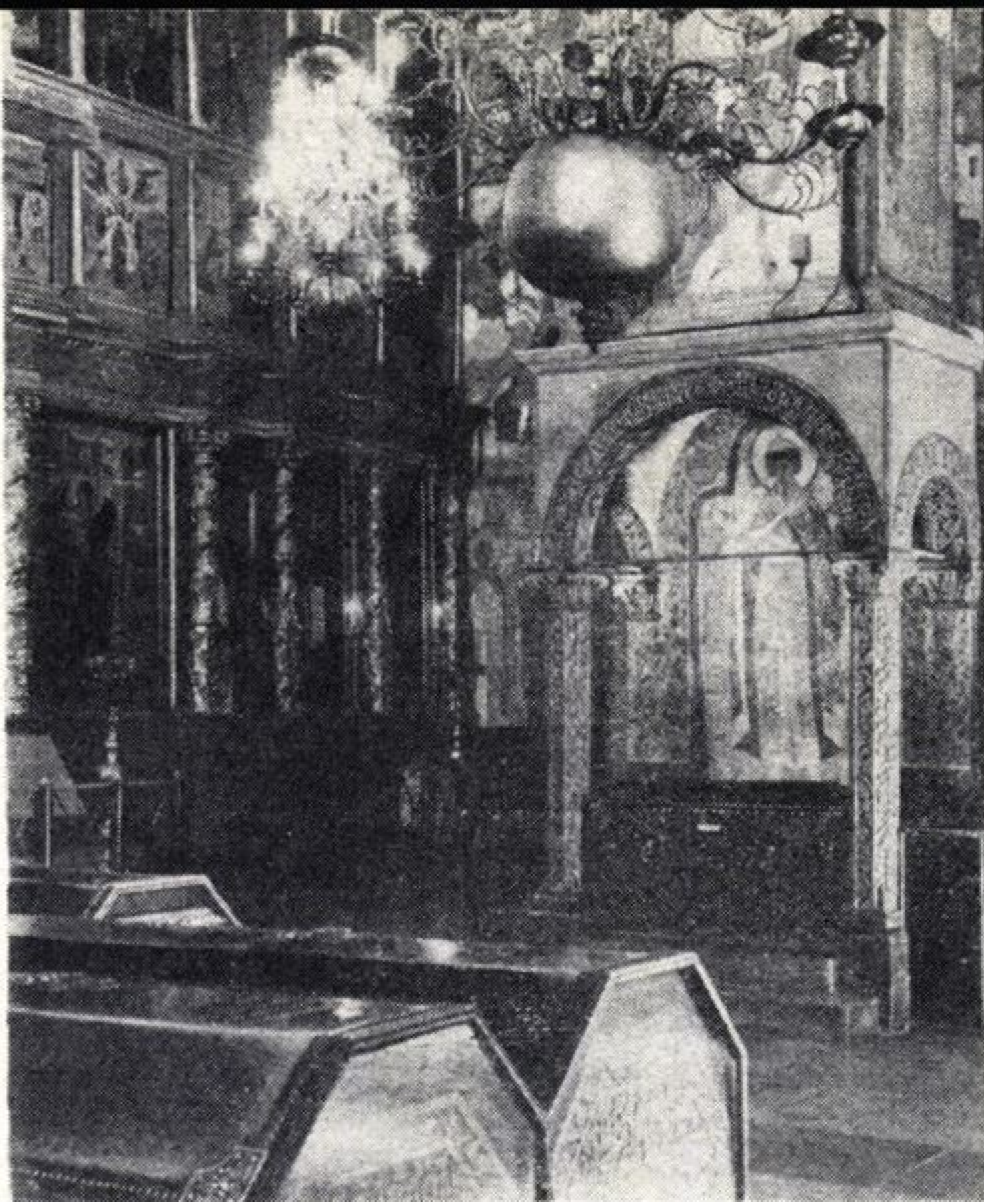

192. Moscova, biserica Așezarea veșmîntului Maicii Domnului din Kremlin, 1484—1486, vedere dinspre sud-est.

193—199. Moscova, catedrala Arhanghelului Mihail din Kremlin, 1505—1508, arhitect Alovisio Novo.

193. Vedere dinspre nord-vest.

194. Vedere prin naos peste raclele unor mari-cneji și țari moscoviți spre mormîntul țareviciului Dmitri (dreapta); fresca lui Andrei Bogoliubski pe stîlpul de la sud-est, pe la 1660, baldachinul de piatră 1628, tîmpla secolul al XIX-lea cu icoane din secolele XV–XVII, candelabrele aurite secolul al XVII-lea.

195. Portalul principal de pe fațada vest.

196. Detaliu al sculpturii în piatră.

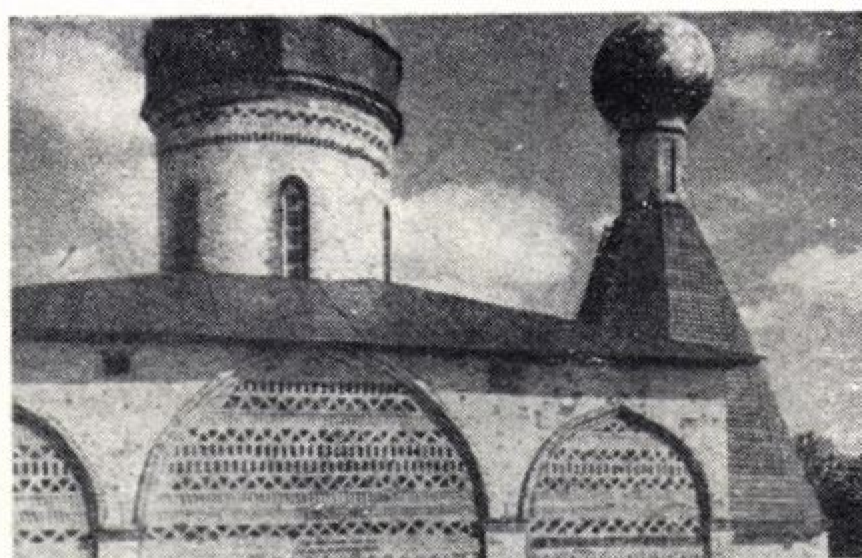

197, 198. Pescuirea sfîntului Petru și Înger, fresce în proscomidie, 1652—1666.

199. Cneazul Alexandru Nevski, frescă pe stîlpul sud-vestic al naosului, 1652—1666.

200. Kirillov, catedrala Nașterea Maicii Domnului din mănăstirea Terapont, sfîrșitul secolului al XV-lea, detaliu din fațada vest.

201—204. Vladimir, catedrala Adormirea Maicii Domnului din mănăstirea Cneaghinelor, începutul secolului al XVI-lea, pictura murală 1647—1648.

201. Prorocul Daniil și un înger, detaliu din Judecata de apoi, frescă pe peretele vestic.

202. Vedere dinspre sud-est, construcţiile din colţuri secolul al XIX-lea.

203. Cneaz rus, frescă pe stîlpul nord-vestic.

204. Pantocratorul, frescă în turlă.

205—208. Moscova, catedrala Icoana Maicii Domnului din Smolensk din mănăstirea nouă Sfînta Fecioară, 1524—1525.

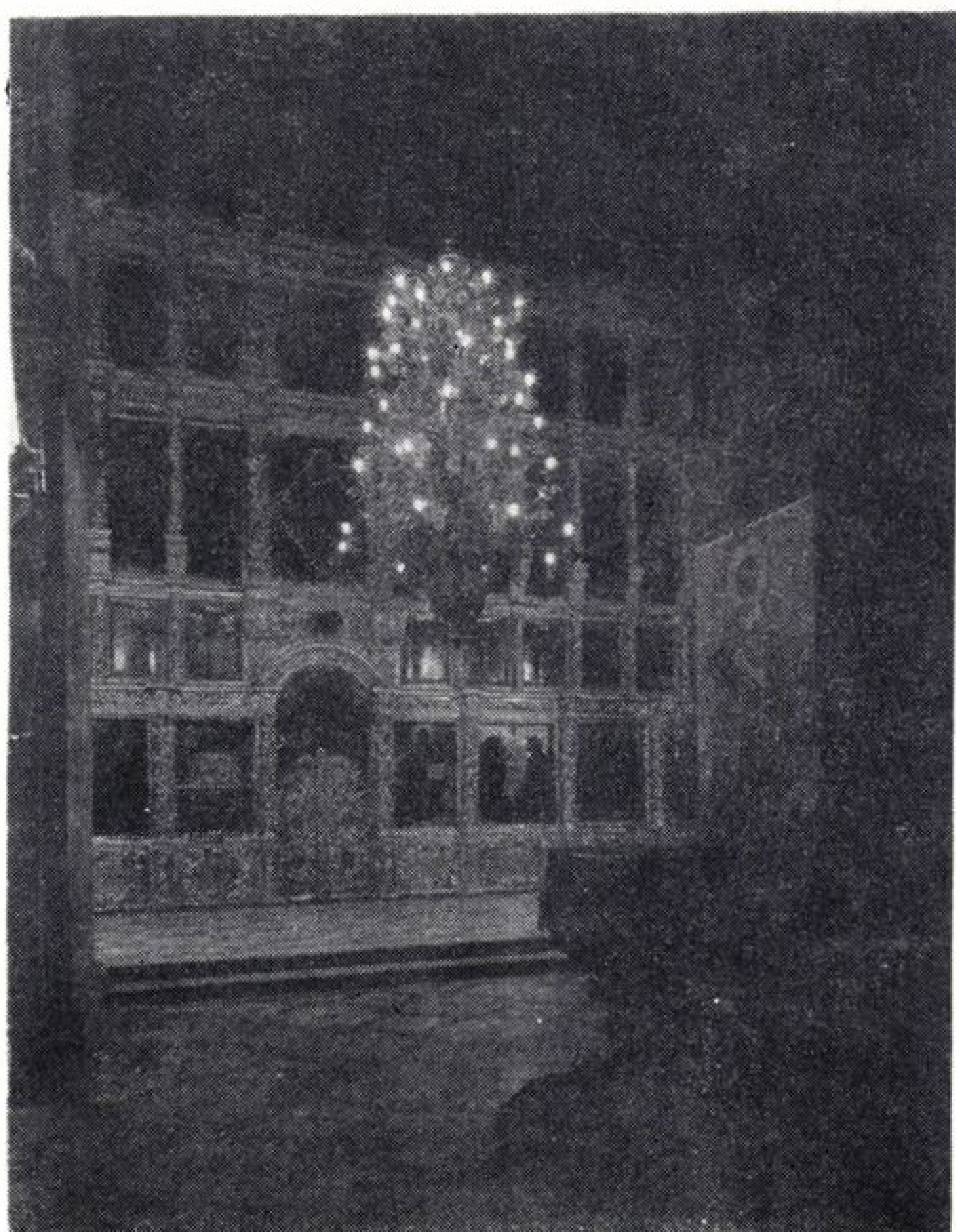
205. Vedere dinspre nord-vest, în fund stînga clopotniţa, 1689—1690.

206. Baldachin în altar.

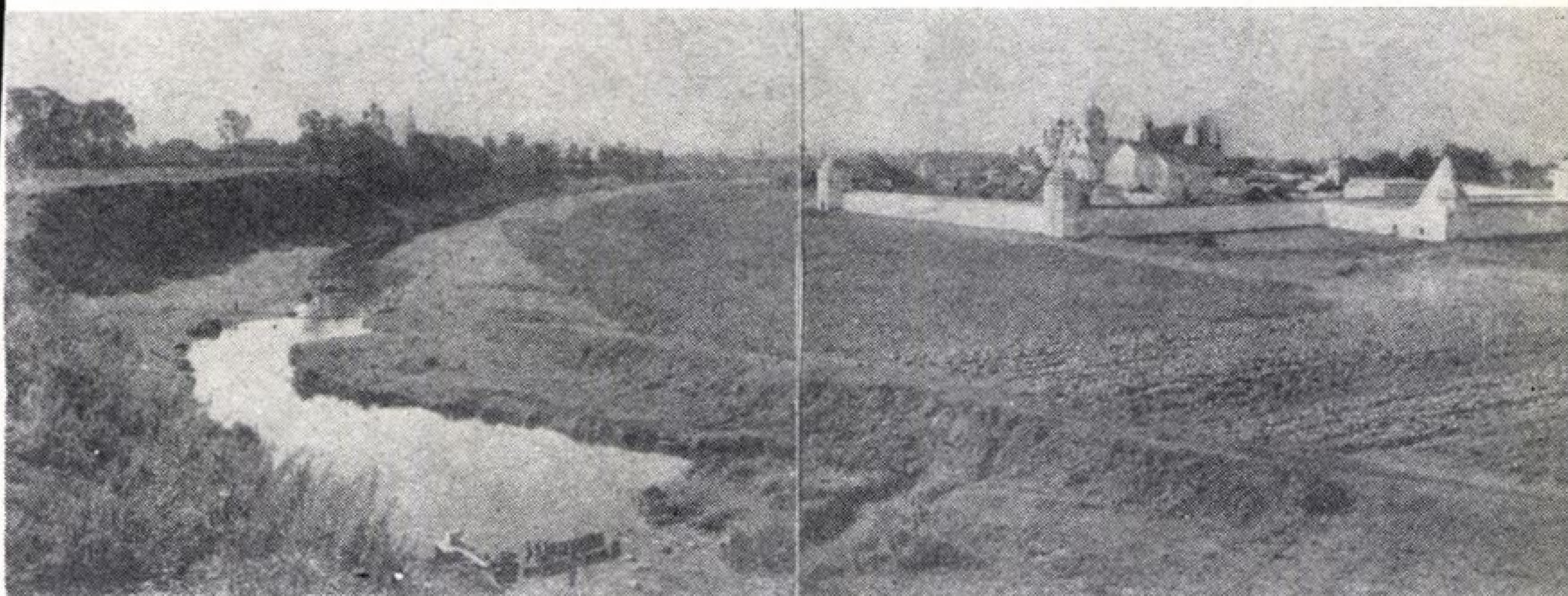
207. Vedere dinspre sud-est.

208. Tîmpla, 1683–1685, cu icoane din secolele al XVI-lea și al XVII-lea, pictura murală sfîrșitul secolului al XVI-lea, agheasmatarul din mijloc 1685.

209—210. Suzdal, mănăstirea Acoperămîntul Maicii Domnului.

209. Vedere peste Kamenka spre fortificații, secolele XVI—XVIII, în mijlocul ansamblului catedrala Acoperămîntul Maicii Domnului, 1518, și trapeza, 1551.

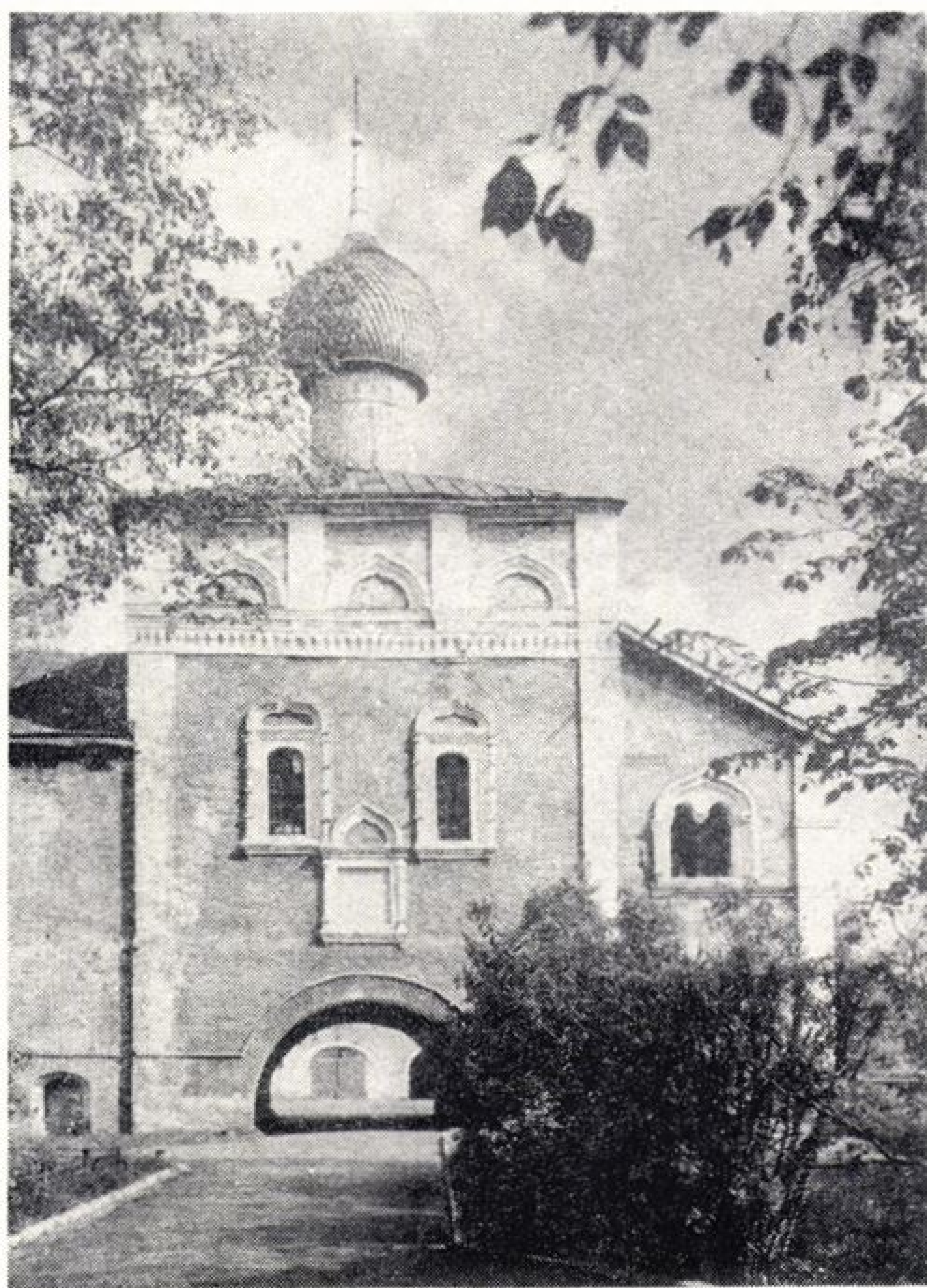

210. Poarta sfîntă cu biserica Bunavestire, pe la 1518, vedere dinspre sud-vest.

211. Rostov, catedrala Adormirea Maicii Domnului, începutul secolului al XVI-lea, vedere dinspre nord-vest, zvonița (dreapta) 1682—1687.

212—213. Suzdal, mănăstirea Mîntuitorului (Eftimie), înființată în 1352.

212. Biserica-poartă Bunavestire, începutul secolului al XVI-lea, fațada nord.

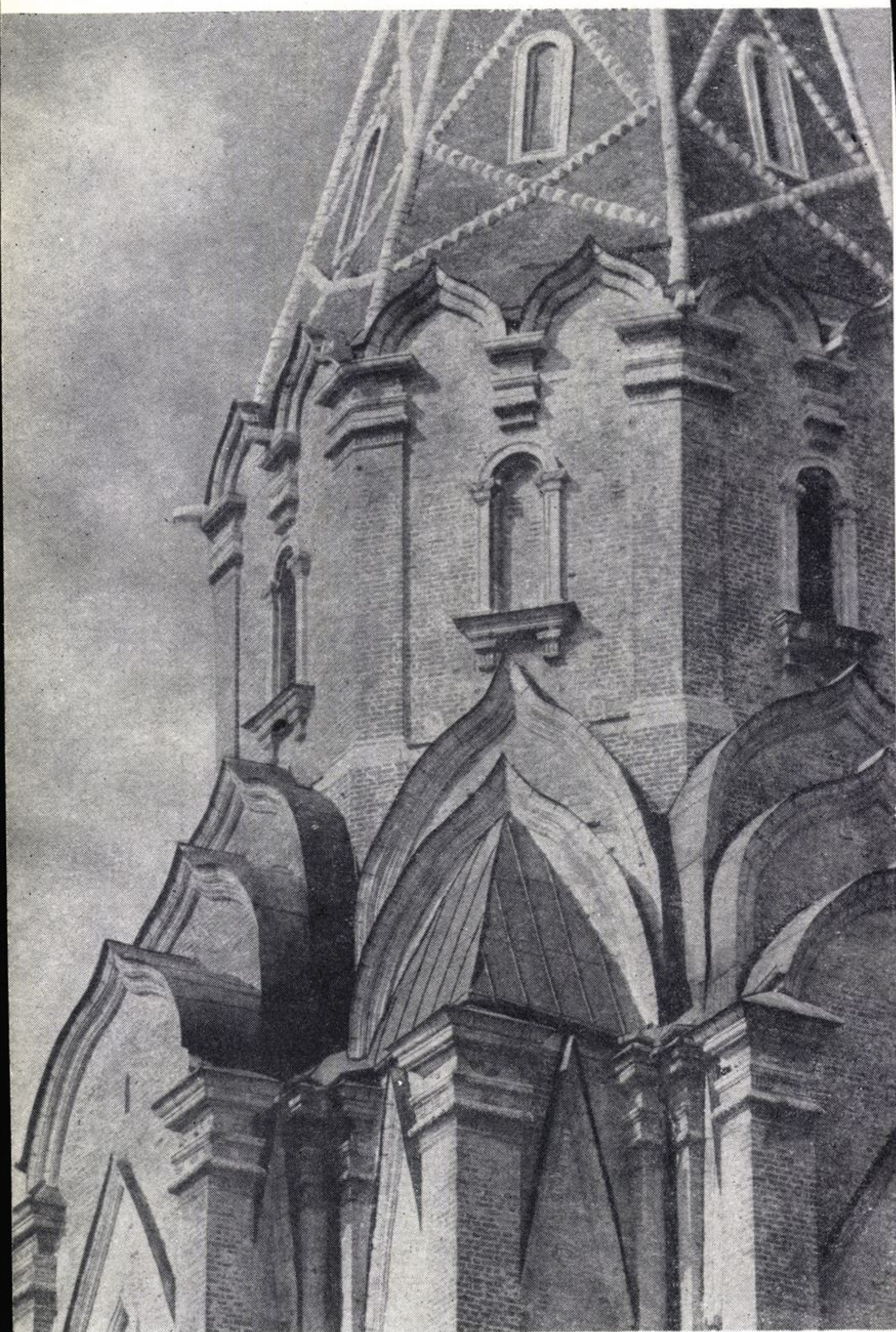
213. Clopotnița, turnul (stînga) cu biserica Nașterea sfîntului Ioan Botezătorul, începutul secolului al XVI-lea, zvonița (dreapta) secolele al XVI-lea și al XVII-lea.

214—215. Moscova, biserica Înălțarea Domnului din Kolomenskoe, 1530—1532.

214. Vedere dinspre sud-est.

215. Detaliu de trecere de la cub la prisma octogonală.

216. Moscova, biserica Sfîntul Ioan Botezătorul din Deakovo, 1547, fațada sud.

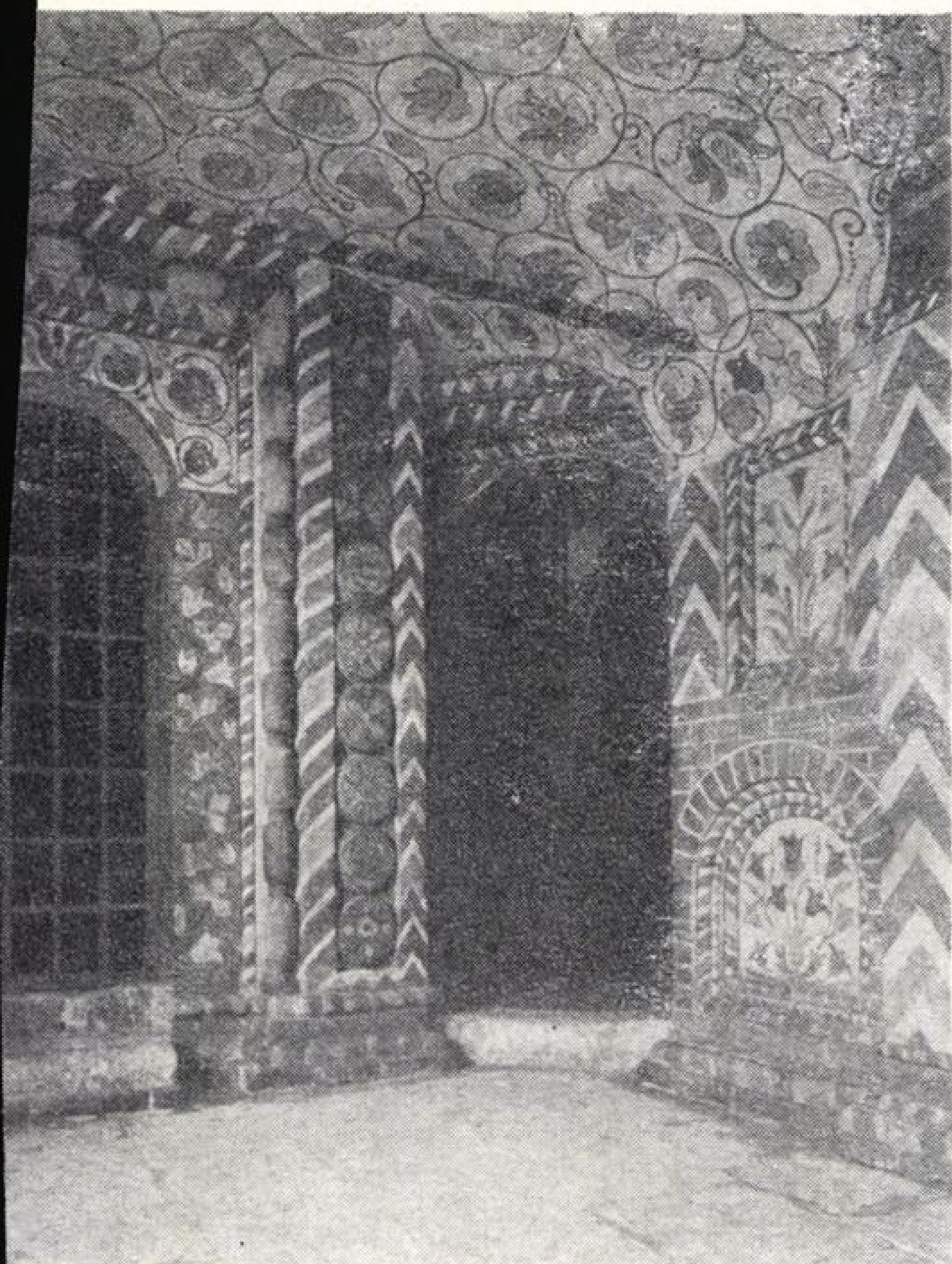

217. Moscova, clopotnița (biserica Sfîntul Gheorghe „de sub clopote") din Kolomenskoe, începutul secolului al XVI-lea, în fund dreapta poarta din față, 1672—1673.

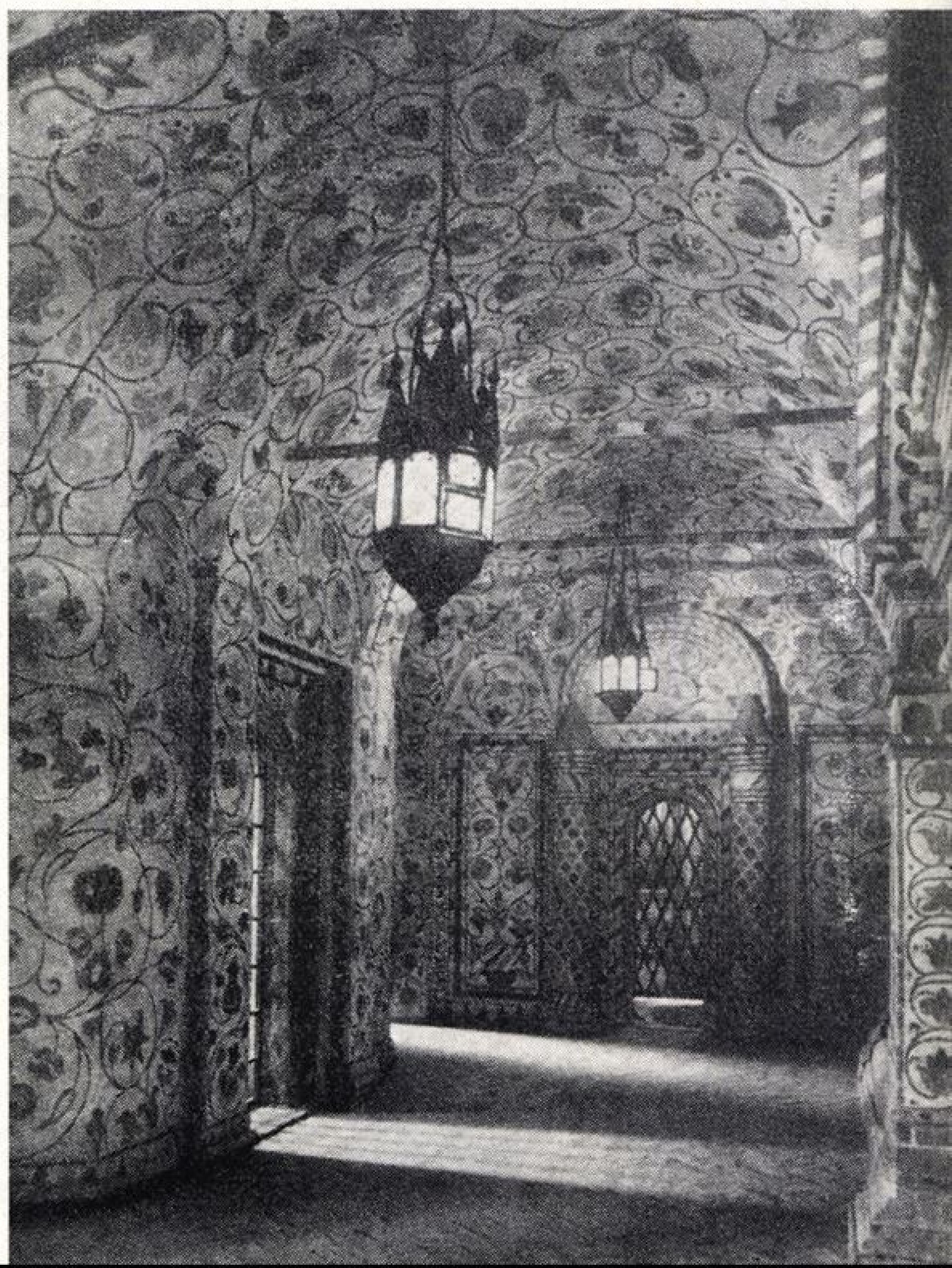
218–221. Moscova, catedrala Acoperămîntul Maicii Domnului „de la şanţ" (Sfîntul Vasile Blajennîi), 1555–1560, arhitecţi Barma şi Poznik, clădirile alipite şi decoraţia sfîrşitul secolului al XVI-lea şi secolul al XVII-lea.

218. Vedere dinspre sud-vest.

219. Colţul de sud-vest al galeriei, pictură ornamentală, secolul al XVII-lea.

220. Galeria de la nord din faţa bisericii-turn centrale, pictură murală secolul al XVII-lea.

221. Vedere spre acoperișul piramidal și turla bisericii-turn centrale

222—223. Iaroslavl, catedrala Schimbarea la faţă din mănăstirea Mîntuitorului, 1506—1516.

222. Faţada est.

223. Dumnezeu-Sabaot, frescă în absida de la sud, 1563—1564.

224–225. Zagorsk, mănăstirea Sfînta Treime (Sfîntul Sergiu), înființată în anul 1340.

224. Vedere dinspre sud-est, fortificațiile secolele al XVI-lea și al XVII-lea, sus de la stînga la dreapta: trapeza 1686–1692, clopotnița 1741–1770, catedrala Adormirea Maicii Domnului, turnul Peatnița (Sfînta Vineri) 1640, biserica-poartă Sfîntul Ioan Botezătorul 1693–1699, turnul Roșu cu Poarta sfîntă secolele XVI–XIX; în față stînga: biserica Peatnița (Sfînta Paraschiva) 1547 și capela-fîntînă Peatnițki 1547.

225. Catedrala Adormirea Maicii Domnului, 1559–1585, vedere dinspre nord-est.

226. Moscova, mănăstirea Donului, vedere dinspre sud spre catedrala veche Icoana Maicii Domnului de la Don, 1591—1593 / 1678—1679, și (în fund) catedrala nouă, 1684—1693.

227. Moscova, biserica Trifon din Naprudnoe, sfîrșitul secolului al XV-lea, fațada sud.

228. Moscova, biserica Zămislirea Maicii Domnului „din colț", 1478–1483, vedere dinspre sud-est, în fund hotelul „Rosiia".

229. Rostov, biserica Prea-fericitul Isidor, 1566, vedere dinspre sud-est.

230. Moscova, biserica Naşterea Maicii Domnului din Putniki, 1649—1652, partea superioară cu acoperişurile piramidale şi turlele.

231—237. Moscova, biserica Sfînta Treime din Nikitniki, 1634, pictura murală 1652—1653.

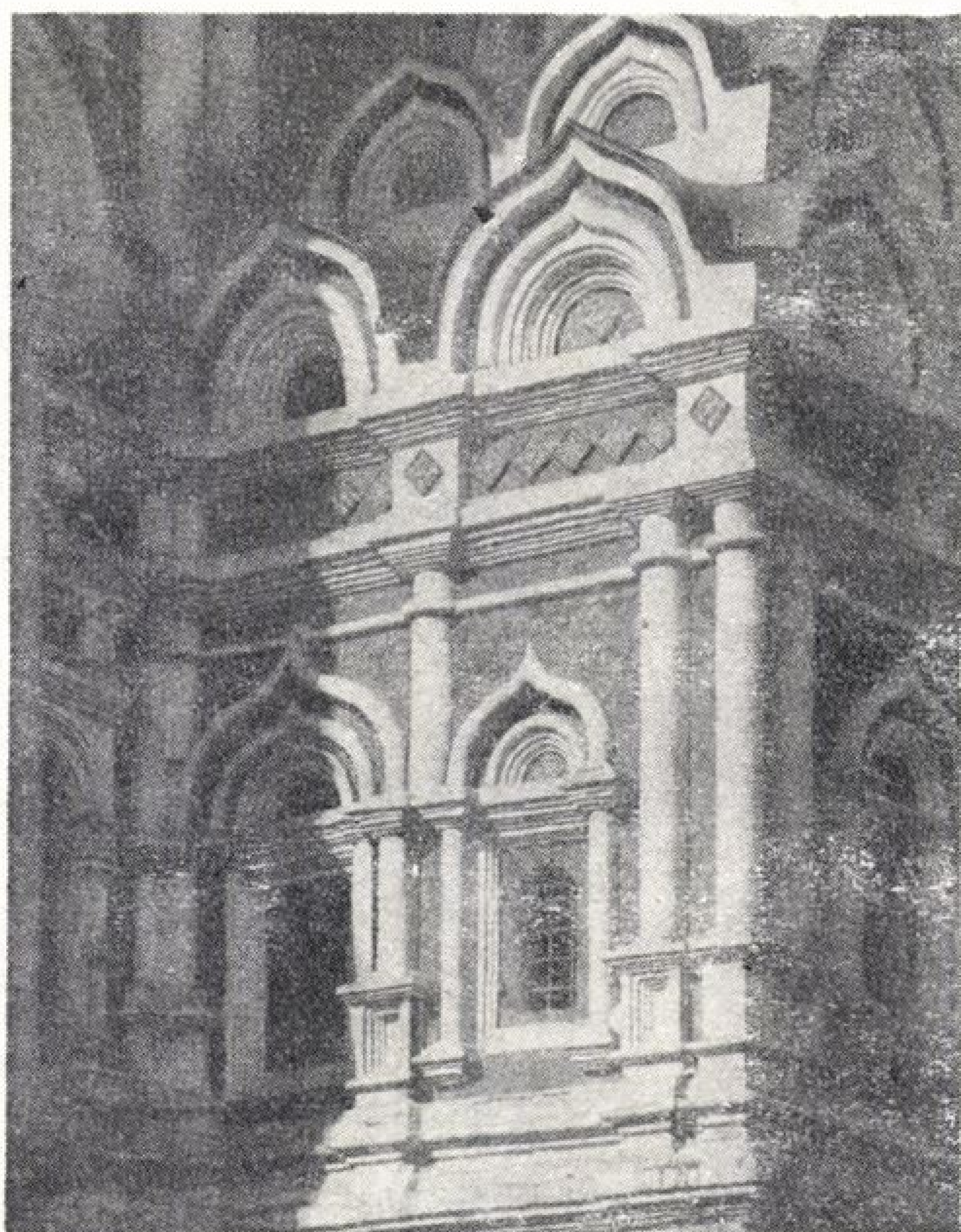
231. Răstignirea, frescă pe peretele sudic al naosului.

232. Reprezentare după parabola lui Cristos cu paiul și bîrna pe peretele nordic al naosului.

233. Vedere dinspre sud-vest

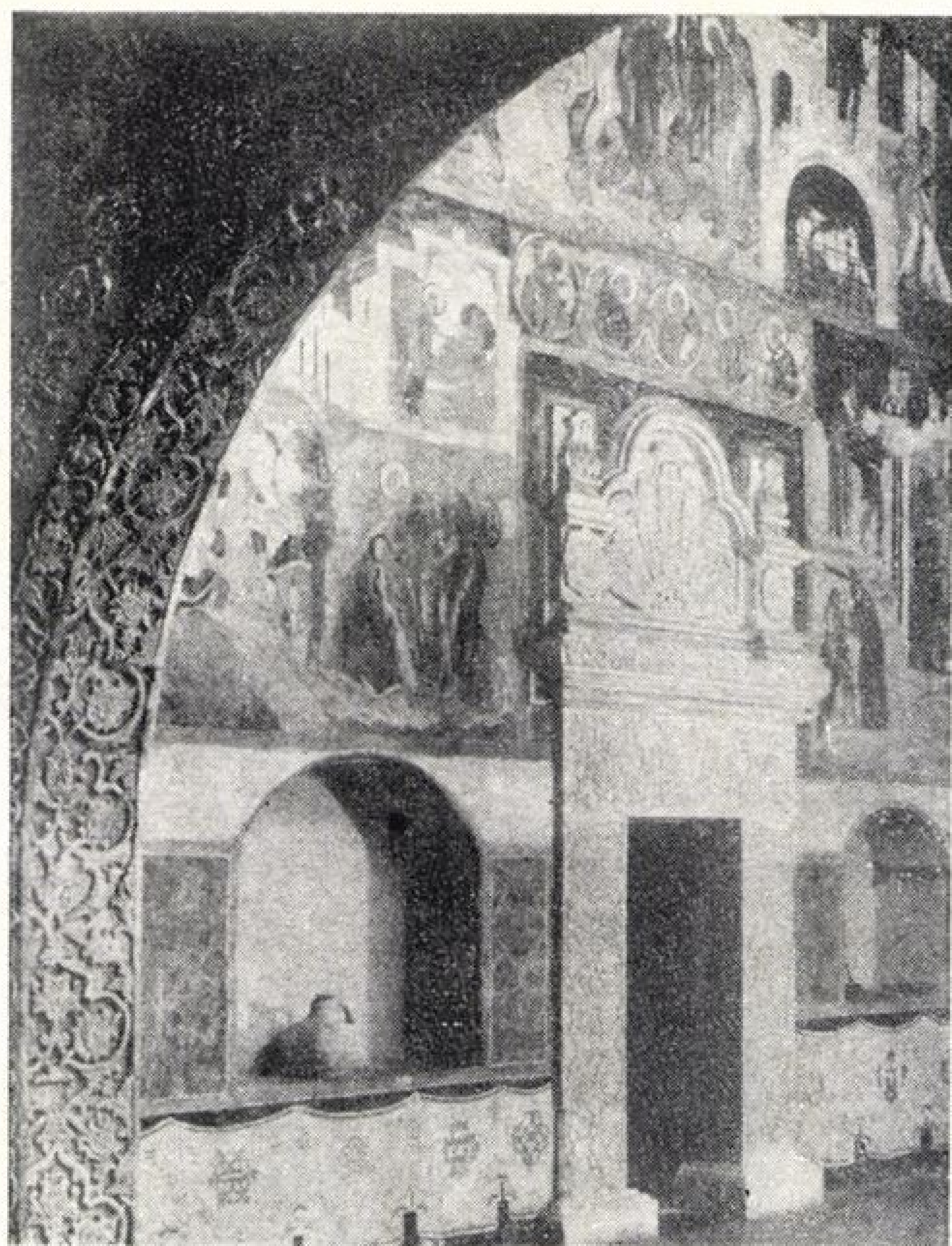

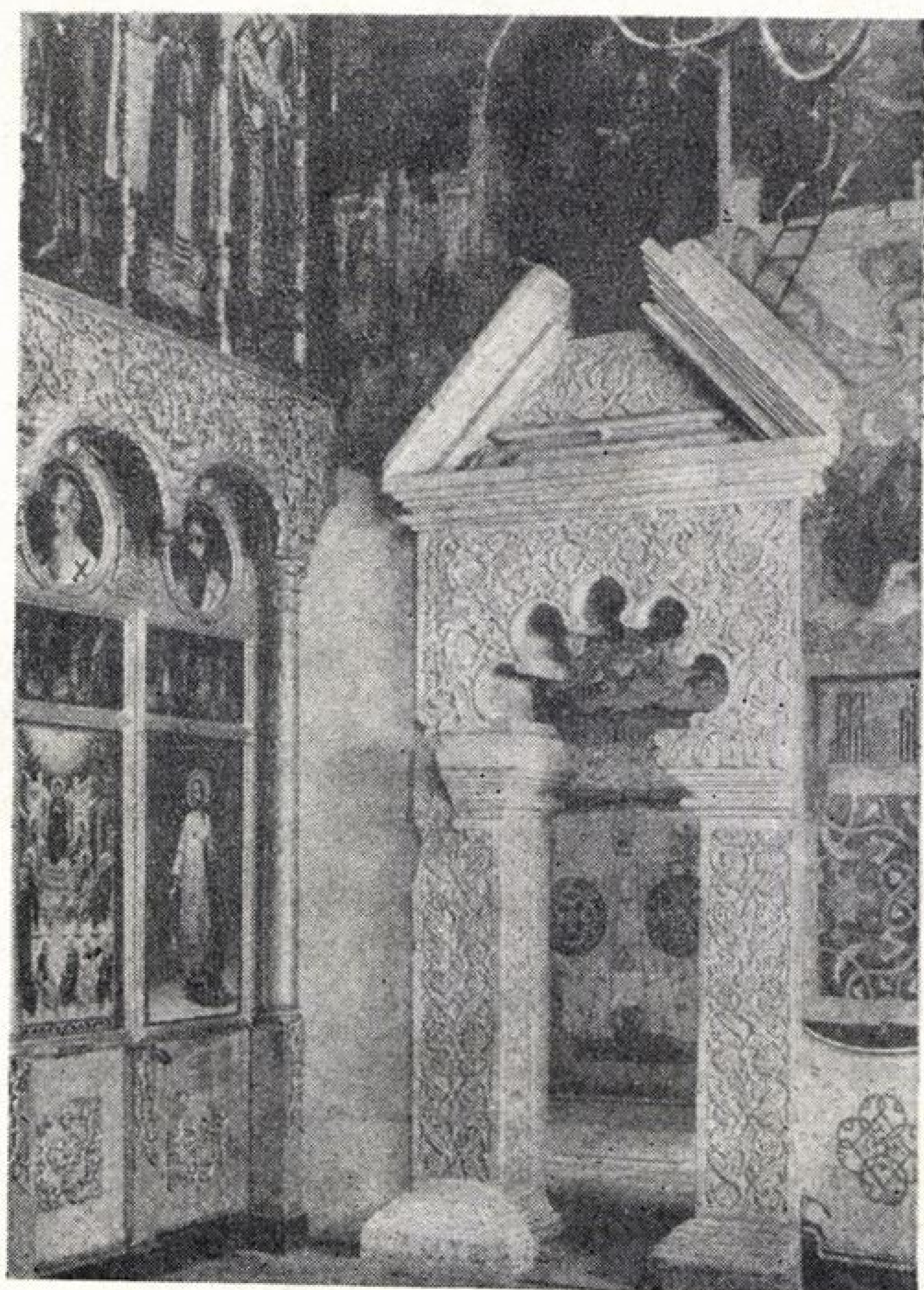
234. Decorație de fațadă și timpane oarbe la capela de la sud.

235. „Marea intrare“ cu împăratul bizantin și familia ctitorilor, negustorii Nikitnikov, pictură pe bolta absidei principale a capelei Nikita, 1652–1653.

236. Vedere prin portalul vestic spre peretele nordic și spre portalul nordic al naosului.

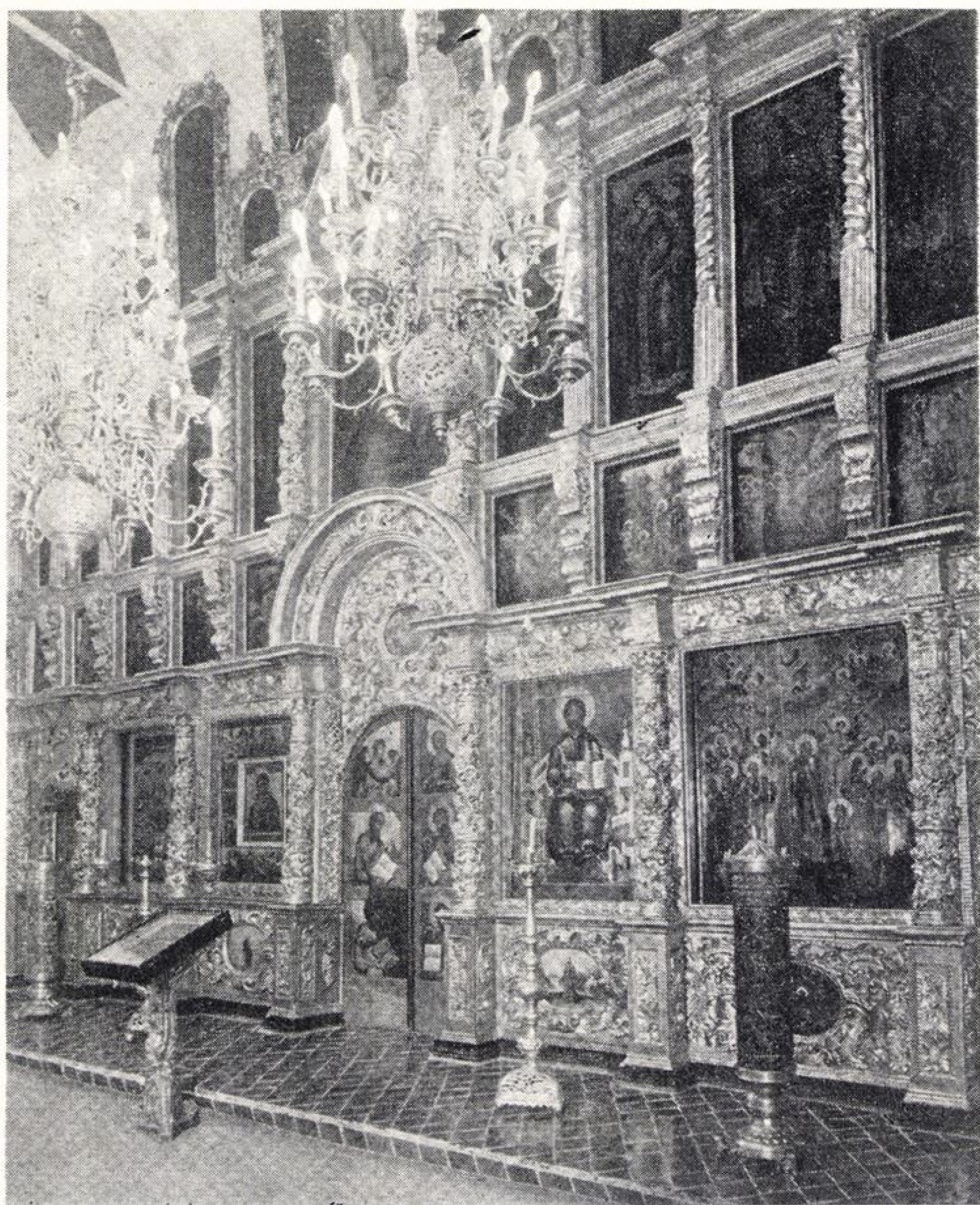

237. Portalul sudic care dă din naos spre capela Nikita, sculptură în piatră, 1634.

238–240. Moscova, biserica Sfinţii Apostoli şi palatul patriarhilor din Kremlin, 1653–1656/1680.

238. Faţada sud.

239. Tîmpla, sfîrşitul secolului al XVII-lea — începutul secolului al XVIII-lea (iniţial în biserica mănăstirii Înălţarea Domnului din Kremlin).

240. Vedere dinspre sud-est.

241. Pereslavl-Zalesski, biserica-poartă Sfîntul Nicolae și poarta estică a mănăstirii Gorițki, secolele al XVII-lea și al XVIII-lea.

242. Rostov, vedere peste lacul Nero spre Kremlin şi spre bisericile oraşului.

243. Rostov, vedere a Kremlinului cu (de la stînga la dreapta) biserica-poartă Învierea Domnului (pe la 1670), biserica Maica Domnului Hodighitria (sfîrşitul secolului al XVII-lea), biserica-poartă Sfîntul evanghelist Ioan (1683), turnurile de fortificaţii sfîrşitul secolului al XVII-lea

244–247. Rostov, biserica-poartă Învierea Domnului din Kremlin, pe la 1670.

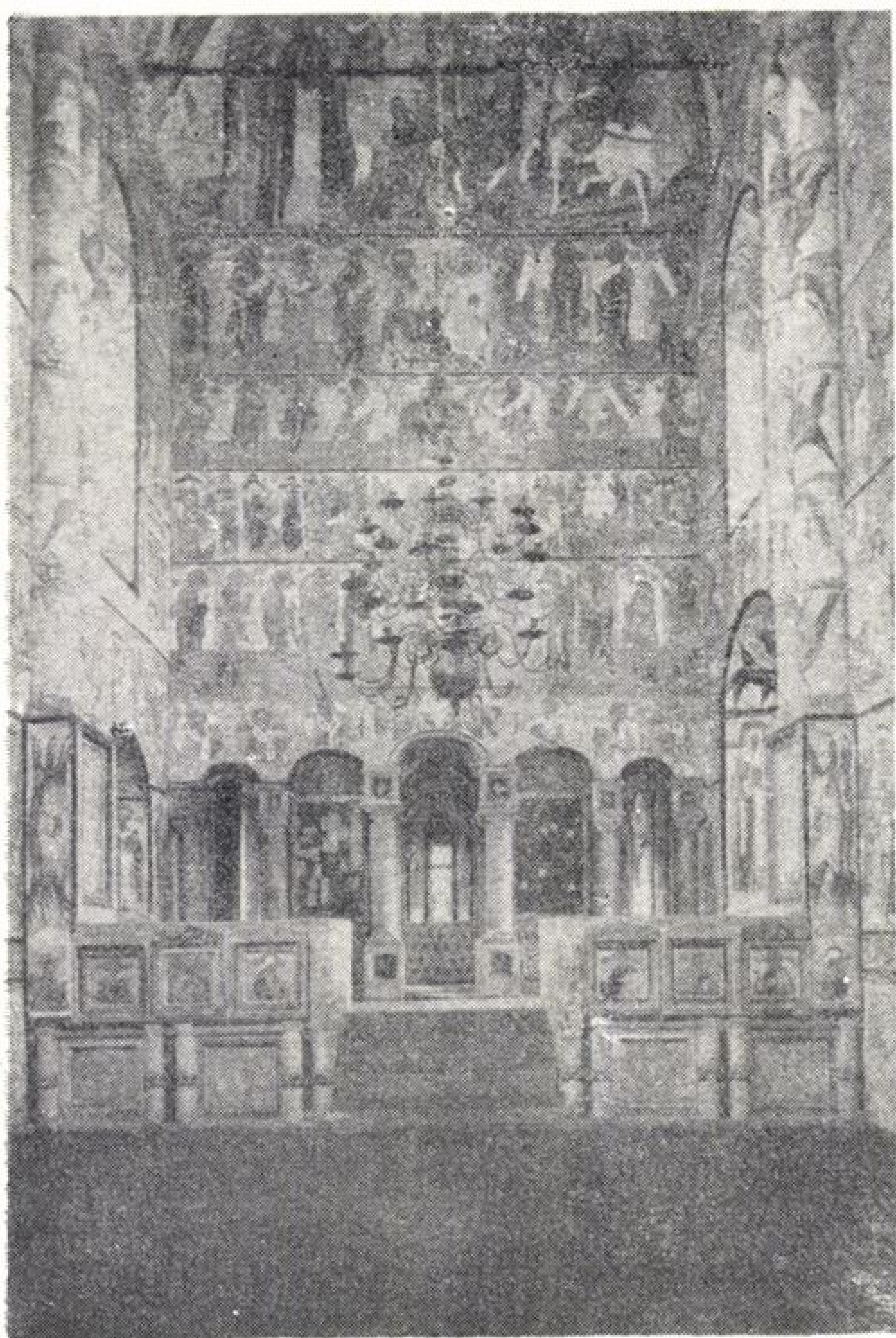
244. Vedere dinspre stativul clopotelor spre fațada nord.

245. Răstignirea, frescă pe peretele sudic, mijlocul deceniului al VIII-lea al secolului al XVII-lea.

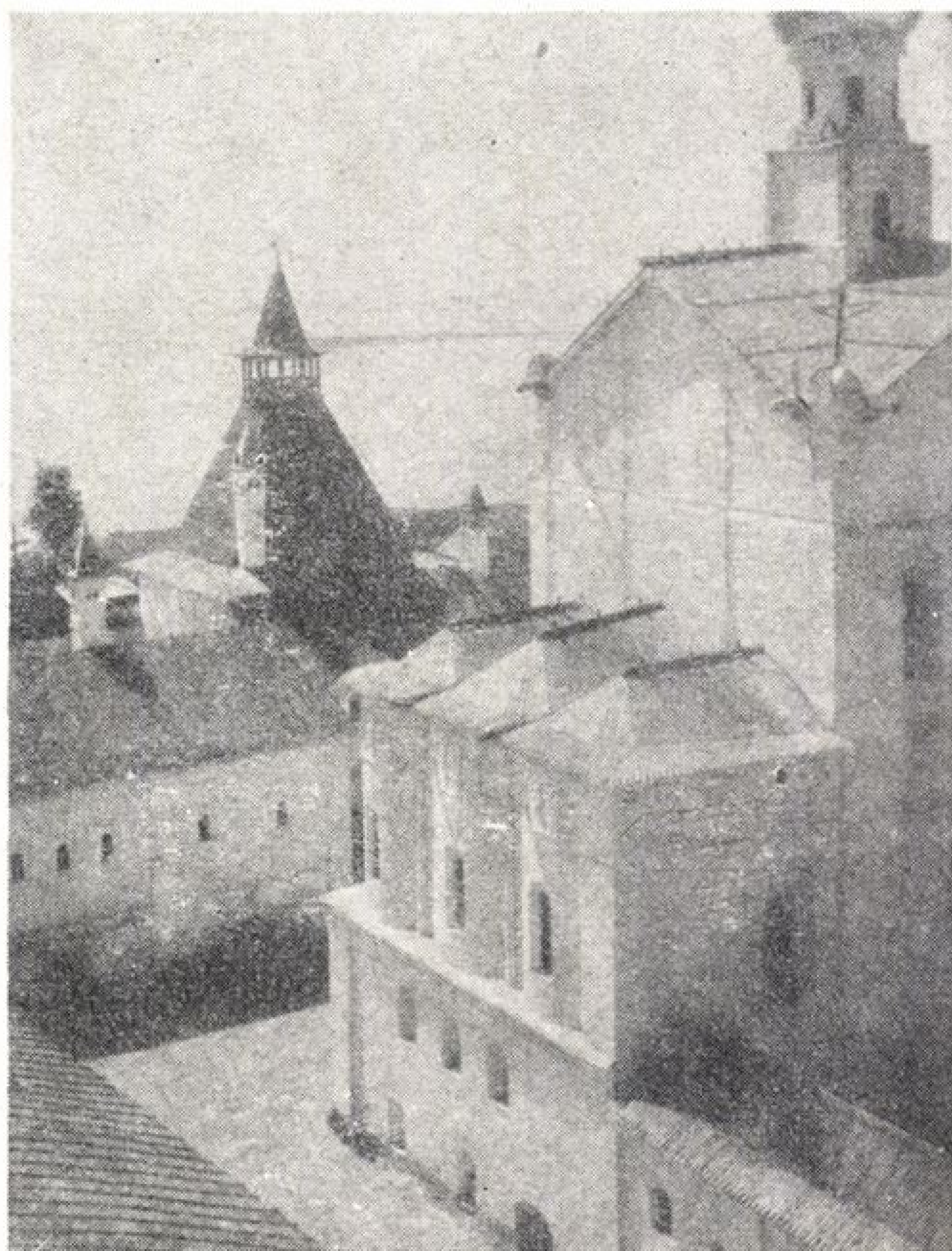

246. Fațada nord.

247. Vedere spre catapeteasma de zid decorată cu fresce.

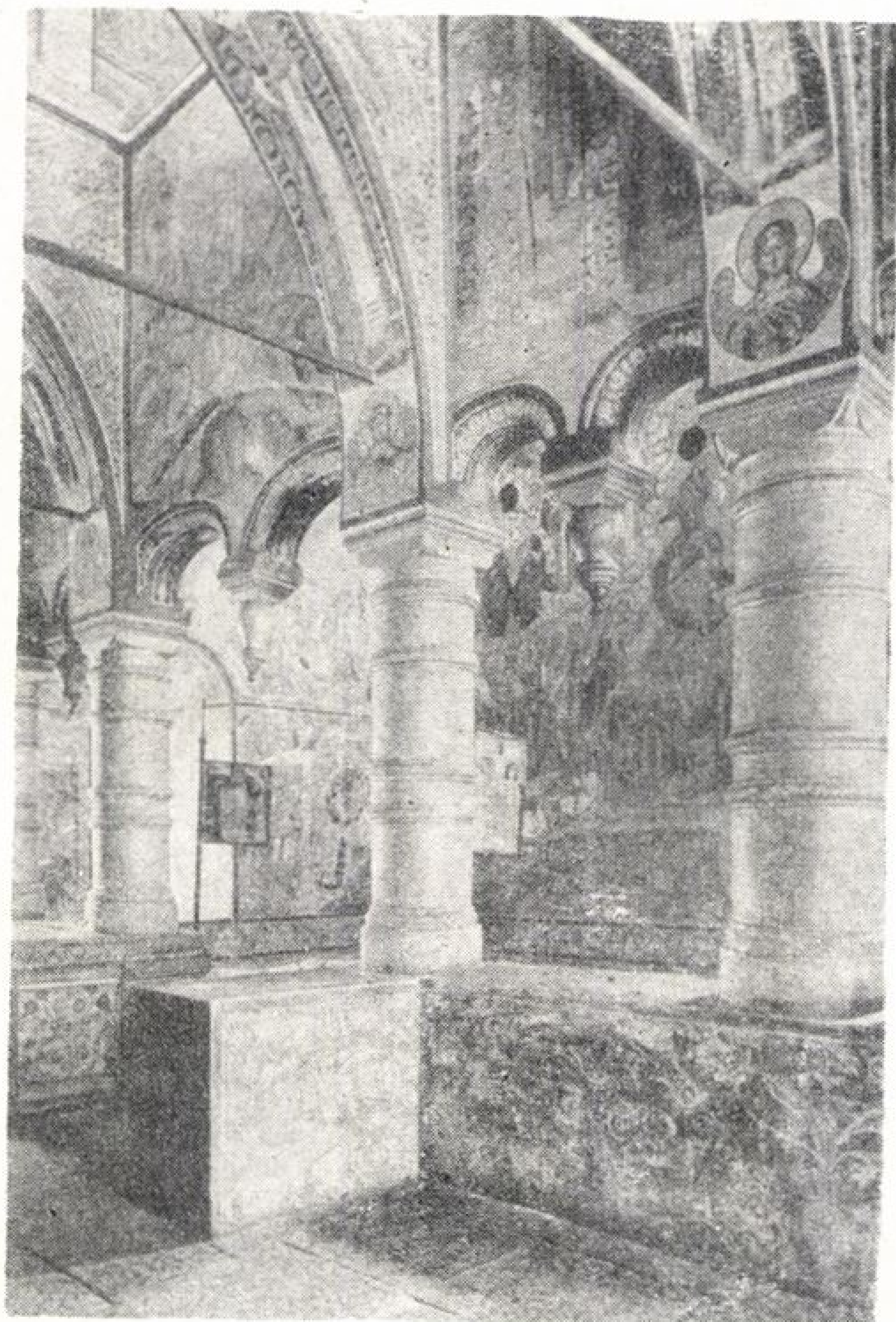
248—250. Rostov, biserica Mîntuitorului „de peste tindă“ din Kremlin, pe la 1675.

248. Fațada est.

249. Străini, detaliu din Judecata de apoi, frescă pe peretele vestic, pe la 1675.

250. Vedere dinspre cancel, prin arcatura parapetului spre naos.

251, 253. Rostov, biserica-poartă Sfîntul evanghelist Ioan din Kremlin, 1683.

251. Vedere dinspre nord-vest.

252. Rostov, Kremlin, scara de intrare a Palatului Roşu, sfîrşitul secolului al XVII-lea, în fund catedrala Adormirea Maicii Domnului, începutul secolului al XVI-lea.

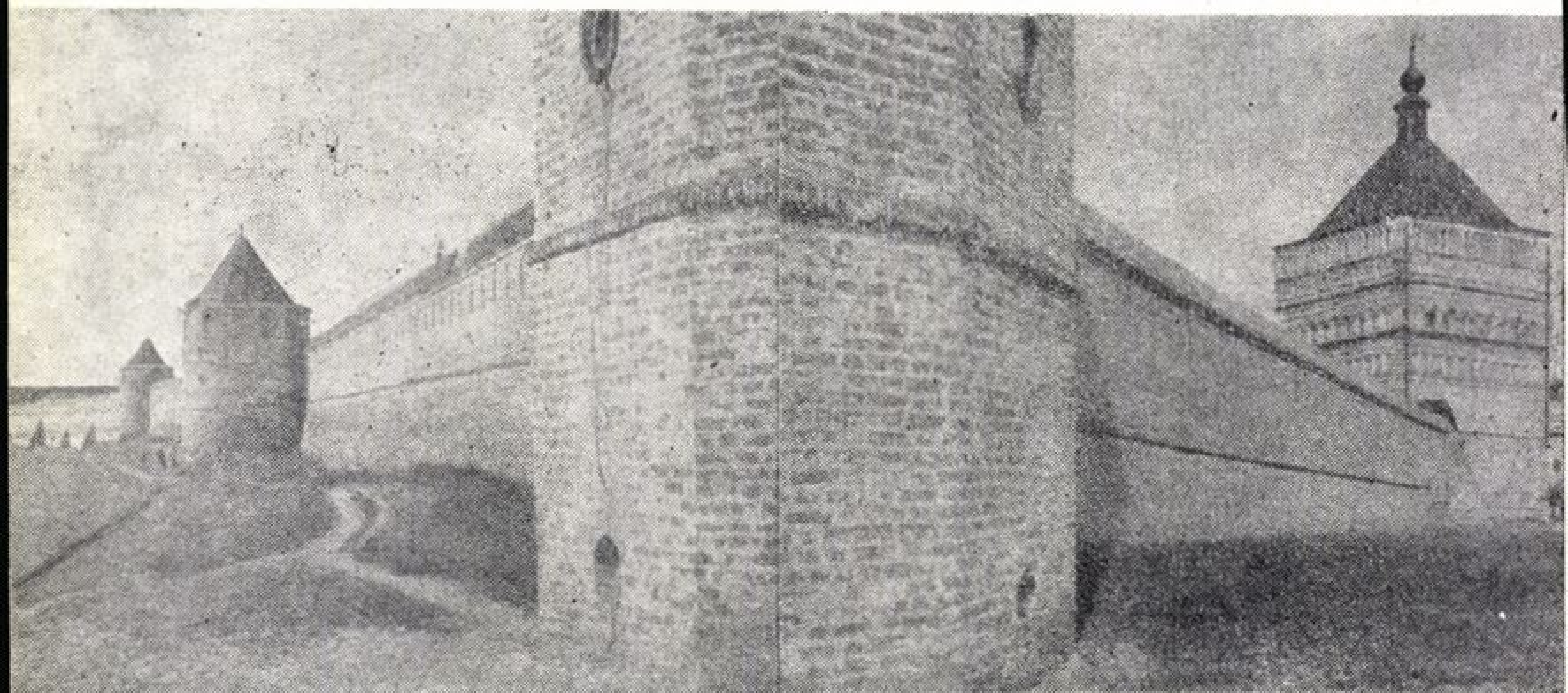

253. Vedere spre altar cu strana mitropolitului.

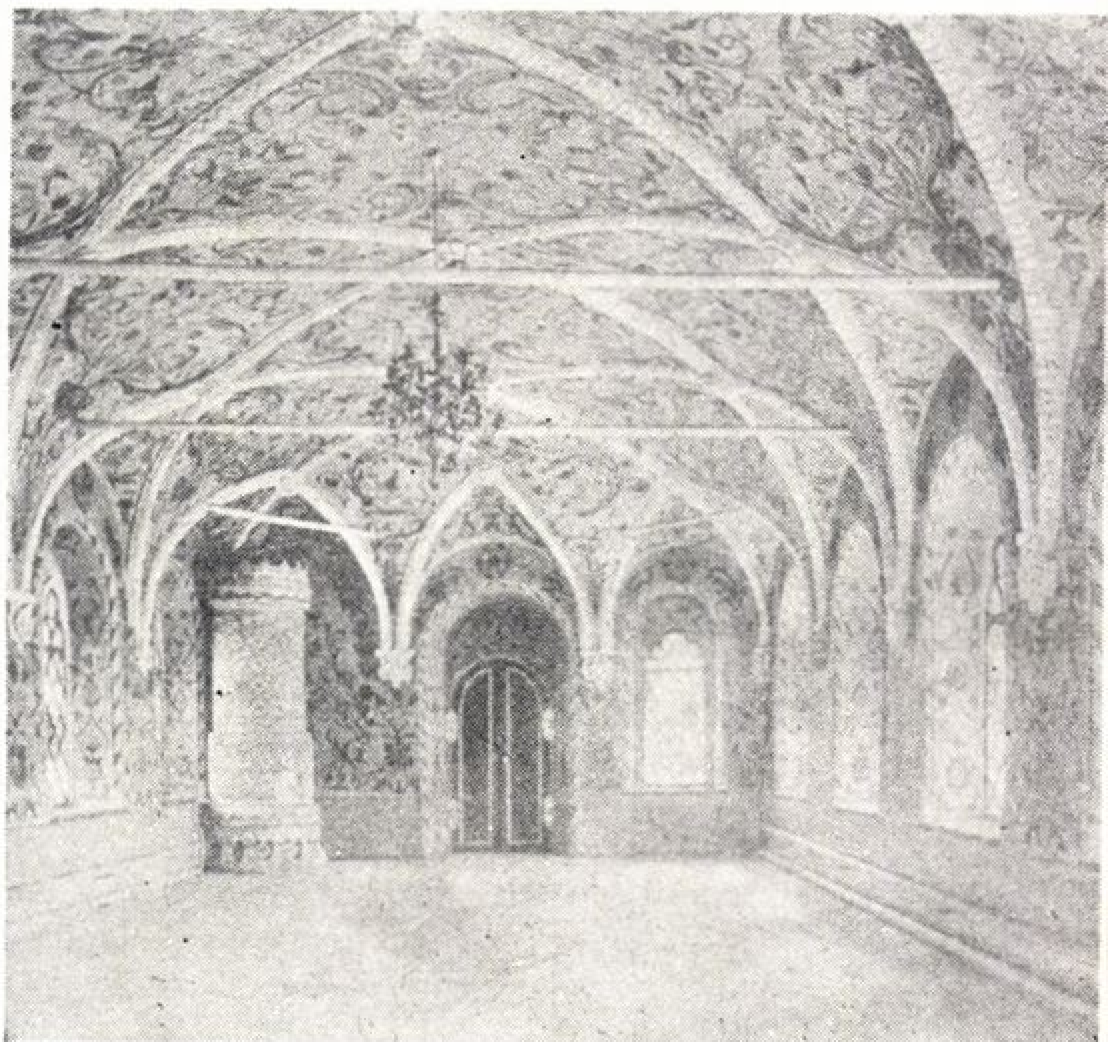
254. Borisoglebsk, biserica-poartă Intrarea Maicii Domnului în biserică din mănăstirea Sfinţii Boris şi Gleb, 1680, faţada nord.

255—256. **Suzdal, mănăstirea Mîntuitorului (Eftimie), înființată în 1352, fortificația de la sud-vest pe malul de sus al rîului Kamenka, a doua jumătate a secolului al XVII-lea, vedere dinspre castelul de apă.**

255. de-a lungul zidului de cărămidă de la vest cu turnurile lui de apărare și

256. de-a lungul fațadei sud spre turnul-poartă, pe la 1660, în fund dreapta se vede biserica Icoana Maicii Domnului din Smolensk, 1696—1707.

257. Moscova, palatul Terem din Kremlin, 1635—1637, „sala de sus“, 1637.

258. Moscova, bisericile Terem din Kremlin, turlele aurite ale grupului de biserici de casă: biserica principală de sus a Mîntuitorului (numită biserica Mîntuitorului „de după grila de aur“) cu capela lui Ioan Belgorodski, biserica Învierea „Sfîntului vestit“, biserica Răstignirea, 1635—1636, situate în diferite etaje și aripi ale palatului, puse în 1680—1681 sub un acoperiș cu învelitoare de aramă, ceramica decorativă proiectată de meșterul Hipolit.

259. Moscova, biserica Sfîntul Nicolae din Hamovniki, 1679–1682, faţada sud.

260. Moscova, biserica Sfîntul Nicolae din Bersenevka, 1656, vedere dinspre sud-est.

261. Moscova, biserica Învierea Domnului din Kadaşi (mahalaua Dogarilor), 1687—1713, vedere a părţii superioare.

262—263. Moscova, biserica Adormirea Maicii Domnului din Gonceari (mahalaua Olarilor), 1654—1702.

262. Vedere a turlelor, pe tamburul capelei adosate la sud cahle cu reliefuri înfățișîndu-l pe evanghelistul Matei, secolul al XVII-lea.

263. Vedere dinspre nord-vest.

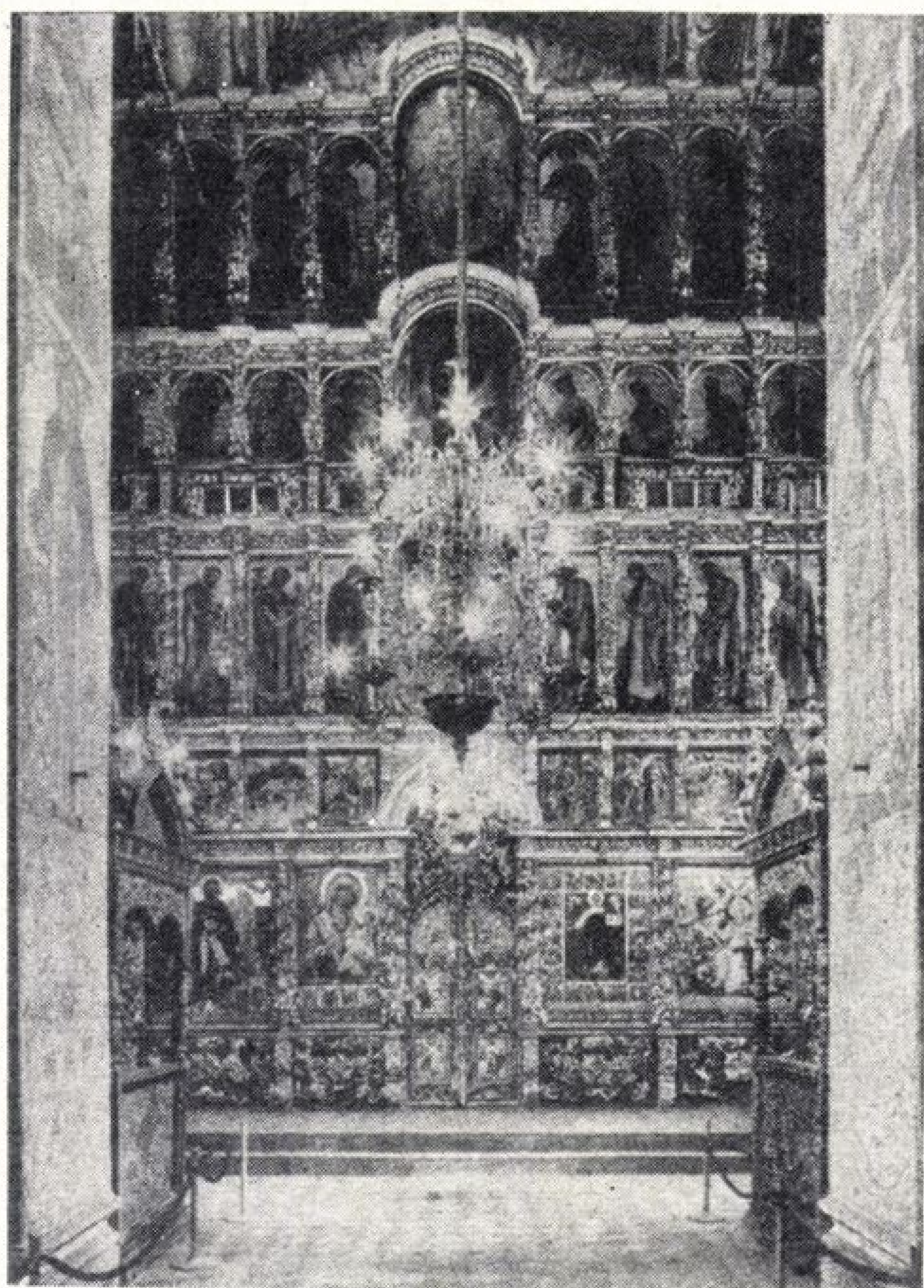
264. Moscova, biserica Sfînta Treime din Ostankino, 1678–1692, fațada sud.

265–268. Iaroslavl, biserica Sfîntul proroc Ilie, 1647–1650.

265. Vedere dinspre sud-vest.

266. Vedere spre tîmplă, secolele al XVII-lea și al XVIII-lea.

267. Potopul, pictură pe bolta galeriei de la nord, 1715–1716.

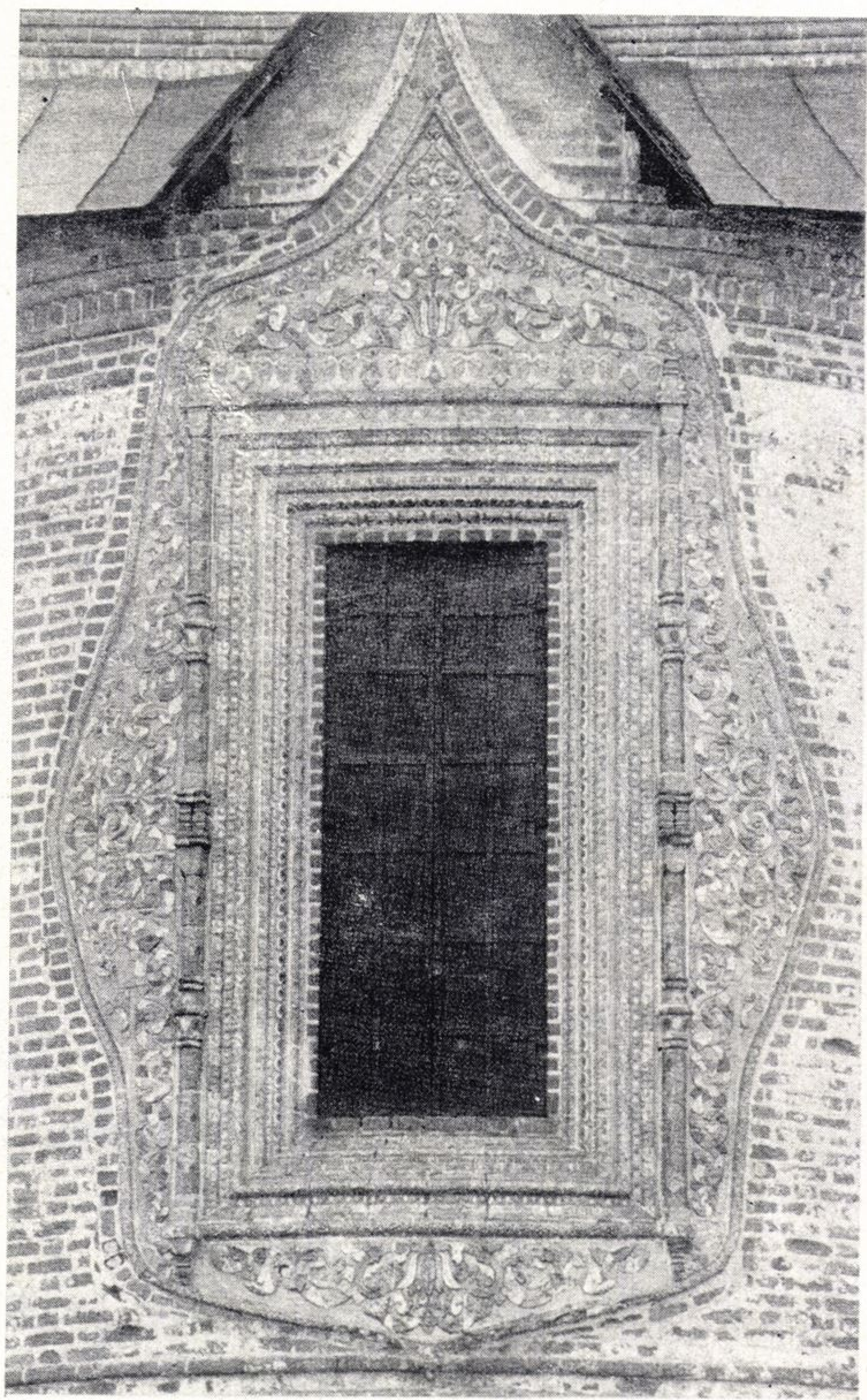

268. Cristos ca arhiereu, pictură în turla secundară de la sud-vest, 1680—1681.

269—270. Iaroslavl, biserica Sfîntul Ioan Gură-de-aur din Korovniki, 1649—1654.

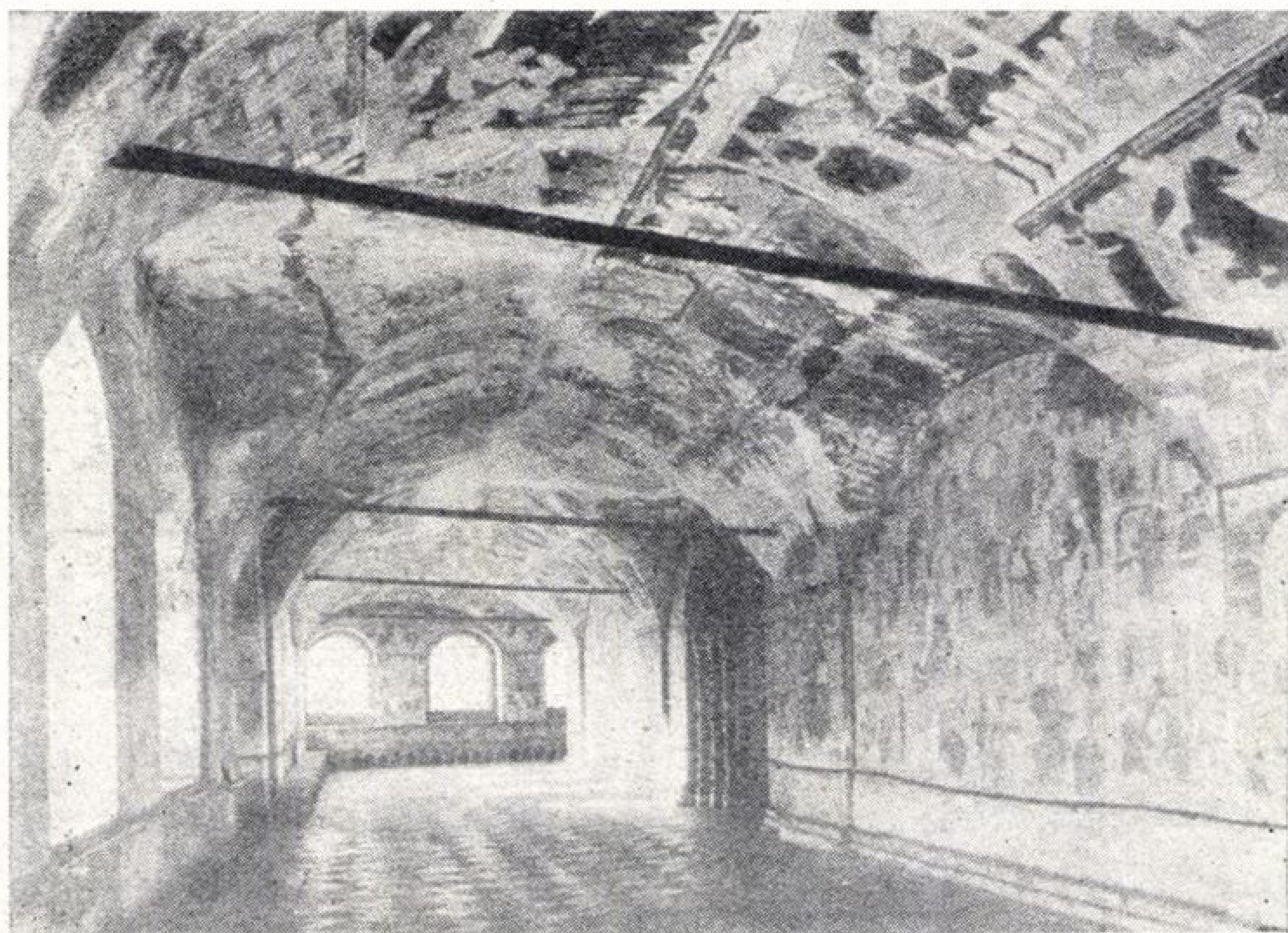
269. Vedere dinspre sud-vest.

270. Decorație ceramică a ancadramentului ferestrei absidei, 1654.

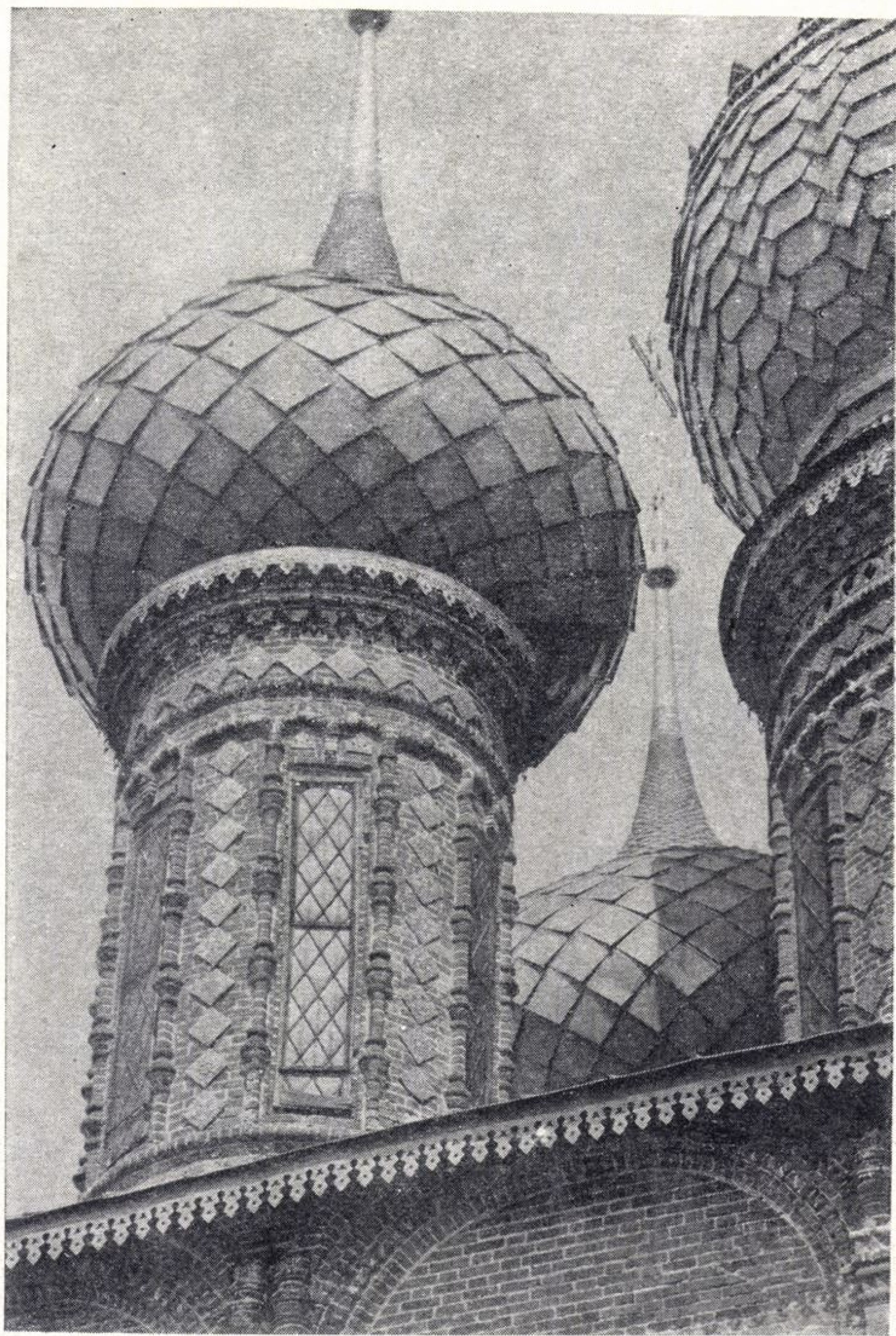
271—276. Iaroslavl, biserica Sfîntul Ioan Botezătorul din Tolcikovo, 1671—1687.

271. Vedere spre interiorul galeriei de la vest, frescele 1694—1695.

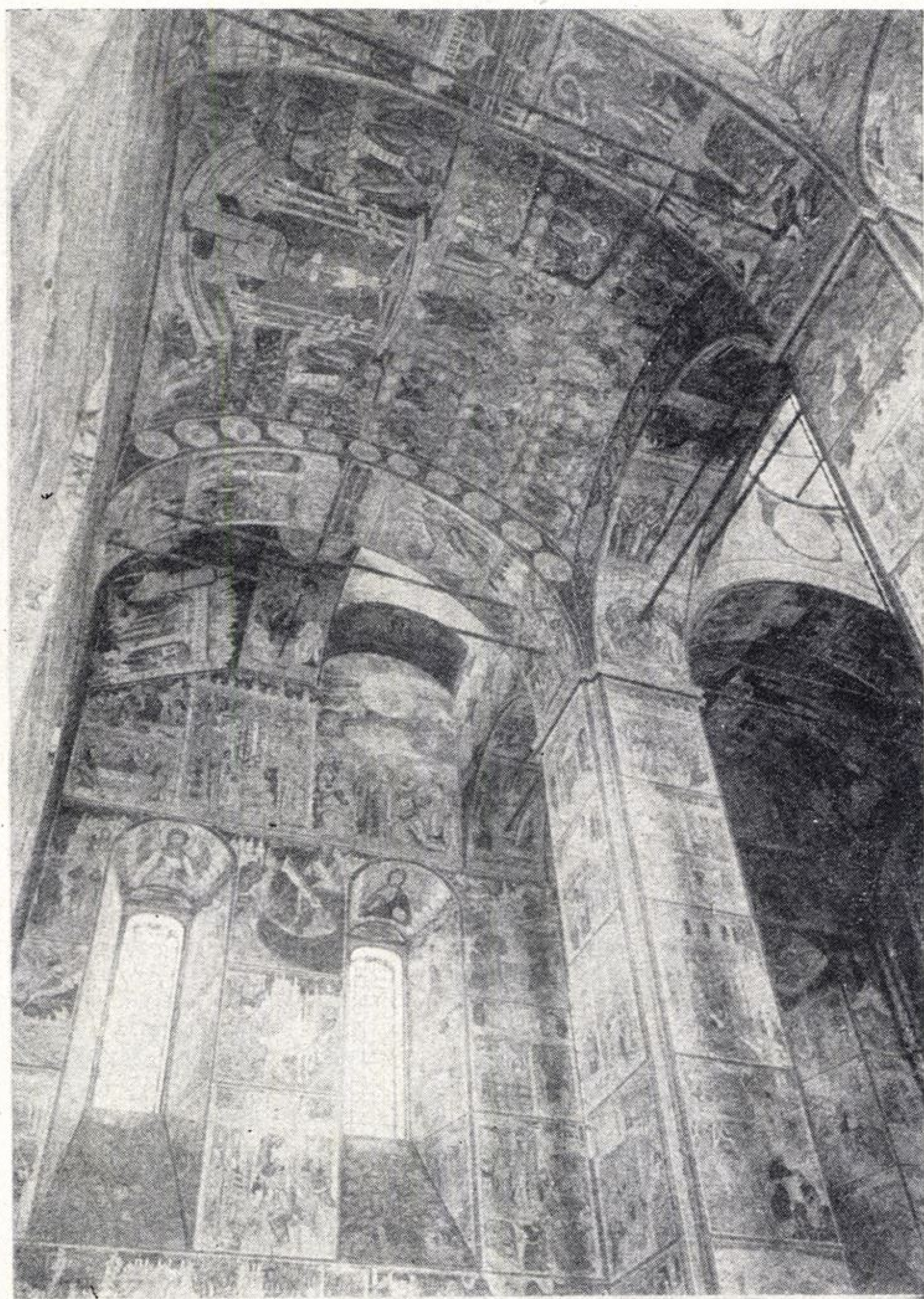

272. Vedere dinspre sud-est.

273. Turlele secundare, grupa de la sud-est.

274. Vedere spre partea de nord a naosului.

275. Arătarea icoanei Maicii Domnului din Tolga, frescă în galeria de la nord.

276. Scenă escatologică, frescă pe bolta galeriei de la vest.

277–278. Iaroslavl, biserica Arătarea Treimii, 1684-1693.

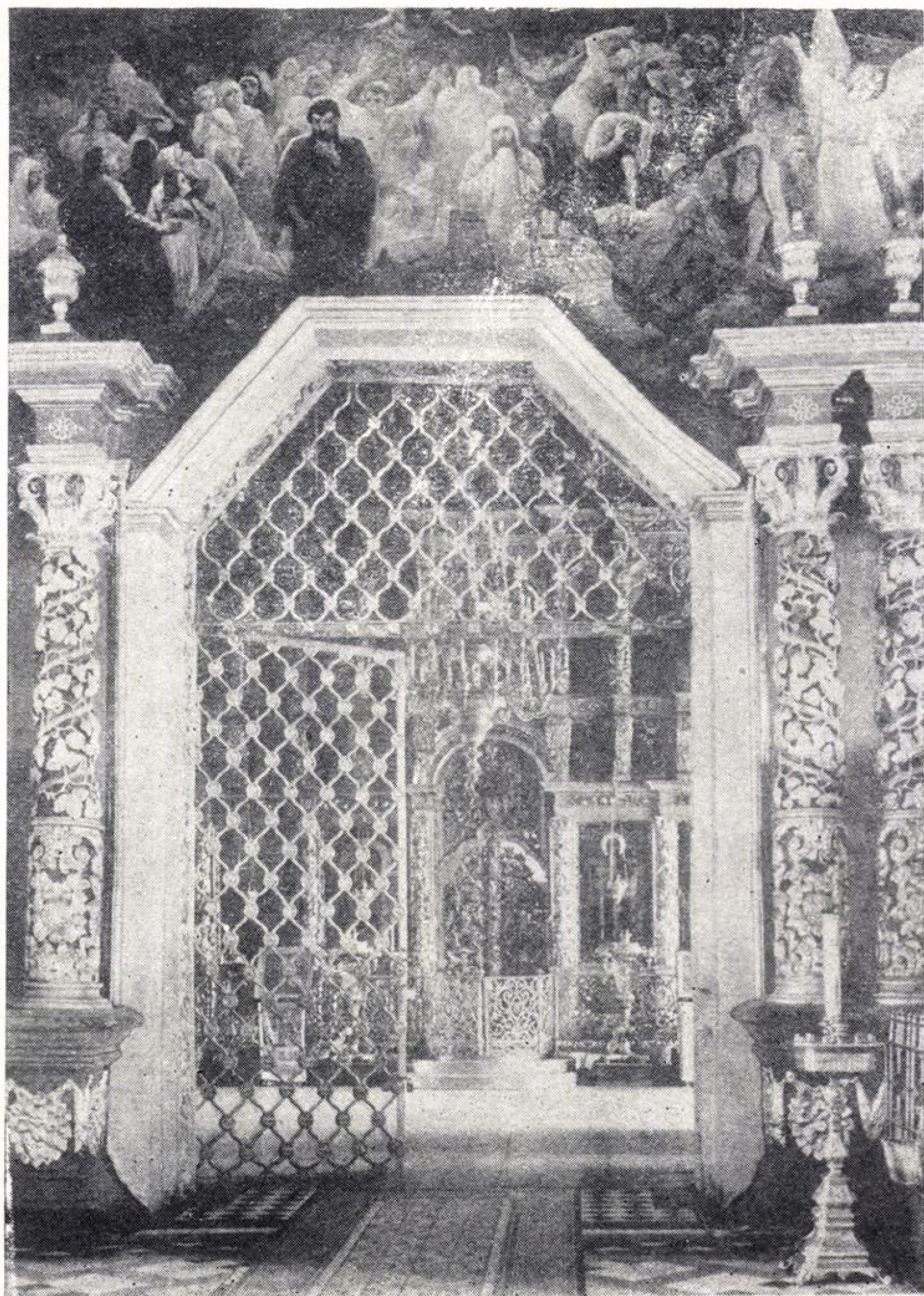

277. Decorație ceramică a galeriei de la sud.

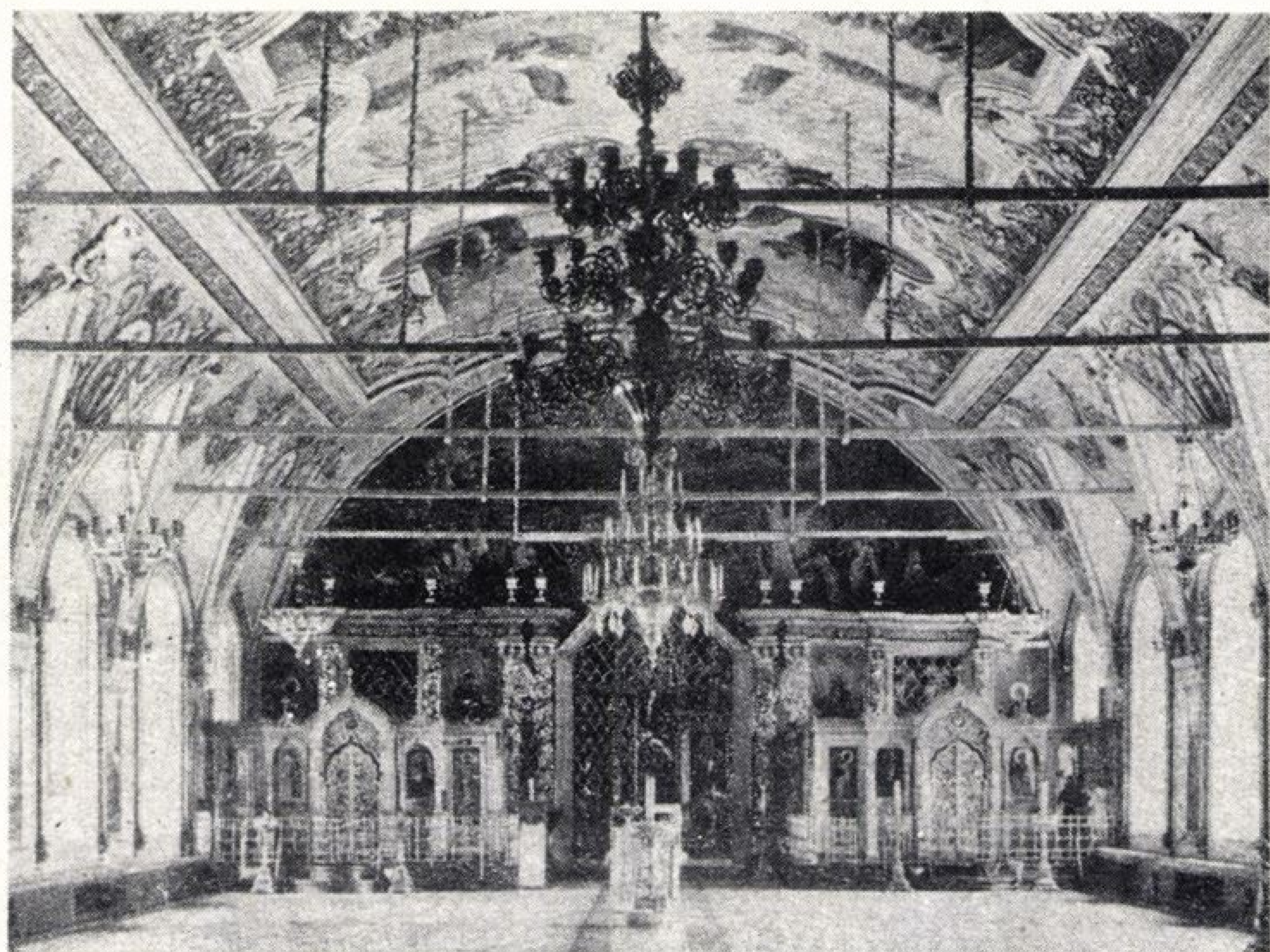
278. Vedere dinspre sud-est.

279–285. Zagorsk, mănăstirea Sfînta Treime (Sfîntul Sergiu), înfiinţată în anul 1340.

279–281. Biserica lui Sergiu din Radonej, cu trapeza, 1686–1692.

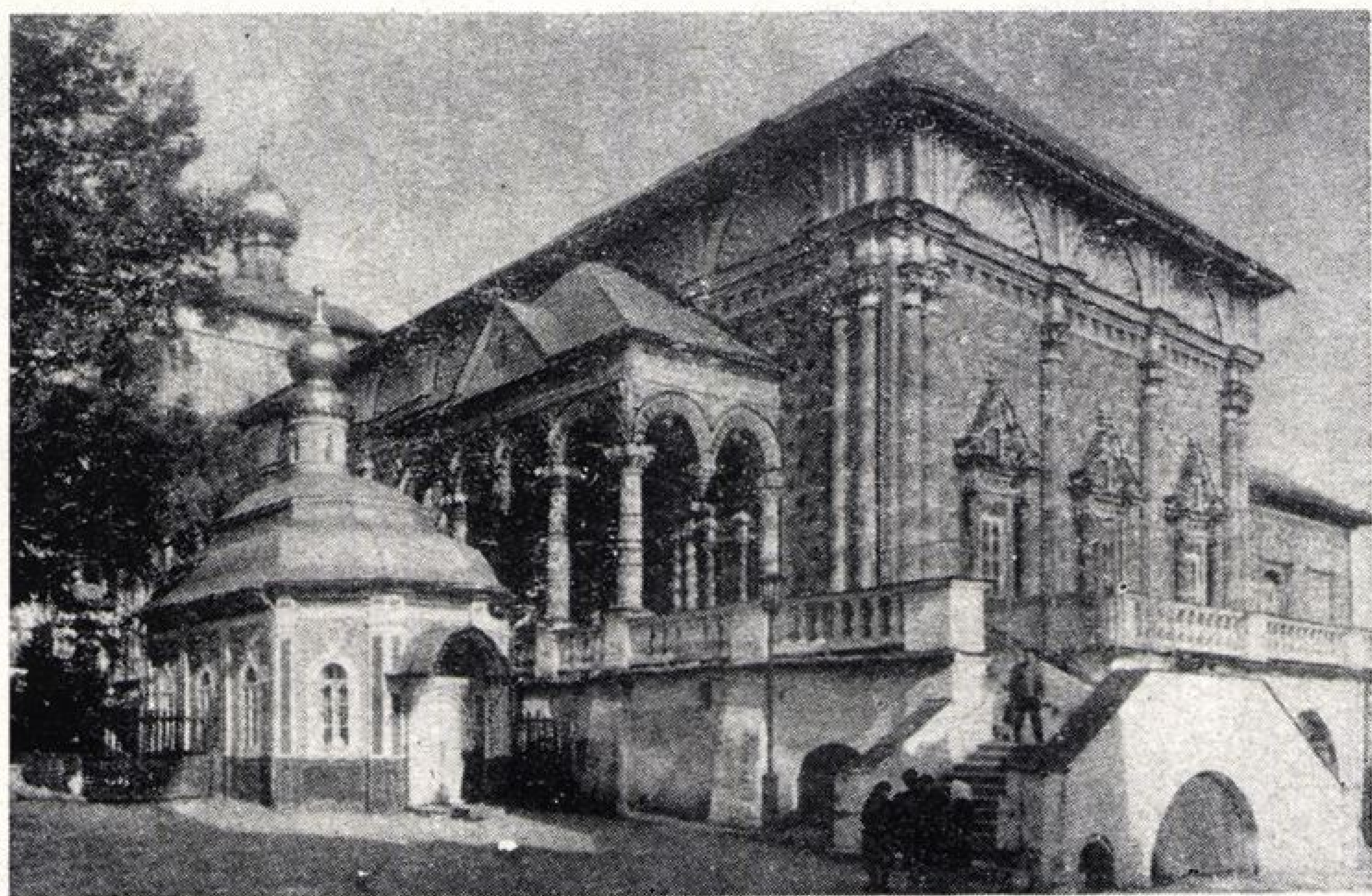

279. Vedere prin grila portalului înspre interiorul bisericii, frescele secolul al XIX-lea.

280. Sala de festivități a trapezei cu portalul spre biserică, arhitectura interioară sfîrșitul secolului al XIX-lea — începutul secolului al XX-lea

281. Vedere dinspre nord-vest a trapezei, în fața ei biserica Miheevskaia, 1738

282. Capela Fîntînii (stînga), sfîrșitul secolului al XVII-lea, și baldachin deasupra agheasmatarului

283. Turnul Rațelor la nord-estul fortificației, secolele al XVI-lea și al XVII-lea.

284. Clopotnița, 1741–1770, fațada sud.

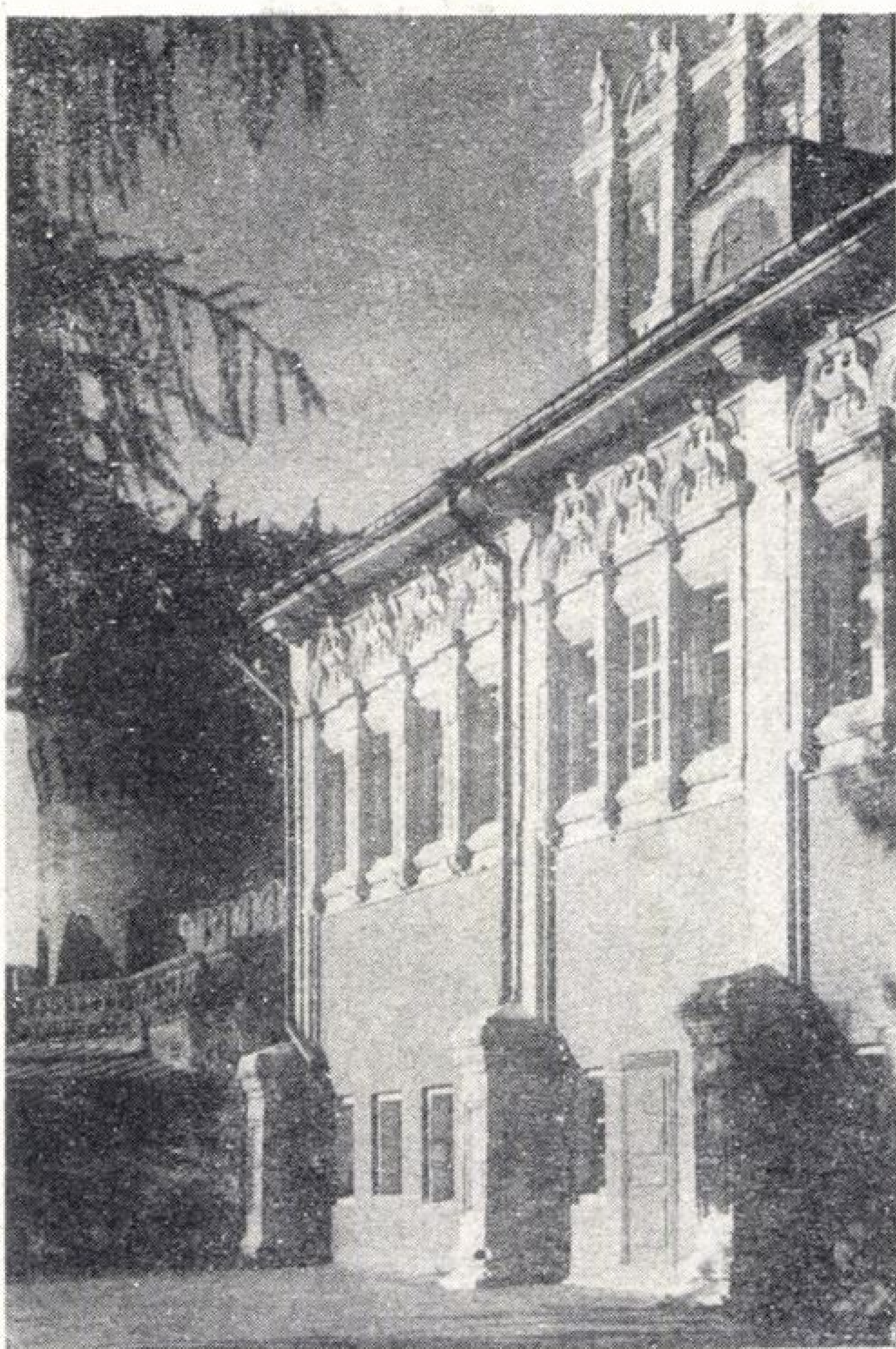
285. Biserica-poartă Sfîntul Ioan Botezătorul, 1693—1699, vedere dinspre sud-est din interiorul mănăstirii.

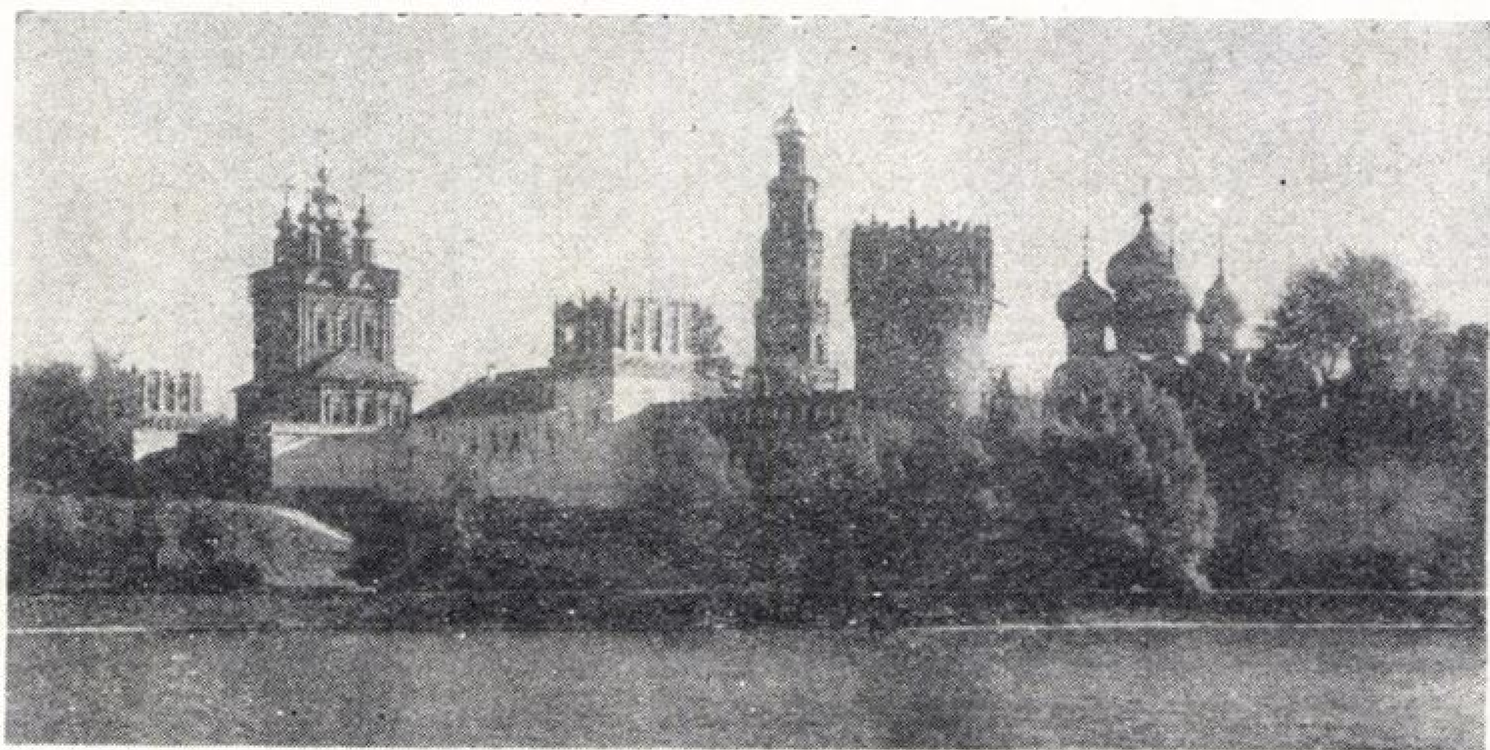
286—290. Moscova, mănăstirea nouă Sfînta Fecioară, înființată în 1524.

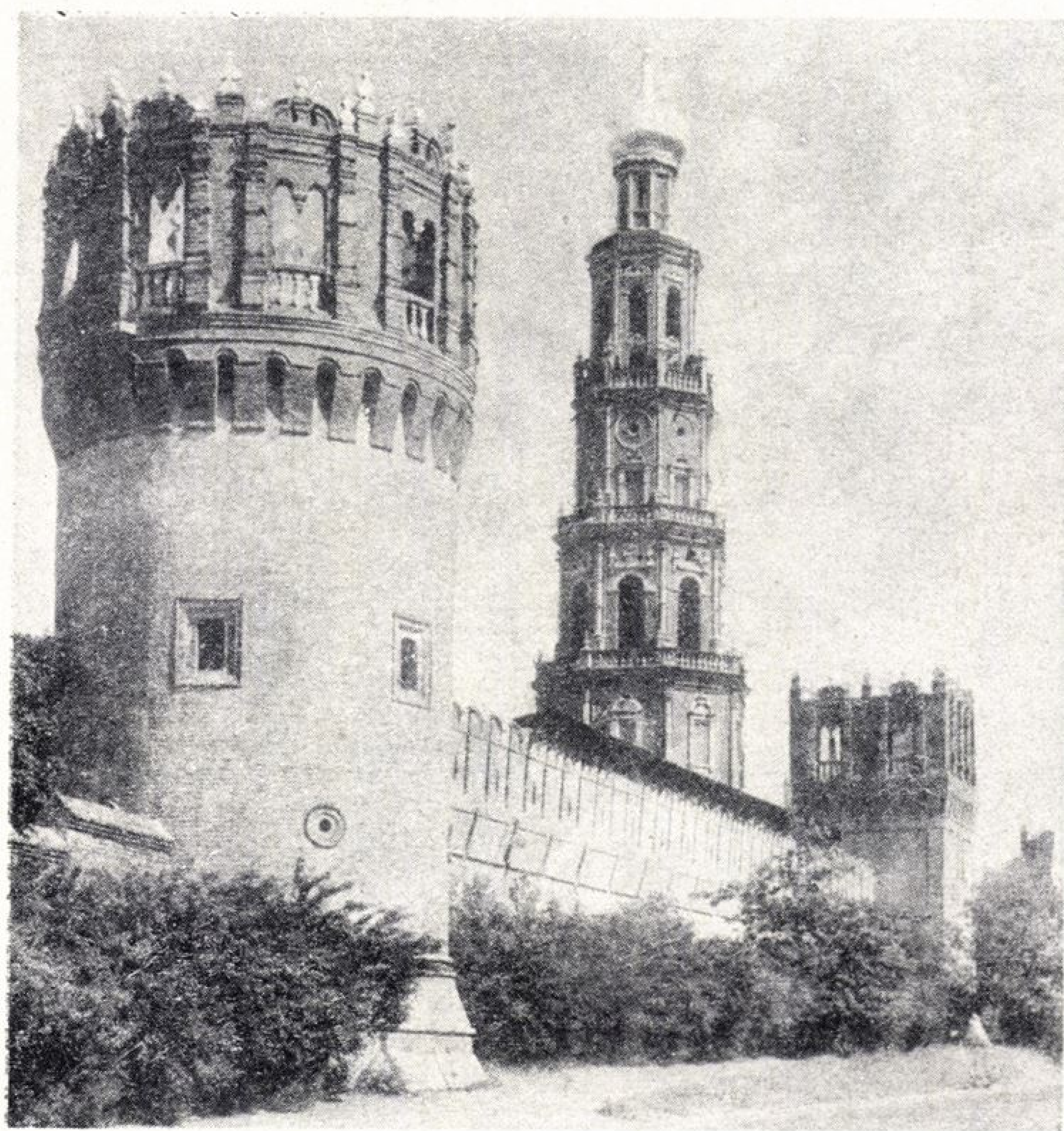
286. Biserica Adormirea Maicii Domnului, cu trapeza, 1685—1687, vedere dinspre sud-est.

287. Palatul Lopuhin, 1687–1689

288. Vedere spre fortificaţia de la nord-vest; de la stînga la dreapta biserica-poartă Schimbarea la faţă, turnul Lopuhin, clopotniţa, turnul Naprudnoe şi turlele catedralei Icoana Maicii Domnului din Smolensk, secolele al XVI-lea şi al XVII-lea.

289. Fortificația de la est și clopotnița, pe la 1690.

290. Biserica-poartă Schimbarea la față, 1687—1689, vedere din interiorul mănăstirii spre fațada sud.

291. Moscova, biserica Acoperămîntul Maicii Domnului din Filipe la 1693, vedere dinspre nord-vest.

292. Moscova, mănăstirea Sfîntul Petru de sus, înfiinţată în 1380, biserica mitropolitului Petru (dreapta), 1690, clopotniţa-biserică-poartă, 1694.

293. Moscova, biserica Arhanghelul Mihail din mănăstirea Mîntuitorului (Andronikov), 1691—1739, vedere dinspre sud-est.

294. Moscova, mănăstirea Donului, catedrala nouă Icoana Maicii Domnului de la Don, 1684—1693, fațada vest.

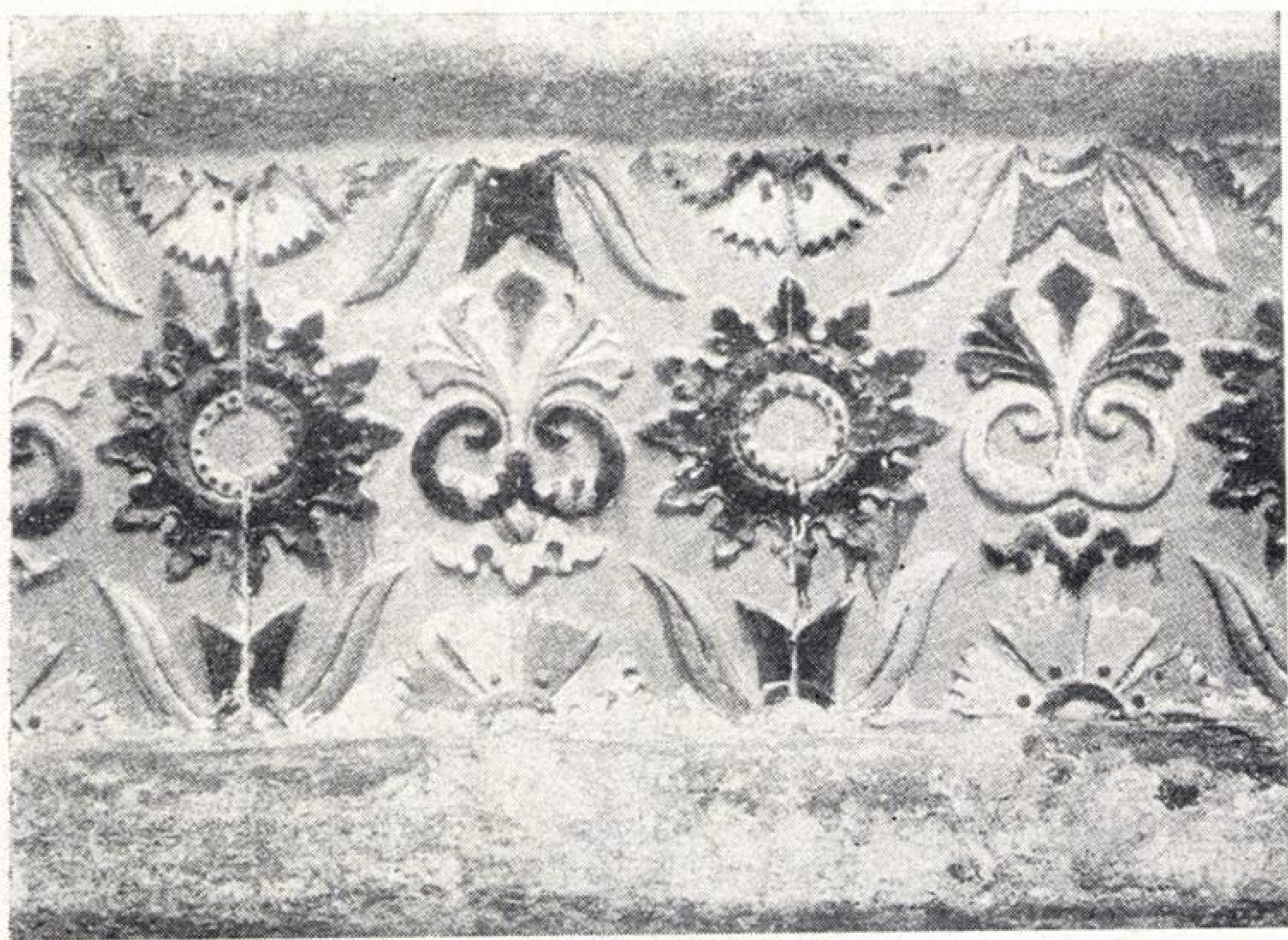
295. Pskov, Kremlin, catedrala Sfînta Treime, 1682—1699, și clopotnița, secolele XVII—XIX, vedere dinspre sud-est.

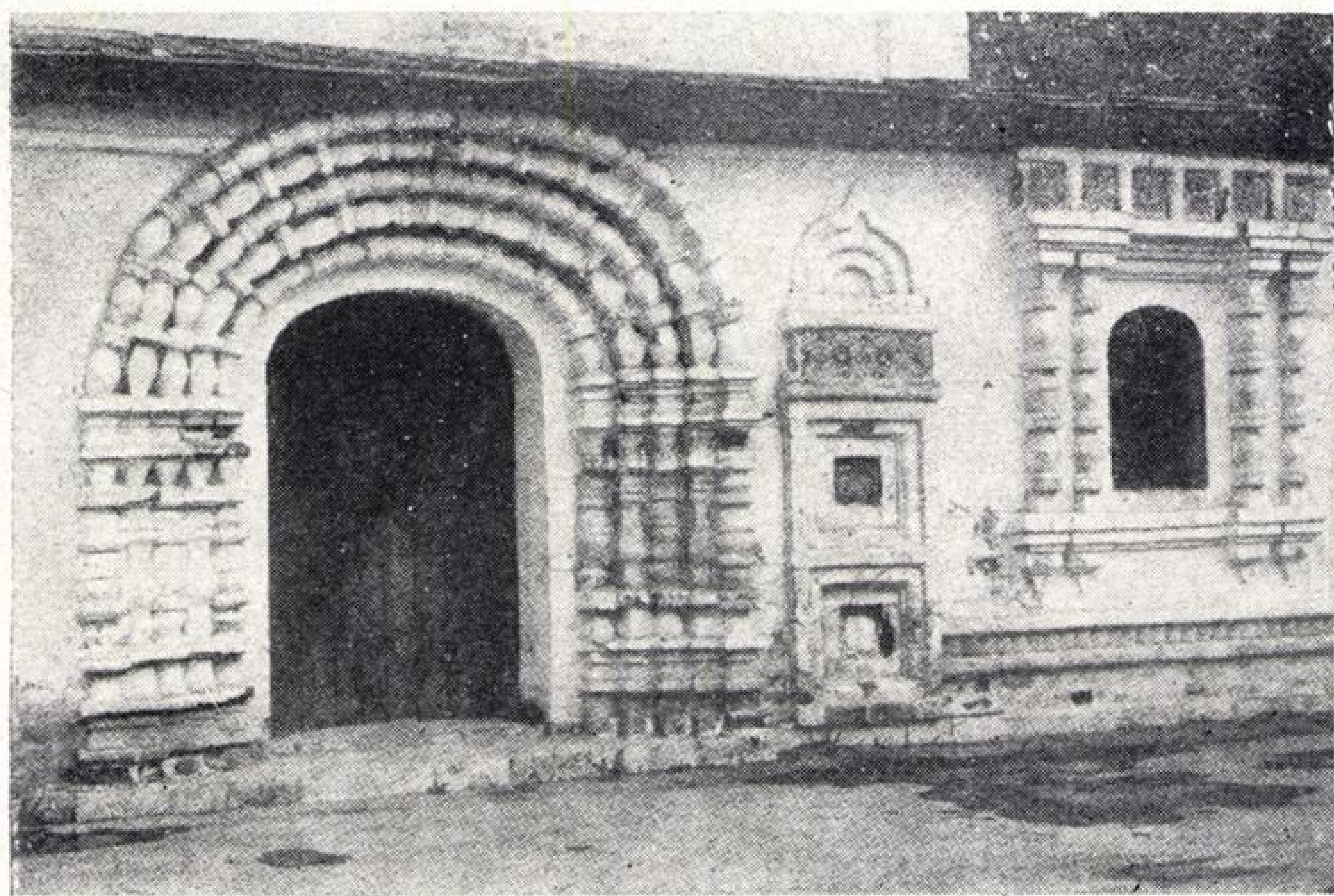

296. Peciorî, mănăstirea Peșterilor din Pskov, clădirea sacristiei și biblioteca, sfîrșitul secolului al XVII-lea.

297–299. Suzdal, mănăstirea Aşezarea veşmîntului Maicii Domnului, secolele al XVI-lea şi al XVII-lea.

297, 298. Tinda de la vest a catedralei Aşezarea veşmîntului Maicii Domnului, 1688, cu decoraţie de cahle lîngă intrarea principală

299. Poarta sfîntă, 1688, fațada sud.

300. Kiev, biserica Toţi Sfinţii de deasupra porţii gospodăreşti din mănăstirea Peşterilor, 1696—1698, vedere din interiorul mănăstirii spre faţada sud.

301. Dubroviţî, biserica Maica Domnului a Încarnării, 1690–1704, vedere dinspre vest

302. Insula Kiji din lacul Onega, biserica lui Lazăr din Murom, pe la 1390, fațada sud

303. Insula Kiji, capela Arhanghelul Mihail din Lelik-Ozero, secolul al XVIII-lea, vedere dinspre sud-vest.

304. Novgorod, în mănăstirea Iuriev, biserica Sfîntul Nicolae din Tuhola, secolul al XVII-lea, fațada vest.

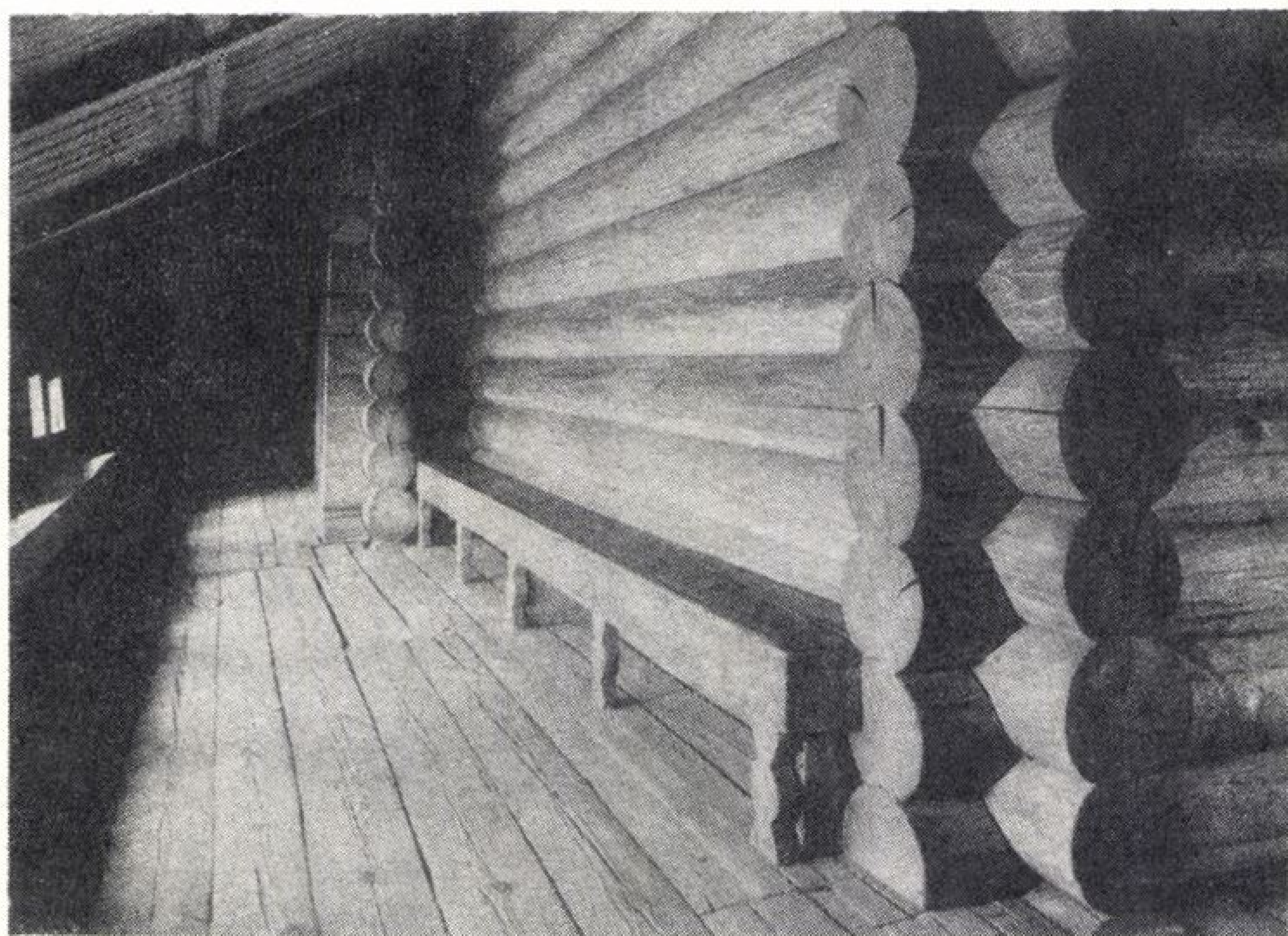

305. Suzdal, în Kremlin, biserica Sfîntul Nicolae din Glotovo, 1766, vedere dinspre sud-vest.

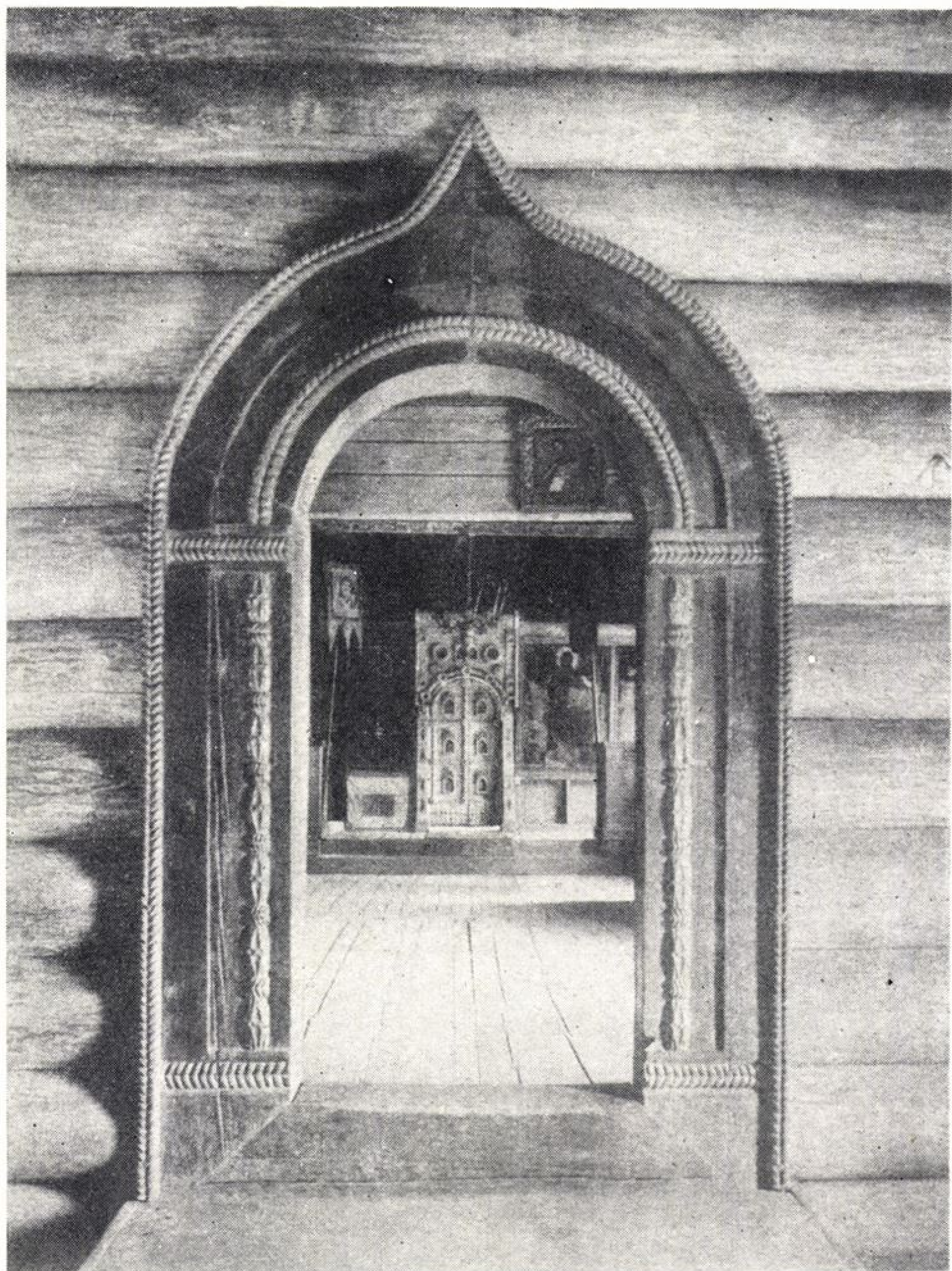
306 – 308, Rostov, biserica Sfîntul evanghelist Ioan pe rîul Işna, 1689.

306. Vedere dinspre sud-vest.

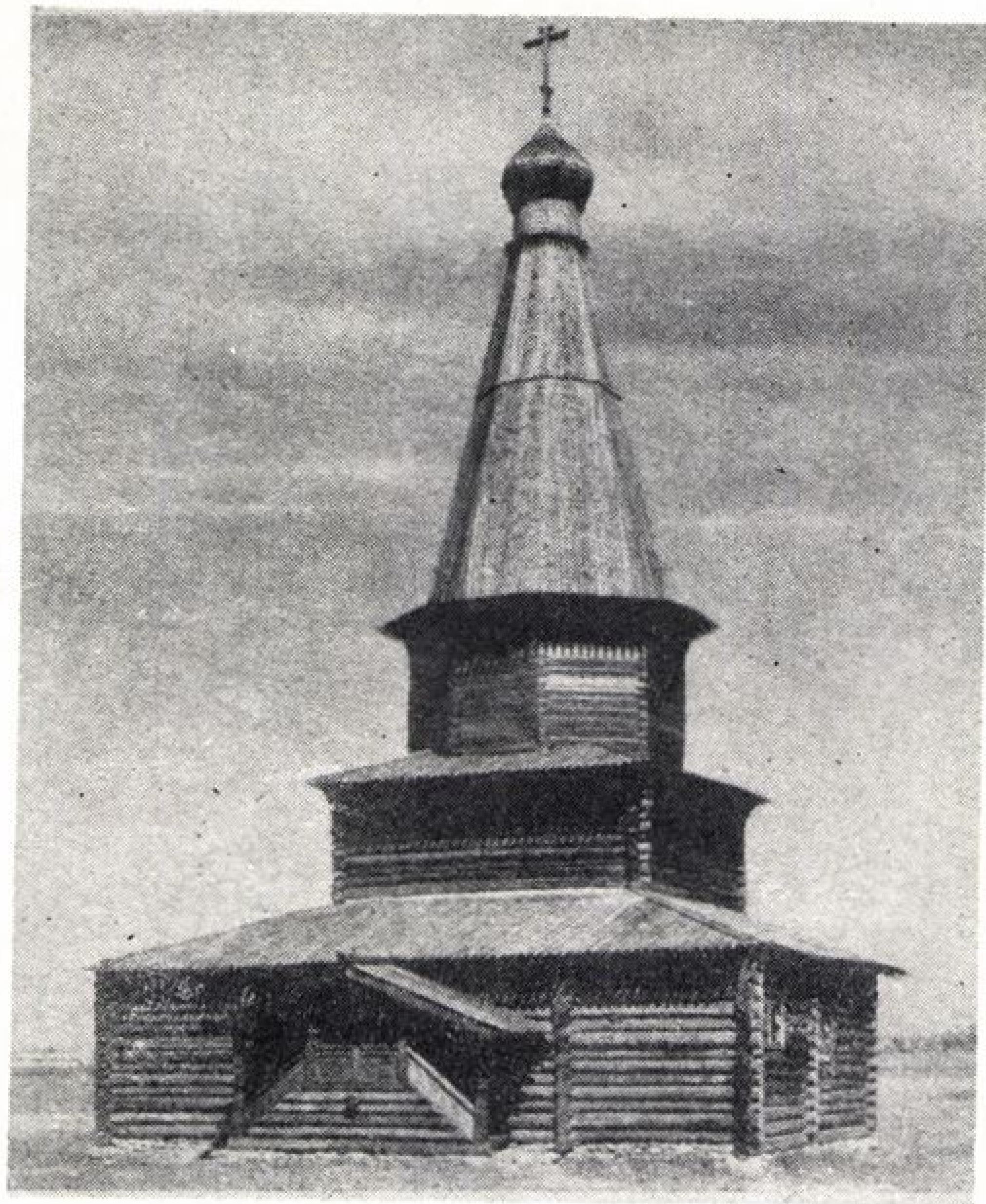

307. Galeria de la nord.

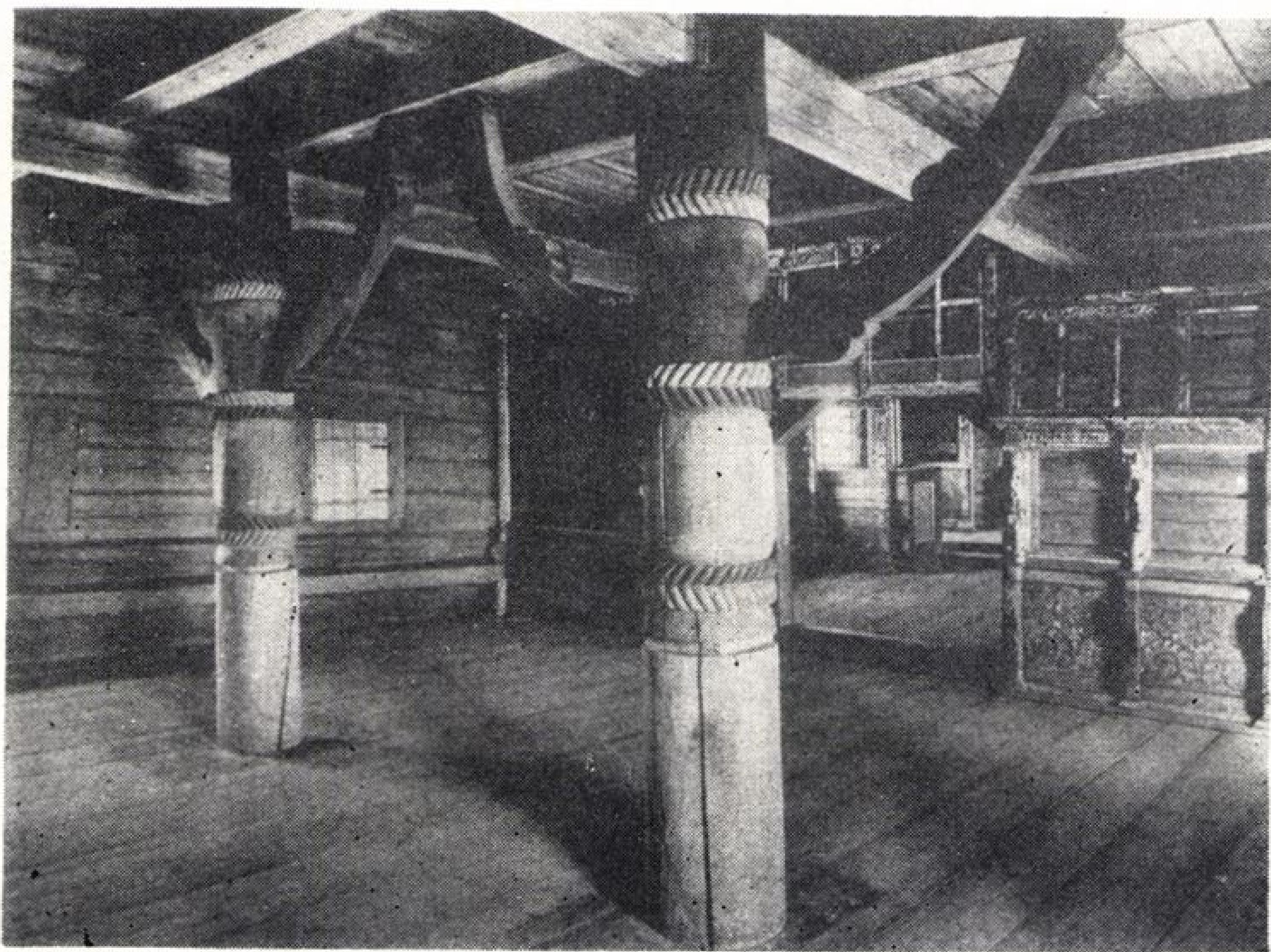

308. Vedere prin portalul naosului spre tîmplă, secolul al XVII-lea.

309. Novgorod, în mănăstirea Iuriev, biserica Adormirea Maicii Domnului din Kurițko, 1595, vedere dinspre sud-vest.

310—311. Kondopoga, biserica Adormirea Maicii Domnului, 1774.

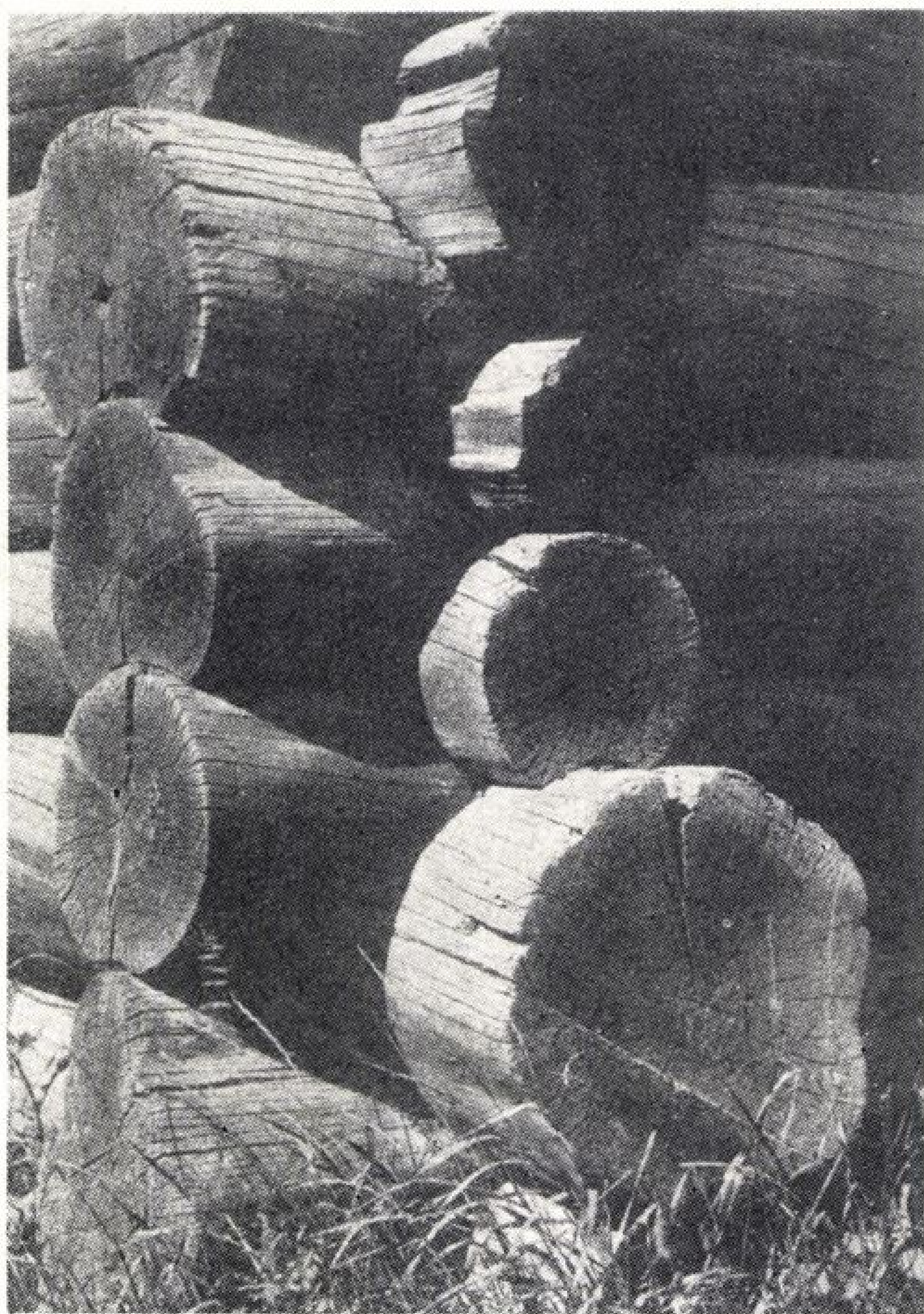
310. Tinda cu coloane de lemn sculptat

311. Vedere dinspre sud-vest peste un intrînd al lacului Onega.

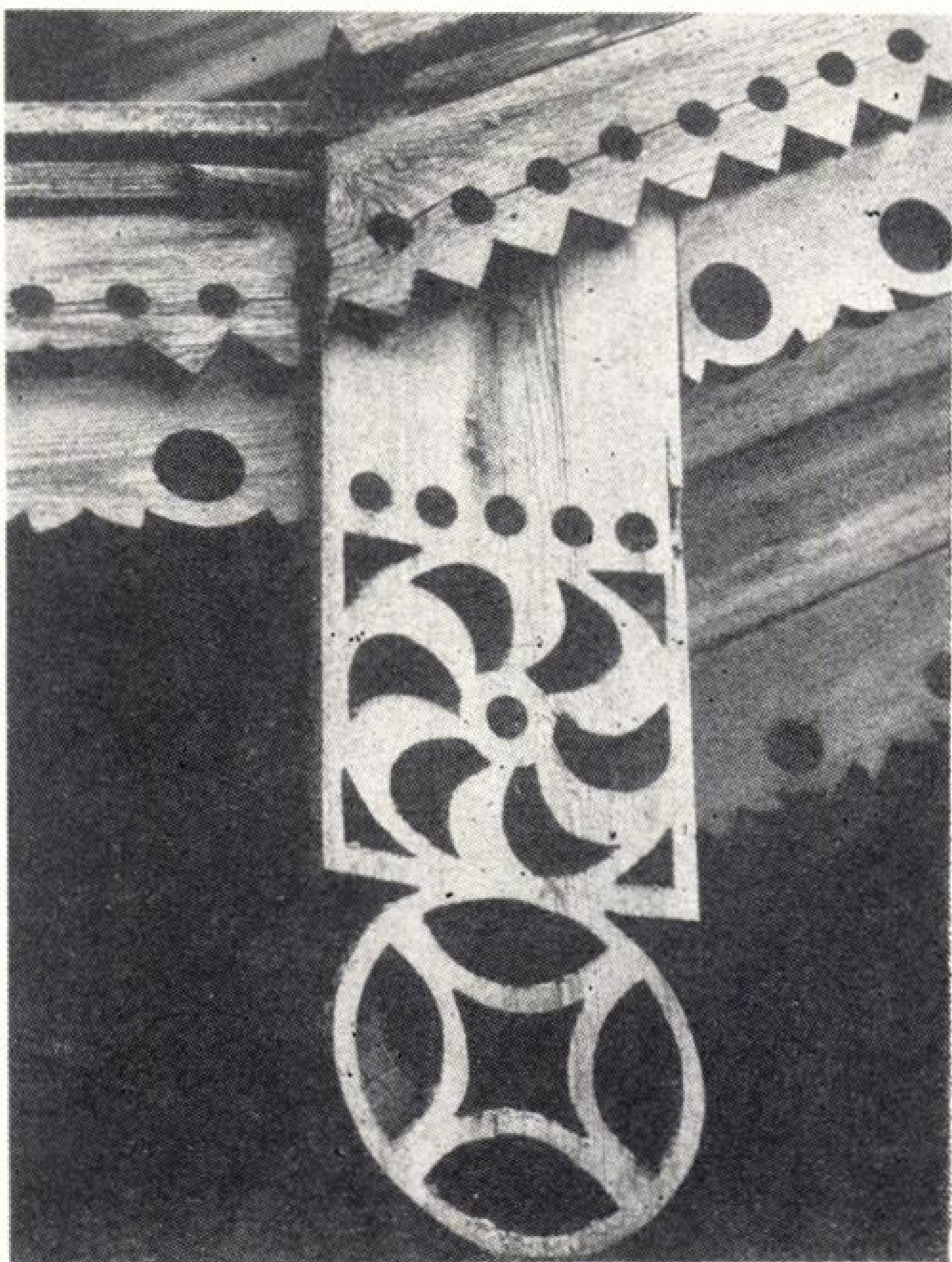
312. Insula Kiji din lacul Onega, ansamblul de biserici Kiji, vedere dinspre nord-est, biserica Acoperămîntul Maicii Domnului (stînga), 1764, și biserica Schimbarea la față, 1714.

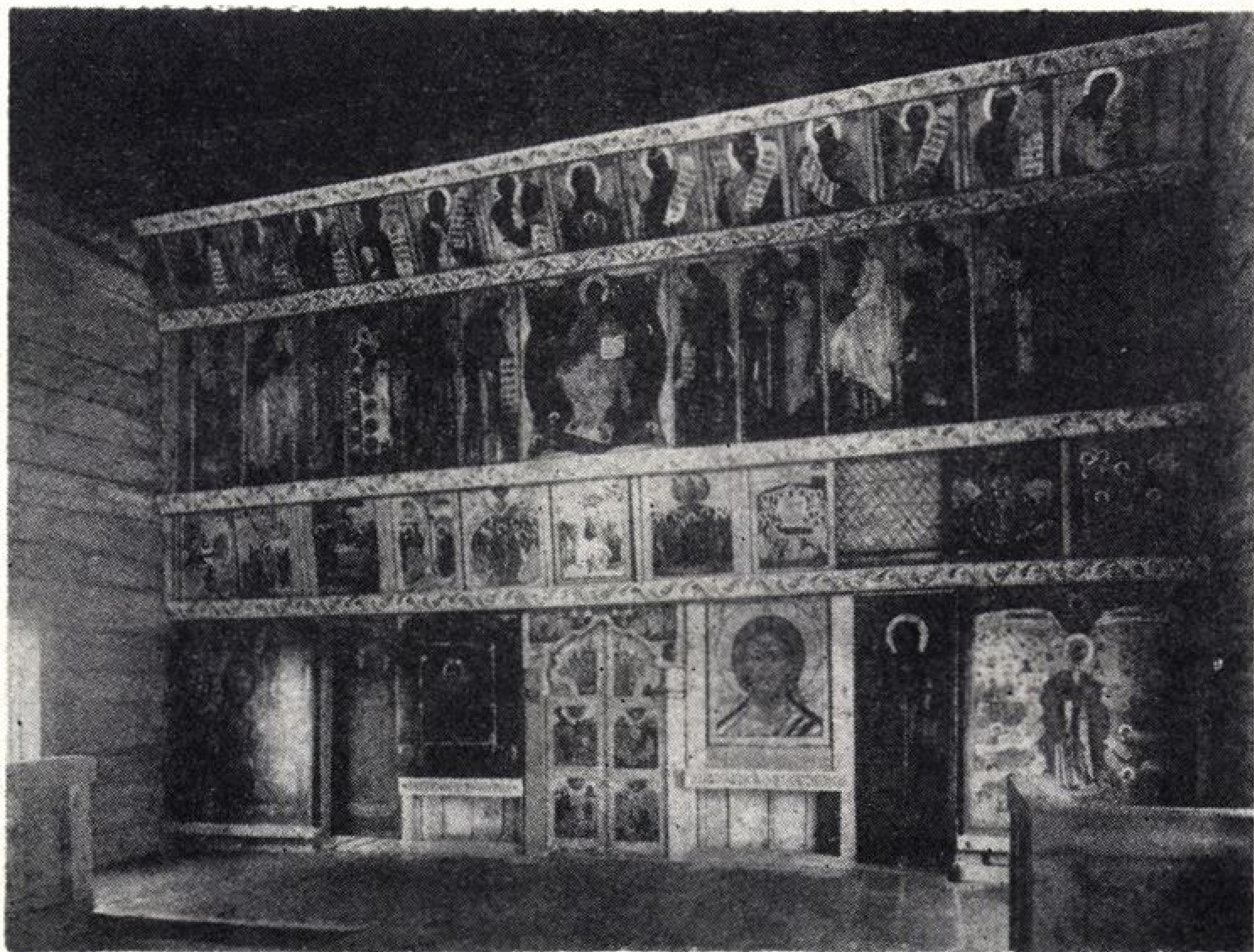
313—315, Insula Kiji, biserica Acoperămîntul Maicii Domnului, 1764.

313. Îmbinare de colț.

314. Ornament la scara spre galerie.

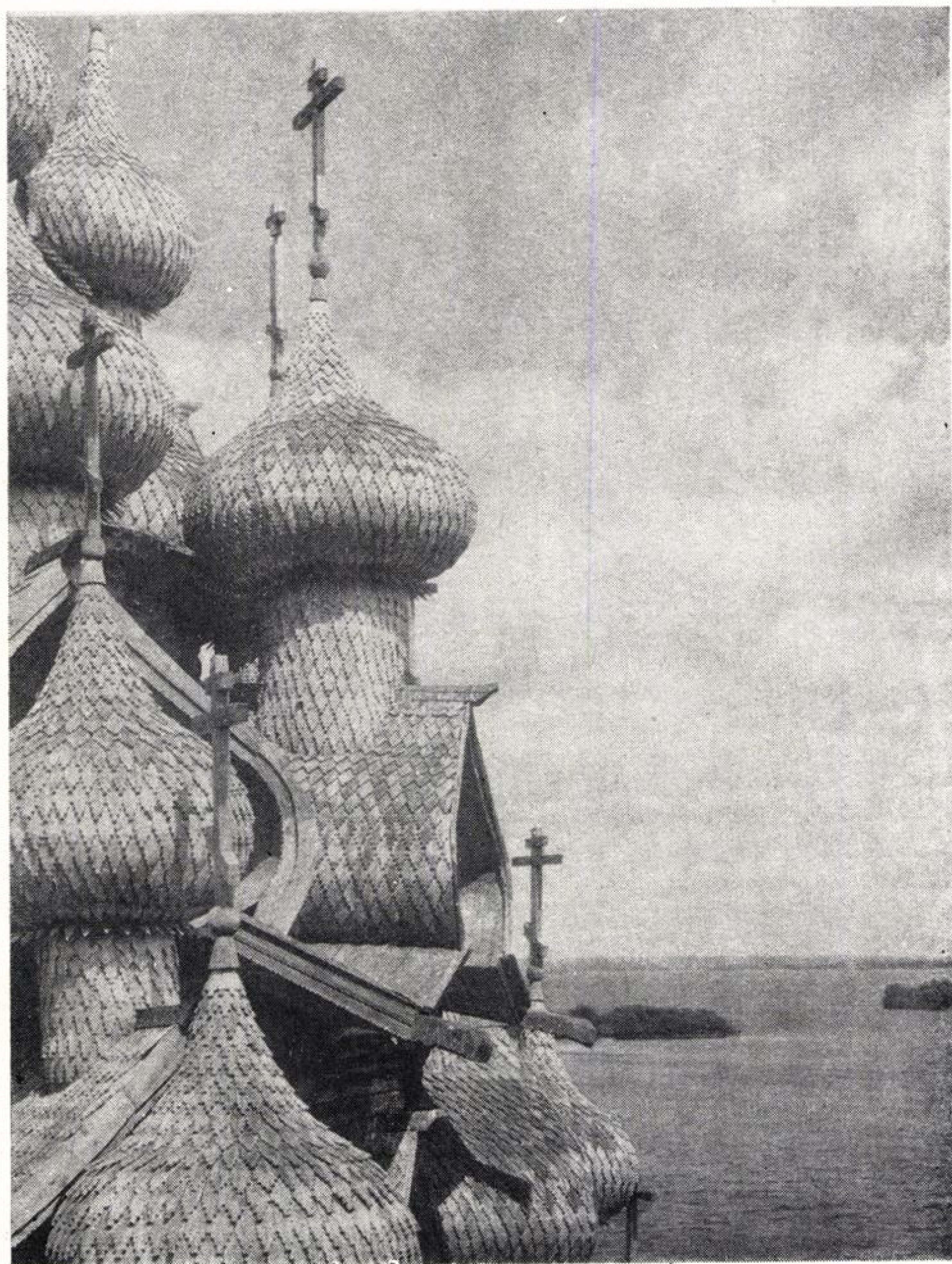

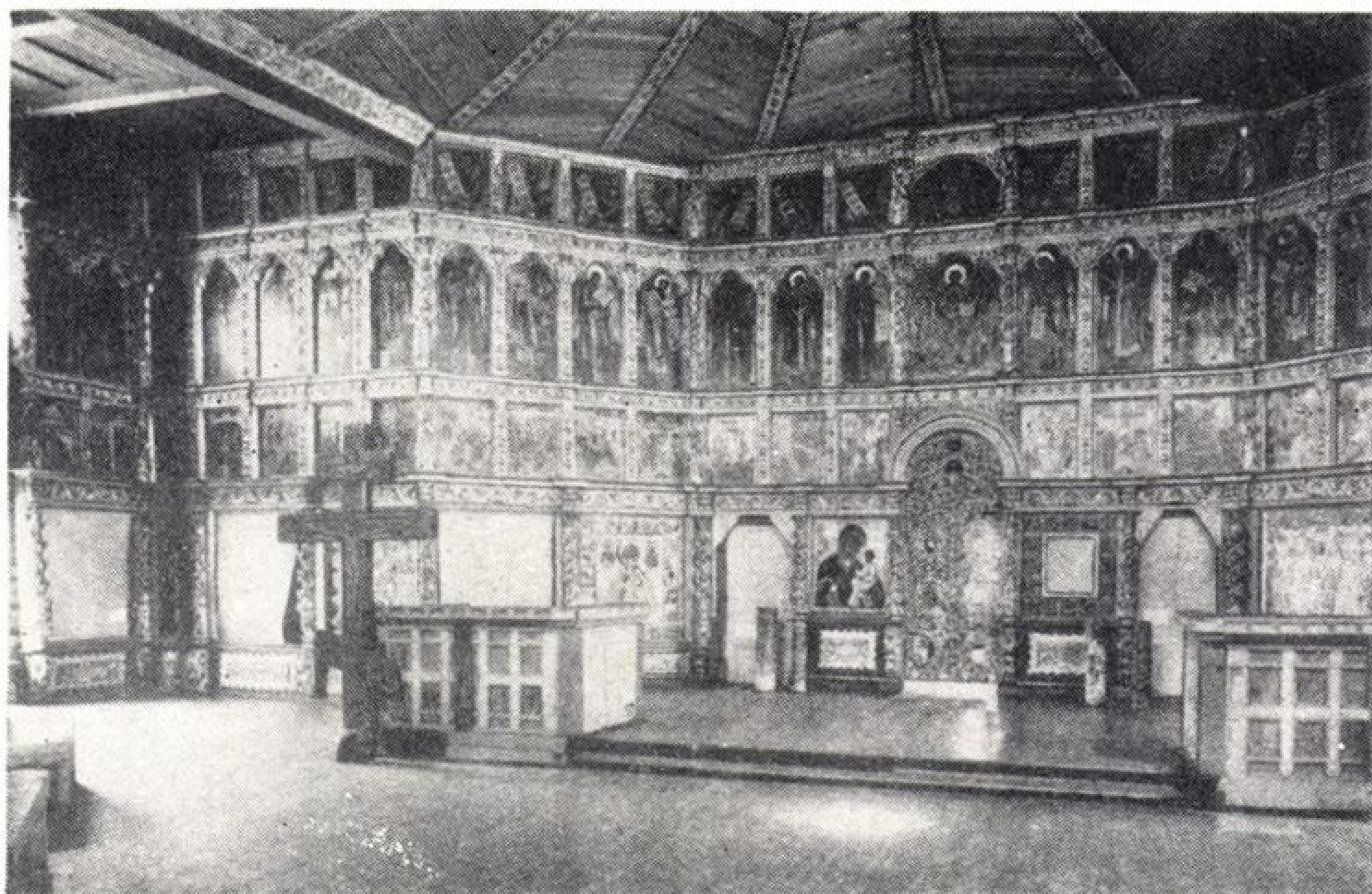
315. Tîmpla, secolele al XVII-lea și al XVIII-lea.

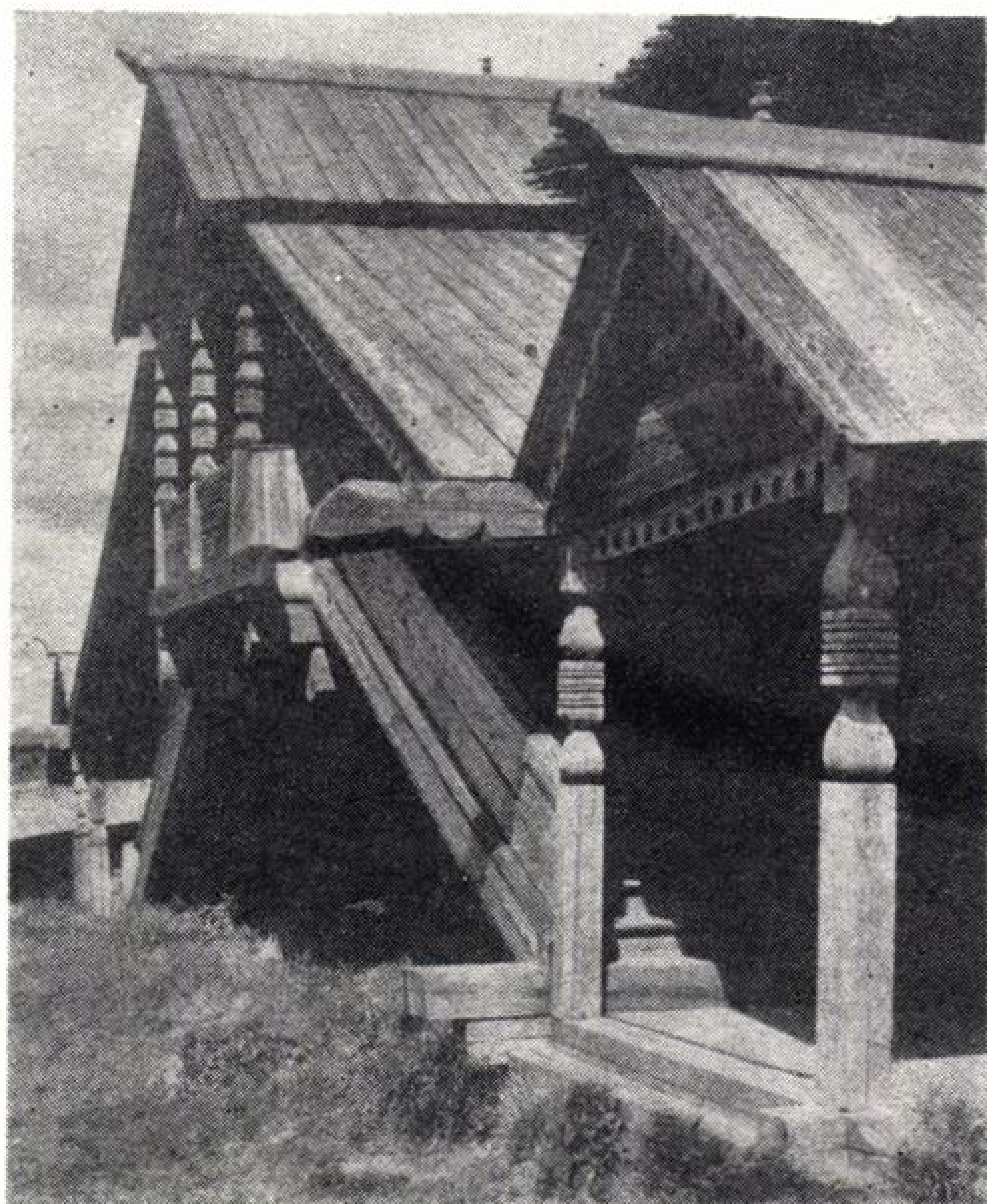
316—319. Insula Kiji din lacul Onega, biserica Schimbarea la faţă.

316. Vedere spre turle şi spre lacul Onega.

317. Vederea interioară a naosului, tîmpla secolul al XVIII-lea.

318. Scară exterioară cu două rampe spre galerie.

319. Vedere dinspre sud-est.

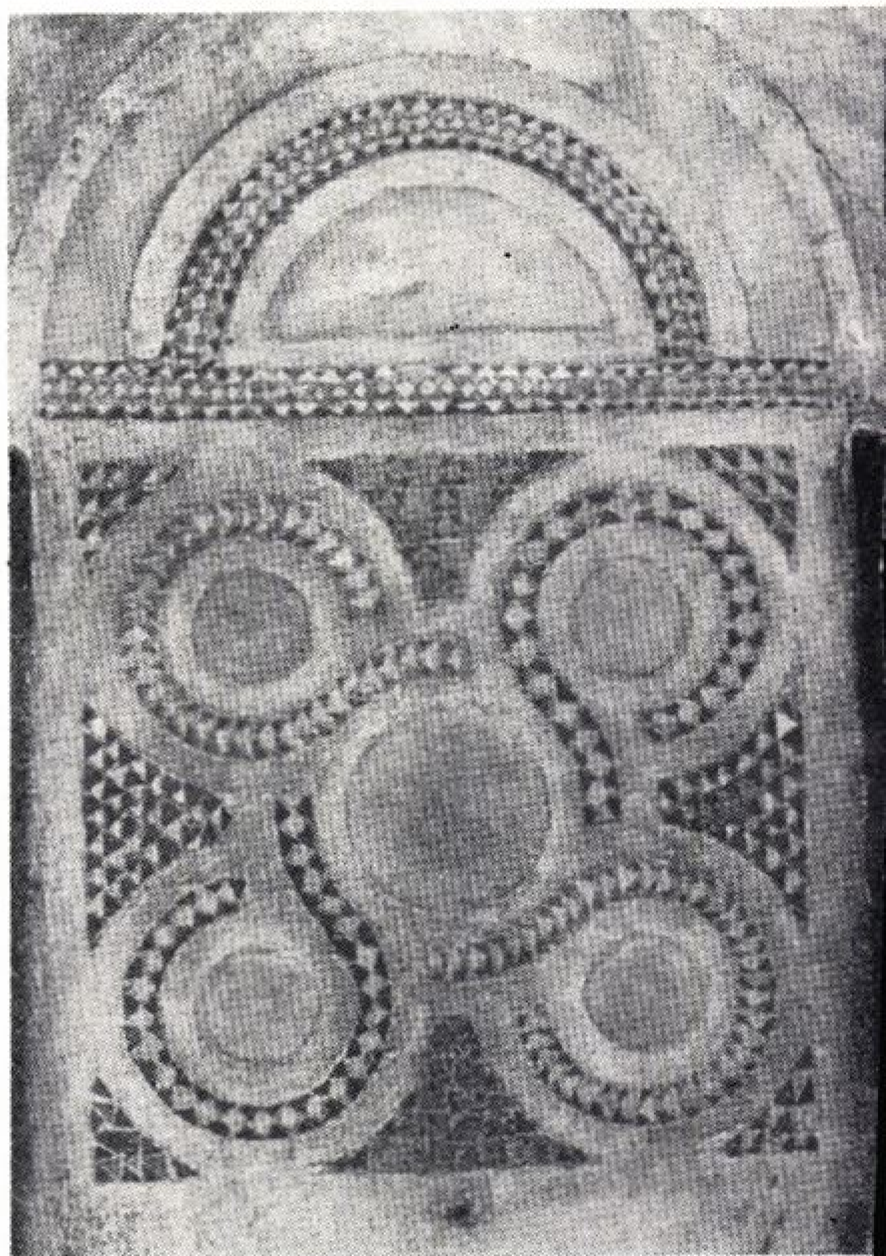
320–324. Kiev, catedrala Sfînta Sofia, 1037–1061.

320. Apostolul Pavel, mozaic în tambur.

321. Arhidiaconul Laurenţiu, frescă în capela Arhanghelul Mihail.

322 Tronul mitropolitului în absida principală, cu incrustaţii ornamentale

323 Etajul galeriei de la vest.

324. Cuminecătura (Împărtăşania apostolilor), mozaic în absida principală, detaliul părţii sudice; toate mozaicurile şi frescele datează din secolul a XI-lea.

325. Kiev, mănăstirea Arhanghelul Mihail cu acoperişurile de aur, partea mijlocie de la nord a mozaicului Cuminecăturii (Împărtăşania apostolilor), pe la 1113.

326. Kiev, biserica Mîntuitorului de la Berestovo, începutul secolului al XII-lea, fațada vest.

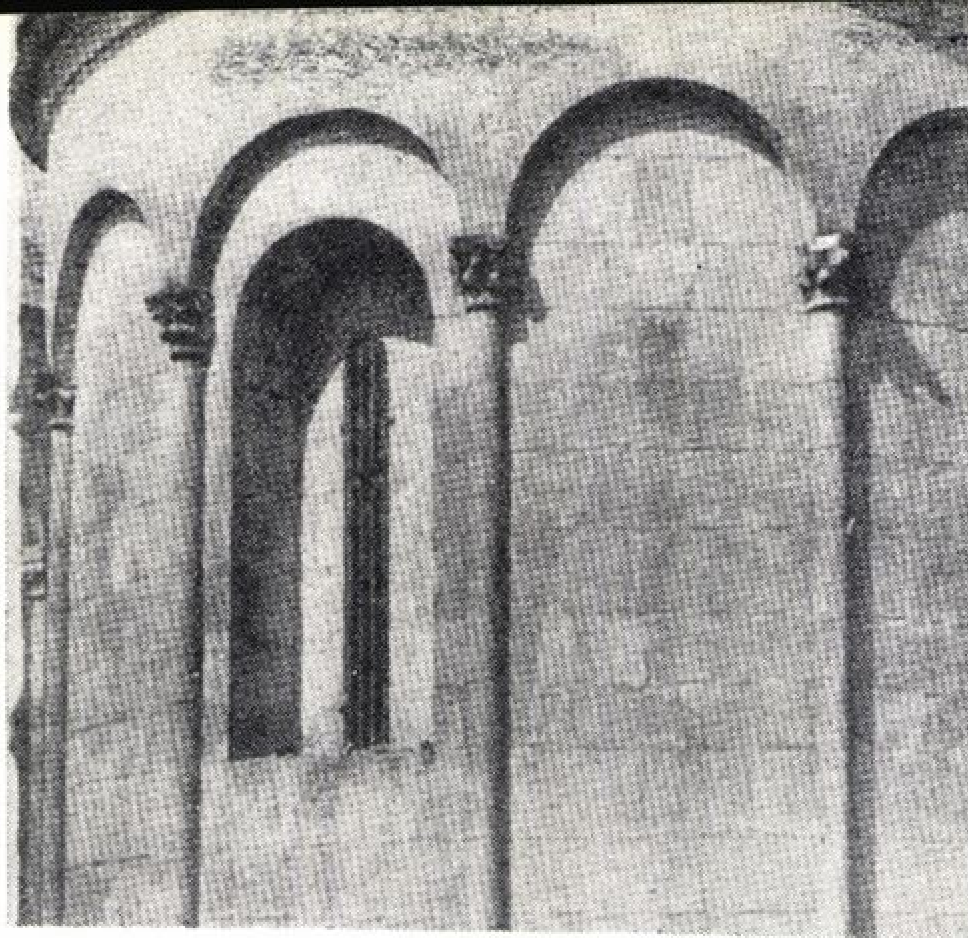
327. Kiev, biserica-poartă Sfînta Treime a mănăstirii Peșterilor, 1106—1108, fațada sud.

328. Cernigov, catedrala Adormirea Maicii Domnului din mănăstirea Ețki, mijlocul secolului al XII-lea, fațada sud.

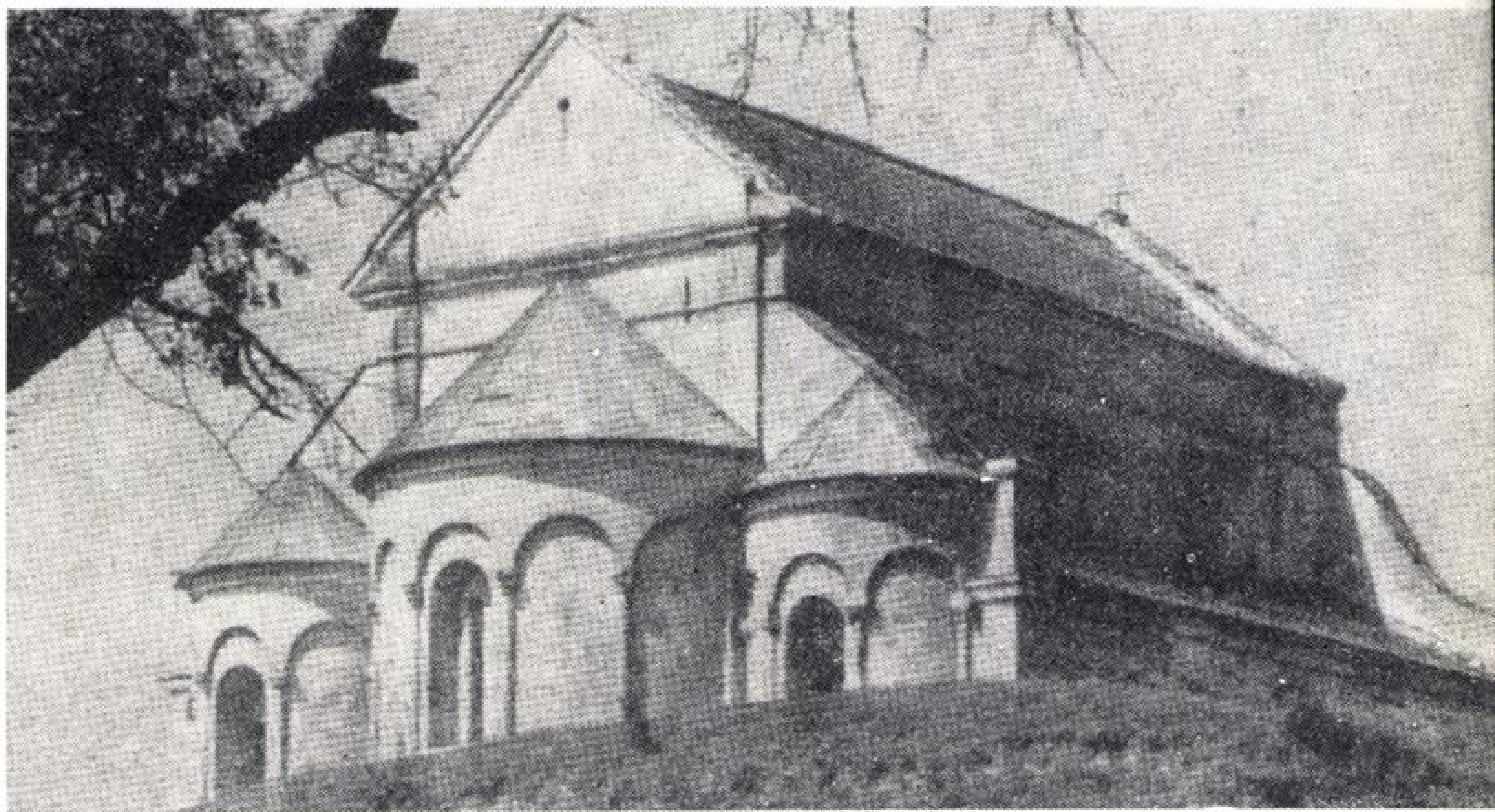

330, 331. Galici, biserica Sfîntul Pantelimon, începutul secolului al XIII-lea.

330. Arcadele oarbe ale absidei principale.

331. Vedere dinspre nord-est.

332. Grodno, biserica Sfinții Boris și Gleb din Koloj, a doua jumătate a secolului al XII-lea, vedere dinspre nord-est.

←
329. Vladimir-Volînski, catedrala Adormirea Maicii Domnului, pe la 1160 / secolul al XIX-lea, fațada est.

333. Poloțk, catedrala Sfînta Sofia 1044—1066, vedere dinspre nord-vest.

334. Poloțk, catedrala Mîntuitorului din mănăstirea Mîntuitorului (Eufrosina), 1128—1156, vedere dinspre sud-est.

335. Smolensk, biserica Arhanghelul Mihail (Svirskaia), 1191—1194, fațada est.

336. Suzdal, biserica Sfinții Boris și Gleb din Kidekșa, 1152, vedere dinspre sud-est.

337. Bogoliubovo, palatul lui Andrei Bogoliubski, turnul nordic al scării cu pasarela spre empora vechii biserici a curţii, 1158—1165 (stînga), vedere spre faţada vest a bisericii noi construite în 1751 Naşterea Maicii Domnului (dreapta), la sudul ei: baldachin din secolul al XVII-lea

338, 339. Vladimir, catedrala Sfîntul Dumitru, 1194—1197.

338. Fragment al frescei de pe bolta de colţ de la sud-vest de la sfîrşitul secolului al XII-lea: apostolul Petru comandînd intrarea celor drepţi în rai.

339. Faţada sud.

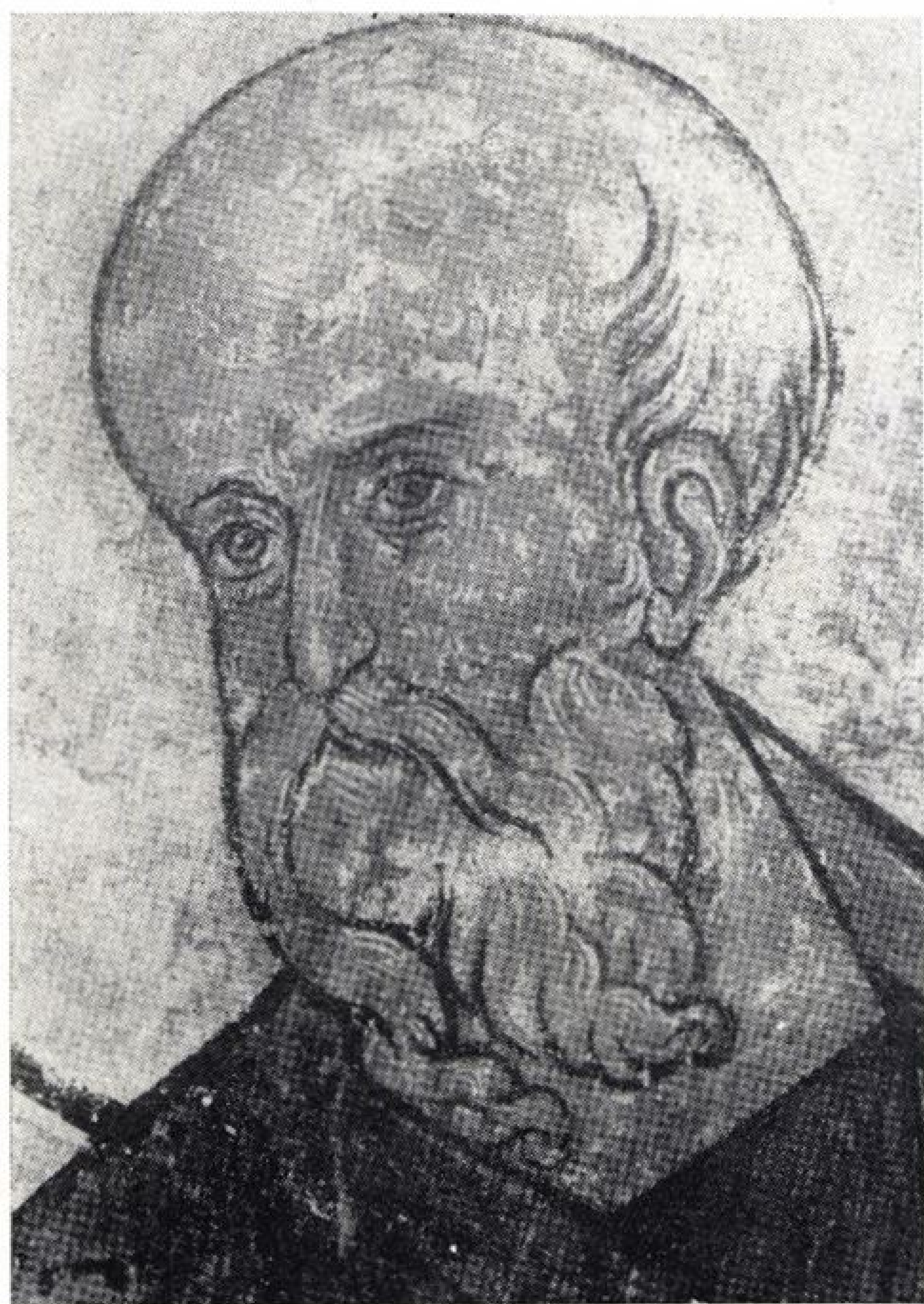
340—343. Vladimir, catedrala Adormirea Maicii Domnului, 1185—1189 (prima construcţie 1158—1160).

340. Fresca patriarhului Avraam, detaliu din Sînul lui Avraam.

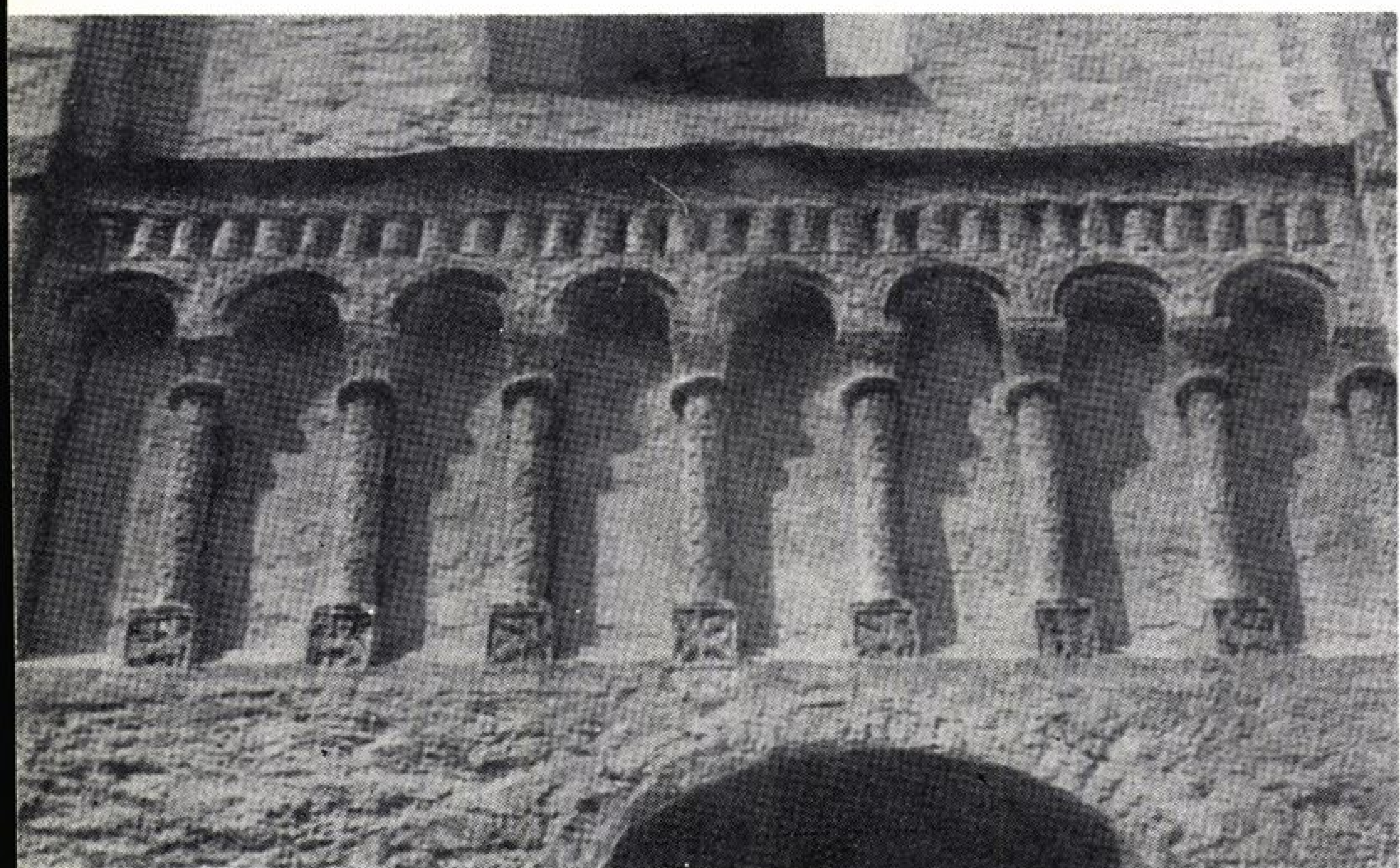

341. Fațada nord.

342. Capul sfîntului evanghelist Ioan.

343. Apostoli și îngeri din Judecata de apoi, toate frescele de dedesubtul emporei din partea de vest a navei colaterale sudice și a navei centrale de Andrei Rubliov și Daniil Ciornîi, pe la 1408.

344. Suzdal, catedrala Nașterea Maicii Domnului din Kremlin, 1222—1225 / 1528—1550, arcade oarbe pe fațada sud.

345. Novgorod, catedrala Sfînta Sofia din Kremlin, 1045—1052, vedere dinspre orologiul lui Eftimie (1443), peste acoperişurile catedralei, spre împrejurimi, cu Volhovul şi cu lacul Ilmen.

346. Novgorod, Kremlin, secolele XV—XVII, vedere în interior de-a lungul zidului de apărare spre turnul Kokui, turnul Acoperămîntul Maicii Domnului şi biserica Acoperămîntul Maicii Domnului.

347, 348. Novgorod, catedrala - Naşterea Maicii Domnului din mănăstirea Sfîntul Anton, 1117—1119.

347. Vedere dinspre sud-vest.

348. Frescă înfăţişînd capul unui episcop, 1125.

349, 350. Novgorod, catedrala Sfîntul Nicolae din curtea lui Iaroslav, 1113—1136.

349. Vedere dinspre sud-est.

350. Femeia lui Iov, detaliu din scena Iov în mizerie, frescă din primul sfert al secolului al XII-lea.

351, 352. Novgorod, catedrala Sfîntul Gheorghe din mănăstirea Iuriev, 1119—1130, arhitect Petru.

351. Vedere dinspre altar înspre turla principală și înspre partea vestică.

352. Vedere dinspre nord-est, în colțul de nord-vest turn de scară cu turlă.

353, 354. Novgorod, biserica Buna Vestire de la Arkaj, 1179 / secolul al XVII-lea.

353. Vedere dinspre sud-est.

354. Frescă înfățișînd capul unui sacagiu, sfîrșitul secolului al XII-lea.

355, 356. Novgorod, biserica Schimbarea la față de pe strada Sfîntul Ilie, 1374, fresce ale lui Teofan Grecul între ferestrele tamburului, 1378: patriarhul Abel și patriarhul Melhisedec.

357, 358. Novgorod, biserica Nașterea Domnului de la cimitir, 1381—1382.

357. Frescă: detaliu din Adormirea Maicii Domnului de pe peretele nordic, pe la 1380.

358. Fațada est.

359. Novgorod, biserica Sfîntul Vlasie de pe strada Volos, 1407, vedere dinspre nord-est.

360. Novgorod, biserica Sfinţii Apostoli „de la rîpă“, 1455, vedere dinspre nord-est.

361. Novgorod, biserica Sfîntul Simion din mănăstirea Severin, 1467, fațada est.

362. Novgorod, biserica Sfîntul Ioan Botezătorul „de pe stîncă 1453, fațada sud.

363. Novgorod, biserica Adormirea Maicii Domnului din piață, 1458, vedere dinspre nord-vest.

364. Novgorod, biserica Intrarea Maicii Domnului în biserică cu trapeza din mănăstirea Sfîntul Anton, 1535—1537, vedere dinspre sud-est.

365. Novgorod, biserica Sfinții Boris și Gleb din Plotniki, 1536, fațada nord

366. Novgorod, biserica Sfînta Treime din mănăstirea Sfîntul Duh, 1557, fațada est.

367. Pskov, catedrala Nașterea Maicii Domnului din mănăstirea Snetogorski, 1310–1311, fațada est.

368. Pskov, biserica Adormirea Maicii Domnului „de la brudină“ cu zvonița, 1521, vedere dinspre sud-est.

369. Pskov, biserica Sfînta Anastasia din Kuzneți, 1539, fațada est.

370. Svenigorod, catedrala Adormirea Maicii Domnului „în Tîrgşor", 1399, vedere dinspre nord-est.

371. Moscova, catedrala Bunavestire din Kremlin, 1484–1489, portalul care dă din galeria de la sud spre interiorul bisericii.

372. Moscova, catedrala Arhanghelul Mihail din Kremlin, 1505—1508, vedere dinspre nord-est.

373. Kirillov, catedrala Naşterea Maicii Domnului din mănăstirea Terapont, sfîrşitul secolului al XV-lea, vedere dinspre nord-est, clopotniţa secolul al XVIII-lea.

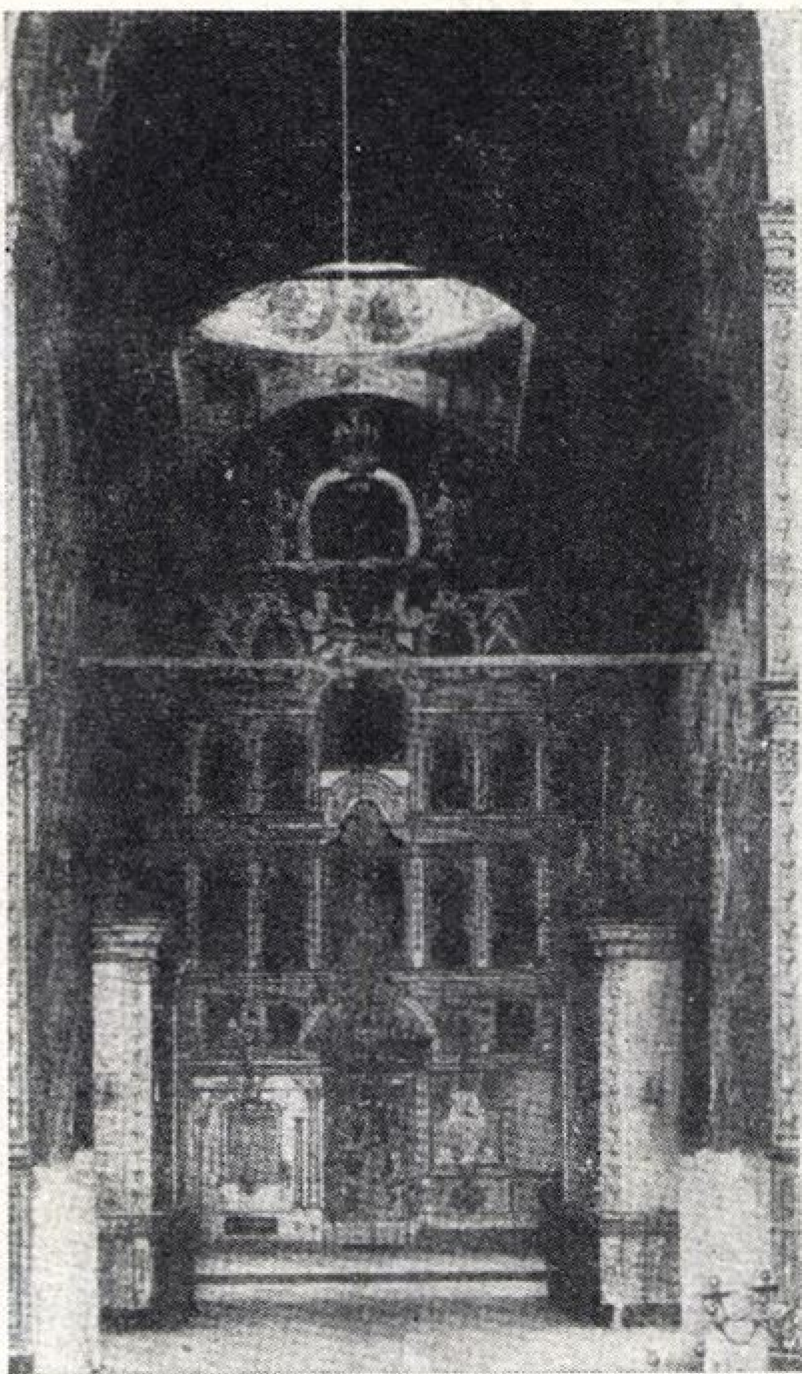
374—377, 379. Kirillov, mănăstirea Kirill-Belozerski.

374. Vedere dinspre est spre catedrala Adormirea Maicii Domnului (stînga), 1497, biserica lui Vladimir, 1554, şi biserica Arătarea Treimii, 1645.

375, 376. Catedrala Adormirea Maicii Domnului, 1497.

375. Vedere dinspre sud-vest.

376. Vedere prin nava centrală spre tîmplă și spre bolți.

377. Vedere de pe lacul Siverski spre fortăreață, de la stînga la dreapta: biserica Arhanghelul Gavriil, 1531—1534, clopotnița, 1757—1761, trapeza cu biserica Intrarea Maicii Domnului în biserică, 1519, catedrala Adormirea Maicii Domnului, 1497, biserica Kirill, secolul al XVI-lea, biserica lui Eftimie, 1653, turnul Svitoșnii, secolul al XVI-lea.

378. Insula Solovețki în marea Albă, mănăstirea Solovețki, vedere a ansamblului: catedrala Schimbarea la față, 1558—1566, zidurile fortificației și turnurile, 1584—1594.

379. Drumurile de rondă pe trei caturi și turnul Belozerski din orașul nou, 1633–1679.

380. Suzdal, catedrala Acoperămîntul Maicii Domnului din mănăstirea Acoperămîntul Maicii Domnului, pe la 1580, fațada est, pasarela și clopotnița secolele XVI–XVIII.

381. Moscova, catedrala Naşterea Maicii Domnului din mănăstirea Naşterea Maicii Domnului, 1501—1505, vedere spre piramida de timpane oarbe şi spre tamburul turlei.

382. Volokolamsk, catedrala Naşterea Maicii Domnului din mănăstirea Vosmişcenski, începutul secolului al XVI-lea, vedere dinspre nord-est.

383. Mojaisk, catedrala Naşterea Maicii Domnului din mănăstirea Lujeţki, 1520, faţada sud.

384. Alexandrov, catedrala Sfînta Treime, 1513, vedere dinspre nord-est.

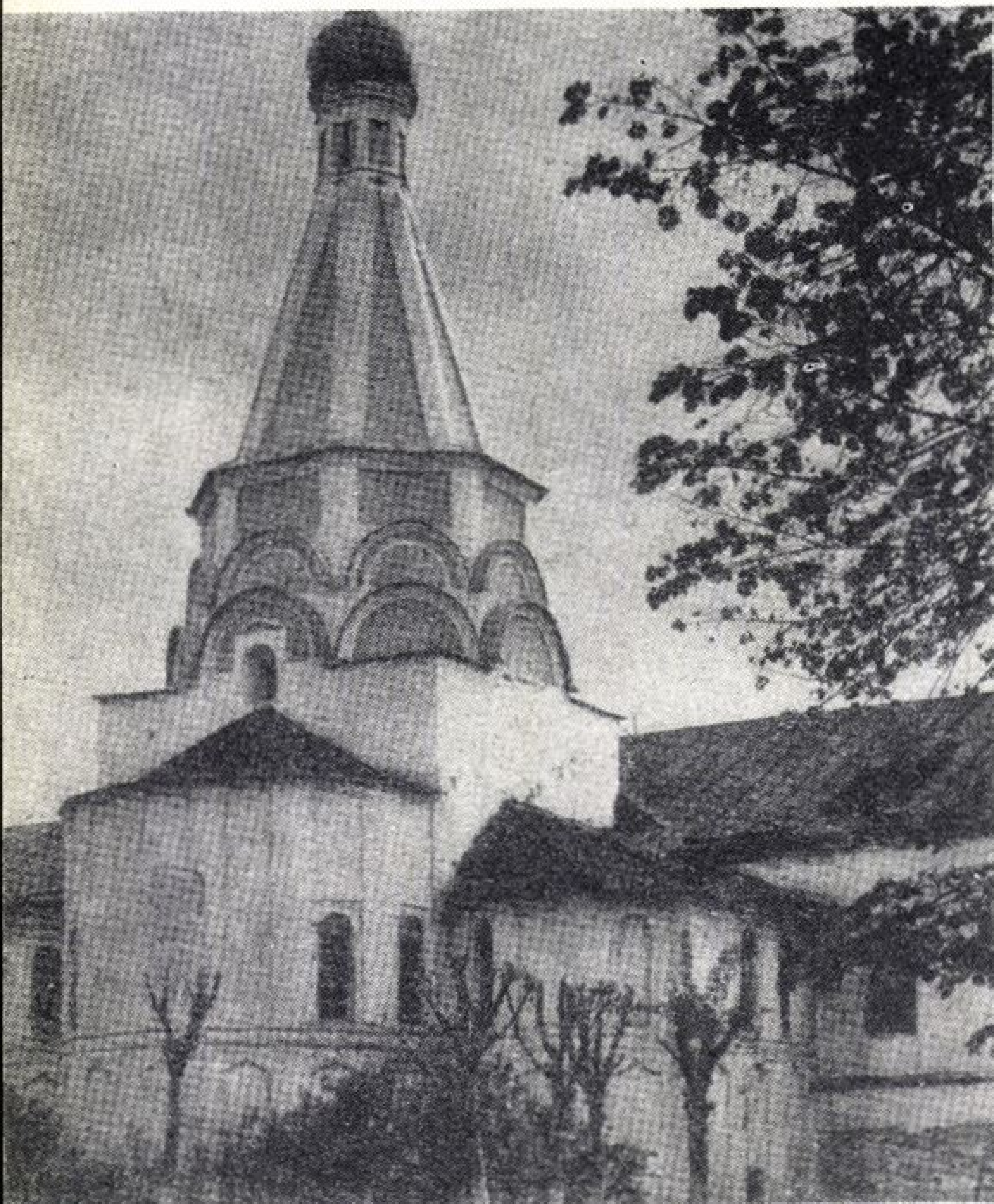
385. Vologda, catedrala Sfînta Sofia, 1568–1570, vedere dinspre sud-est.

386. Pereslavl-Zalesski, mănăstirea Nikita, secolele al XVI-lea și al XVII-lea, vederea ansamblului.

387. Moscova, biserica Nikita de pe colina Șviva, dincolo de Iauza, 1595/ 1684–1685, vedere dinspre sud-vest.

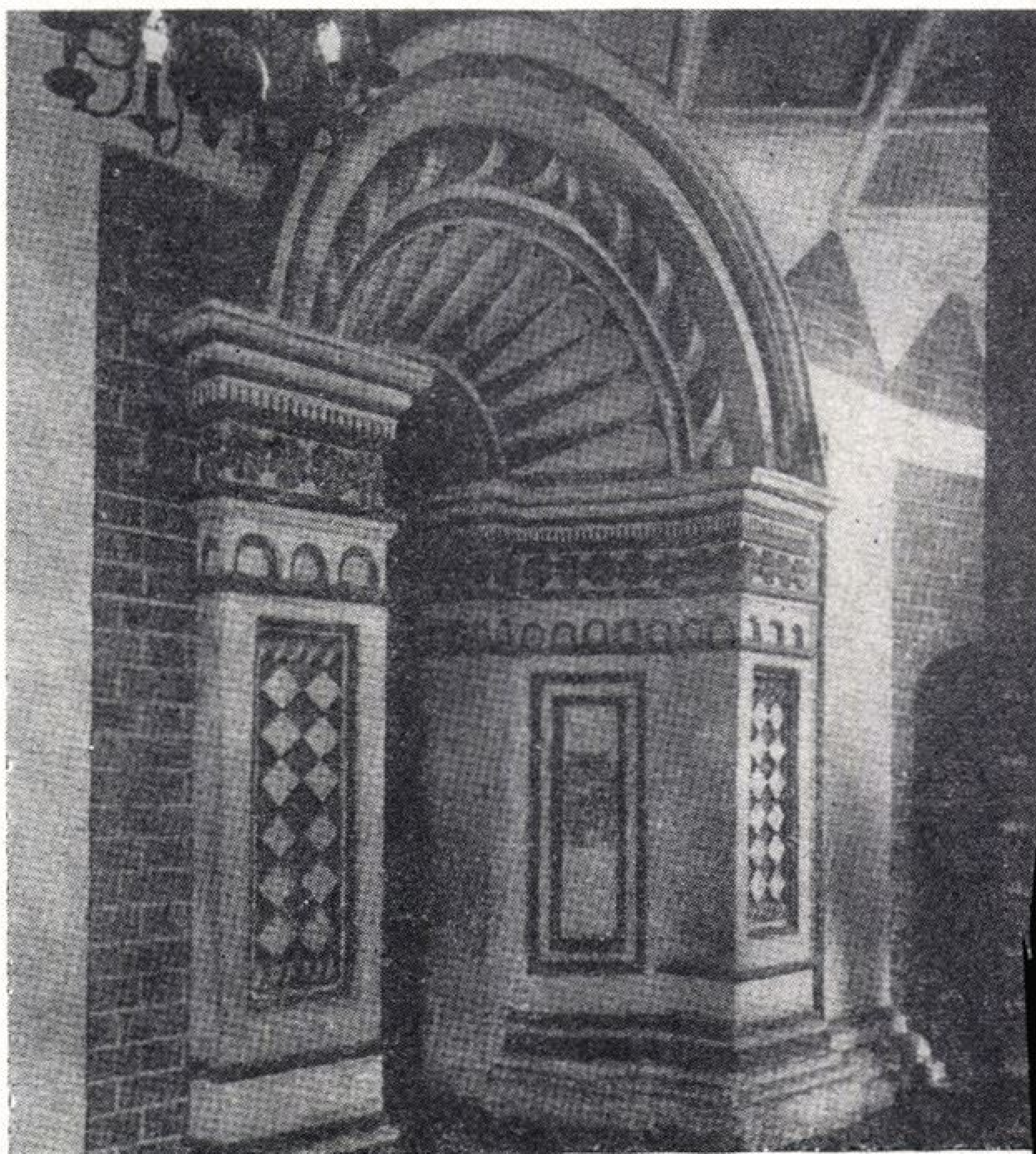

388. Suzdal, biserica-trapeză Adormirea Maicii Domnului din mănăstirea Mîntuitorului (Eftimie), pe la 1525, vedere dinspre nord-est.

389, 390. Moscova, catedrala Acoperămîntul Maicii Domnului „de la șanț“ (Sfîntul Vasile Blajennîi), 1555—1560/1588 / secolul al XVII-lea.

389, Portalul vestic spre biserica principală.

390. Fațada nord

392. Alexandrov, biserica Răstignirea Domnului „de sub clopote“ din mănăstirea Adormirea Maicii Domnului, a doua jumătate a secolului al XVI-lea fațada nord.

391. Ostrov, biserica Schimbarea la față, secolul al XVI-lea, fațada est.

393. Pereslavl-Zalesski, biserica mitropolitului Petru, 1585, vedere dinspre nord-vest.

394. Krasnoe lîngă Kostroma, biserica Arătarea Treimii, 1592, vedere dinspre nord-est.

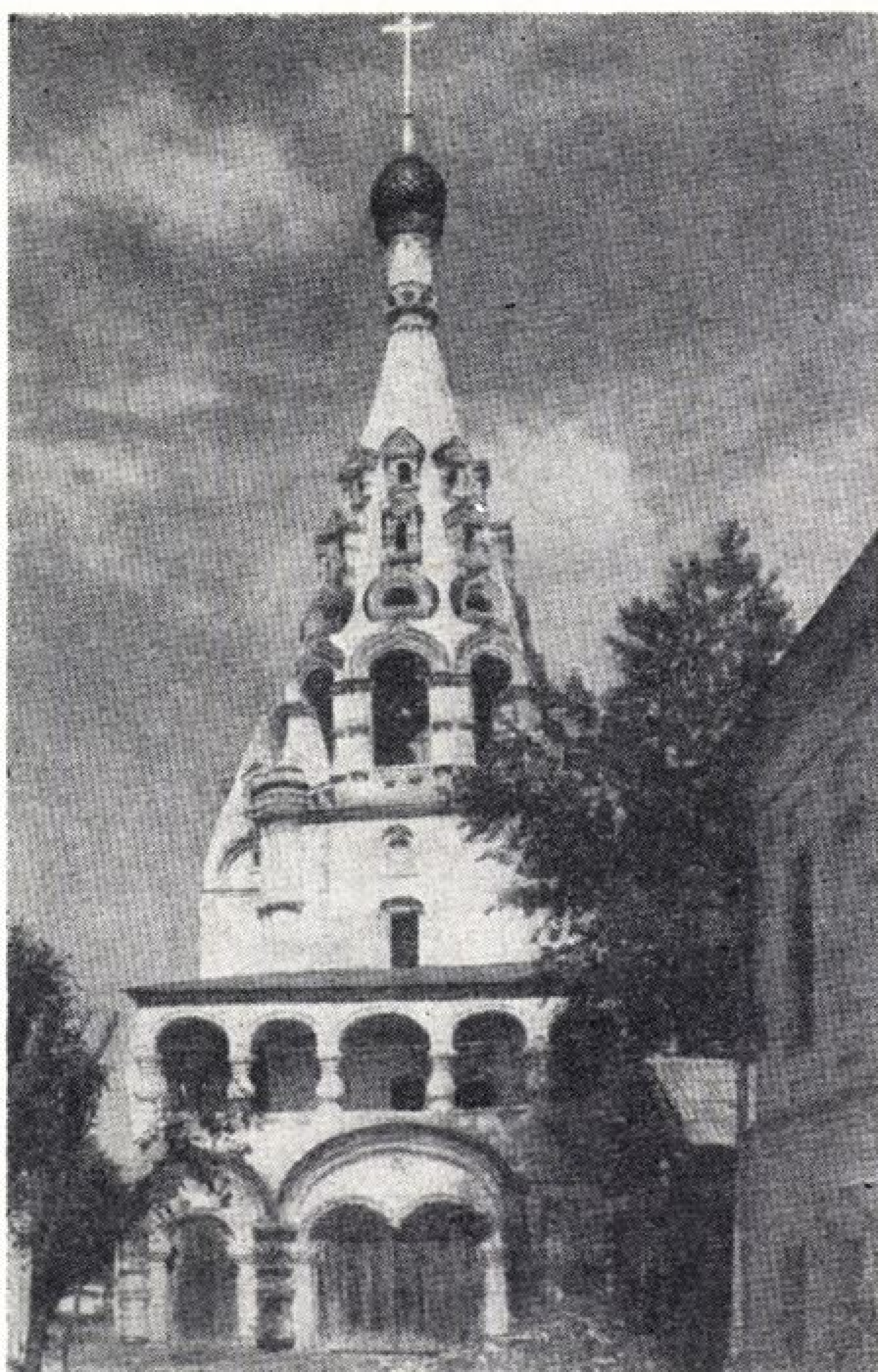

395. Uglici, biserica Adormirea Maicii Domnului din mănăstirea Alexei, 1628, vedere dinspre sud-est.

396. Zagorsk, biserica Sfinții Zosima și Savvati de lîngă bolnița mănăstirii Sfînta Treime (Sfîntul Sergiu), 1635—1637, vedere dinspre sud-est.

397. Iaroslavl, biserica-poartă Naşterea Domnului „de sub clopote“, 1644, faţada vest.

398. Moscova, biserica Acoperământul Maicii Domnului din Rubţovo, 1619—1628, vedere dinspre sud-est.

399. Moscova, biserica Naşterea Maicii Domnului din Putinki, 1649—1652, vedere dinspre sud-vest.

400. Murom, biserica Bunavestire din mănăstirea Sfînta Treime, 1555 / 1644, vedere dinspre sud-est.

401. Moscova, biserica Sfîntul Simion Stîlpnicul, mijlocul secolului al XVII-lea, fațada est.

402. Vladimir, biserica Adormirea Maicii Domnului, 1649, vedere dinspre nord-est.

403. Moscova, mănăstirea nouă a Mîntuitorului, secolele XV–XVIII, ansamblul văzut dinspre rîul Moskva.

404. Istra, catedrala Învierea Domnului din mănăstirea Noul Ierusalim, 1658 – 1666 / 1679 – 1685, restaurată în 1748 – 1759 de către K. Blank după un proiect al lui B. Rastrelli, partea de la est.

405. Ansamblul văzut dinspre sud-est.

405, 406. Volokolamsk, mănăstirea lui Iosif din Volokolamsk, secolele XV–XVII.

406. Biserica-poartă Sfinţii Petru și Pavel şi turnul Învierii, 1678, vedere dinspre sud-vest.

407, 408. Borisoglebsk, mănăstirea Sfinții Boris și Gleb

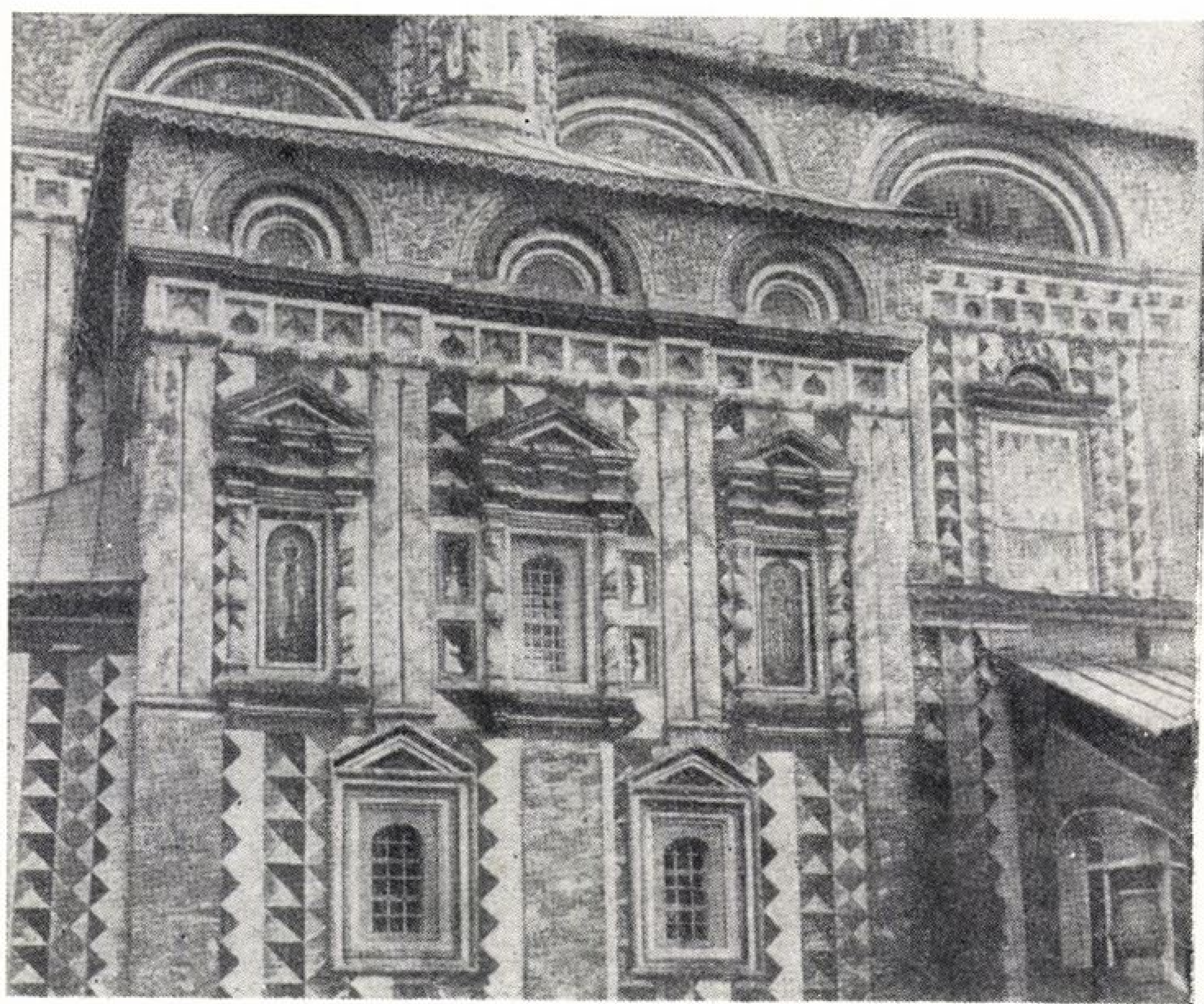

407. Biserica-poartă Intrarea Maicii Domnului în biserică, 1680, fațada sud.

408. Biserica-poartă Sfîntul Sergiu, 1545/1680, vedere dinspre sud-est.

409. Veliki Ustiug, biserica Înălţarea Domnului, începînd din 1648, faţada est.

410. Kostroma, biserica Învierea Domnului „din pădure", 1650–1652, fațada nord cu capela Trei Ierarhi.

411. Tutaev, catedrala Învierea Domnului, 1652—1678, vedere dinspre nord-vest.

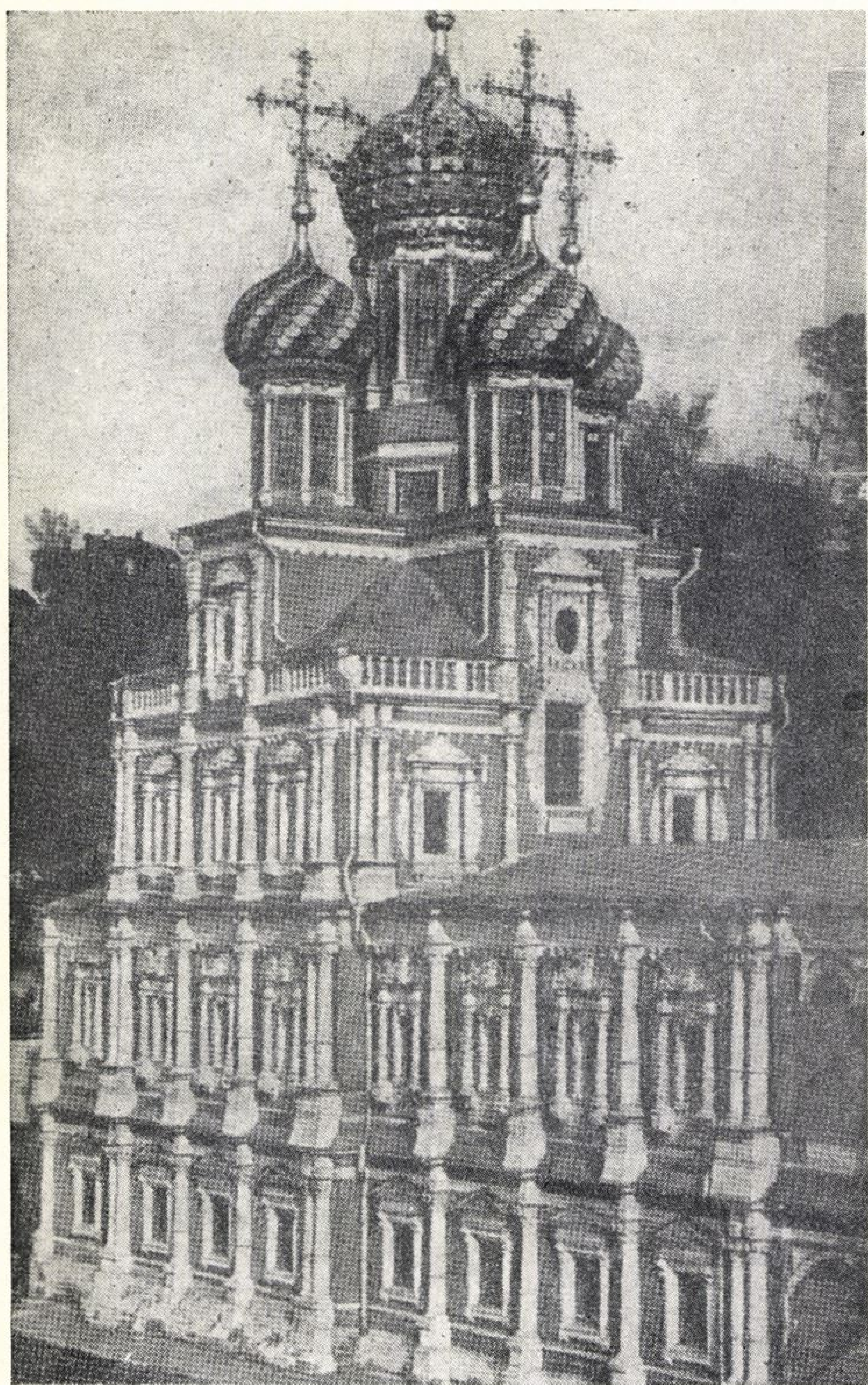
412. Kolomna, catedrala Adormirea Maicii Domnului, 1672—1682, fațada est.

413. Moscova, biserica Icoana Maicii Domnului din Tihvin din Alexeevskoe, pe la 1680, vedere dinspre sud-est.

414. Reazan, catedrala Adormirea Maicii Domnului, 1693–1699, arhitect Iakov Buhvostov, vedere dinspre sud-vest.

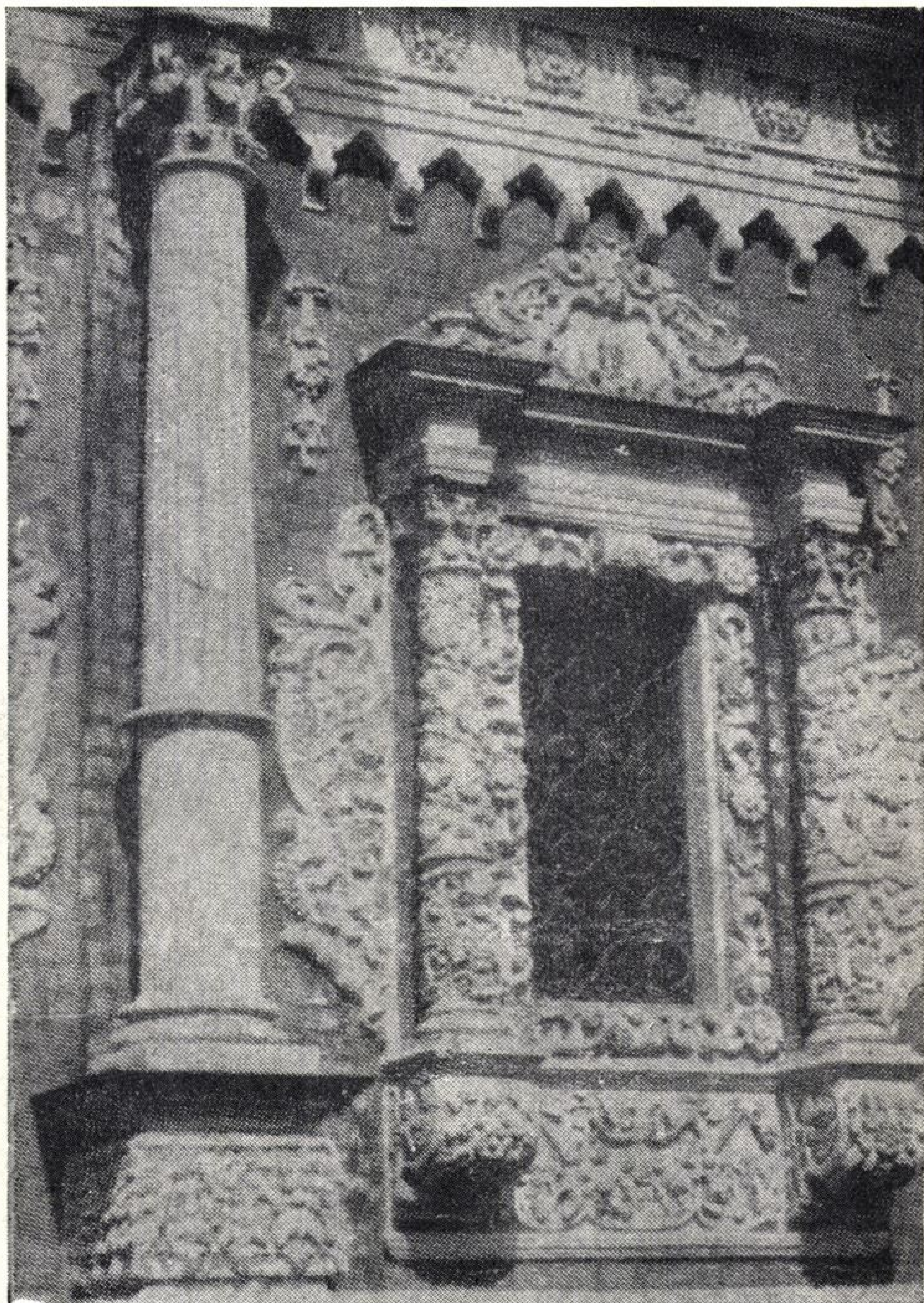

415, 416. Gorki, biserica Nașterea Maicii Domnului, 1697–1718, vedere dinspre nord-vest și fragment de fațadă.

417. Moscova, biserica-poartă Icoana Maicii Domnului din Tihvin mănăstirea Donului, 1713–1714, vedere dinspre sud-vest. →

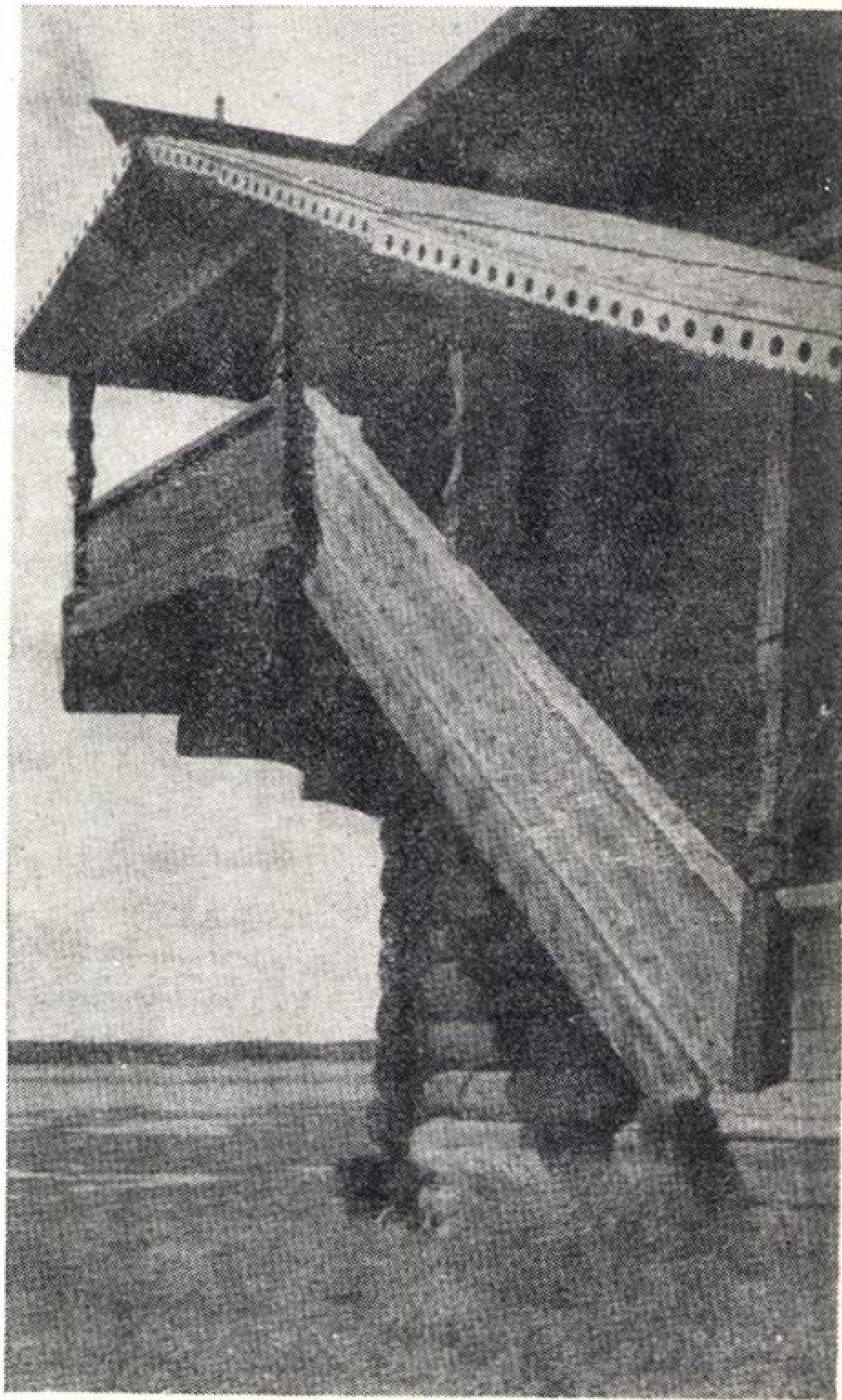
418. Vologda, biserica Adormirea Maicii Domnului din mănăstirea lui Alexandru Kuşciski, prima jumătate a secolului al XVI-lea, faţada est.

419. Insula Kiji din lacul Onega, clopotniţa ansamblului, 1874 →

420. Kondopoga, biserica Adormirea Maicii Domnului, 1774, accesul scării.

CUPRINS

Redactor: VICTORIA JIQUIDI
Tehnoredactor: VALERIA PETROVICI
Bun de tipar: 16.03.1981.
Apărut: 1981
Coli de tipar: 2,67: planșe 114

Întreprinderea poligrafică Sibiu
Șos Alba Iulia nr. 40
Republica Socialistă România

GENEALOGIA CNEJILOR ŞI ŢARILOR DIN NEAMUL LUI RURIC

Biblioteca de artă

295

Arte și civilizații

arhitectura rusă veche

Cartea de față, rod al colaborării istoricilor de artă Hubert Faensen și Vladimir Ivanov prezintă o imagine completă a arhitecturii ruse vechi în dezvoltarea și legăturile sale, de la preluarea **moștenirii bizantine** și îmbogățirea ei prin valorificarea **tradițiilor arhitectonice rusești,** trecînd prin **epocile istorice** ce au determinat principalele perioade stilistice ca și **tipurile de construcție** derivate din acestea, pînă la perioada secolului al XVII-lea cunoscută sub semnul **culturii de tranziție,** cînd arhitectura rusă veche se deschide influențelor occidentale pe care reușește să le topească într-o sinteză unică, măsură a capacității creatoare și a talentului constructiv al poporului rus.

Vol. I și II lei 35

Hubert Faensen Vladimir Ivanov

arhitectura rusă veche

2

Hubert Faensen

Vladimir Ivanov

arhitectura rusă veche

Editura Meridiane